

Heesch | 24 september 2024

Programmabegroting 2025 en Meerjarenbegroting 2026 - 2028

Gemeente Bernheze

Inhoudsopgave

Aanbiedingsbrief	3
Begroting in één oogopslag	4
Deel I: Programmaplan 2025-2028	5
Programma 1: Leefbare kernen	6
Programma 2: Gezonde zorgzame gemeente	25
Programma 3: Klimaatbestendig, biodivers en circulair	48
Programma 4: Duurzame landbouw en economie	54
Programma 5: Weerbare en veilige samenleving	60
Programma 6: Dienstverlening en sterke organisatie	68
Programma 7: Financiën	74
Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien	79
Deel 2: Paragrafen	85
A. Lokale heffingen	86
B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	99
C. Kapitaalgoederen	112
D. Financiering	120
E. Bedrijfsvoering	123
F. Verbonden partijen	134
G. Grondbeleid	147
H. Subsidies	154
I. Wet open overheid (Woo)	159
Deel 3: Financiële begroting	161
Overzicht van baten en lasten	162
Meerjarenraming 2026 - 2028	180
Bijlage 1 – Overzicht baten en lasten per taakveld	196

Aanbiedingsbrief

Met genoegen presenteren wij u de begroting voor het jaar 2025. Dit is het een na laatste jaar van onze huidige bestuursperiode, en we staan voor belangrijke keuzes. Als gemeente Bernheze hebben we een stevige basis om op voort te bouwen. We zijn een dynamische gemeente, vastbesloten om onze ambities niet alleen voor deze bestuursperiode, maar ook voor de toekomst te verwezenlijken.

Onze financiële positie stelt ons in staat om te blijven investeren, met aandacht voor duurzaamheid en verantwoordelijkheid. We willen niet alleen voor onszelf, maar ook voor komende generaties een welvarende gemeente achterlaten. Daarom houden we onze reserves nauwlettend in de gaten.

Brede welvaart gaat verder dan cijfers op een balans. Het gaat om de kwaliteit van leven, de gezondheid van onze inwoners en de veerkracht van onze gemeenschap. We zijn trots op wat we in Bernheze hebben bereikt, dankzij de inzet van velen. We koesteren onze sociale samenhang, de veerkracht van onze inwoners en onze groene leefomgeving.

In tijden van verandering en uitdagingen blijven we oog houden voor elkaar. We willen de taakvelden zoals zorg, onderwijs en veiligheid zoveel mogelijk ontzien. Onze bewoners en ondernemers verdienen een gemeente die hen ondersteunt en beschermt. Daar blijven we ons onverminderd voor inzetten, los van financiële uitdagingen.

De begroting van 2025 is het resultaat van weloverwogen afwegingen. We hebben gekeken naar lastenverzwaring, bezuinigingen en efficiënte bedrijfsvoering. Tegelijkertijd houden we vast aan onze ambities. We hebben in het bestuursprogramma 2022-2026 gezegd dat we gaan bouwen aan een veerkrachtig Bernheze. Daar horen bijpassende investeringen bij.

We zijn realistisch en voorbereid. Als de financiële ontwikkelingen tegenzitten, kunnen we onze reserves aanspreken, maar met de nodige voorzichtigheid. Zo behouden we onze veerkracht en kunnen we blijven bouwen aan een toekomstbestendig Bernheze.

Het college van burgemeester en wethouders.

Begroting in één oogopslag

WAAR KOMT HET GELD VAN DE GEMEENTE VANDAAN?

WAARAAN WIL DE GEMEENTE HET GELD UITGEVEN?

INKOMSTEN TOTAAL
€ **99.310.223**

UITGAVEN TOTAAL
€ **99.310.223**

Inkomsten via het rijk **67.733.125** **68%**

Gemeentefonds	60.262.973
Onderwijsachterstandenbeleid	328.382
Uitkering t.b.v. bekostiging uitkeringen sociale zaken	5.275.724
Wet inburgering	667.204
Specifieke uitkering stimulering sport	101.821
Brede SPUK (Gala)	536.690
Specifieke uitkering klimaat- en energiebeleid	549.245
Overige subsidies	11.086

Andere inkomstenbronnen **12.065.310** **12%**

Dividend, grondexploitatie, verhuur vastgoed, staangeld markten en kermis, werkzaamheden voor derden

Lokale heffingen **15.712.122** **16%**

Onroerende zaakbelasting	8.875.149
Rioleren	2.885.044
Afvalstoffenheffing	3.741.233
Reclamebelasting	38.300
Toeristenbelasting	172.396

Vergunningen en leges **1.945.066** **2%**

Paspoorten, rijbewijzen, etc.	570.934
Vergunningen (omgevingsvergunning)	1.200.000
Overige vergunningen (evenementen, drank en horeca, etc.)	131.762
Lijkbezorgingsrechten	42.370

Inzet geld uit reserves **1.854.600** **2%**

Resultaat begroting

0

IK BETAAL IN 2025 AAN:

OZB (eigenaar/ gebruiker)	398
Rioolheffing	194
Afvalstoffenheffing	279

TOP 4 GEMEENTELIJKE UITGAVEN PER INWONER

Gezonde zorgzame gemeente	1.288
Leefbare kernen	762
Dienstverlening en sterke organisatie	469
Klimaatbestendig, biodivers en circulair	255

43% Gezonde zorgzame gemeente **42.132.679**

Onderwijsbeleid	1.719.663
Sportbeleid en activering	423.967
Cultuur	528.050
Bibliotheek en lokale omroep	932.727
Samenkracht en burgerparticipatie	3.761.194
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	4.015.790
Inkomensregelingen en participatie	13.237.301
Arbeidsparticipatie	552.496
Wmo	7.027.390
Jeugdhulp	7.916.689
Coördinatie en beleid Wmo en jeugd	244.071
Volksgezondheid	1.773.342

25% Leefbare kernen **24.924.908**

Beheer gronden	272.007
Verkeer en vervoer	5.036.246
Economische promotie	643.025
Onderwijshuisvesting	1.203.631
Sportaccommodaties	2.473.887
Musea/cultureel erfgoed	230.163
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.543.708
Verenigingsgebouwen en gemeenschapshuizen	748.052
Begraafplaatsen	35.350
Ruimtelijke ordening	2.798.002
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	7.308.291
Wonen en bouwen	1.632.646

15% Dienstverlening en sterke organisatie **15.338.549**

Bestuurszaken	2.272.674
Burgerzaken	1.188.180
Bedrijfsvoering	11.877.695

8% Klimaatbestendig, biodivers en circulair **8.341.679**

Riolering	2.194.961
Afval	3.510.096
Millieubeheer	2.636.622

4% Weerbare en veilige samenleving **3.852.822**

Brandweer	2.494.000
Openbare orde en handhaving	1.358.822

4% Financiën **3.760.988**

Treasury	75.704
Uitvoeringskosten belastingen	535.875
Overige baten en lasten	3.149.409

1% Duurzame landbouw en economie **958.598**

Economische ontwikkeling	507.935
Bedrijventerreinen	305.221
Markten, standplaatsen en reclamebelasting	145.442

Deel I: Programmaplan 2025-2028

Programma 1: Leefbare kernen

Bernheze telt vijf kernen. De leefbaarheid in deze kernen, voor huidige en toekomstige generaties, is voor het college van groot belang. Dit vraagt enerzijds om ruimte en aandacht voor het thema wonen. We geloven sterk in een passend én betaalbaar woningaanbod voor alle doelgroepen. Anderzijds is de leefomgeving een belangrijk punt van aandacht. We streven naar een groene en kwalitatief hoogwaardige leefomgeving die bijdraagt aan de gezondheid en uitnodigt om te ontmoeten, te bewegen en te recreëren. De bereikbaarheid van onze kernen, en daarmee het thema mobiliteit, werd daarnaast niet voor niets door de gemeenteraad genoemd als belangrijk thema binnen de regionale samenwerking. Het belang van dit thema onderstrepen we volledig. In 2024 zal de regio haar propositie indienen voor de zesde tranche van de regio deal. Indien mogelijk nemen we deel aan (deel)projecten.

Wij hechten er waarde aan dat Bernheze een plek is waar mensen goed kunnen leven, waar ze zich verbonden voelen met hun dorp en elkaar. De groene omgeving van Bernheze biedt daarnaast ruimte voor ontspanning en recreatie voor zowel onze inwoners als bezoekers van omliggende dorpen en steden.

Voorzieningen, zoals scholen, sportverenigingen en bibliotheken dragen in grote mate bij aan het woonplezier. Dergelijke voorzieningen vormen een belangrijke basis voor een gezonde zorgzame samenleving. Niet iedere voorziening kan in iedere kern aanwezig zijn maar dient wel binnen een gepaste tijd bereikbaar te zijn. Goede, toegankelijke en veilige verbindingen van én naar voorzieningen zijn en blijven een belangrijk punt van aandacht.

Wat willen we bereiken?

- Passend en betaalbaar woningaanbod voor alle doelgroepen;
- Verduurzaming van woningvoorraad (doel van de gemeente is om in 2050 energieneutraal en circulair te zijn);
- Groene en gezonde leefomgeving die uitnodigt om te wonen, te ontmoeten, bewegen en te recreëren;
- Voorzieningenniveau en openbare ruimte op niveau;
- Goede bereikbaarheid van onze kernen, met daarbij extra aandacht voor de verkeersveiligheid, m.n. voor fietsers en voetganger;
- Kwalitatief goede en aantrekkelijke fiets- en wandelroutes;
- Behoud van ons erfgoed en monumenten;
- Uitvoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wonen

De woningmarkt is volop in beweging, De woningbouwopgave wordt zowel voor de regio als voor ons als gemeente steeds groter. Voor 2030 moeten we 1800 woningen bijbouwen in onze kernen. Daarbij komen steeds meer bijzondere doelgroepen die onze speciale aandacht verdienen en soms ook urgentie hebben. We bouwen samen met onze partners, ondersteund door de regio woningen die aansluiten bij de behoefte van onze inwoners. Hierbij kijken we naar nieuwe vormen van wonen, aansluitend bij onze beleidsregels en visies op het gebied van wonen en zorg, bijzondere doelgroepen, alternatieve woonvormen en regionaal gemaakte afspraken.

Gevolgen beleid 2024

In 2024 zullen veel beleidsstukken worden opgeleverd. Uit deze beleidsstukken zullen mogelijk diverse uitvoeringsprogramma's volgen voor de periode 2025-2028. Echter is hier nu nog geen zicht op in welke vorm dit zal zijn en welke kosten deze met zich meedragen.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Woonvisie 2026-2030	nieuw	2025	30.000	Incidenteel
Woningmarktmonitor	nieuw	2025	4.100	Structureel

Grondbeleid

Effecten Nota grondbeleid 2024-2027

In januari van 2024 heeft uw raad de nota grondbeleid 2024-2027 vastgesteld. Hierin worden de voorwaarden geschapen waaronder de gemeente gronden kan verwerven voor het realiseren van haar doelen op het gebied van onder andere woningbouw, bedrijventerreinen, energietransitie en natuur. Om uitvoering te kunnen geven aan het nieuw vastgestelde beleid is het nodig om de middelen passend bij de kaders ter beschikking te stellen.

Actualisatie nota grondbeleid

In onze financiële verordening is vastgelegd dat in het begin van elke bestuursperiode de nota grondbeleid geactualiseerd wordt. Onze huidige nota heeft een geldigheidsduur tot en met 2027. Dat betekent dat we in 2027 onze nota moeten actualiseren. Vanwege het incidentele karakter is het de wens om hiervoor externe expertise in te huren. Onze formatie is hierop niet ingericht.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Effecten Nota grondbeleid 2024-2027	Nieuw	2025-2028	5.000.000	Investing
Actualisatie nota grondbeleid	MJB	2027	20.500	Incidenteel

Formatie-uitbreiding t.b.v. uitvoering doelgroepenverordening

Met het vaststellen van de doelgroepenverordening worden private partijen verplicht jaarlijks te rapporteren of zij de sociale huurwoningen aan de doelgroep hebben verhuurd die rechtsmatig recht hebben op een huurwoning. Voor sociale koopwoningen geldt hetzelfde. Deze verordening zorgt enerzijds dat de juiste woningen bij de juiste doelgroep terecht komt, anderszijds vraagt deze administratieve en controlerende werkzaamheden ook ambtelijke capaciteit. Daarom stellen we een uitbreiding van de capaciteit voor met 0,2 fte.

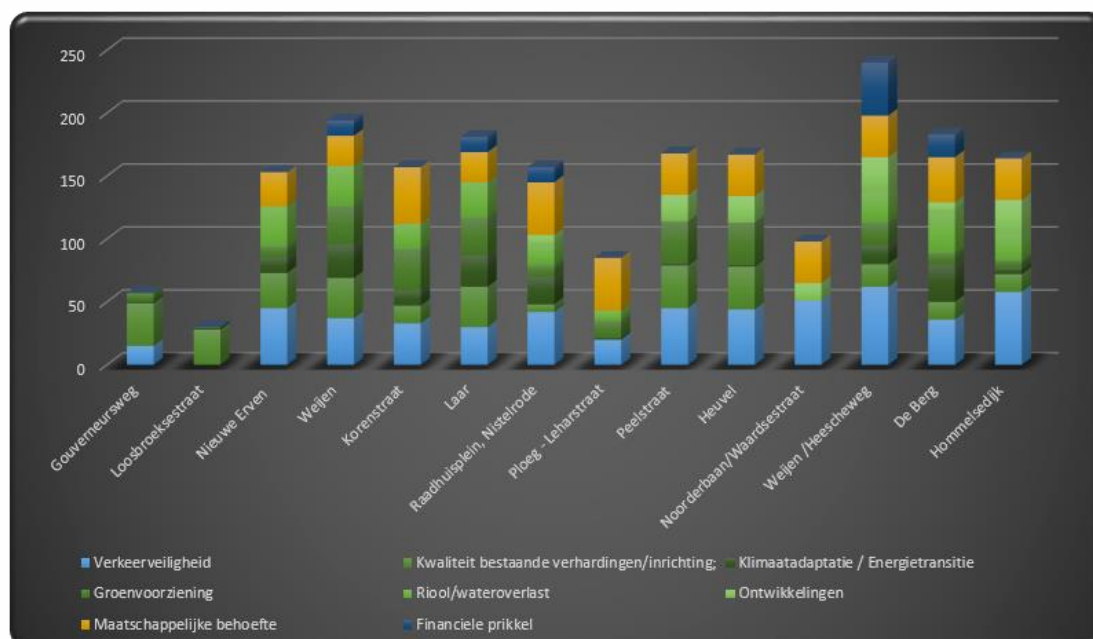
Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Formatie-uitbreiding t.b.v. uitvoering doelgroepenverordening (0,2 fte)	Nieuw	2025	18.200	Structureel

Openbare ruimte

Afwegingskader projecten openbare ruimte

Onderstaand de grafische weergaven van het gewogen afwegingskader projecten openbare ruimte.

Projecten openbare ruimte

Herinrichting Hommelsedijk

Aan de Hommelsedijk wordt een nieuwe woningbouwlocatie ontwikkeld voor circa 200 woningen. Tegelijk met de ontwikkeling van deze woningbouwlocatie willen we de Hommelsedijk tussen de Dieppoel en de Heilarensestraat herinrichten. De gemeente is verantwoordelijk voor 50% van de herinrichtingskosten van het gedeelte tussen de Dieppoel en de Koffiestraat en voor 100% van de herinrichtingskosten van het gedeelte tussen de Koffiestraat en de Heilarensestraat

Renovatie: herstraten Peelstraat Vorstenbosch

Door de realisatie van de Ruimte voor Ruimte- locatie Rietbeemden is het gebruik van de Peelstraat geïntensiveerd. Daarnaast maakt meer vrachtverkeer gebruik van deze route. Het instandhouden van de aanwezige klinkerverharding is niet langer mogelijk vanuit de reguliere onderhoudsbudgetten. Er is een noodzaak deze straat snel op te pakken.

Renovatie: Gouverneursweg Heeswijk-Dinther

De verharding van de rijbaan tussen de komgrens en de "slinger" ter hoogte van het kasteel Heeswijk is aan het einde van zijn levensduur. Hierdoor ontstaan er gevaarlijke situaties voor het verkeer. Het instandhouden van de aanwezige betonklinker verharding is niet langer mogelijk vanuit het reguliere onderhoudsbudget.

Renovatie: Weijen te Nistelrode

De onderhoudstoestand en inrichting van deze weg voldoen niet meer. Hierdoor ontstaan verkeersonveilige situaties. Met de renovatie verbeteren we de positie voor fietsers en voetgangers, waarbij we het centrum van Nistelrode bereikbaar houden voor auto's en bevoorrading. Tevens houden we rekening met verduurzaming van de openbare ruimte.

Renovatie: Laar te Nistelrode

De onderhoudstoestand en inrichting van deze weg voldoen niet meer. Hierdoor ontstaan verkeersonveilige situaties. Met de renovatie verbeteren we de positie voor fietsers en voetgangers, waarbij we het centrum van Nistelrode bereikbaar houden voor auto's en bevoorrading. Tevens houden we rekening met verduurzaming van de openbare ruimte.

Renovatie: Vervanging en verduurzaming openbare verlichting – masten o.b.v. uitvoeringsplan

Uit het huidige beheerplan en blijkt dat we versleten lichtmasten en armaturen moeten vervangen. Deze oude en versleten lichtmasten en armaturen worden vervangen door moderne energie zuinige nieuwe masten.

Reconstructie: Raadhuisplein te Nistelrode

Dit gebied wordt meer en meer een woon- en uitgaansgebied (verblijfsgebied). Dit wordt onderstreept met de aanplant van groot (schaduwgevend) groen. De functie als kermislocatie blijft

gewaarborgd. Met deze herinrichting gaan we de verblijfsfunctie beter vormgeven. Dit is een lang gekoesterde wens van de dorpsraad, ondernemers en bewoners.

Reconstructie: Weijen – Heescheweg e.o.

Vanuit de woningbouwontwikkeling Weijen-West is er een noodzaak tot aanpassing van de omliggende wegenstructuur (Heescheweg, Weijen, Weverstraat & Dijkstraat). De gemeente heeft een subsidie ontvangen voor de woningbouw aan Weijen-West. Op basis van de wettelijke criteria van profijt, toerekenbaarheid en proportionaliteit kan slechts een deel van de kosten worden toegerekend aan de bouwgrondexploitatie voor Weijen-West. De overige kosten worden in deze kadernota opgenomen.

Reconstructie: Ontsluiting Kleinwijk/Waardesestraat te Nistelrode

Door de aanleg van de snelfietsroute Oss-Uden door Nistelrode is een verkeersonveilige situatie ontstaan op Kleinwijk. Deze verkeersonveilige situatie is op voorhand niet meegenomen bij de ontwikkeling en aanleg van de snelfietsroute. De Waardesestraat, welke ook een aansluiting vanuit de Noorderbaan is naar het industrieterrein Kleinwijk, is op dit moment niet volledig te gebruiken en er zijn maatregelen nodig om de situatie verkeersveilig te maken.

Reconstructie: Schoonstraat te Heesch

Als gevolg van de aanwezige waardevolle bomen in te kleine vakken, is de wegverharding dusdanig aangetast dat die niet meer te herstellen is met regulier onderhoud. We willen de onderhoudstoestand en verkeersveiligheid van dit weggedeelte verbeteren door een herinrichting waarbij we ook duurzaamheidsaspecten willen meenemen. Daarnaast wordt met de reconstructie de fietsverbinding richting het sportpark aangepakt

Reconstructie: Heuvel te Vorstenbosch

De Heuvel vormt samen met de Kerkstraat de doorgaande weg door Vorstenbosch. In navolging van de herinrichting van de Kerkstraat willen we ook de Heuvel herinrichten. Bij deze herinrichting vervangen we het asfalt door klinkers. Hiermee verlagen we de snelheid van het verkeer. Ook besteden we aandacht aan meer groen en verduurzaming van de openbare ruimte

Reconstructie: Den Berg in Heesch

Woningbouwcoöperatie Mooiland wil op locatie Den Berg 34 woningen vervangen voor nieuwbouwwoningen. De openbare ruimte rondom de te vervangen woningen is gedateerd en is op middellange termijn aan vervanging toe. De realisatie van het bouwplan van Mooiland is aanleiding om de openbare ruimte eerder aan te pakken.

Overige projecten

Planvorming: Opstellen beheerplan Openbare verlichting

Het huidige beheerplan 2022-2025 loopt af. Het is van belang dat we dit actualiseren voor de komende jaren. Voor het opstellen van een actueel beheerplan reserveren we in deze begroting de middelen.

Vervangen twee vrachtauto's (pick-up's)

De buitendienst heeft 3 pick-up trucks (waarvan twee vrachtauto's) in gebruik. Deze zijn alle drie versleten en moeten worden vervangen. Gezien de huidige taken van buitendienst en de noodzaak van het verduurzamen van het wagenpark van Bernheze kan worden volstaan met twee duurzame pick-up's.

Maatregelen uit Nota kostenverhaal

In de nota kostenverhaal zijn een aantal grootschalige infrastructurele investeringen opgenomen. Deze investeringen vallen buiten de scope van de kadernota 2025-2028. Daarbij moet je denken aan onder meer de volgende investeringen aanleggen groene structuren, Infrastructurele maatregelen Nistelrode, Mobiliteitshub afrit A50 Nistelrode / Entree Maashorst.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Reconstructie: Weijen – Heescheweg e.o.:				
Scenariostudie	MJB	2025	53.000	Investering
Vorbereidingskrediet	MJB	2026	106.000	Investering
Uitvoeringskrediet	MJB	2027	1.331.943	Investering
(Subsidie woningbouw: Onderdeel BP Weijen-west)				
Bijdrage riolering	MJB	2027	-56.550	Investering
Reconstructie: ontsluiting Kleinwijk/Waardsestraat te Nistelrode	MJB	2025	265.000	Investering
Reconstructie den Berg:				
Vorbereidingskrediet	MJB	2025	73.140	Investering
Uitvoering	MJB	2026	759.183	Investering
Bijdrage wegbeheer	MJB	2026	-15.000	Investering
Uit voorziening riolering	MJB	2026	-426.210	Investering
Herinrichting Schoonstraat:				
Uitvoering	MJB	2025	1.257.048	Investering
Uit voorziening riolering	MJB	2025	-685.894	Investering
Herinrichting Peelstraat – Vorstenbosch	MJB	2025	53.000	Investering
Planvorming: Opstellen beheerplan openbare verlichting	Nieuw	2025	21.200	Incidenteel
Vervangen vrachtauto's (pick up trucks)	MJB	2025	200.000	Investering
Heuvel Vorstenbosch:				
Vorbereidingskrediet	MJB	2026	53.000	Investering
Uitvoering	MJB	2027	585.639	Investering
Uit voorziening riolering	MJB	2027	-152.490	Investering
(was in de kadernota gedeeltelijk opgenomen in 2025)				
Gouverneursweg te Heeswijk-Dinther	MJB	2026	477.000	Investering
Renovatie: Vervanging en verduurzaming openbare verlichting – masten o.b.v. uitvoeringsplan	MJB	2026	44.732	Investering
	MJB	2027	44.732	Investering
	MJB	2028	44.732	Investering

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Renovatie: Laar te Nistelrode	MJB	2026	1.362.164	Investing
Bijdrage riolering	MJB	2026	-360.060	Investing
Renovatie: Weijen te Nistelrode	MJB	2027	1.887.602	Investing
Bijdrage riolering	MJB	2027	-530.757	Investing
Reconstructie: Raadhuisplein te Nistelrode	MJB	2028	344.500	Investing
Herinrichting Hommelsedijk: Vorbereiding en uitvoering	Nieuw	2028	834.600	Investing
Bijdrage vanuit Anterieure Overeenkomst project Nobisweg-Hommelsedijk	Nieuw	2028	-175.000	Investing
Bijdrage vanuit grondexploitatie Rodenburg	Nieuw	2028	-154.500	Investing
Uit voorziening riolering (aanvullend) - herinrichting Hommelsedijk (Koffiestraat-Heilarensestraat)	Nieuw	2028	PM	Investing
Maatregelen uit Nota kostenverhaal	Nieuw	> 2028		

Mobiliteit en infrastructuur

Uitvoeren verkeersanalyse Heeswijk-Dinther en Heesch

In het kader van het beleidsproces rondom het nieuwe mobiliteitsplan Bernheze wordt een verkeersanalyse uitgevoerd in Nistelrode, dit is op basis van diverse onderzoeken. De onderzoeken die zijn verricht in Nistelrode zijn:

- Parkeerdrukonderzoek
- Verkeerstellingen met telslangen
- Kentekengericht onderzoek

De kernen Heesch en Heeswijk-Dinther hebben evenals Nistelrode te maken met grote hoeveelheden verkeer die door de kern rijden. We willen graag in het kader van het mobiliteitsplan inzichtelijk maken wat de verkeersstromen zijn in Heesch en Heeswijk-Dinther. Daarnaast voeren we een parkeerdrukonderzoek uit om inzicht te verkrijgen over de huidige parkeersituatie. De uitkomsten van de eventueel uit te voeren verkeersanalyse nemen we mee in het mobiliteitsplan.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Uitvoeren verkeersanalyse Heeswijk-Dinther en Heesch	MJB	2025	53.000	Incidenteel

Groen, natuur en landschap

Op 14 december 2023 heeft de gemeenteraad het Groenstructuurplan vastgesteld en kennis genomen van het uitvoeringsprogramma wat het college heeft vastgesteld met daarin diverse

uitvoeringsprojecten. Belangrijke pijlers van het Groenstructuurplan zijn actief vergroenen en ecologisch beheeren. Daarnaast vinden we het belangrijk om het goede voorbeeld te laten volgen door onze inwoners en ondernemers. Daarom communiceren we actief over onze groene maatregelen en stimuleren we hen om het goede voorbeeld te volgen.

Concreet doen wij het volgende:

Uitvoeren vergroeningsprojecten

In 2025-2028 voeren we de eerste fase wijkvergroening uit. Hiermee bouwen we aan het concept Groene Gezonde Structuren (Omgevingsvisie en groenstructuurplan 2023), het vergroeningsplan (2024) en de kansenkaart boomaanplant (2024). Daarnaast liften we mee met ander opgaven in de openbare ruimte zoals rioolrenovaties e.d. In deze periode vullen we ook het Groencompensatiefonds. Naarmate dat meer gevuld raakt kunnen de investeringen ten laste van de algemene middelen afnemen.

Ecologisch groenbeheer

De omschakeling naar, en de implementatie van, ecologisch groenbeheer vraagt maatwerk en aandacht. De periode 2025-2027 gebruiken wij onder andere om het beheer van ons buitengebied sterk te verbeteren. We gaan de vele ecologische potenties van ons buitengebied beter benutten door al ons groen het juiste beheer te geven. Dit vergt veel samenspraak met grondeigenaren (doorgaans agrariërs) en belangengroepen. Omdat veel groen in ons buitengebied eerder geen consistent beheer had, vergt het inregelen daarvan veel communicatie, kennis en capaciteit. Hiervoor zetten wij een externe deskundige in.

Naast capaciteit voor maatwerk ingrepen zijn ook extra middelen nodig om onze aannemers ecologisch te laten beheeren. We gaan onze bermen en niet-watervoerende sloten ecologisch maaien

Natuurlijkere en interessantere bossen

Op basis van de bosbeheervisie (2024) gaan we onze bossen beheeren met het oog op biodiversiteit (meer soorten), klimaatadaptatie (opbouw organische stof in bosbodems) en beleving (variatie in de bossen, met name langs paden). Om te voldoen aan de wettelijke zorgplicht gaan we meer insteken op het veilig houden van onze bossen ter plaatse van wegen en paden. De houtopbrengsten lopen terug door natuurlijke omstandigheden en door de wens om meer hout in het bos te laten voor opbouw van organische stof en biodiversiteit.

Bestrijden invasieve exoten

We gaan invasieve exoten in toom houden om te voorkomen dat ze onze inheemse soorten overwoekeren. Maar ook om te voorkomen dat deze soorten onoverkomelijke schade toebrengen aan derden.

Vervangen bomen

Om ons bomenareaal op peil te houden is het nodig om bomen die dood gaan of onveilig worden te vervangen. Op dit moment neemt het aantal afstervende bomen fors toe door de leeftijdsfase waar veel van onze lanen in verkeren. Daarnaast treedt veel sterfte op in onze lanen door klimaatverandering (droogte) en ziekten en plagen. Vervangingsmiddelen hiervoor zijn nu nog ontoereikend. Daarom verhogen we het budget voor boomvervanging met structureel € 100.000,-. We monitoren de ontwikkeling van ons boomareaal de komende jaren en indien nodig zullen wij uw raad vragen de middelen bij te stellen.

Communiceren en stimuleren

Problemen met klimaat en biodiversiteit kunnen we niet alleen op openbaar terrein oplossen. Ook op gronden van derden zal wat moeten gebeuren. Daarom leggen wij actief uit waarom wij doen wat wij doen. Ook stimuleren wij derden om ons goede voorbeeld te volgen door hen subsidieregelingen aan te bieden voor de aanleg van landschapselementen, bloemenranden, nestkasten enzovoorts. We doen onder andere mee aan de Stimuleringsregeling Landschap en de ErvenPlus Acties.

Aanleg ecologische verbindingzones (EVZ's)

We blijven actief werken aan het verbinden van de natuurgebieden door invulling te geven aan onze EVZ (Ecologische Verbindingszone)-opgave. Bij de natte EVZ's doen we dit samen met Waterschap Aa en Maas. De droge EVZ's leggen we zelf aan. Waar mogelijk combineren we de aanleg van EVZ's met recreatieve belevingsmogelijkheden. Indien de provincie droge EVZ 't Grolder hoog prioriteert (en daarmee openstelt voor subsidie) gaan wij deze zelf realiseren.

Handhaving groen natuur en landschap

Openbaar groen natuur en landschap zijn kwetsbaar. De kwaliteit daarvan gaat achteruit door zaken zoals parkeren op gazons en in plantsoenen, het niet uitvoeren van verplichte erfbeplantingsplannen en het illegaal ingebruik nemen of rooien van houtwallen. We zetten in op meer toezicht en handhaving. Dit vergt extra capaciteit bij team VTH-V.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Project vergroening wijken	Nieuw	2025	400.000	Investing
	Nieuw	2026	400.000	Investing
	Nieuw	2027	400.000	Investing
	Nieuw	2028	300.000	Investing
Project omschakeling ecologisch groenbeheer in de periode 2025-2027	Nieuw	2025	50.000	Incidenteel
	Nieuw	2026	50.000	Incidenteel
	Nieuw	2027	50.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Nieuw	2025	-50.000	Incidenteel
	Nieuw	2026	-50.000	Incidenteel
	Nieuw	2027	-50.000	Incidenteel

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Formatie op peil: databeheerder groen t.b.v. planmatig groenbeheer, monitoring en verantwoording (0,25 fte)	MJB	2025	22.750	Structureel
Ecologisch maaien alle bermen - meerkosten	Nieuw	2025	40.000	Structureel
Ecologisch maaien alle niet-watervoerende sloten - meerkosten	Nieuw	2025	16.400	Structureel
Bestrijding invasieve exoten	Nieuw	2025	40.000	Structureel
Natuurlijkere en interessantere bossen - Bossen klimaatrobuust en recreatief aantrekkelijk (natuurbos, schapenbegrazing, veiligheid)	Nieuw	2025	30.000	Structureel
Vervangen bomen – ophoging (de jaarlijkse ophogingen van € 100.000,- opgenomen in de kadernota voor jaren 2026 t/m 2028 vooralsnog geschrap)	Nieuw	2025	100.000	Structureel
Uitvoeren bewustwordingscampagne groen en klimaat – start-up	MJB	2025	20.000	Incidenteel
Uitvoeren bewustwordingscampagne groen en klimaat - onderhoudsfase	Nieuw	2026	10.000	Structureel
Deelname stimuleringsregeling landschap	MJB	2025	25.000	Incidenteel
	MJB	2026	25.000	Incidenteel
	MJB	2027	25.000	Incidenteel
	MJB	2028	25.000	Incidenteel
Uit Ruimte voor ruimte-gelden	MJB	2025	-25.000	Incidenteel
	MJB	2026	-25.000	Incidenteel
	MJB	2027	-25.000	Incidenteel
	MJB	2028	-25.000	Incidenteel
Deelname ErvenPlus-programma 5.0 (2027-2028)	MJB	2027	22.000	Incidenteel
Uit ruimte voor ruimte-gelden	MJB	2027	-22.000	Incidenteel
Ontwikkelen natte EVZ's en wandelen langs de Aa	MJB	2025	130.702	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2025	-130.702	Incidenteel
Toename handhaving openbaar groen en landschap (0,5 FTE bij team VTH-V)	Nieuw	2028	45.500	Structureel

Recreatie en toerisme

Versterken recreatieve voorzieningen en routes

Recreatieve beleving hebben we altijd op ons netvlies. Nieuwe ontwikkelingen en programma's als gebiedsprocessen (bijv. gebiedsgerichte aanpak Aa-dal, Maashorst en Hooge Vorsse, transitie landbouw, groene gezonde structuren (omgevingsvisie), EVZ) zien wij als kansen om recreatieve belevingsmogelijkheden toe te voegen. Daar waar we 'koppelkansen' zien passen we ze in. We denken dan bijvoorbeeld aan aantrekkelijke nieuwe wandel- en/of fietspaden. Verder verbeteren we de kwaliteit van de belangrijke recreatieve fietsroute langs de Oude Veghelsedijk in Vorstenbosch.

Door ontwikkelen van De Maashorst en De Hooge Vorssel

We blijven de Maashorst ontwikkelen tot een aantrekkelijk gebied, zowel vanuit natuurlandschappelijk, recreatief als economisch oogpunt. We gaan de ideeën uit het gebiedsplan Hooge Vorssel (voorkomend uit de gebiedsdialog) zo veel mogelijk realiseren dan wel faciliteren.

Geopark Peelhorst en Maasvallei

In mei 2016 heeft de Bernheze samen met vele andere gemeenten, Waterschap Aa en Maas en de provincie Noord-Brabant het initiatief genomen om te komen tot een Geopark. De provincie Limburg en Waterschap Limburg nemen deel als aspirant-lid. Het doel van Geopark Peelhorst en Maasvallei is het zichtbaar en beleefbaar maken van het unieke landschap(en) en het verder ontwikkelen van diens identiteit. Met extra inzet van het programmteam Geopark, gefaciliteerd door de samenwerkingspartners, wordt verwacht dat in 2025 de status van Geopark bij Unesco kan worden aangevraagd.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Versterken recreatieve voorzieningen en routes – versterken fietsroute oude Veghelsedijk Vorstenbosch	MJB	2025	12.000	Incidenteel
Versterken recreatieve voorzieningen en routes				
- fietsroutes	MJB	2025	pm	
- ruiterroutes	MJB	2025	pm	
Uit RvR-middelen	MJB	2025	pm	

Cultuurhistorie, erfgoed en monumenten

Uitvoeren projecten erfgoedvisie

We richten ons onder andere op het beleefbaar maken van erfgoed (Bronsschat, Canon Bernheze en erfgoed in het Aa-dal), de koppelkansen Transitie landbouw en erfgoed (gebiedsproces Kameren in het kader van het GGA Aa-dal Noord), duurzaamheid en monumenten, de implementatie van de erfgoedkaart in het omgevingsplan (speerpunt beschermen en behouden) en de toekomst van de Abdij en het religieuze erfgoed. Dit vergt projectleiding en proceskosten, kosten voor inhuur van derden en realisatie van projecten.

Verplaatsen Bakhuis molen Nistelrode

Op basis van stedenbouwkundig advies is indertijd voor gekozen om het bakhuisje te situeren achter op het molenterrein achter de molenbelt. We willen graag het bakhuisje verplaatsen zodat:

- De molenaars bij aanwezigheid zichtbaar zijn en hun gastheerschap kunnen vervullen.
- Bezoekers met een lichamelijke beperking ook van de toiletvoorziening gebruik kunnen maken.

Beleefbaar maken Bronsschat (kosten uitvoering)

In de Erfgoedvisie van Bernheze (2020) is het zichtbaar en beleefbaar maken van het Bernhezer Erfgoed een belangrijke speerpunt van het nieuwe beleid. De gevraagde middelen hebben hier betrekking op.

Behoud Moluks Cultureel Erfgoed

De Molukse gemeenschap maakt volledig onderdeel uit van onze gemeente. Wel heeft de Molukse gemeenschap een bijzondere positie in onze gemeente en specifiek binnen Nistelrode. Dit is verklaarbaar vanuit de historie. Diversiteit in cultuuruitingen vinden wij waardevol. Dat zien we ook in ons subsidiebeleid waarin wij vrijwilligersorganisaties ondersteunen die activiteiten organiseren op het gebied van dans, cultuur, sport, carnaval en dergelijke. Wij vinden het daarom belangrijk dat binnen onze gemeente de Molukse gemeenschap haar eigen culturele identiteit behoudt en hierin ook actief kan zijn. We willen dit ook mogelijk maken voor de Molukse gemeenschap: voor behoud Moluks Cultureel Erfgoed.

We willen via een jaarlijkse subsidie de Molukse gemeenschap de mogelijkheid geven om activiteiten en ontmoeting te organiseren. Om hiervoor in aanmerking te komen moet de Molukse gemeenschap een rechtspersoon (Stichting) oprichten.

Faciliteren ontwikkeling Abdij van Berne

We starten in 2024 met het opstellen van een Gebiedsvisie dat richting zal geven aan ruimtelijke, functionele en inhoudelijke ontwikkelingen van het gebied op en rondom de Abdij van Berne en eventuele verkeerskundige consequenties danwel ontsluiting. Het plangebied omvat het Abdijterrein, het gebied ten noorden en oosten van het Abdijterrein en het terrein van Stichting Laverhof.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Uitvoeringsprogramma erfgoedvisie	MJB	2025	50.000	Incidenteel
	MJB	2026	50.000	Incidenteel
	MJB	2027	50.000	Incidenteel
Verplaatsen bakhuis molen Nistelrode	MJB	2025	74.085	Investing
Beleefbaar maken Bronsschat (landmark) Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2025	50.000	Incidenteel
	MJB	2025	-50.000	Incidenteel
Moluks Cultureel Erfgoed	Nieuw	2025	5.000	Structureel
Faciliteren ontwikkeling Abdij van Berne	Nieuw	2025	pm	Incidenteel

Sportaccommodaties

Het aanbieden, beheren en in stand houden van sportvelden draagt bij aan een goede gezondheid en welzijn voor iedereen. Door goede sportvelden aan te bieden en te onderhouden, bieden we

gelegenheid tot sport en bewegen. Dat draagt bij aan een goede gezondheid en een sterke sociale infrastructuur.

Beheer sportvelden

We zorgen dat de robotgrasmaaiers tijdig worden vervangen. Het gebruik van robotgrasmaaiers biedt sportverenigingen het comfort van een dagelijks verzorgde grasmat en is minder milieubelastend.

Ook bij kunstgrasvelden zorgen we voor volwaardig en veilig te gebruiken sportvelden. Toplagen worden vervangen indien nodig. Hierbij houden we rekening met actueel beleid rondom de toepassing van water hockeyvelden, infill bij voetbalvelden en de prijsstijgingen (20-25%) waar we momenteel mee te maken hebben.

Vanzelfsprekend houden we rekening met de uitkomsten van het locatieonderzoek naar een mogelijk nieuw sportpark in Heeswijk-Dinther, echter is het verstandig wel te (blijven) begroten voor instandhouding van de bestaande situatie.

Heroverwegen beleidskader buitensportaccommodaties

We zien als gevolg van ontwikkelingen van ledenaantallen/teams en veranderende normen vanuit VNG en sportbonden dat een aantal voetbalclubs momenteel overcapaciteit aan velden heeft. Op dit moment is er geen beleid voor hoe we met die situaties om moeten en willen gaan. We zien tegelijkertijd dat de kosten voor regulier beheer en onderhoud, maar ook (her-) investeringen in o.a. kunstgras, verlichtingsinstallaties en robotgrasmaaiers enorm stijgen. Om die reden willen we in 2025 werken aan een beleidskader hoe om te gaan met overcapaciteit op buitensportaccommodaties.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Vervangen 3 robotgrasmaaiers Prinses Irene en 2 robotmaaiers Sportclub Loosbroek (voetbal)	MJB	2025	75.000	Investering
Uit SPUK sport	MJB	2025	-13.125	Investering
Vervangen 2 robotgrasmaaiers VV Heeswijk	MJB	2026	30.000	Investering
Uit SPUK sport	MJB	2026	-5.250	Investering
Vervangen 2 robotgrasmaaiers Avesteyn	Nieuw	2027	30.000	Investering
Uit SPUK sport	Nieuw	2027	-5.250	Investering
Vervangen 3 robotgrasmaaiers V'bossche Boys	Nieuw	2028	45.000	Investering
Uit SPUK sport	Nieuw	2028	-7.875	Investering
Renovatie toplaag MHC HDL (waterveld)	MJB	2027	825.000	Investering
Uit SPUK sport	MJB	2027	-144.375	Investering
Eigen bijdrage waterveld vanwege uitgangspunt zandveld	MJB	2028	-5.500	Structureel

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Renovatie toplaag MHC Heesch (heel zandveld)	MJB	2026	566.000	Investing
Uit SPUK sport	MJB	2026	-99.050	Investing
Renovatie toplaag MHC Heesch (kwart zandveld)	MJB	2026	160.000	Investing
Uit SPUK sport	MJB	2026	-28.000	Investing
Renovatie toplaag MHC HDL (kwart zandveld)	Nieuw	2028	160.000	Investing
Uit SPUK sport	Nieuw	2028	-28.000	Investing
Heroverwegen beleidskader buitensportaccommodaties (besparing)	Nieuw	2026	pm	Structureel/ Investing

Onderwijshuisvesting

Renovatie/uitbreiding Eikenwijs te Heesch

Het realiseren van goed onderwijs en goede onderwijshuisvesting voor alle jongeren draagt bij aan: een goede gezondheid en welzijn van onze jeugd, toegankelijk en goed onderwijs in duurzame gebouwen, en kernen die leefbaar zijn nu en in de toekomst. Aandacht voor een gezond en veilig binnenklimaat van onderwijshuisvesting is daarbij belangrijk. Zoals in het Integraal Huisvestingsplan omschreven gaan we een deel van het gebouw van basisschool Eikenwijs in Heesch renoveren/uitbreiden.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Renovatie/uitbreiding Eikenwijs	MJB	2026	2.500.000	Investing

Het Hooghuis te Heesch

Het bevoegd gezag van Het Hooghuis draagt het schoolgebouw met bijbehorend terrein aan de Schoonstraat 34 in Heesch per 1 september 2025 over aan gemeente Bernheze.

Na deze overdracht ligt het juridisch eigendom van het schoolgebouw en het bijbehorende terrein bij de gemeente. Leegstandsbeheer voor het schoolgebouw komt voor rekening en risico van de gemeente.

Met ingang van schooljaar 2024/2025 is een klein deel van het schoolgebouw aan de Schoonstraat 34 in gebruik door Filios Scholengroep, ten behoeve van het nieuwkomersonderwijs.

De vierkante meters die niet in gebruik zijn als onderwijsgebouw, moeten opgenomen worden in het leegstandsbeheer. We nemen de inzet en bestemming van het gebouw na 1 augustus 2026 mee in de herijking van Integraal huisvestingsplan (IHP).

Maatschappelijk vastgoed

Door maatschappelijk vastgoed aan te bieden en te onderhouden, bieden we gelegenheid tot ontmoeting en beoefening van sociaal culturele activiteiten. Dat draagt bij aan een goede en sterke sociale infrastructuur en het welzijn van onze inwoners.

Scouting Mira Ceti

Scouting Mira Ceti heeft in haar beleidsvisie 2021 – 2027 de gewenste ontwikkelingen beschreven voor hun scoutingactiviteiten en het scoutingcentrum Achter de Berg. De beschreven ambitie vraagt om verdergaande professionalisering en het vergroten en verduurzamen van de gebouwen. Daarnaast wil Mira Ceti haar scoutcentrum en terrein nog beter aan laten sluiten op de nationale en internationale rol die zij spelen binnen de scouting. Dit heeft een positief effect op scouting Mira Ceti; het biedt meer mogelijkheden voor de eigen vereniging, maar trekt ook meer bezoekers door externe verhuur wat positief bijdraagt aan de financiële positie van Mira Ceti.

Langere termijn ambitie van Mira Ceti is om in te kunnen spelen op verdergaande internationalisering. Daarvoor is het belangrijk om naast de voorzieningen die gelden voor binnenlandse groepen ook vakkundige ondersteuning te bieden voor buitenlandse gasten.

Hierbij wordt gedacht aan ontvangstmogelijkheden en de kennis van internationaal kamperen en de internationale scoutingcultuur. Met deze internationalisering wil Mira Ceti haar jeugdleden de kans geven om intensiever kennis te maken met andere culturen en daarmee als persoon te groeien.

De huidige huisvesting (in eigendom van de gemeente) is op orde en voldoet aan de eisen uit de Blokhutwijzer (overzicht van eisen die aan Scoutinggebouwen worden gesteld). Voor de verplichte verduurzaming is een bedrag van € 10.375,- toereikend. Hoewel het aantal m² aan de norm voldoet, liggen de twee blokhutten wel op redelijke afstand van elkaar. Door het ontbreken van één centrale voorziening kan Mira Ceti haar activiteiten niet invullen op de voor hun gewenste manier.

Mira Ceti vraagt de gemeente om te voorzien in:

- Nieuwbouw blokhut 't Veerhuis
- Uitvoering noodzakelijk verduurzaming in relatie tot het verkrijgen van het internationaal keurmerk Scenes.

Projectplan huisvesting maatschappelijke organisaties in Heeswijk-Dinther

In 2023 heeft het college opdracht gegeven om onderzoek te doen naar de huisvesting van maatschappelijke organisaties in Heeswijk-Dinther n.a.v. de mogelijke sluiting van het Willibrordcentrum als gevolg van de herontwikkeling van de Heeswijkse parochie en omliggend terrein. Het Willibrordcentrum vervult een belangrijke functie in de kern Heeswijk-Dinther. Het sluiten van dit gebouw betekent voor een aantal verenigingen dat zij te maken krijgen met een huisvestingsprobleem. Hoewel het Willibrordcentrum geen gemeentelijk eigendom is, zijn veel verenigingen die daar 'thuis zijn' wel een belangrijke partner binnen het sociaal domein. Eind 2024

vindt een quickscan plaats over de huisvesting van de maatschappelijke organisaties in Heeswijk-Dinther. Dit resulteert in een advies met te maken keuzes en daaraan gekoppelde consequenties.

Sociaal culturele centra (SCC)

In 2024 is het SCC beleid vastgesteld. De financiële consequenties van dit beleid zijn met betrekking tot enkele aspecten zoals onderhoud in beeld gebracht. Dit heeft structurele en incidentele financiële consequenties.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Nieuwbouw blokhuut 't Veerhuis te Nistelrode	MJB	2026	325.000	Investing
Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2026	-325.000	Investing
Doorwerking projectplan huisvesting maatschappelijke organisaties Heeswijk-Dinther	Nieuw	2025	pm	Incidenteel
Financiële consequenties Sociaal cultureel centra:	Nieuw	2025	16.733	Structureel
- Gebruikersdeel OZB	Nieuw	2027	52.260	Incidenteel
- vergoeding onderhoud met afschrijvings- termijn > 20 jaar	Nieuw	2028	9.350	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Nieuw	2027	-52.260	Incidenteel
	Nieuw	2028	-9.350	Incidenteel

Omgevingswet

Implementatie Omgevingsvisie

De Omgevingswet is per 1 januari 2024 van kracht geworden. In maart 2024 is de Omgevingsvisie vastgesteld. De beleidsuitwerking van de omgevingsvisie vindt plaats in programma's. In 2024 zijn we gestart met de pilot programma's Volkshuisvesting en gezonde groene structuren (GGS). Deze pilots ronden we in 2025 af. Daarnaast gaan we proces om onze Omgevingsvisie actueel te houden uitlijnen in 2025.

Ombouwen Omgevingsplan

Vanaf 1 januari 2024 vormen alle bestemmingsplannen het tijdelijke omgevingsplan. Dat moet omgebouwd worden naar een omgevingsplan onder de Omgevingswet. Voor de jaren 2025, 2026 en 2027 zijn daar aanvullende incidentele middelen voor nodig. Momenteel wordt het plan van aanpak voor het ombouwen van het omgevingsplan opgesteld. Mochten hiervoor aanvullende middelen nodig zijn dan zullen we dit inbrengen bij de Kadernota 2026 en verder.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Omgevingswet - Opstellen programma's	MJB	2025	30.000	Incidenteel
Omgevingsvisie	MJB	2026	30.000	Incidenteel
	MJB	2027	30.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2025	-30.000	Incidenteel
	MJB	2026	-30.000	Incidenteel
	MJB	2027	-30.000	Incidenteel
Omgevingswet - Opstellingsplan incl. MER	MJB	2025	25.000	Incidenteel
	MJB	2026	75.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2025	-25.000	Incidenteel
	MJB	2026	-75.000	Incidenteel
Omgevingswet - Uitvoeren en monitoren	MJB	2025	12.500	Incidenteel
Omgevingsvisie	MJB	2026	12.500	Incidenteel
	MJB	2027	12.500	Incidenteel
Uit reserve nog nader bestemmen	MJB	2025	-12.500	Incidenteel
	MJB	2026	-12.500	Incidenteel
	MJB	2027	-12.500	Incidenteel
Opstellen en onderhoud omgevingsvisie (aanpassen omgevingsvisie (4-jaarlijks, na GR-verkiezingen en partipatief)	MJB	2025	20.000	Incidenteel
	MJB	2026	50.000	Incidenteel
	MJB	2027	50.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2025	-20.000	Incidenteel
	MJB	2026	-50.000	Incidenteel
	MJB	2027	-50.000	Incidenteel
Omgevingswet - inhuur extern personeel kernteam omgevingsplan	MJB	2025	305.000	Incidenteel
	MJB	2026	155.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2025	-305.000	Incidenteel
	MJB	2026	-155.000	Incidenteel

Lasten en baten 2023-2025

Nr.	Omschrijving taakveld	Lasten			Baten		
		2023	2024	2025	2023	2024	2025
0.3	Beheer overige gebouwen gronden	336.491	300.114	272.007	420.993	741.068	363.791
2.1	Verkeer en vervoer	4.078.397	5.134.079	5.029.578	468.367	393.108	237.322
2.2	Parkeren	4.425					
2.5	Openbaar vervoer	8.670	6.518	6.668			
3.4	Economische promotie, excl. toeristenbelasting	634.466	842.650	643.025	102.710	108.702	108.917
4.2	Onderwijshuisvesting	985.383	2.055.006	1.203.531	132.095	51.355	52.536
5.2	Sportaccommodaties	2.404.221	2.627.910	2.473.887	856.677	783.805	797.175
5.4	Musea	26.779	24.719	25.540	6.229	6.613	6.763

		Lasten			Baten		
5.5	Cultureel erfgoed	217.060	320.524	204.623	10.800	10.800	10.800
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.203.429	2.816.886	2.543.708	726.266	270.873	19.183
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie (verenigingsaccommodaties en gemeenschapshuizen)	1.068.042	1.318.423	748.052	437.238	962.062	358.116
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	75.760	104.864	35.350	60.926	41.417	42.370
8.1	Ruimtelijke ordening	2.336.056	2.022.015	2.798.002	438.705	267.332	1.543.411
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	4.317.631	8.947.881	6.083.101	6.059.908	10.585.582	7.276.561
8.3	Wonen en bouwen	1.376.622	1.655.760	1.632.646	1.099.716	1.291.547	1.251.651
0.10	Mutatie reserves programma 1	4.658.942	2.873.499	1.225.190	4.291.860	8.212.635	448.480
	Totaal	24.732.374	31.050.848	24.924.908	15.112.490	23.726.899	12.517.076

Lasten en baten 2025-2028

Nr.	Lasten				Baten			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
0.3	272.007	281.351	292.989	303.404	363.791	363.953	364.119	364.283
2.1	5.029.578	5.116.631	5.247.793	5.368.338	237.322	242.384	247.577	252.701
2.2								
2.5	6.668	6.841	7.019	7.194				
3.4	643.025	644.398	663.072	683.111	108.917	109.166	109.421	109.673
4.2	1.203.531	1.209.808	1.196.168	1.205.301	52.536	53.902	55.303	56.686
5.2	2.473.887	2.533.640	2.594.838	2.656.499	797.175	812.703	828.635	849.856
5.4	25.540	26.143	26.760	27.369	6.763	6.939	7.120	7.298
5.5	204.623	209.895	215.303	220.638	10.800	10.800	10.800	10.800
5.7	2.543.708	2.601.232	2.682.539	2.754.242	19.183	19.629	20.087	20.539
6.1	748.052	744.126	808.078	777.616	358.116	365.020	372.103	379.090
7.5	35.350	36.715	38.115	39.496	42.370	43.472	44.602	45.717
8.1	2.798.002	2.849.292	2.935.860	2.973.542	1.543.411	1.547.523	1.547.996	1.548.463
8.2	6.083.101	6.115.530	6.158.049	6.195.183	7.276.561	6.083.800	6.126.319	6.163.453
8.3	1.632.646	1.544.002	1.580.260	1.630.452	1.251.651	1.378.174	1.402.707	1.426.810
0.10	1.225.190				448.480	430.980	483.240	390.332
Totaal	24.924.908	23.919.604	24.446.843	24.842.385	12.517.076	11.468.445	11.620.029	11.625.701

Brondocumenten

- Mobiliteitsvisie 2040 (18 april 2024)
- Duurzaam Mobiliteitsplan Bernheze 2016-2022 (mei 2016)
- Beleidsplan Openbare Verlichting 2022-2025 (januari 2022)
- Beleidsplan Civiele Kunstwerken 2023-2031 (juli 2022)
- Kwaliteitscatalogus openbare ruimte 2023 (CROW)
- Beleidsnotitie adaptief wegbeheer (juli 2018)
- Notitie beleidsuitgangspunten Sociaal Culturele Centra (23 mei 2024)
- Nota Maatschappelijk Vastgoed 2016 (oktober 2016)
- Subsidieverordening gemeentelijke monumenten Bernheze 2023 (20 april 2023)
- Erfgoedvisie "Ode aan het boeren leven" (mei 2020)
- Archeologiebeleid 2011 (incl. archeologiekartaart) (februari 2011)
- Woonvisie 2022-2026 (16 december 2021)
- Nota grondbeleid 2024-2027 (25 januari 2024)
- Structuurvisie (2010)
- Beleidsplan huisvesting internationale werknemers (10 december 2020)
- Nadere uitwerking Beleidsplan huisvesting internationale werknemers (4 juli 2024)
- Doelgroepenverordening gemeente Bernheze 2023 (14 december 2023)
- Groenstructuurplan 2023 (14 december 2023) Bomenbeleidsplan 2017-2027 (maart 2017)
- Bomenbeleidsplan 2017-2027 (maart 2017; gewijzigd 23-12-2021)
- Landschapsontwikkelingsplan 2012 en actualisatie LOP (augustus 2011 c.q. maart 2020)
- Omgevingsvisie, Bernheze 2040 en bijbehorende omgevingseffectrapportage (7 maart 2024)

Programma 2: Gezonde zorgzame gemeente

In een gezonde en zorgzame gemeente kan iedereen meedoen en dragen inwoners zorg voor elkaar. Dit vraagt om een zorgzame en sociale gemeenschap en om veerkrachtige en weerbare inwoners. Om dit te bereiken zetten we onder andere algemene voorzieningen en individuele ondersteuning in voor onze inwoners. We zoeken daarbij naar algemeen toegankelijke en collectieve voorzieningen om de gang naar individuele ondersteuning minder noodzakelijk te maken. Dat wil niet zeggen dat we er niet zijn voor onze inwoners.

Ondanks dat we in Bernheze elkaar graag helpen, blijven er altijd mensen die kwetsbaar zijn en individuele hulp nodig hebben om mee te blijven doen in de samenleving. Alle inwoners kunnen bij ons terecht en we denken graag mee hoe we, met name de meer kwetsbare doelgroepen, vooruit kunnen helpen. Bij de uitdagingen van vandaag én morgen zijn wat ons betreft een sterk verenigingsleven en inwonersinitiatieven onmisbaar.

Bernheze is een gemeente waar het goed wonen en leven is. Een aantal ontwikkelingen hebben de komende jaren meer invloed op dat goed wonen en leven. Zo hebben we te maken met een sterk vergrijzende gemeente, waardoor vaker gevraagd gaat worden om ondersteuning (informeel en formeel). Ook nemen gemeentelijke taken toe op het huisvesten en zorgen voor mensen die (tijdelijk) ondersteuning nodig hebben om regie te hebben over hun leven of juist een plek zoeken om mee te kunnen doen in onze gemeenschap. Deze zorg geldt voor jongeren tot ouderen, asielzoekers tot kenniswerkers.

In het bestuursprogramma onderstreepte het huidige college het belang en de kansen voortkomend uit het gedachtegoed van positieve gezondheid. Positieve gezondheid richt zich op het versterken van de veerkracht van de mensen zelf en het vergroten van hun kwaliteit van leven. Met het Breed Maatschappelijk Beleid zetten we in op het vergroten van de veerkracht in de kernen. Verschillende landelijke programma's en akkoorden, zoals het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), onderstrepen het belang van weerbare gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis. Met GALA en IZA komt de integrale aanpak van zorg en preventie meer op het gemeentelijke bord te liggen. We grijpen de kansen die deze ontwikkelingen ons bieden en zorgen dat we aangehaakt blijven op de ontwikkelingen in het kader van IZA, waarvoor we als regio gevraagd hebben aan Den Bosch om als mandaatgemeente op te treden. Ook de gevolgen van de Landelijke Hervormingsagenda Jeugd (LHA) voor gemeentelijke taken en budgetten worden komende jaren helderder.

Wat willen we bereiken?

- Iedereen kan meedoen in onze gemeenschap;
- Een vitaal verenigingsleven wat de cohesie in onze gemeenschap ondersteunt;

- Toegankelijke ondersteuning indien nodig via collectieve en individuele voorzieningen;
- Gezonde inwoners (in de breedste zin van het woord), we zetten hier preventief op in vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid;
 - o Iedere inwoner kan sporten of bewegen;
 - o We stimuleren deelname aan cultuur en cultuureducatie met name van onze jeugd;
 - o Inwoners zijn geïnformeerd over een gezonde manier van leven;
- Uitgebreide mogelijkheden voor de ondersteuning van mantelzorgers;
- Een goede toegang tot onderwijs voor onze kinderen;
- Een integrale benadering en samenwerking met (maatschappelijke) partners waarbij onze inwoners centraal staan.

Wat gaan we daarvoor doen?

Breed Maatschappelijk Beleid

De raad heeft in december 2023 het Breed Maatschappelijk Beleid (BMB) vastgesteld: een integraal meerjaren beleidsplan voor de periode 2023-2028. Het Breed Maatschappelijk Beleid is gericht op het vergroten van de individuele en collectieve veerkracht van onze kernen. We willen zoveel mogelijk inbreng van inwoners om de eigen sociale omgeving te verbeteren. In het beleid is ook een stevige basis voor een preventieve aanpak beschreven. Het gedachtegoed van Positieve gezondheid is daarbij de onderlegger. Volgens de kernambitie van 'we doen het samen' werken we met inwoners en maatschappelijke partners aan anderhalf jaarlijkse uitvoeringsprogramma's. De doelstellingen in het beleid worden in de uitvoeringsprogramma's vertaald naar de volgende concrete activiteiten:

- We werken samen aan een integrale aanpak met inwoners, maatschappelijke partners en raad. Vanuit gedeelde verantwoordelijkheid en eigenaarschap.
- Het Breed Maatschappelijk Beleid verbindt meerdere beleidsterreinen zoals het gezondheidsbeleid, de omgevingsvisie, aanpak Integraal Zorg Akkoord en het Gezond en Actief Leven Akkoord.
- Wanneer we met inwoners en maatschappelijke partners gezamenlijk invulling gaan geven aan wat er moet gebeuren en dit ook gezamenlijk evalueren en waar nodig aanscherpen, wordt de aanpak duurzamer en effectiever.
- We werken samen aan een monitoring: welke activiteiten hebben we nodig om resultaten te bereiken.
- We zetten middelen in om te kunnen samenwerken en experimenteren met inwoners en maatschappelijke partners: we verbinden, werken samen en sturen bij via anderhalf jaarlijkse uitvoeringsprogramma's.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Werkbudget Breed Maatschappelijk Beleid	Nieuw	2025	10.000	Incidenteel
	Nieuw	2026	10.000	Incidenteel
	Nieuw	2027	10.000	Incidenteel
Uit reserve Transitities	Nieuw	2025	-10.000	Incidenteel
	Nieuw	2026	-10.000	Incidenteel
	Nieuw	2027	-10.000	Incidenteel
(ten opzichte van de kadernota incidenteel voor 3 jaar in plaats van structureel)				

Tussenvoorziening plus voor jongeren ontwikkelen

In het recent vastgestelde regionale koersdocument 'Inwoners met een psychische kwetsbaarheid 2024-2028' wordt geconstateerd dat geschikte huisvesting voor de door- en uitstroom vanuit beschermd wonen en maatschappelijke opvang ontbreekt. Het koersdocument geeft de gemeenten de opdracht om ervoor te zorgen dat de basis op orde is. Dat betekent:

1. Inzetten op integrale ondersteuning op verschillende leefgebieden waarbij in eerste instantie ervoor wordt gezorgd dat voorzien wordt in de primaire levensbehoeften (dak boven het hoofd, toegang tot zorg, inkomen, etc.).
2. Investeren in en faciliteren van betaalbare woningen voor de doelgroep.
3. Het realiseren van één tussenvoorziening voor eigen inwoners in de gemeente om de uitstroom uit intramurale opvang/zorg op gang te krijgen.
4. Uitvoering geven aan het Regionale Plan van aanpak dak- en thuisloosheid.

In 2024 onderzochten we of en hoe een tussenvoorziening plus voor jeugdigen van 16-27 jaar binnen Bernheze gerealiseerd kan worden. Aan de daadwerkelijke realisatie van een tussenvoorziening plus binnen Bernheze zijn activiteiten en kosten verbonden die op dit moment nog niet inzichtelijk te maken zijn.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Activiteiten die bij dragen aan realisatie van tussenvoorziening plus jeugdigen	Nieuw	2025 e.v.	p.m.	Incidenteel
Tussenvoorziening plus jeugdigen	Nieuw	2026 e.v.	p.m.	Structureel

Huisvesting statushouders, asielzoekers en Oekraïners

We hebben een grote opgave van huisvesting en opvang van asielzoekers en Oekraïense vluchtelingen. We hebben ten opzichte van voorgaande jaren een fors hogere taakstelling.

Het huisvestingsvraagstuk blijft in 2025 en verder een grote ambtelijke inzet vragen. Bernheze heeft de volgende taakstellingen (info september 2024) voor het opvangen van vluchtelingen, nl.:

- 231 mensen die zijn gevlucht uit Oekraïne;
- 68 vergunninghouders;
- 9 Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV'ers);
- 250 asielzoekers op basis van het raadsbesluit van 4 juli 2024.

Deze aantallen wijzigen nog voortdurend als gevolg van gewijzigd beleid of calamiteiten.

Naast de huisvesting van de bovengenoemde groepen hebben we ook een opgave voor wat betreft de huisvesting van zogenaamde spoedzoekers, overlast gevende personen, dak- en thuislozen en inwoners die afhankelijk zijn van begeleid of beschermd wonen.

Met de huisvestingsopgave voor deze verschillende groepen gaat ook het beroep op voorzieningen in het sociaal domein toenemen, zoals de individuele ondersteuning voor jongeren en volwassenen. Een deel van deze taken kunnen worden uitgezet bij de samenwerkingspartners zoals gemeente Meijerijstad, ONS Welzijn en Vluchtelingenwerk in de vorm van middelen en diensten. We zien vooral dat Vluchtelingenwerk die zich inzet op de maatschappelijke begeleiding van statushouders, meer capaciteit nodig heeft. Ook doordat er steeds minder vrijwilligers beschikbaar zijn en de teamleider dan werkzaamheden van de vrijwilligers moet overnemen. Een deel van deze formatie dient worden toegewezen aan de eigen organisatie, zoals contacten over het koppelen van mensen aan huisvestingslocaties en de benodigde maatschappelijke ondersteuning bij de verschillende opvanglocaties en voor de nieuwe inwoners van Bernheze. Een exacte duiding van benodigde middelen en formatie is nog niet mogelijk, de gegeven post is daarmee een eerste inschatting.

Het aantal asielzoekers op basis van de Spreidingswet vereist dat allereerst huisvesting voor deze groep is gerealiseerd. Het COA voert een haalbaarheidsonderzoek uit van één locatie binnen de gemeente Bernheze. Aan de hand van het stappenplan van het haalbaarheidsonderzoek wordt ook bekend welke rollen, taken en formatie nodig is.

Dat betekent dat we:

- Uitvoering geven aan onze doelstelling van een gastvrije gemeente.
- Uitvoering geven aan begeleiding en opvang statushouders.
- Passende zorg, ondersteuning en onderwijs bieden aan de bijzondere doelgroepen.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Uitbreiding coördinatie en uitvoering Vluchtelingenwerk statushouders	MJB	2025	50.000	Structureel
Uit SPUK Inburgering	MJB	2025	-50.000	Structureel

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Uitbreiding uitvoering Vluchtelingenwerk m.b.t. asielzoekers (i.v.m. spreidingswet) (was in de kadernota volledig opgenomen in 2025)	Nieuw	2026	50.000	Structureel
Toenemende zorg- en ondersteuningsvraag (preventief en curatief) voor vluchtelingen (asiel en Oekraïense vluchtelingen) en koppelvraagstukken huisvesting. – 0,5 fte	Nieuw	2025	45.500	Structureel

Participatie via Werk en inkomen

In 2025 wijzigt de Participatiewet op 20 onderdelen. Een herziening van de Participatiewet is nodig om meer ruimte te geven voor de menselijke maat en de bestaanszekerheid voor iedereen te vergroten. De precieze financiële gevolgen voor de gemeente zijn nog niet duidelijk.

Mensen ondersteunen naar (passend) werk

Werk is een belangrijke manier om aan inkomen te komen en draagt bij aan zinvolle dagbesteding en betrokkenheid bij de samenleving. We zetten ons daarom in voor alle mensen die kunnen werken maar daarbij ondersteuning nodig hebben. Als werken niet haalbaar is zoeken we naar een passend ander aanbod, gericht op activering.

Vanaf juli 2023 heeft het kabinet een pakket maatregelen genaamd Breed Offensief ingezet. Het doel hiervan is om meer mensen met een beperking aan een baan te helpen en aan het te werk houden. De maatregelen worden sinds juli 2023 al door Meierijstad uitgevoerd en hebben vooralsnog niet geleid tot extra kosten. In 2024 hebben we ingezet op extra communicatie richting werkgevers en werknemers over de mogelijkheden. Mogelijk leidt dit tot meer gebruik van voorzieningen en daarmee een hoger gebruik van het Participatiebudget.

Met het wetsvoorstel 'Van school naar duurzaam werk' wil het rijk de kansengelijkheid vergroten door jongeren met een (risico op) afstand tot de arbeidsmarkt te begeleiden bij de overgang van school naar werk en bij het behoud van werk bij (dreigende) werkloosheid. Omdat de gemeenten hier een taak in krijgen kan dat zorgen voor extra inzet en daarmee gepaard gaande kosten. Het streven is om de wet per 1 juli 2025 in te laten gaan.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Uitvoering wetswijziging participatiewet in het kader van het Breed offensief	Nieuw	2025	pm	Structureel
Wetswijziging van 'School naar duurzaam werk'	Nieuw	2025	pm	Structureel
Uitvoering wetswijzigingen participatiewet in balans	Nieuw	2025	pm	Structureel

Inwoners met geldzorgen ondersteunen

We helpen inwoners met geldzorgen en geldproblemen door middel van verschillende minimaregelingen, lokale samenwerking en schuldhulpverlening (via de gemeente Meierijstad). Aanvullend hierop biedt Ons Welzijn hulp aan in de vorm van sociaal raadslieden, de formulierenbrigade en het opbouwwerk. Vanuit het rijk wordt de aankomende jaren sterk ingezet op bestaanszekerheid. Daarvoor is de aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden opgezet. Gemeentes dienen hieraan bij te dragen. Het rijk kent hiervoor middelen toe. In 2024 zijn we gestart met onderstaande pilots. Bij succes kan dit consequenties hebben voor 2025 en verder:

- Het aannemen van een bestaanszekerheid regisseur/ambassadeur als pilot voor één jaar. Deze persoon helpt regie te voeren op het armoedebeleid, versterkt de samenwerking en binding met partners en vergroot de bekendheid van regelingen.
- Jaarlijks zetten we in samenwerking met het team armoede preventie een grote communicatie actie op om inwoners beter te bereiken.

In 2024 is het beleidsplan schuldhulpverlening vernieuwd. Dit plan moet elke drie jaar vernieuwd worden volgens de wet gemeentelijke schuldhulpverlening (WGS). We focussen op preventie door de aanpak vroeg signalering verder vorm te geven. Het nieuwe beleid kan financiële consequenties hebben vanaf 2025 en verder.

Door het stoppen van de Kledingbank is er geen voorziening voor gratis kleding. In samenwerking met de Kringloop hebben we daarom in 2024 een kledingvoucherregeling opgezet. Inwoners die het nodig hebben kunnen met de voucher gratis kleding aanschaffen bij de Kringloop. Wanneer deze actie slaagt willen we dit structureel invoeren.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Bestaanszekerheid regisseur/ambassadeur	Nieuw	2025	37.000	Structureel
Rijksmiddelen Aanpak geldzorgen, armoede en schulden	Nieuw	2025	-37.000	Structureel
Werkbudget communicatie acties vergroten bereik regelingen geldzorgen, armoede en schulden	Nieuw	2025	10.000	Structureel
Rijksmiddelen Aanpak geldzorgen, armoede en schulden	Nieuw	2025	-5.000	Structureel
Nieuw beleidsplan schuldhulpverlening	Nieuw	2025	pm	Structureel
Kledingvoucher regeling	Nieuw	2025	2.000	Structureel

Verder ontwikkelen van de Integrale toegang Wegwijzer

Wegwijzer Bernheze biedt toegang voor alle vragen op het gebied van wonen, werk, inkomen, zorg, opvoeden en welzijn voor de inwoners van de gemeente Bernheze. Medewerkers van het team Wmo van de gemeente Bernheze, het team Werk en Inkomen van de gemeente Meierijstad

en de jeugdprofessionals en sociaal werkers van ONS welzijn vormen dit samenwerkingsverband. Met Wegwijzer werken we aan brede en integrale vraagverduidelijking en zoeken we ook de verbinding met de kernen.

In de afgelopen jaren zien we een trend van steeds meer multidisciplinaire en complexe meldingen. Onder andere door landelijk gebrek aan behandelplekken en woningen en de instroom van statushouders, Oekraïners en andere 'bijzondere doelgroepen'. Ook wordt er van de lokale teams steeds meer gevraagd. Dit gebeurt zowel vanuit de ontwikkelingen vanuit de landelijke hervormingsagenda als vanuit de ontwikkelingen vanuit de werkgroep Veiligheid in afhankelijkheidsrelaties.

Dat betekent dat:

1. De Wegwijzer blijft door ontwikkelen op (interne) samenwerking door o.a. gedeelde visie op casus- en procesregie en door monitoren en evalueren.
2. We samenwerken op casussen op het snijvlak van zorg, wonen en veiligheid.
3. De Wegwijzer continu werkt aan haar bekendheid via communicatie, bezoeken en door positionering in het gebouw de Misse 2-4-6 in Heesch, maar ook door samenwerking met de burgerinitiatieven en opbouwwerk in de kernen. En in afstemming met ASD, OOB en IPG, onze belangrijkste inspraakorganen.
4. We team Wegwijzer uitbreiden met 1,0 fte Wmo-consulent per 2025 om de toegenomen complexe Wmo-meldingen op te kunnen vangen.
5. We in 2028 verwachten dat de incidentele middelen uit het Maatschappelijk Ondersteuningsfonds zijn uitgeput. In samenhang met het de eerdere middelen van het MAB gaan we kijken hoe we tot een goede samenvoeging kunnen komen voor deze beide middelen.
6. We toewerken naar de inwerkingtreding van de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) (controversieel verklaard). Deze wet heeft o.a. impact op processen waar gegevens worden gedeeld tussen verschillende partijen over één inwoner en daarmee de Integrale Toegang waarvan team Wegwijzer onderdeel is.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Wmo-consulent (1,0 fte)	MJB	2025	91.000	Structureel
Ophoging werkbudget Wegwijzer (daar waar reguliere wetgeving niet toereikend is. MAB budget is in 2024 opgenomen binnen Toegang Wegwijzer)	MJB	2028	15.000	Structureel

Zorg en ondersteuning 0 tot 100 jaar

Jeugdhulp

We willen dat iedere jeugdige de kans krijgt om gezond en veilig op te groeien en zich te ontwikkelen naar zelfstandigheid. Wanneer jeugdigen en of hun ouders en opvoeders hierbij

ondersteuning nodig hebben bieden we deze hulp. De meest kwetsbare jeugdigen en gezinnen kunnen rekenen op een integrale aanpak waarbij verbindingen worden gelegd met andere gemeentelijke domeinen zoals schuldhulpverlening, wonen, WMO, participatie.

Helaas hebben steeds meer jeugdigen ondersteuning van specialistische jeugdhulp. We willen een beweging maken van de inzet van specialistische jeugdhulp naar het méér gebruik maken van ondersteuning en hulp welke in de gemeenten aan de pedagogische basis te vinden is. In het “gewone leven” dus.

De richting die we op willen met de jeugdhulp wordt mede richting gegeven door landelijke en regionale plannen en programma's. De Landelijke Hervormingsagenda (LHA), het Toekomstscenario Jeugd- en Gezinsbescherming, het gezond en actief leven akkoord (GALA) het Integraal Zorgakkoord (IZA). Het regionaal beleidsprogramma 2024 e.v. focust onder andere op het meer thuis of in een gezinsgerichte setting organiseren van jeugdhulp.

Visie op (kleinschalig) verblijf ontwikkelen

We stellen een visie op Verblijf op en zijn met onze zorgaanbieders voor verblijf in gesprek hoe we verblijfplekken kunnen ombouwen naar kleinschalig verblijf. Dit heeft natuurlijk ook consequenties voor personeel, zeker in een krappe arbeidsmarkt en de tarieven voor deze vormen van verblijf zijn hoger. We rekenen specialistische jeugdhulp af op basis van realisatie, dus we kunnen de kostenstijging niet voorspellen, maar weten wel dat deze hoger zal zijn.

Lokale toegang en teams verder ontwikkelen.

De Landelijke Hervormingsagenda stelt ook eisen aan de lokale toegang. Deze eisen zijn complex en zeer divers (van voorliggend en preventief naar kennis over veiligheid en bijvoorbeeld complexe scheidingen). Samen met ONS Welzijn bepalen we waar we nu staan en waarop we nog extra moeten investeren. We willen met het extra budget ruimte creëren in onze lokale teams om opleidingen te volgen en ruimte te bieden om te leren werken met de nieuwe systematieken. Het extra budget kan ook worden ingezet om beter zichtbaar te zijn in de wijken en voorliggend hulp te kunnen bieden aan gezinnen. We willen dit budget dus gebruiken om de formatie van de lokale teams uit te breiden zodat de professionals beter in staat zijn alle taken waar ze verantwoordelijk voor zijn, goed uit te voeren. (Tijdelijk) kwetsbare jongeren ondersteunen in de overgang van 18- naar 18+.

De integrale aanpak voor kwetsbare jongeren (16-27 jaar) vanuit de 'Big 5' (wonen, school & werk, inkomen, steunend & positief netwerk, zorg & welzijn en de juiste ondersteuning bij de overgang van 18- naar 18+ zijn zowel landelijke als lokale aandachtspunten. We zijn hiermee in 2023 gestart, maar heeft nog verdere uitwerking, afspraken en opleiding nodig in de opvolgende jaren tot en met 2027.

Tot slot zetten we in op het in stand houden van de verbinding tussen jeugdhulp en onderwijs, om snel hulp te verlenen aan gezinnen en kinderen. Instandhouding vloeit voort uit een wettelijke taak. Dit met name op basis van Jeugdwet en Landelijke Hervormingsagenda.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Integrale aanpak kwetsbare jongeren 16 - 27 jaar Uit reserve transities	MJB	2025	50.000	Incidenteel
	MJB	2026	50.000	Incidenteel
	MJB	2027	50.000	Incidenteel
	MJB	2025	-50.000	Incidenteel
	MJB	2026	-50.000	Incidenteel
	MJB	2027	-50.000	Incidenteel
Hervormingsagenda consequenties voor onze lokale toegang. (was in de kadernota volledig opgenomen in 2025)	MJB	2025	50.000	Structureel
	MJB	2026	50.000	Structureel

Ontwikkelingen Wmo-voorzieningen

We willen onze inwoners op een veilige manier en verantwoorde manier zo lang mogelijk thuis laten wonen. We gaan voor goede ondersteuning aan de onze inwoners wanneer zij dit nodig hebben. Daarbij hebben we te maken met vergrijzing en diverse (landelijke) aspecten waar we rekening mee moeten houden, zoals de krapte op de arbeidsmarkt, de inkomensafhankelijke eigen bijdrage en de ontwikkeling van passende alternatieven binnen de Wmo.

De krapte op de arbeidsmarkt is nog steeds een feit en heeft invloed op de Wmo-ondersteuning die wij aan onze inwoners kunnen geven. De druk op de werkenden is groot waardoor we bij gecontracteerde partners ook het ziekteverzuim zien groeien en aanbieders een steeds grotere moeite krijgen om geïndiceerde ondersteuning onverkort te leveren. We hebben in dit licht aandacht voor kwetsbare inwoners.

In 2026 staat de inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo op de agenda. Mogelijk dat dit financiële consequenties heeft voor de gemeente, hoogte hiervan is nog niet duidelijk.

We ontwikkelen passende alternatieven (voor (dure) zorg in natura) door. Zo is per 1 januari 2024 in de Nadere regels maatschappelijke ondersteuning gemeente Bernheze 2024 een algemene voorziening hulp bij huishouden opgenomen. De financiële consequenties hiervan worden in de loop van 2024 duidelijk en kunnen voor 2025 en verder meegenomen worden.

Om onze ondersteuning goed in kaart te hebben en te houden is het belangrijk om hier voldoende en goede cijfers over te hebben. Samen met (regio)gemeentes ontwikkelen we de Wmo-clientervaringsonderzoeken en de Wmo-monitor verder door.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
GR-KCV	Nieuw	2025	pm	Structureel
Inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo	Nieuw	2026	pm	Structureel

Ontwikkelingen Beschermd Wonen en vergroten weerbaarheid inwoners

Vanuit de Wmo zien we landelijke en regionale ontwikkelingen met een lokale impact. Door de toename van dak- en thuisloosheid, onder andere door woningtekort, raakt de maatschappelijke opvang (regionale vangnet centrumregeling) overvol. Daarom is regionaal afgesproken dat mensen die op straat komen zonder begeleidingsnoodzaak of complexe problematiek, in de eigen gemeente huisvesting moeten krijgen.

Een kleine groep inwoners heeft zodanige complexe problematiek waardoor zij voor overlast kunnen zorgen. Het aanpakken van deze problematiek zit op het snijvlak van zorg en veiligheid. Voor zowel de persoon in kwestie, naasten als de directe leef-en woonomgeving zetten we ons in voor een samenleving waarin iedereen geholpen kan worden op basis van bereidheid.

Vanaf 1 januari 2024 is de gemeente geleidelijk financieel verantwoordelijk voor Beschermd Wonen ten gevolge van doordecentralisatie van deze verantwoordelijkheid naar de gemeente. Wij zetten de samenwerking in de regio ook na doordecentralisatie voort. Zo borgen we beschikbare en passende specialistische zorg voor onze inwoners en sturen we gezamenlijk op de ketensamenwerking tussen het sociaal domein, het medisch domein en het veiligheidsdomein.

Met de Wet aanpak meervoudige problematiek in het sociaal domein (Wams) en ontwikkelingen op Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang en Maatschappelijke zorg en veiligheid komen nieuwe taken en rollen naar de gemeente toe vanuit de regio en het rijk. In 2024 onderzochten we hoe we hier invulling aan gaan geven. In 2025 verwachten we hier formatieve uitbreiding voor nodig te hebben. Deze formatieve uitbreiding is gedekt vanuit de financiële middelen Beschermd Wonen.

Dat betekent dat:

- We de (sociale) weerbaarheid van mensen vergroten en inzetten op het voorkomen van huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Alle inwoners in een onveilige situatie één lokale regievoerder en één veiligheidsplan hebben waarmee passende hulp wordt gerealiseerd.
- We de capaciteit van de organisatie uitbreiden binnen de beschikbare middelen vanuit de decentralisatie Beschermd Wonen.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Wmo beschermd wonen (gemeentelijke en regionale uitvoering)	MJB	2024-2028	Rijksmiddelen	Structureel
Formatieve uitbreiding team Wegwijzer op thema Beschermd Wonen	Nieuw	2025	pm	Structureel
Implementatie AVE, opleidingskosten AVE, opleidingskosten TOP3	Nieuw	2025	pm	Incidenteel

Structurele (her)opleiding AVE/TOP3 consultants	Nieuw	2026	pm	Structureel

Stichting Rechtswinkel

De dienstverlening van de rechtswinkel en ONS welzijn zijn ondersteunend aan elkaar. En daarmee is de rechtswinkel een goede aanvulling in het geven van juridisch advies en ondersteuning aan inwoners in Bernheze.

In 2025 geven we een eenmalige subsidie aan Stichting Rechtswinkel Bernheze voor juridische ondersteuning aan inwoners van gemeente Bernheze. Dat jaar bekijken we of de rechtswinkel voor structurele subsidie in aanmerking komt.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Stichting Rechtswinkel Bernheze (ten opzichte van de kadernota incidenteel in plaats van structureel)	Nieuw	2025	3.500	Incidenteel

Gelijke kansen op onderwijs

Evaluatie NPO-middelen ten behoeve van aanpak leerachterstanden

In 2025 evalueren we de inzet van de tijdelijk ontvangen rijksmiddelen (tot augustus 2025 beschikbaar) voor de aanpak van leerachterstanden door corona (Nationaal Programma Onderwijs, hierna te noemen NPO). De NPO middelen zijn dusver ingezet voor cofinanciering van een Familiecontactpersoon op de basisscholen en de uitbreiding van de aansluitfunctionaris van ONS Welzijn op basis- en middelbare scholen. Leerlingen met opvoedings- en / of ondersteuningsvragen vragen veel van leerkrachten. Door externe expertise hierop in te zetten binnen scholen worden problemen tijdig gesignaleerd, krijgen jongeren sneller de hulp die ze nodig hebben en worden leerkrachten ondersteund en ontlast. Hierdoor nemen leerachterstanden van jongeren af, is het idee.

We kijken op basis van de evaluatie in combinatie met andere ontwikkelingen vanuit de LHA (zoals verbinding passend onderwijs en jeugdhulp) of en op welke wijze de verbinding na deze periode vorm kunnen geven en kunnen financieren vanaf 2026.

Evaluatie onderwijskansenbeleid.

Het onderwijskansenbeleid loopt tot en met 2024. Op basis van een evaluatie in 2024, verdere ontwikkelingen en in afstemming met ketenpartners stellen we het onderwijskansenbeleid bij. Belangrijkste pijlers van het huidige beleid zijn aanbod van voorschoolse educatie, peuterspeelzaalwerk, het bieden van taalondersteuning aan anderstalige leerlingen op de basisschool en het stimuleren van leesbevordering voor peuters.

We hebben het onderwijskansenbeleid met betrokken partijen geëvalueerd in 2024. Deze evaluatie gebruiken we als input voor bijstelling van het beleid 2025-2028. Tegelijkertijd zien we ontwikkelingen die van invloed zijn op het onderwijskansenbeleid die we in het nieuwe beleid willen meewegen, nl.:

- Vanuit de hervormingsagenda jeugd wordt de verbinding tussen jeugdhulp en onderwijs steeds belangrijker, ook om onderwijsachterstanden en schooluitval tegen te gaan.
- Er komen meer anderstalige kinderen die aanspraak maken op Voorschoolse Educatie en / of taalondersteuning op de basisschool.
- Er wordt door het ministerie meer gestuurd op tegengaan van segregatie van peuters en bevorderen van integratie. Dit vraagt om zoveel mogelijk voorzieningen in de kernen.
- Vanuit de wet Passend onderwijs wordt meer uitgegaan van inclusief onderwijs; waardoor meer leerlingen met een ondersteuningsvraag een plek zullen gaan krijgen op een reguliere school. Dit vraagt vanuit de gemeente (Jeugdwet, Wet Oke) en de school (passend onderwijs) om passende ondersteuning.

Wat mag het kosten?

We kunnen nog geen uitsluitsel geven in kosten voor de verbinding tussen jeugdhulp- en onderwijs. Dit is afhankelijk van de volgende factoren:

- Leerpunten uit de evaluatie NPO middelen; wat is echt nodig?
- Regionale afspraken omtrent hervormingsagenda jeugd.
- Mate waarin vanuit het rijk middelen beschikbaar stelt aan de scholen voor financiering van de verbinding met jeugdhulp (subsidie brugfunctionaris).
- Mate waarin we een deel van de kosten kunnen dekken van bestaande budgetten zoals het onderwijskansenbeleid.

Voor financiering van het onderwijskansenbeleid vanaf 2025 gaan we uit van de bestaande budgetten:

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Aansluiting jeugdhulp op school	Nieuw	2026	pm	Structureel
Onderwijskansenbeleid	MJB	2025-2028	Bestaand budget	Structureel

Positieve gezondheid

Positieve gezondheid richt zich op het versterken van de veerkracht van de mensen zelf en het vergroten van hun kwaliteit van leven. We zetten hierbij in op preventie. Daarnaast staan de komende jaren in het teken van de ontwikkelingen die het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) met zich meebrengen. Deze twee akkoorden gaan veel van ons als gemeente en onze regio vragen.

We zetten collectieve preventieactiviteiten in voor het bevorderen van de gezondheid voor brede doelgroepen (ouderen, jongeren, volwassenen). We richten ons op terugdringen van het alcoholgebruik, overgewicht en roken/drugs omdat we verwachten hiermee de meeste gezondheidswinst te behalen.

We zetten preventieactiviteiten in voor specifieke doelgroepen waarvan uit data van de GGD blijkt dat zij nu minder goede kansen hebben op een gezond leven (oudere, vrouwen, migranten, mensen met een lager inkomen en mensen met een lagere opleiding).

We stimuleren een fysieke gezonde leefomgeving waarbij de functies, ontspannen, ontmoeten, spelen, sporten en natuur met elkaar worden verbonden zodat we voor jong en oud een aantrekkelijke gezonde ontmoetingsplek realiseren.

We werken in regionaal verband aan de IZA doelstellingen. De GALA doelstellingen hebben met name een grote lokale uitwerking door de vijf ketenaanpakken:

- Valpreventie
- Kansrijke start
- Aanpak voor kinderen met overgewicht
- Gecombineerde leefstijlinterventie volwassenen
- Welzijn op recept

We zetten in op een concrete verbinding tussen GALA en het Sportakkoord opdat middelen gecombineerd en/of efficiënt ingezet kunnen worden.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Gezonde fysieke leefomgeving	MJB	2025	pm	
SPUK IZA	Nieuw	2025	pm	
SPUK GALA	Nieuw	2025	pm	

Sport en bewegen

Bewegen in de openbare ruimte stimuleren

Sporten en bewegen gebeurt steeds meer ongeorganiseerd en op momenten en plaatsen die onze inwoners het beste past. Dat betekent ook dat naast het traditionelere aanbod via verenigingen met hun accommodaties (waarin we ook blijven investeren. Zie programma 1 / Leefbare kernen), er meer gebruik gemaakt wordt van de openbare ruimte voor allerlei vormen van bewegen. In lijn met onze omgevingsvisie stimuleren we een fysieke gezonde leefomgeving waarbij de functies, ontspannen, ontmoeten, spelen, sporten en natuur met elkaar worden verbonden zodat we voor jong en oud een aantrekkelijke gezonde ontmoetings- en beweegplek realiseren. We nemen dit mee in concrete plannen voor bijvoorbeeld nieuwbouw, reconstructies en gebiedsontwikkelingen.

Ambities Sportakkoord Bernheze realiseren

In 2020 is door diverse sportaanbieders (verenigingen, commerciële bedrijven, onderwijs, zorgaanbieders enzovoorts) het Sportakkoord Bernheze opgesteld. Voor de uitvoering van de in het akkoord opgenomen projecten ontvangen we uitvoeringsbudget van de rijksoverheid. In 2023 is het Sportakkoord op basis van nieuw rijksbeleid herijkt tot Sportakkoord 2.0. Daarbij wordt nog meer expliciet de verbinding gemaakt met ons gezondheidsbeleid (preventie). De komende jaren blijven we ons met samen met de sport-/beweegaanbieders in Bernheze inzetten om de ambities van het sportakkoord te realiseren. Als gemeente bieden we coördinerende ondersteuning in de organisatie daarvan.

Gezamenlijk sportpark Heeswijk-Dinther

In 2024 verkennen we het nut en de noodzaak in samenhang met de behoefte aan woningbouwlocaties, van een nieuw gezamenlijk sportpark in Heeswijk-Dinther. Een zoektocht naar een eventuele locatie voor dat sportpark maakt onderdeel uit van de verkenning. Afhankelijk van de uitkomsten van deze verkenning werken we in 2025 de realisatieplannen verder uit

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Uitvoering lokaal sportakkoord	Nieuw	2025	BN	Incidenteel
Uit specifieke uitkering – Gala-middelen	Nieuw	2025		
Gezamenlijk sportpark Heeswijk-Dinther (nadere uitwerking)	Nieuw		pm	Investering

Uitstel Stelselwijziging van de lokale omroep

De Mediawet is gewijzigd. Deze wijziging houdt in dat lokale omroepen moeten fuseren tot streekomroepen. Deze wijziging zou 1 januari 2023 ingaan. De streekomroepen zouden dan een hogere rijksbijdrage ontvangen om de professionaliteit te kunnen verbeteren en borgen. De implementatie van deze wet is al een aantal keren uitgesteld. Daarom heeft Bernheze voor 2023 en 2024 de lokale omroep DTV een incidentele bijdrage gegeven van € 25.000,- in verwachting dat de wet op 1 januari 2025 in werking zou treden. Inmiddels is duidelijk dat dit niet het geval is en dat het de verwachting is dat dit 1 januari 2026 zal zijn. Omdat de wet nogmaals met 1 jaar is uitgesteld, willen we ook in 2025 omroep DTV een incidentele bijdrage voor 2025 verstrekken.

In 2025 kijken we samen met DTV wat de invoering van de wetswijziging gaat betekenen.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Incidentele subsidie a.g.v. uitstel stelselwijziging Lokale omroep DTV	Nieuw	2025	25.000	Incidenteel

Subsidiebeleid niet-professionele instellingen

In 2025 wordt een notitie ter opiniërende bespreking opgeleverd waarin de huidige clustersystematiek van de subsidiering van niet-professionele instellingen wordt vergeleken met alternatieve subsidiesystemen. Op basis van deze bespreking kan het beleid veranderen, met eventuele financiële consequenties voor 2026.

Verbonden partijen

Hier geven we weer in hoeverre onze verbonden partijen bijdragen aan de doelstelling van dit programma. De verbonden partijen hebben we ook toegelicht in de paragraaf Verbonden partijen.

Regionaal Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten Brabant Noordoost (RBL BNO)

Het RBL BNO voert voor gemeente Bernheze en de regio de wettelijk verplichte taken rond leerplicht en RMC (Regionale Meld- en coördinatiefunctie) uit. Het voorkomen en terugdringen van ongeoorloofd schoolverzuim, voortijdig schoolverlaten en langdurig thuiszitten is haar kerntaak.

Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant

Het Werkvoorzieningschap is opdrachtgever voor IBN als uitvoeringsorganisatie van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Het Werkvoorzieningschap is namens zes gemeenten enig aandeelhouder en eigenaar van IBN.

Centrumregeling WMO en Wvggz Brabant Noordoost-Oost

Gemeente Oss is centrumgemeente voor de inkoop van Wmo-ondersteuning (voor de taken die vanaf 2015 door de gemeente worden uitgevoerd). De centrumgemeente koopt in namens de deelnemende gemeenten. Tevens kopen we in de regio gezamenlijk de uitvoerende taken vanuit de Wvggz (Wet verplichte Ggz) sinds 2020 samen in. Regionale inkoop leidt tot minder administratieve lasten voor de aanbieders, meer eenheid in de regio en een sterkere positie in het gesprek met aanbieders.

Centrumregeling Jeugdhulp Noordoost-Brabant

In Noordoost Brabant kopen we gezamenlijk de jeugdhulp in. Daarvoor is een gemeenschappelijke regeling met een centrumgemeente ('s-Hertogenbosch). Gezamenlijke inkoop leidt tot minder administratieve lasten voor aanbieders, efficiëntere inkoop en een betere positie in de onderhandeling met aanbieders. Een aantal taken (bijvoorbeeld gesloten jeugdzorg) moeten gemeenten verplicht gezamenlijk inkopen.

Kleinschalig Collectief Vervoer Brabant Noordoost (KCV)

Elf gemeenten zijn opdrachtgever voor het WMO-personenvervoer. Samen vormen zij het KCV. Met vervoer op maat dragen zij bij aan bereikbaarheid voor iedereen, en daarmee aan de participatie ook voor mensen met een beperking.

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hart voor Brabant (GGD)

De GGD voert taken uit voor ruim 1,1 miljoen inwoners, waarvan ongeveer 200.000 jeugdigen. De GGD bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van alle inwoners, met speciale aandacht voor kwetsbare inwoners en de jeugd. Het doel van de GGD is 'gezondheid vanzelfsprekend maken'. Dat hoopt zij te bewerkstelligen via de volgende pijlers: 1. Voorkomen als het kan, 2. Iedereen verschillend, allemaal gelijk, 3. Zelf, maar niet allen, 4. Overal om ons heen, binnen en buiten.

Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden, West en Noord (RAV)

De gemeenschappelijke regeling van de RAV Brabant MWN) omvat het werkgebied van twee veiligheidsregio's. Dat betekent dat het werkgebied van de RAV bestaat uit in totaal 35 gemeenten in Brabant, waaronder Bernheze.

Bij de RAV staat de patiënt centraal. Kwaliteit van zorg en patiëntveiligheid staan hoog in het vaandel. Uitgangspunt hierbij zijn drie hoofddoelstellingen: kwalitatief hoogwaardige ambulancezorg, optimale spreiding & beschikbaarheid en bedrijfsvoering binnen de budgettaire kaders. Deze GR wordt nog in stand gehouden vanwege de door personeel omgebouwde rechtszekerheid; die mag niet worden aangetast. Maar er is geen sprake van gemeentelijke bijdragen.

Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Bernheze te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting

opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 25.000 tot 50.000 inwoners.

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Absoluut verzuim (aantal leerplichtigen per 1.000 leerlingen 5-18 jr) ¹	2019	1,8	Geen data
	2020	2,1	2,4
	2021	2,0	1,1
	2022	4,2	8,0
	2023	6,0	10,1
Relatief verzuim (aantal leerplichtigen per 1.000 leerlingen 5-18 jr) ²	2019	22	8
	2020	17	7
	2021	18	11
	2022	21	13
	2023	23	11
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs) ³	2019	1,7	1,1
	2020	1,4	1,1
	2021	1,6	1,0
	2022	2,1	1,9
	2023	2,1	1,9
Niet wekelijkse sporters (%) >19 jaar	2012	47,8	36,1
	2016	49,5	42,8
	2020	50,7	41,4
	2021	Geen data	Geen data
	2022	47,9	43,8
Aantal banen (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar)	2019	701,9	597,3
	2020	701,6	595,4
	2021	706,9	611,8
	2022	725,9	624,2
	2023	738,4	625,9
Jongeren met een delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen)	2019	1%	1%
	2020	1%	0%
	2021	1%	1%
	2022	1%	0%
	2023	Geen data	Geen data
Kinderen in uitkeringsgezin dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen (% kinderen tot 18 jaar)	2019	4%	3%
	2020	4%	3%
	2021	4%	3%
	2022	4%	3%
	2023	Geen data	Geen data
Werkloze jongeren (% 16 t/m 22 jarigen)	2019	1%	1%
	2020	2%	1%
	2021	1%	2%
	2022	1%	2%
	2023	Geen data	Geen data
Netto arbeidsparticipatie (% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking)	2019	70,4	72,9
	2020	70,1	72,2
	2021	71,0	73,9
	2022	72,5	74,7

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
	2023	73,4	75,4
Personen met een bijstandsuitkering (aantal per 10.000 inwoners 18 jaar en ouder)	2019	253,8	154,3
	2020	325,8	342,4
	2021	277,7	169,7
	2022	239,4	148,0
	2023	230,3	141,2
Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar)	2019	188,1	107,3
	2020	194,0	116,1
	2021	Geen data	136,2
	2022	192,0	120,1
	2023	196,1	123,6
Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar) ⁴	2019	12,0	9,5
	2020	11,7	10,3
	2021	13,4	12,9
	2022	13,5	13,6
	2023	13,5	14,2
Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)	2019	1,2	0,9
	2020	1,2	0,8
	2021	1,3	0,8
	2022	1,2	0,9
	2023	1,1	0,9
Jongeren met jeugdreclassering (% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar)	2019	0,3	Geen data
	2020	0,3	Geen data
	2021	Geen data	Geen data
	2022	Geen data	Geen data
	2023	Geen data	Geen data
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO (aantal per 10.000 inwoners)	2019	643	550
	2020	676	590
	2021	689	590
	2022	Geen data	610
	2023	686	640

1) Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school.

2) Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is.

3) Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 – 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

4) In de indicator jongeren met jeugdhulp zijn per 2021 veranderingen doorgevoerd in de verzameling en verwerking van de data, die leiden tot een trendbreuk in de uitkomsten over 2020 en 2021. Hierdoor zijn de uitkomsten over de jeugdhulp over de jaren 2021 en later niet goed te vergelijken met de uitkomsten over de jaren 2018 t/m 2020.

Lasten en baten 2023-2025

Nr.	Omschrijving taakveld	Lasten			Baten		
		2023	2024	2025	2023	2024	2025
4.1	Openbaar basisonderwijs	6.762	1.873	5.249			
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.411.891	1.686.323	1.714.414	423.239	452.178	401.539
5.1	Sportbeleid en activering	348.810	219.987	423.967	202.712	297	186.024

		Lasten			Baten		
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	446.905	564.620	528.050	24.337	24.337	24.337
5.6	Media	849.687	943.481	932.727	43.322	42.938	11.271
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie excl. Verenigingsaccommodaties en gemeenschapshuizen	8.086.950	3.454.587	3.761.194	8.791.050	714.352	926.095
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO en jeugd	4.262.119	4.504.953		262.369	88.306	
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO			1.904.072			20.000
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd			1.867.182			73.577
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal			244.536			
6.3	Inkomensregelingen	9.838.828	8.606.294	8.527.881	5.233.780	5.595.900	5.442.569
6.4	Wsw en beschut werken	4.779.911	4.604.650	4.709.420	5.808	5.808	
6.5	Arbeidsparticipatie	528.195	489.912	552.495	1.198	2.000	2.000
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.079.793	1.008.201		46.214	54.329	
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)			1.066.803			9.544
6.71a	Huishoudelijke hulp (WMO)	2.575.683	2.717.156				
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)			2.883.500			46.035
6.71b	Begeleiding (WMO)	2.294.204	2.364.208				
6.712	Begeleiding (Wmo)			2.280.609			
6.71c	Dagbesteding (WMO)	556.566	593.697				
6.713	Dagbesteding (Wmo)			598.455			
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	1.475.267	1.559.848				
6.72b	Jeugdhulp behandeling	140.137	149.386				
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	578.721	616.916				
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	813.953	1.121.188				
6.73a	Pleegzorg	179.355	191.192				
6.73b	Gezinsgericht	75.124	80.082				
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	646.179	681.859				
6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	2.093.374	2.221.336				
6.74b	Jeugdhulp crisis / LTA / GGZ-verblijf	823.659	878.020				
6.74c	Gesloten plaatsing	188.736	218.566				

		Lasten			Baten		
6.751	Jeugdhulp ambulante lokaal			17.281			
6.752	Jeugdhulp ambulante regionaal			4.694.663			
6.753	Jeugdhulp ambulante landelijk			640.531			
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal			227.773			
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal			1.329.016			
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk						
6.791	PGB Wmo			198.023			
6.792	PGB Jeugd			636.680			
6.81a	Beschermd wonen (WMO0)	21.355	836.596		316.708	983.571	
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang	14.283	37.165				
6.811	Beschermd wonen (Wmo)						
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (wmo)						
6.82	Geëscaleerde zorg 18-						
6.82a	Jeugdbescherming	472.806	573.661		3.766		
6.821	Jeugdbescherming			325.960			
6.82b	Jeugdreclassering	43.840	54.800				
6.822	Jeugdreclassering			44.785			
6.91	Coördinatie en beleid Wmo			149.956			
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd			94.115			
7.1	Volksgezondheid	1.355.444	1.872.086	1.773.342	152.496	20.797	102.904
0.10	Mutatie reserves programma 2	3.027.648	4.975.992		2.875.187	3.742.195	216.486
	Totaal	49.016.185	47.828.635	42.132.679	18.382.186	11.727.008	7.462.381

Lasten en baten 2025-2028

Nr.	Lasten				Baten			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
4.1	5.249	5.385	5.525	5.663				
4.3	1.714.414	1.758.390	1.804.557	1.849.559	401.539	411.980	422.691	433.259
5.1	423.967	430.963	438.884	445.208	186.024	186.024	186.024	186.024
5.3	528.050	542.108	556.827	571.193	24.337	24.337	24.337	24.337
5.6	932.727	894.624	918.804	942.615	11.271	11.564	11.864	12.160
6.1	3.761.194	3.889.857	3.974.433	3.998.511	926.095	927.932	929.842	931.824
6.2								
6.21	1.904.072	1.959.685	2.029.011	2.092.886	20.000	20.000	20.000	20.000
6.22	1.867.182	1.967.308	2.020.165	2.071.567	73.577	57.657	36.747	36.747
6.23	244.536	253.706	265.653	291.117				
6.3	8.527.881	8.747.863	8.978.151	9.176.239	5.442.569	5.584.076	5.729.262	5.872.494

	Lasten				Baten			
6.4	4.709.420	4.462.621	4.303.164	4.213.916				
6.5	552.495	563.380	574.567	585.691	2.000	2.052	2.105	2.158
6.6								
6.60	1.066.803	1.094.540	1.122.998	1.151.073	9.544	9.792	10.047	10.298
6.71a								
6.711	2.883.500	2.958.471	3.035.391	3.111.276	46.035	47.232	48.460	49.672
6.71b								
6.712	2.280.609	2.339.904	2.400.741	2.460.759				
6.71c								
6.713	598.455	614.015	629.979	645.729				
6.72a								
6.72b								
6.72c								
6.72d								
6.73a								
6.73b								
6.73c								
6.74a								
6.74b								
6.74c								
6.751	17.281	17.730	18.191	18.646				
6.752	4.694.663	4.092.394	4.218.917	4.343.884				
6.753	640.531	657.185	674.272	691.129				
6.761	227.773	233.695	239.771	245.765				
6.762	1.329.016	1.363.571	1.399.024	1.434.000				
6.763								
6.791	198.023	203.172	208.454	213.665				
6.792	636.680	653.234	670.218	686.973				
6.81a								
6.81b								
6.811								
6.812								
6.82								
6.82a								
6.821	325.960	332.593	342.467	352.343				
6.82b								
6.822	44.785	45.949	47.144	48.323				
6.91	149.956	155.654	163.125	169.650				
6.92	94.115	97.691	102.380	106.475				

	Lasten				Baten			
7.1	1.773.342	1.819.986	1.868.432	1.915.918	102.904	103.459	104.028	104.590
0.10					216.486	216.486	216.486	128.218
Totaal	42.132.679	42.155.674	43.011.245	43.839.773	7.462.381	7.602.591	7.741.893	7.811.781

Brondocumenten

- Grondwet artikel 23 voldoende openbaar onderwijs en Wet Primair Onderwijs
- Regionaal Programma Educatie 2019-2022 Noordoost-Brabant (maart 2020)
- Onderwijskansenbeleid 2020-2024 (juni 2020)
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Bernheze 2015 (mei 2015)
- Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Bernheze 2021 (oktober 2021)
- Beleidskader Leerplicht en voortijdig schoolverlaten Brabant Noordoost 2021-2024
- Verordening welzijnssubsidies Bernheze 2021 (10 december 2020)
- Beleidsnota kunst en cultuur: 'Prikkelende Kunst en Cultuur Bernheze' (februari 2006)
- Aanvullende notitie 'Prikkelende Kunst' (november 2011)
- Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2021
- Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Bernheze 2024 (14 december 2023)
- Nadere regels maatschappelijke ondersteuning gemeente Bernheze 2024 (12 december 2023)
- Centrumregeling Wmo Brabant Noordoost-oost 2024 (2023)
- Beleidskader Wmo 2024-2028 (2023)
- Jeugdwet (2015)
- Centrumregeling jeugdhulp Noordoost Brabant 2024 (2023)
- Verordening jeugdhulp gemeente Bernheze 2021 (januari 2021)
- Nadere regels jeugdhulp gemeente Bernheze 2021 (januari 2021)
- Regionaal beleidsplan 2020-2023 Noord Oost Brabant (december 2019)
- Regeling stimuleringsregeling sociaal domein (juli 2019)
- Maatwerk Aanpak Bernheze (juli 2017)
- Participatiewet
- Verordening Minimabeleid Bernheze 2017 (februari 2017)
- Re-integratieverordening participatiewet Bernheze 2024 (20 februari 2024)
- Verordening afstemming Participatiewet, IOAW en IOAZ Bernheze 2017 (februari 2017)
- Verordening Individuele inkomenstoeslag Participatiewet Bernheze 2017 (februari 2017)
- Verordening Tegenprestatie Participatiewet, IOAW en IOAZ Bernheze 2017 (februari 2017)
- Verordening Handhaving Participatiewet, IOAW en IOAZ Bernheze 2017 (februari 2017)
- Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive Participatiewet 2018 (januari 2018)
- Beleidsregels Bestuurlijke boete participatiewet, IOAW en IOAZ Bernheze 2018 (januari 2018)
- Beleidsregels Laptop en zwemregeling (januari 2018)
- Werkinstructie Maatschappelijke ondersteuningsfonds 2018 (januari 2018)
- Beleidsnota 'Bijzondere bijstand en gemeentelijk Minimabeleid 2017' (november 2016)
- Beleidsregels schuldhulpverlening 2017 (maart 2017)

- Verordening beslistermijn schuldhulpverlening 2021 (mei 2021)
- Beleidsregels bijstand onder verband van hypotheek en/of verpanding Participatiewet Bernheze 2019 (november 2019)
- Beleidsregels terug- en invordering Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 Bernheze (maart 2020)
- Beleidsregels terug- en invordering Participatiewet, IOAW, IOAZ 2017 (maart 2017)
- Beleidsregels Kostendelersnorm Participatiewet, IOAW, IOAZ Bernheze 2017 (maart 2017)
- Beleidsregels Verhaal Participatiewet Bernheze 2017 (maart 2017)
- Beleidsregels Wet Taaleis Bernheze 2017 (maart 2017)
- Beleidsregels tegemoetkoming kosten kinderopvang Meierijstad 2016 (januari 2016)
- Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen Bernheze 2023 (25 mei 2023)
- Wet Publieke Gezondheid
- Gezond leven, goed leven. Gezondheidsbeleid 2018-2021, Bernheze & Oss (december 2017)
- Breed Maatschappelijk Beleid Sociaal Domein 2023-2028 (14 december 2023)

Programma 3: Klimaatbestendig, biodivers en circulair

Aan klimaatverandering is sinds onze vorige begroting geen eind gekomen. Het klimaat verandert nog steeds. En met de grote veranderingen, van afname van biodiversiteit en een stijging van de zeespiegel tot een grotere kans op langdurende hittegolven en verdroging, zullen de verwachtingen en eisen vanuit het Rijk óók toenemen.

In het kader van duurzaamheid moeten we op een andere manier onze huizen bouwen: beter bestand tegen extreme weersomstandigheden, zonder gasaansluiting en gebouwd met duurzame materialen en bouwmethoden. In 2050 hebben we een circulaire economie. Er ligt een opdracht om zuiniger om te gaan met energie en duurzame energie op te wekken (energie- en warmtetransitie). We voorkomen en bestrijden energiearmoede. De afweging tot plaatsing van windturbines of zonneparken horen bij die opdracht. In 2050 zijn we energieneutraal.

Verduurzaming pakken we ook op met het klimaatadaptief inrichten van onze openbare ruimte. Wateropvang, hitte en droogte worden een steeds groter vraagstuk. Hoe voeren we water af in tijden dat er meer neerslag valt? En tegelijkertijd: hoe houden we het langer vast voor periodes van droogte? Onze dorpen worden groener en beter bestand tegen bijvoorbeeld, enerzijds, droogte en, anderzijds, juist meer wateroverlast. Leefbaarheid en gezondheid lopen als een rode draad door deze thema's heen.

Waar mogelijk faciliteren wij een andere manier van ondernemen door agrariërs. We denken mee met onze ondernemers en werken samen met diverse partijen in en aan de Transitie Landbouw. Ook kijken wij naar onze eigen openbare ruimte en de tuinen van onze inwoners die sterk versteend zijn.

De biodiversiteit loopt mondiaal terug. Aangezien insecten onze voedselgewassen bestuiven is dat een probleem dat nog veel verder reikt dan alleen het verliezen van de intrinsieke waarden van natuur. Ook de gemeente Bernheze pakt een rol in deze uitdaging. We maken werk van de versterking van de biodiversiteit. Dat doen we met de vergroening van de kernen én, waar mogelijk, in het buitengebied. Aan klimaatverandering is sinds onze vorige begroting geen eind gekomen. Het klimaat verandert nog steeds. En met de grote veranderingen, van afname van biodiversiteit en een stijging van de zeespiegel tot een grotere kans op langdurende hittegolven en verdroging, zullen de verwachtingen en eisen vanuit het Rijk óók toenemen.

In het kader van duurzaamheid moeten we op een andere manier onze huizen bouwen: beter bestand tegen extreme weersomstandigheden, zonder gasaansluiting en gebouwd met duurzame materialen en bouwmethoden. In 2050 hebben we een circulaire economie. Er ligt een opdracht om zuiniger om te gaan met energie en duurzame energie op te wekken (energie- en

warmtetransitie). We voorkomen en bestrijden energiearmoede. De afweging tot plaatsing van windturbines of zonneparken horen bij die opdracht. In 2050 zijn we energieneutraal.

Verduurzaming pakken we ook op met het klimaatadaptief inrichten van onze openbare ruimte. Wateropvang, hitte en droogte worden een steeds groter vraagstuk. Hoe voeren we water af in tijden dat er meer neerslag valt? En tegelijkertijd: hoe houden we het langer vast voor periodes van droogte? Onze dorpen worden groener en beter bestand tegen bijvoorbeeld, enerzijds, droogte en, anderzijds, juist meer wateroverlast. Leefbaarheid en gezondheid lopen als een rode draad door deze thema's heen.

Waar mogelijk faciliteren wij een andere manier van ondernemen door agrariërs. We denken mee met onze ondernemers en werken samen met diverse partijen in en aan de Transitie Landbouw. Ook kijken wij naar onze eigen openbare ruimte en de tuinen van onze inwoners die sterk versteend zijn.

Wat willen we bereiken?

- Klimaatadaptieve inrichting en gebruik van onze openbare ruimte in Bernheze;
- Versterken van de biodiversiteit en vergroten van de groenstructuren;
- Energieneutrale leefomgeving in 2050;
- Circulaire economie in 2050;
- Bestrijden en voorkomen energiearmoede
- Verbeteren van de lucht-, bodem- en waterkwaliteit.

Wat gaan we daarvoor doen?

Energie- en warmtetransitie

Besparen op energie

Als onderdeel van het Nationaal Isolatieprogramma (NIP), geven we uitvoering aan een meerjarige gemeentelijke isolatieaanpak waarmee we eigenaar-bewoners van slecht geïsoleerde koopwoningen én met een lage woningwaarde stimuleren tenminste één isolatiemaatregel te nemen. Binnen de isolatieaanpak hebben we extra aandacht voor onze minima. Daarnaast blijven we onze inwoners activeren en faciliteren door onder andere de inzet van energieloket Brabant Woont Slim, de gemeentelijke duurzaamheidslening, de uitrol van openbare laadinfrastructuur en de inzet van vrijwillige energiecoaches.

Opwekken van duurzame energie

Gemeente Bernheze staat vanuit de Regionale Energie Strategie (RES) aan de lat om 0,06 TWh aan hernieuwbare energie op te wekken in 2030. In de Omgevingsvisie 2040 is vastgesteld dat gemeente Bernheze haar aandeel van de regionale opwekoppave gaat realiseren door middel van zonnepanelen op daken en zonnevelden. Momenteel is de helft van de opwekoppave gerealiseerd

en is het aandeel van projecten in de pijplijn toegenomen. De opwekoppave na 2030 is echter velen malen groter doordat de elektriciteitsvraag exponentieel stijgt door o.a. de toename van elektrisch vervoer en warmtepompen. Binnen de RES NOB wordt momenteel het gesprek aangegaan over de opwekoppave na 2030.

Overgaan naar een aardgasvrije warmtevoorziening

We zetten in op de 'no-regret maatregelen': isoleren, aanleg van zonnepanelen op daken en elektrisch koken. In het vervolg op de Transitievisie Warmte, schrijven we een actieplan voor de komende drie tot vijf jaar. We onderzoeken alternatieve warmtebronnen en informeren onze inwoners. Ook gaan we aan de slag met een gemeentelijk Soortenmanagementplan (SMP) zodat bij de isolatieopgave de Omgevingswet niet overtreden wordt

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Uitvoeringsmiddelen energiebeleid (t/m 2030)	MJB	2025 t/m 2030	522.028	Structureel
Uit Specifieke uitkering – uitvoering energiebeleid (CDOKE)	MJB	2025 t/m 2030	-522.028	Structureel
Energieagenda 2022-2025	MJB	2025	40.000	Incidenteel
Energieagenda 2026 e.v.	MJB	2026	50.000	Structureel

Afval, circulariteit en schone lucht

Na vaststelling van het Grondstoffenplan 2025-2030, start in 2025 het uitvoeringsprogramma. Volgens het Grondstoffen uitvoeringsprogramma worden in 2025:

- Voorbereidingen uitgevoerd om inzameling van restafval bij hoogbouw ondergronds te brengen.
- gfe-cocons geplaatst bij hoogbouw.
- Versleten glascontainers vervangen.
- Onderzoek gedaan naar de toekomstige milieustraatfunctie.

Duurzaamheid speelt een rol binnen alle taken van de gemeente. Om ontwikkelingen van verduurzaming van de bedrijfsvoering van de gemeente Bernheze inzichtelijk te maken, wordt in 2025 onderzocht of de CO2-prestatieladder een geschikt instrument is voor de monitoring van de realisatie van duurzame doelstellingen. Het onderzoek zal leiden tot een advies over de voor Bernheze meest geschikte implementatie van de CO2-prestatieladder. Iedere toepassing van een monitoringssystematiek vergt commitment en inzet van de gehele organisatie.

In 2025 wordt de visie opgesteld hoe de transitie naar een circulaire economie in 2050 vormgegeven wordt.

De ondertekening van het Schone Lucht Akkoord schiept verwachtingen. In de komende jaren maken projecten (op lokaal, regionaal en/of provinciaal niveau) dit aspect van duurzaamheid concreet voor inwoners van Bernheze

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Duurzaamheid – Integrale monitoringsmethodiek op laten stellen	MJB	2025	20.000	Incidenteel
Duurzaamheid – monitoring en communicatie (was in de kadernota volledig opgenomen in 2025)	MJB	2026	5.000	Structureel
Circulaire economie – opstellen visie en uitvoeringsagenda circulaire economie	MJB	2025	20.000	Incidenteel
Circulaire economie – uitvoering maatregelen (was in de kadernota volledig opgenomen in 2025)	MJB	2026	30.000	Structureel
Schone Lucht Akkoord	Nieuw	2025	5.000	Structureel
Verbetering inzameling hoofdbouwlocaties – nieuwe gft-cocons (10 stuks)	Nieuw	2025	35.000	Investing
Uit reserve afval	Nieuw	2025	-35.000	Investing
Vervanging ondergrondse glascontainers (8 stuks)	Nieuw	2025	36.000	Investing
Uit reserve afval	Nieuw	2025	-36.000	Investing
Verbetering inzameling hoogbouwlocaties - ondergrondse restafval containers en betonputten (6 stuks)	Nieuw	2026	90.000	Investing
Uit reserve afval	Nieuw	2026	-90.000	Investing
Verbetering inzameling hoogbouwlocaties - ondergrondse restafval containers en betonputten (6 stuks)	Nieuw	2027	90.000	Investing
Uit reserve afval	Nieuw	2027	-90.000	Investing
Verbetering inzameling hoogbouwlocaties - aantal nieuwe te plaatsen gft-cocons (10 stuks)	Nieuw	2026	35.000	Investing
Uit reserve afval	Nieuw	2026	-35.000	Investing
Vervanging ondergrondse glascontainers - 8 stuks	Nieuw	2026	36.000	Investing
Uit reserve afval	Nieuw	2026	-36.000	Investing
Vervanging ondergrondse glascontainers - 7 stuks	Nieuw	2027	31.500	Investing
Uit reserve afval	Nieuw	2027	-31.500	Investing
Vervanging ondergrondse luier- en incontinentiematerialen containers - 7 stuks	Nieuw	2026	31.500	Investing
Uit reserve afval	Nieuw	2026	-31.500	investering

Klimaat en water

Eind 2023 is gestart met het opstellen van een Programma water en Riolering 2024 t/m 2027. Dit plan is de opvolger van het vorige Gemeentelijk Rioleringsplan 2020 t/m 2023. In dit plan staat

omschreven hoe we doelmatig omgaan met ons afvalwater, hemelwater en grondwater in onze dorpen en dorpsranden en hoe we op deze onderwerpen inspelen op klimaatverandering. Alle kosten die voortvloeien uit dit plan worden gedekt uit de rioolheffing. De kosten zijn te verdelen in investeringen en operationele kosten die landen in de openbare ruimte.

Het programma water en riolering is in het tweede kwartaal 2024 vastgesteld door het college. Via een notitie ter informatie heeft uw raad de informatie om later in 2024 de financiële uitwerking van het Programma water en riolering te effectueren via de programmabegroting 2025 en aanpassing van de rioolheffing via de Legesverordening Bernheze 2025.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Investerings water & riolering	MJB	2025	1.689.728	Investing
	MJB	2026	1.566.948	Investing
	MJB	2027	1.666.392	Investing
	MJB	2028	869.173	Investing
Uit voorziening riolering	MJB	2025	-1.689.728	Investing
	MJB	2026	-1.566.948	Investing
	MJB	2027	-1.666.392	Investing
	MJB	2028	-869.173	Investing

Verbonden partijen

Hier geven we weer in hoeverre onze verbonden partijen bijdragen aan de doelstelling van dit programma. De verbonden partijen hebben we ook toegelicht in de paragraaf Verbonden partijen.

Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)

De ODBN voert als verlengd lokaal bestuur wettelijke taken uit op het gebied van milieuadviesing bij vergunningverlening en voert voor Bernheze integraal de WABO-toezichtstaken uit. Daarnaast houdt de ODBN zich bezig met gezamenlijke taken op het gebied van milieucriminaliteit en ketenaanpak rondom asbest en bodemkwaliteit. ODBN voert voor ons een opdracht uit gericht op handhaving van de energiebesparingsverplichting voor de bedrijven die vallen in de categorie midden gebruikers. Dit gebeurt op grond van bepalingen in de wet Milieubeheer.

Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Bernheze te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 25.000 tot 50.000 inwoners.

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Omvang huishoudelijk afval (restafval) (kg/inwoner)	2019	135	68
	2020	138	Geen data
	2021	133	75
	2022	120	Geen data
	2023	Geen data	Geen data
Hernieuwbare elektriciteit (%) ¹	2019	Geen data	10,7
	2020	Geen data	19,0
	2021	Geen data	26,1
	2022	Geen data	38,4
	2023	Geen data	Geen data

1) *Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa*

Lasten en baten 2023-2025

Nr.	Omschrijving taakveld	Lasten			Baten		
		2023	2024	2025	2023	2024	2025
7.2	Riolering	2.093.509	2.237.660	2.194.961	2.578.735	2.782.466	2.906.132
7.3	Afval	3.470.823	3.336.779	3.265.631	3.398.739	3.633.371	4.111.048
7.4	Milieubeheer	2.331.499	2.753.945	2.636.622	375.744	593.317	621.515
0.10	Mutatie reserves programma 3	189.767	79.875	244.465	850.992	684.637	17.854
	Totaal	8.085.598	8.408.259	8.341.679	7.204.210	7.693.791	7.656.549

Lasten en baten 2025-2028

Nr.	Lasten				Baten			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
7.2	2.194.961	2.399.214	2.689.444	3.245.978	2.906.132	3.116.266	3.412.531	3.975.018
7.3	3.265.631	3.351.229	3.438.823	3.525.862	4.111.048	4.217.936	4.327.602	4.435.790
7.4	2.636.622	2.696.773	2.770.278	2.839.328	621.515	623.394	625.322	627.224
0.10	244.465	252.180	260.952	268.980	17.854	17.854	17.854	17.849
	8.341.679	8.699.396	9.159.497	9.880.148	7.656.549	7.975.450	8.383.309	9.055.881

Brondocumenten

- Programma Water en Riolering 2024-2027 (juli 2024)
- Afvalbeleid 2017-2021 (oktober 2016)
- Duurzame Energieagenda 2021-2025 (januari 2021)
- RES 1.0 (maart 2021)
- Transitievisie Warmte Bernheze (oktober 2021)
- Agenda Watersamenwerking Regio As50+ 2022-2026 Duurzaam Denken Zaken Doen
- Deltaplan "ruimtelijke adaptatie" 2018

Programma 4: Duurzame landbouw en economie

De bijzondere positie van agrarische bedrijven binnen de gemeente Bernheze is de afgelopen jaren op meerdere momenten benadrukt. Die positie heeft een lange historie en we voorzien dat dergelijke bedrijven altijd een dergelijke positie zullen blijven innemen. Het toekomstperspectief van en voor veel agrarische ondernemers is de afgelopen jaren tegelijkertijd, onder invloed van steeds strenger wordende regelgeving, ook behoorlijk veranderd. Om ons samen met onze agrarische ondernemers over deze problemen te buigen, hebben we het programma 'Transitie Landbouw' opgezet.

De transitie van de landbouw is complex. Er komen veel vraagstukken bij elkaar. Het is belangrijk dat we deze vraagstukken zo weten te verbinden dat we tot een duurzame, economische ontwikkeling in Bernheze komen. Ook is het belangrijk dat we in onze aanpak voldoende aandacht hebben voor de sociale impact van de transitie van ons buitengebied. De transitie van landbouw slaagt alleen wanneer alle betrokken (maatschappelijke) partijen waaronder ZLTO, Waterschap Aa en Maas, regiogemeenten, provincie Noord-Brabant en VABimpuls de handen ineenslaan en we in gezamenlijkheid toewerken naar een vitaal buitengebied.

Naast landbouw is bedrijvigheid en de daaraan gekoppelde werkgelegenheid van groot belang voor een vitale en duurzame economie. We leggen steeds meer verbindingen tussen ondernemers in de kernen en over de kerngrenzen heen. Dat blijven we doen, ook in 2024.

Wat willen we bereiken?

- Onze agrarische ondernemers faciliteren bij de transitie in de landbouw;
- Het waarborgen van de leefbaarheid in het buitengebied;
- Het waarborgen van de (ruimtelijke) kwaliteit in het buitengebied;
- Een sterk economisch buitengebied;
- Een vitale en duurzame economie en arbeidsmarkt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Economie

We gaan verder uitvoering geven aan de economische visie Bernheze 2021-2026 'Van meer naar beter' en het bijbehorende actieprogramma die, indien nodig, in 2024/2025 geactualiseerd worden. We gaan meer verbindingen leggen tussen gebieden, bedrijfstakken en ondernemers in onze gemeente en aanjagen van gewenste ontwikkelingen. Denk hierbij aan het organiseren van (innovatieve) thema- en inspiratiesessies.

We willen vitale en leefbare centra in onze kernen, waar voldoende reuring is, mensen graag (langer) willen verblijven en waar voldoende onderscheidende voorzieningen aanwezig zijn. We gaan leegstand tegen en werken aan de vergroening van de centra.

We streven een aantrekkelijk eigentijds vestigingsklimaat na waar we ruimte bieden om te ondernemen zoals het (her)ontwikkelen van duurzame bedrijfsterreinen, bijv. Heesch West, Cereslaan West en 't Runneke. En we zorgen er voor dat ondernemingen op de juiste plaats landen. Daarbij hebben we aandacht voor de behoefte die er is vanuit de markt.

We werken aan een steeds meer inclusieve arbeidsmarkt waarin ieder mee kan doen. We dragen bij aan een goede verbinding tussen de ondernemers (werkgevers), beleid(team) arbeidsmarkt en regionale relevante organisaties zoals PIM-werkt/WSP, IBN, het ondernemersteam van Meierijstad. We organiseren met hen thema-avonden/banenmarkten en blijven ondernemers stimuleren om hun PSO-certificering te behalen. Daarnaast hebben we aandacht voor startende en/of innoverende ondernemers. Om dit te ondersteunen wordt in regionaal verband (RNOB) een onderzoek gedaan na het versterken van het regionaal Startup Ecosysteem.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
RNOB Startup / scale-up ecosysteem (was in de kadernota voor € 10.000,- opgenomen in 2025)	Nieuw	2026	10.000	Structureel
	Nieuw	2027	10.000	Structureel
	Nieuw	2028	10.000	Structureel

Buitengebied en Transitie landbouw

Het programmamanagement zelf vraagt om een basis inzet van de programmamanager transitie landbouw, een projectleider transitie landbouw, beleidsadviseur buitengebied en landbouw en ondersteuning. Dit betreft vaste formatie van het team BWL en is onderdeel van een structurele begroting. De capaciteit van gebiedsregisseurs en adviseurs is gekoppeld aan de gebiedsgerichte aanpak. De toelichting volgt hieronder.

Begeleiden agrariërs

We begeleiden agrariërs bij het stoppen of omvormen van hun bedrijf. Hiertoe voeren wij keukentafelgesprekken en wijzen hen op oplossingsrichtingen. Bij de zoektocht naar oplossingen voor individuele ondernemers, maar ook als het gaat om de lange termijn ontwikkeling van de gehele agrarische sector, zal expliciet overleg en afstemming plaatsvinden met andere maatschappelijke organisaties waaronder ZLTO, Waterschap Aa en Maas, regiogemeenten, provincie Noord-Brabant en VAB-impuls. Deze begeleiding is een essentieel facet in de transitie landbouw en wij verwachten dat dit een structurele inspanning blijft in de periode 2025-2028.

Begeleiden planologische wijzigingen

Naast het gesprek met agrariërs zal de druk op het in behandeling nemen van planologische verzoeken groot blijven. Dit geldt ook voor de aanpassing van verleende milieuvergunningen. Afhandelen van planologische wijzigingsverzoeken en aanpassingen van milieuvergunningen blijft daarbij een activiteit die veel afstemming en inzet zal krijgen. Deze begeleiding is een essentieel facet in de transitie landbouw en wij verwachten dat dit een structurele inspanning blijft in de periode 2025-2028.

Ontwikkelen van een handelingsperspectief (kansenbeleid)

In 2024 wordt de basis voor het handelingsperspectief ontwikkeld en zal naar verwachting dit najaar in het proces van besluitvorming door de raad komen. De vaststelling van het handelingsperspectief staat gepland in februari 2025. Het handelingsperspectief is een instrument dat de omgevingsvisie verbindt met het omgevingsplan. Deze samenhang zal in praktijk verder worden getoetst en uitgewerkt met VTH-V en Ruimtelijke ordening.

Kwaliteitsverbetering buitengebied

“Rood-voor-Rood-” of “Ruimte-voor-Ruimte-” gedachten en instrumenten blijven we versterkt inzetten. Waar nodig ontwikkelen we daarvoor ook zelf instrumenten. De huidige R voor Ruimte-beleidsregel evalueren we en indien nodig wordt voorgesteld om deze aan te passen en zo effectiever de doelstellingen van kwaliteitsverbetering te halen.

Gebiedsgerichte aanpak (GGA) en gebiedsprocessen

Met de omgevingsvisie als leidraad en de Brabantse aanpak Landelijk Gebied (BPLG) alsmede Novex De Peel in het vooruitzicht zetten we proactief in op deelgebieden daar waar veel opgaven spelen en stakeholdersbelangen groot zijn. Voorbeeld zijn Het AA-dal (reeds in uitvoering), de kernrandzones en peelhorst. Per gebiedsgerichte aanpak zal de rol van de gemeente verschillen en met partners (Waterschap, ZLTO, Brabants landschap) de aanpak en financiering van het gebiedsproces worden bepaald. Deze gebiedsgerichte aanpak is een werkwijze waarvan wij verwachten dat deze steeds vaker ingezet gaat worden en capaciteit (gebiedsregisseurs en expertise) zal vragen in de periode 2025-2028. Dit betreft jaarlijks circa € 100.000,-. Voor de periode 2025-2028 zal dit jaarlijkse bedrag nodig blijven. Voorstel is om dit uit de Ruimte voor ruimte-gelden te blijven dekken.

Samenwerking extern

De transitieopgaven voor de landbouw en het buitengebied vragen om een effectieve manier van samenwerken met gebiedspartners. Het programma transitie landbouw gaat in de herijkte vorm extra inzetten op dit aspect met als doel als gemeente effectiever te worden in deze samenwerkingen. In 2024 betrekken we de provincie nauw bij onze casuïstiek en gebiedsprocessen. Ook strategisch betrekken we de provincie, het waterschap maar ook ZLTO bij de ruimtelijke uitwerking van de omgevingsvisie. Vanaf 2025 zal de programmamanager transitie buitengebied en landbouw voor 12 uur per week tevens de rol van programmaleider landbouw

vervullen voor de RNOB. Op deze manier staat het programma sterk in verbinding met de regio en haar gebiedspartners

Gezondheid

Voor het uitvoeren van het geuronderzoek en de mogelijke herijking van het geurbeleid is in 2024 een bureau ingehuurd. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek zal in 2025 de Geurverordening herijkt worden.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Herijking geurverordening gemeente Bernheze	Nieuw	2025	50.000	Incidenteel
Agrarische begeleiding en stallenaanpak: vaste formatie projectleider (1 fte)	Nieuw	2025	91.000	Structureel
Gebiedsgerichte aanpak	Nieuw	2025	100.000	Incidenteel
	Nieuw	2026	100.000	Incidenteel
	Nieuw	2027	100.000	Incidenteel
	Nieuw	2028	100.000	Incidenteel
Uit Ruimte voor ruimte gelden	Nieuw	2025	-100.000	Incidenteel
	Nieuw	2026	-100.000	Incidenteel
	Nieuw	2027	-100.000	Incidenteel
	Nieuw	2028	-100.000	Incidenteel

Verbonden partijen

Hier geven we weer in hoeverre onze verbonden partijen bijdragen aan de doelstelling van dit programma. De verbonden partijen hebben we ook toegelicht in de paragraaf Verbonden partijen.

Regio Noordoost-Brabant (RNOB)

Er zijn uitdagingen die te groot zijn om als gemeente of waterschap alleen aan te gaan. Bijvoorbeeld omdat ze grenzen overschrijden, te ingewikkeld zijn of te duur zijn. Die opgaven vragen om een gezamenlijke aanpak. RNOB is daarvoor het platform. De regio heeft daarvoor een samenwerkingsagenda vastgesteld, van de samenwerkende overheden, zestien gemeenten en twee waterschappen. De agenda focust zich op mobiliteit en ruimte, leefomgeving (onder andere klimaat en energie) en vestigingsklimaat. Onze opgaven vragen om een gezamenlijk handelingsperspectief en een opgavegerichte benadering, waarbij verschillende overheden op wisselende schaalniveaus samenwerken. Ook is de samenwerking met ondernemers en kennisinstellingen hierbij van groot belang. Deze agenda sluit aan op de strategische agenda's voor de stichting AgriFood Capital en die van Regio Noordoost-Brabant Werkt! (en vice versa). Dit zijn de agenda's ter versterking van de economische structuur en het innovatievermogen van de regio en de arbeidsmarktaanpak.

Heesch West

De gemeenschappelijke regeling Heesch West heeft als doel het ontwikkelen van een nieuw regionaal bedrijventerrein. In een ambitieuze, toekomstgerichte ontwikkeling biedt Heesch West ruimte aan middelgrote tot zeer grootschalige bedrijven, die elders in de regio geen passende huisvesting (meer) vinden. In belangrijke mate zijn dit bedrijven die nu al een regionale binding hebben en zich binnen onze regio willen doorontwikkelen.

Heesch West versterkt het vestigingsklimaat voor Noordoost-Brabant door in te spelen op deze specifieke kwaliteiten. Het nieuwe terrein biedt vestigingsmogelijkheden voor nieuwe regionale en (inter)nationale ruimtevragers én biedt uitbreidingsmogelijkheden voor het bedrijfsleven uit onder andere onze gemeente. Heesch West richt zich op doorstroming van (regionale) bedrijven die door omvang, ontwikkeling of omgevingseffect niet meer passen op de huidige locatie. Heesch West zorgt zo voor directe en indirect werkgelegenheid voor de regio.

Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Bernheze te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 25.000 tot 50.000 inwoners.

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Functiemenging (%)	2019	49,8	48,4
	2020	49,7	48,2
	2021	49,7	48,7
	2022	50,2	49,1
	2023	50,6	49,1
Het aantal vestigingen van bedrijven (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar)	2019	147,3	146,1
	2020	152,8	152,9
	2021	158,5	160,4
	2022	166,8	172,2
	2023	174,2	179,5

1) De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Lasten en baten 2023-2025

Nr.	Omschrijving taakveld	Lasten			Baten		
		2023	2024	2025	2023	2024	2025
3.1	Economische ontwikkeling	326.053	381.022	507.935	5.080	12.694	6.797
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	106.679	200.770	218.221	102.679	201.770	305.221
3.3	Bedrijfsloket- en -regelingen	136.143	137.485	145.442	23.568	26.427	27.035
0.10	Mutatie reserves programma 4		1.000	87.000	4.000		
	Totaal	568.875	720.277	958.598	135.327	240.891	339.053

Lasten en baten 2025-2028

Nr.	Lasten				Baten			
3.1	507.935	536.223	569.575	600.224	6.797	6.797	6.797	6.797
3.2	218.221	219.192	220.466	221.578	305.221	219.192	220.466	221.578
3.3	145.442	150.345	156.386	161.819	27.035	27.738	28.459	29.171
0.10	87.000							
Totaal	958.598	905.760	946.427	983.621	339.053	253.727	255.722	257.546

Brondocumenten

- Economische visie Bernheze "Van meer naar Beter" 2021-2026 (april 2021)
- Actieprogramma economische visie 2021 – 2026 (november 2021)
- Richting 2030: Samenwerkingsagenda overheden Noordoost-Brabant (maart 2020)
- Visie recreatie en toerisme Bernheze 2018-2022 (juli 2018)
- MaashorstManifest 2010
- Natuurplan De Maashorst 2010

Programma 5: Weerbare en veilige samenleving

In het belang van de veiligheid van onze ondernemers en inwoners blijven we onverminderd aandacht houden voor de aanpak van ondermijning. Waar criminaliteit zich vroeger voornamelijk concentreerde in de grote steden, zien we al een aantal jaren een toename van ondermijnende activiteiten in meer landelijke gebieden. Bernheze is alert op signalen van ondermijning en werkt regionaal alsook multidisciplinair samen om de veiligheid in de regio zo goed mogelijk te borgen en ondermijning tegen te gaan.

Naast ondermijning is de link tussen zorg én veiligheid een van de belangrijkste aandachtspunten om Bernheze veilig te houden. Het kan gaan om huiselijk geweld, kindermishandeling of, bijvoorbeeld, incidenten rondom verwarde personen. Ook hier is met name een multidisciplinaire en integrale benadering nodig.

Weerbaarheid, waaronder ook digitale weerbaarheid, neemt een steeds prominentere plek in bij de benadering van het thema veiligheid. We blijven inzetten om robuust en weerbaar te blijven.

Wat willen we bereiken?

- Veilige leefomgeving;
- Vermindering/ tegengaan van ondermijning van het gezag;
- Bewustwording over risico en uitingen van ondermijning;
- Versterken van vertrouwen van inwoner in gemeente / bestuur;
- Veiligheid bij complexe zorgcasuïstiek.

Wat gaan we daarvoor doen?

Een veilige woonomgeving is (ook) een belangrijke voorwaarde om prettig te kunnen wonen en leven in Bernheze. Waar criminaliteit zich vroeger voornamelijk concentreerde in de grote steden, zien we tegenwoordig ook juist in landelijk gebied een toename van ondermijnende activiteiten. Het is belangrijk om als overheid alert te zijn op signalen en in de strijd tegen ondermijning samen op te trekken vanuit diverse disciplines binnen de gemeente, met externe partners én inwoners.

In Bernheze hebben we niet alleen te maken met de gevolgen de herstructurering van het platteland (bijv. leegkomende agrarische bedrijven) maar ook de problematieken buiten de gemeentelijke grenzen hebben een weerslag op de lokale aanpak (bijv. criminele jeugdgroepen).

De link tussen ondermijning, veiligheid en andere beleidsonderwerpen kan nog meer inhoud en vorm krijgen. Vertrouwen van inwoners en ondernemers in gemeente, politie en andere instanties is hierbij het sleutelwoord. Vertrouwen in de gemeente is mede afhankelijk van ervaringen die inwoners en ondernemers hebben met de overheid in brede zin op andere beleidsvelden, zoals het

aanvragen van vergunningen, een bezoek aan de gemeentebalie, deelname aan een participatietraject of het bijwonen van een gemeenteraadsvergadering.

Naast ondermijnende criminaliteit zien we dat ook op andere terreinen bedreiging en intimidatie toeneemt. Een deel van de inwoners voelt zich niet meer betrokken. Tegelijkertijd verwachten inwoners dat een krachtig bestuur de goede keuzes maakt. Om weerbaar te zijn, is een integer en transparant besluitvormingsproces en een goede dialoog met de samenleving noodzakelijk. Hier blijven we op inzetten.

De vier gemeentelijke boa's werken wijkgericht en zijn gekoppeld aan dorpskernen/wijkagenten van onze gemeente. Hierdoor zetten we de boa's centraal en zijn het onze ogen en oren. Door te blijven investeren in dit netwerk en de professionalisering blijven we in goed contact met onze inwoners en wordt de gemeente daarmee zichtbaarder voor de inwoner. De meldingsbereidheid zal hiermee, naar verwachting, stijgen. We houden zicht op het aantal meldingen en de opvolging ervan om eventuele trends snel te herkennen en op in te spelen.

Veilige leefomgeving

Uit de peiling veiligheid en leefbaarheid blijkt dat onze inwoners zich over het algemeen veilig voelen in Bernheze. Dit willen we graag zo houden en dat vraagt inspanning van alle veiligheidspartners en van onze inwoners. De komende jaren gaan we verder met de uitvoering van het de geprioriteerde thema's in het Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026.

Bij de aanpak van al deze thema's speelt de geprofessionaliseerde handhaving- en toezicht uiteraard een rol.

Digitale Veiligheid

De verplaatsing van de traditionele diefstallen neemt al jaren af en heeft zich verplaatst naar de digitale wereld. De gevolgen voor slachtoffers van deze vorm van criminaliteit is groot. Daarom is digitale veiligheid ook geprioriteerd in het Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026. Naast aandacht vragen voor het weerbaar maken van onze inwoners is onze interne organisatie ook blijvend bezig om die weerbaarheid op dit thema te vergroten. Voor het weerbaar maken van inwoners en organisatie zijn door gemeente en andere veiligheidspartners bijeenkomsten en projecten ontwikkeld om het thema uit te rollen. Om deel te nemen aan deze projecten en/of voor het organiseren van bijeenkomsten vragen wij voor de periode 2025-2027 jaarlijks € 7.500,- aan financieel budget. We willen de doelgroepen met een verhoogd risico (jongeren, ouderen en MKB) voorlichten en bewust maken op het gebied van digitale veiligheid. Tevens willen we hiermee de meldingsbereidheid van deze vorm van criminaliteit vergroten om een juist beeld te vormen.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Budget om een prioriteit uit het Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026 (Digitale Veiligheid) te kunnen implementeren	Nieuw	2025	7.500	Incidenteel
	Nieuw	2026	7.500	Incidenteel
	Nieuw	2027	7.500	Incidenteel

Vermindering / tegengaan van ondermijning

In de strijd tegen ondermijning is het belangrijk samen op te trekken vanuit diverse disciplines binnen de gemeente, met externe veiligheidspartners (TF-RIEC, politie, OM, Belastingdienst) én onze inwoners. We pakken waar mogelijk casuïstiek en fenomenen integraal op. Ook blijven we het integraal Maasland Interventieteam (MIT) inzetten bij complexe handhavings- en ondermijningszaken.

De functie van basisteam programmaleider Ondermijning is een belangrijke sleutelrol in de lokale integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit zowel op operationeel als strategisch niveau. Deze functie is ondergebracht bij de gemeente Oss en wij maken gebruik van deze dienst tegen een jaarlijkse financiële vergoeding. De afgelopen periode zijn de kosten gestegen omdat deze functie verder is geprofessionaliseerd en er een aanpassing van de verdeelsleutel van de kosten heeft plaats gevonden. Dit leidt ertoe dat de kosten gefaseerd structureel stijgen naar uiteindelijk € 45.000,- (2025: € 15.000,- en 2026 € 15.000,-).

In de aanpak van ondermijnende criminaliteit is het van belang dat de informatiepositie van de gemeente en onze veiligheidspartners op orde is en dat we elkaar versterken waar mogelijk. Dit doen we door een professionaliseringsslag te gaan maken. Het is van belang om intern de basis op orde te hebben en dat de juiste mensen met goede analysekwaliteiten vanuit verschillende organisaties aan schuiven.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Verhoging kosten inzet Basisteam programmaleider Ondermijning	Nieuw	2025	15.000	Structureel
	Nieuw	2026	15.000	Structureel

Bewustwording over risico en uitingen van ondermijning

Een weerbare overheid is essentieel om structureel tegendruk te bieden aan ondermijning. Daarmee voorkomen we dat overtreders van wet- en regelgeving de grondbeginselen van onze democratische rechtsstaat ondergraven.

In de strijd tegen ondermijning is het belangrijk samen op te trekken vanuit diverse disciplines binnen de gemeente, met externe partners én onze inwoners. Het is belangrijk dat inwoners weten wat de mogelijke risico's zijn, waar ze op kunnen letten en 'niet-pluis-gevoelens' melden bij de autoriteiten.

Gemeentebreed gaan we aan de slag met de implementatie van de handreiking Brabantse norm weerbare overheid. Deze handreiking heeft tot doel om in gezamenlijkheid de weerbaarheid van de Brabantse overheden te versterken. Dit gezamenlijke basisniveau heeft als doel dat criminelen in Brabant overal dezelfde behandeling krijgen, oftewel dat de dijken even hoog zijn en waterbedeecten worden voorkomen. Daarvoor is het nodig om organisatiebreed aan de slag te gaan met de invoering van de norm om op deze manier het basisniveau in te bedden. Het streven was om in 2024 volledige uitvoering te geven aan de Brabantse norm. Inmiddels is duidelijk geworden dat de volledige implementatie van de norm meer tijd vraagt en ook nog in 2025 plaats zal vinden.

Zorg- en Veiligheid

Complexe zorgcasuïstiek leidt in sommige gevallen tot gevoel van onveiligheid of overlast in de directe woonomgeving. De wijze waarop de overheid intervenueert is passend bij de mate van complexiteit van de problematiek. Het beoogde resultaat is om onze inwoners zorg op maat en toekomstperspectief te bieden en tegelijkertijd de overlast voor de omgeving zo veel mogelijk in te perken.

Leven in goede veiligheid en gezondheid vraagt soms ook om extra inzet vanuit de overheid. Het zij als het gaat om invulling van de zorgbehoefte hetzij als het gaat om overlast voor de omgeving die uit zorgproblematiek voort kan vloeien. Daarbij dient in ogenschouw te worden genomen de overgang tussen overlast en daadwerkelijke onveiligheid (persoon en omgeving) en zullen telkens de risicofactoren nauwkeurig worden afgewogen. Problematiek kan enkelvoudig of zeer complex zijn en daarmee is de mate van interventie van de overheid daarbij ook steeds wisselend. Om deze doelen te bereiken is samenwerken en het inzetten van de juiste hulpmiddelen essentieel.

We zetten de komende jaren in op een verbetering van de samenwerking binnen de gemeente en met externe partners. Denk hierbij aan wegwijzer, de gemeentelijke teams, zorg- en veiligheidshuis, politie, ons welzijn en andere zorgprofessionals. Middel om de aanpak en samenwerkingen te professionaliseren is toepassen van de Aanpak Voorkomen Escalatie, inzetten gemeentelijke proces- en casusregisseur, inzetten expertise en procesregie van het zorg- en Veiligheidshuis. Een aantal specifieke onderwerpen waarop de komende jaren meer wordt samengewerkt zijn: huiselijk geweld en kindermishandeling, langer veilig en verantwoord thuis wonen en aanpak complexe casuïstiek.

Veiligheidsregio Brabant-Noord

De uitdagingen zoals de COVID-crisis, de opvang van vluchtelingen, boerenprotesten en cyberaanvallen versterken dat crisisbeheersing de komende jaren de commitment heeft van de organisatie. Het commitment dat wij samen van crisisbeheersing zijn en het ook samen doen: de veiligheidsregio, de brandweer, de politie, de GHOR en de gemeenten maar ook in gezamenlijkheid met onze netwerkpartners als defensie en de waterschappen. Wij hebben met z'n allen capaciteit, tijd en middelen vrij om dreigingen en crises (zowel flits- als langdurig) aan te zien komen, te beheersen en terug te brengen naar een geaccepteerde situatie. Het beleidsplan Samenwerken aan veerkracht en veiligheid en het Regionaal Crisisplan geven hiervoor de kaders.

Wet Bibob

In regionaal verband, is nieuw Bibob beleid opgesteld, om de vanuit de weerbaarheidsnorm de dijken overal even hoog te leggen. Het toepassingsbereik is uitgebreid met beschikkingen op grond van de Omgevingswet, overheidsopdrachten (aanbestedingen) en vastgoedtransacties. Dit beleid is in het voorjaar van 2024 vastgesteld en vraagt extra personele inzet.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Uitbreiding uitvoering Bibob beleid (0,5 fte)	Nieuw	2025	45.500	Structureel

Project weerbare kernen

In de periode 2021-2023 hebben we projectmatig extra aandacht besteed aan een weerbaar buitengebied. Het project weerbaar buitengebied heeft diverse inzichten opgeleverd zowel over de aanpak als het buitengebied zelf. Dit project is eind 2023 afgerond en het vergroten van de weerbaarheid en de aanpak van ondermijning in het buitengebied wordt voortgezet binnen de bestaande organisatie met reguliere middelen.

Ook zijn er verschillende actiepunten vanuit het project die in 2024 nog opgepakt worden binnen de implementatie Brabantse norm weerbare overheid. In 2025 willen we aan de slag met de verbreding van het project Weerbaar Buitengebied. De wens is om de investeringen die we in het buitengebied hebben gedaan en blijven doen, door te vertalen naar de andere kernen in Bernheze met als doel deze vitaal en zo veilig mogelijk maken/houden. Een gemeente waar het veilig wonen, werken en recreëren is en waar inwoners en ondernemers zich bewust zijn van de risico's en kwetsbaarheden en in staat zijn om weerstand te bieden tegen de invloed van criminelen en ondermijnende activiteiten.

Het structureel vergroten van het vertrouwen in de overheid is van belang. Dit hangt onder andere samen hoe wij als overheid samen met onze inwoners omgaan met toekomstige transitie als

wonen, energie en migratie. Om dit breder te kunnen realiseren stellen we een projectmatige aanpak voor de periode van drie jaar voor waarin verschillende thema's aandacht krijgen. Het is wenselijk om hier een projectleider voor aan te stellen die een impuls kan geven aan dit project. Naast de projectleider is er ook inzet van de ambtelijke organisatie nodig om het project uit te kunnen voeren. We onderzoeken nog de mogelijkheden of voor de kosten die we maken eventueel subsidies beschikbaar zijn.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Projectleider project weerbare kernen	Nieuw	2025	75.000	Incidenteel
	Nieuw	2026	75.000	Incidenteel
	Nieuw	2027	75.000	Incidenteel

Verhoging bijdrage HoKaZo

HoKaZo verzorgt de opvang voor honden en katten. De opvang stijgt fors. Voor 2023 en 2024 zijn incidentele middelen vrijgemaakt. Gezien het structurele karakter moeten we de opvang ook structureel gaan borgen.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Verhoging bijdrage HoKaZo	Nieuw	2025	25.000	Structureel

Verbonden partijen

Hier geven we weer in hoeverre onze verbonden partijen bijdragen aan de doelstelling van dit programma. De verbonden partijen hebben we ook toegelicht in de paragraaf Verbonden partijen.

Veiligheidsregio Brabant-Noord

De Veiligheidsregio Brabant-Noord omvat Brandweer Brabant-Noord, de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) en Bevolkingszorg. In de veiligheidsregio werken zij met de 11 gemeenten en de GGD samen op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen en bevolkingszorg. Ook de Nationale Politie, de Meldkamer Oost-Brabant, het Waterschap Aa en Maas, het Waterschap De Dommel en het Regionaal Militair Commando-Zuid werken samen binnen de veiligheidsregio.

Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost

Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Noordoost is een netwerksamenwerking waarin veiligheid, zorg en lokaal bestuur samenkomen voor de integrale aanpak van complexe problematiek. Het doel van de samenwerking is het terugdringen van overlast en recidive, waarbij wordt ingezet op gedragsverandering en verbetering van kwaliteit van het leven van de betrokkene(n).

Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Bernheze te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 25.000 tot 50.000 inwoners.

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Verwijzingen halt (aantal per 1.000 inwoners, 12 t/m 18 jaar)	2019	12	15
	2020	10	4
	2021	7	2
	2022	8	4
	2023	8	6
Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners)	2019	1,1	1,1
	2020	1,0	1,6
	2021	1,0	1,4
	2022	1,2	1,3
	2023	1,4	2,3
Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)	2019	3,5	3,1
	2020	3,3	1,6
	2021	3,1	2,1
	2022	3,3	1,9
	2023	3,0	1,5
Diefstallen uit woningen (aantal per 1.000 inwoners)	2019	1,9	2,8
	2020	1,4	1,8
	2021	1,1	1,3
	2022	1,2	1,1
	2023	1,1	0,8
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag (aantal per 1.000 inwoners)	2019	4,6	3,1
	2020	4,9	2,9
	2021	4,8	2,4
	2022	4,8	2,8
	2023	4,4	3,1

Lasten en baten 2023-2025

Nr.	Omschrijving taakveld	Lasten			Baten		
		2023	2024	2025	2023	2024	2025
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.079.444	2.350.703	2.494.000			
1.2	Openbare orde en veiligheid	1.021.369	1.241.946	1.358.822	79.842	108.550	3.632
0.10	Mutatie reserves programma 5		34.945			7.062	
	Totaal	3.100.813	3.627.594	3.852.822	79.842	115.612	3.632

Lasten en baten 2025-2028

Nr.	Lasten				Baten			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
1.1	2.494.000	2.559.434	2.627.103	2.693.581				
1.2	1.358.822	1.420.284	1.471.208	1.440.544	3.632	3.726	3.823	3.919
0.10								
	3.852.822	3.979.718	4.098.311	4.134.125	3.632	3.726	3.823	3.919

Brondocumenten

- Beleidskader Integrale Veiligheid 2023-2026
- Regionaal Beleidsplan Veiligheidsregio Brabant Noord 2024-2027
- Beleidsplan Omgevingsrecht 2024-2027 (2023)
- Beleid inzake bestuurlijk handhaving van art. 13B Opiumwet (april 2023)
- Algemene Plaatselijke Verordening Bernheze 2021 (oktober 2021)
- Beleidsregel Wet Bibob 2024 gemeente Bernheze (april 2024)
- Verordening wet gemeentelijke anti-discriminatievoorzieningen 2011 (september 2011)
- Beleid Mensenhandel gemeente Bernheze 'Signaleren en aanpak' 2023-2026 (14 december 2023)

Programma 6: Dienstverlening en sterke organisatie

Om het goede te kunnen doen voor én met de samenleving is een sterke organisatie onmisbaar: Een organisatie die in verbinding staat met haar omgeving, waarbij dienstverlening centraal staat en we tegelijkertijd samen een aantrekkelijke werkplek creëren.

We blijven ook in 2024 werken aan de kwaliteit van onze dienstverlening. Technologie is daarbij ondersteunend, maar we bekijken ook hoe onze huisvesting ons daarbij kan helpen. In een context van een voortdurend veranderende samenleving, is de verandering van de overheid een absolute voorwaarde om de aansluiting te garanderen. Het is belangrijk daarbij in breed perspectief naar de hele keten te kijken.

Om alle ambities te verwezenlijken is de gemeente Bernheze altijd op zoek naar gedreven en ambitieuze medewerkers. Dit maakt dat we als organisatie moeten werken aan het zijn én blijven van een aantrekkelijke werkgever. We richten ons daarbij - zowel in het aannamebeleid als in de ontwikkeling van onze medewerkers - met name op houding, gedrag, competenties en vaardigheden.

Wat willen we bereiken?

- We leveren een gewoon goed geregelde dienstverlening met als leidraad onze vijf kernbeloften;
 - o We zijn er voor iedereen;
 - o We zijn helder en duidelijk;
 - o We zijn betrouwbaar;
 - o We zijn transparant;
 - o We maken onze dienstverlening zo makkelijk mogelijk.
- Fijne werkplek, waar onze medewerkers graag willen werken.
- Een informatievoorziening die ondersteunend is aan, en past bij ons ambitieniveau op het vlak van dienstverlening

Wat gaan we daarvoor doen?

ICT

Security gegarandeerd

Als gemeente beschikken we over gevoelige informatie die op de juiste manier beveiligd moet worden. Bij de invulling van de hiertoe benodigde maatregelen conformeren we ons aan de zogeheten Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). In 2024 wordt de Network and

Information Security directive (NIS2) van kracht. Dit is een Europese richtlijn waar wij als overheid aan moeten voldoen met bijbehorende boetes in geval van afwijkingen. De NIS2 is qua regelgeving vergelijkbaar met de BIO met die restrictie dat de auditlast voor de BIO via ENSIA beperkt is tot omgevingen die DigiD gebruiken, waarbij NIS2 de gehele organisatie omvat. Daarnaast worden strengere eisen gesteld aan het melden van incidenten.

Privacy gegarandeerd

Conform AVG geven we invulling aan het op een verantwoorde manier verwerken van persoonsgegevens. In de afgelopen periode is de basis een heel eind op orde gebracht. In 2024 willen we dit consolideren. Voor een verantwoorde invulling is echter een aanvullende kwaliteit slag nodig gericht op het zogeheten verwerkingsregister. Hiervoor willen we externe capaciteit in huren.

Archivering gegarandeerd

Als gemeente zijn we verplicht om onze gegevens op de juiste manier, conform archiefwet, te bewaren en op termijn te vernietigen of over te dragen. Deze vernietiging en of overdracht betreft zowel digitale als analoge gegevens. Door de toegenomen digitalisering zien we een verschuiving van analoog naar digitaal. Daarnaast zien we een uitbreiding van de onder de archiefwet vallende gegevens waarbij, naast de in de reguliere zaak/dms-systemen opgeslagen, ook gegevens uit websites, mail, chatkanalen etc. mee genomen moeten worden. Om te kunnen voldoen aan onze verplichtingen op archiveringsvlak zijn aanvullende voorzieningen nodig om ook deze kanalen goed te kunnen archiveren.

Door de digitalisering zal analoge archivering een aflopende zaak zijn en gaan we ons primair richten op de digitale invulling. Aangezien de huidige medewerker dit jaar met pensioen gaat nemen we de specifiek hiervoor benodigde competenties nemen we mee bij de nieuwe invulling van deze functie. De afwikkeling van de analoge archieven willen we, op basis van een strippenkaart, invullen middels externe inhuur.

Informatie gedreven data gestuurd werken

Onze organisatie erkent het belang van data gestuurd werken, oftewel het nemen van besluiten op basis van feiten, en ziet hiervoor concrete mogelijkheden. Bij de behandeling van de kadernota 2024-2025 is besloten om het initieel begrote budget gefaseerd beschikbaar te stellen. In 2023 is een eerste pilot voor het sociaal domein gestart welke we in 2024 uit gaan rollen. De hiermee opgedane ervaringen gebruiken we bij de organisatie-brede uitrol. Om dit mogelijk te maken is wel uitbreiding van licenties en techniek noodzakelijk.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Security gegarandeerd	Nieuw	2025	25.000	Structureel
Privacy gegarandeerd	Nieuw	2025	25.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Nieuw	2025	-25.000	Incidenteel

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Archivering gegarandeerd	Nieuw	2025	25.000	Structureel
Afwikkeling analoge archief	Nieuw	2025	25.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Nieuw	2025	-25.000	Incidenteel
Invulling data gestuurd werken	MJB	2025	25.000	Structureel

Werken aan personeel dat voorbereid is op huidige en toekomstige ontwikkelingen

De huidige arbeidsmarktkrapte zal in de komende jaren aanhouden. Dat maakt dat we ook in 2025 aandacht moeten hebben voor het vinden, binden en boeien van de juiste medewerkers. Daarbij hebben persoonlijke en professionele ontwikkeling van onze collega's onze aandacht. Samen met teamcoaches en medewerkers ontwikkelen en implementeren we een nieuwe gesprekscyclus die past bij de ontwikkeling van medewerkers en de vraagstukken waar de organisatie tegenaan loopt. De aandacht die besteed wordt aan de medewerkers zorgt ook voor zicht op en verlichting van verzuim en werkdruk.

De geplande uitbreiding van de flexibele schil (van 7 naar 10 fte) stellen we uit naar 2026. Een significant deel van ons medewerkersbestand zal de komende jaren met pensioen gaan en het is nodig tijdig de kennis, kunde en ervaring van deze collega's over te dragen aan nieuwe collega's. Om dit te waarborgen is er in de begroting 2024 al structureel 7 fte aan flexibele schil beschikbaar.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Flexibiliteit / inventiviteit in stand houden / opbouwen goed personeelsbestand (3 fte) (was in de kadernota volledig opgenomen in 2025)	Nieuw	2026	273.000	Structureel
I.v.m. fte-uitbreiding aanschaf laptop, telefoon, etc. (was in de kadernota volledig opgenomen in 2025)	Nieuw	2026	9.000	Structureel

Kwaliteitsverbetering dienstverlening

Het programma dienstverlening is de basis van waaruit wij werken aan de kwaliteitsverbetering van de dienstverlening van onze organisatie. Op 16 maart 2023 is door de raad het programmaplan dienstverlening vastgesteld. Hiermee is de financiering voor de komende drie jaar toegekend. We zijn begonnen met het bouwen van de brug terwijl we erop lopen. Zowel op programmaniveau als binnen de drie programmalijnen, Beleving, Digitalisering en Procesoptimalisatie zetten we stappen. In 2024 hebben we gewerkt aan een aantal interne processen. We gaan de uitkomsten van de lopende projecten rondom bereikbaarheid borgen in ons dagelijks werk. Daarnaast geven we 'continu verbeteren' een plek geven in onze (nieuw in te

richten) processen. De projecten die we in 2025 opstarten zijn meer van buiten naar binnen gericht, de ervaring van inwoners staat daarbij centraal. We gaan werken aan betrokkenheid, hoe kunnen we vanuit betrokkenheid het gesprek aan gaan met onze inwoners, maatschappelijke partners en collega's. Om echt de verbinding van buiten naar binnen te leggen en dat in ons werk mee te nemen. Dit doen we door zowel te kijken naar houding en gedrag maar zeker ook naar onze processen en de manier waarop die ervaren worden door inwoners. In de uitwerking hiervan komen de drie programmalijnen wederom onlosmakelijk samen. Daarnaast willen we gaan werken aan een structurele manier om de ontwikkelingen van onze dienstverlening te volgen. Richting de afronding van het programma na 2025 willen we een dienstverleningsmonitor gaan vormgeven vanuit het project Meten = Weten om ervoor te zorgen dat dienstverlening ook na afronding van het programma goed gemonitord blijft. En ook dit jaar sluiten we weer aan bij de ontwikkelingen die in de organisatie naar voren komen om op die manier gezamenlijk aan de verbetering van onze dienstverlening te werken.

De structurele investering in 2025 van € 50.000,- op het gebied van de beheerkosten voor digitalisering schuiven wij een jaar door. Gezien de huidige ontwikkelingen gaan wij er vanuit pas in 2026 aanspraak te hoeven maken op dit budget.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Beheerkosten digitalisering t.b.v. het verbeteren van onze dienstverlening. O.a. applicaties, software, website, ter ondersteuning van dienstverlening (was in de kadernota volledig opgenomen in 2025)	MJB	2026	50.000	Structureel

Huisvesting de Misse 2, 4 en 6 te Heesch

Bij de start van het project De Misse 2-4-6 in 2022 is er in samenwerking met het bestuur van SCC De Pas en de bibliotheek begonnen met het onderzoeken van de mogelijkheden om de huisvesting te optimaliseren. In 2023 is ook De Eijnderic bij dit project aangesloten.

In de periode 2023-2024 zijn er verschillende mogelijke scenario's opgesteld. Uitwerken van het ontwerp is mogelijk nadat er een keuze is gemaakt in het te volgen scenario. Het door de raad vast te stellen kader (inhoudelijk en financieel) volgt uit de uitwerking van het ontwerp.

De raad heeft eerder een budget van 2,5 mln euro gereserveerd voor dit project. Het is op voorhand duidelijk dat daarmee niet alle gewenste aanpassingen kunnen worden gerealiseerd. Hierin zullen keuzes moeten worden gemaakt.

In de eerder opgestelde planning, waarbij er in 2025 wordt gestart met de verbouwing, blijkt niet haalbaar gezien de huidige ontwikkelingen. Daarom zijn de geraamde bedragen doorgeschoven naar 2026.

Wat mag het kosten?

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Optimaliseren huisvesting de Misse 2, 4 en 6: - bouwen en projectbegeleiding (was in de kadernota gedeeltelijk opgenomen in 2025)	MJB	2026	1.600.000	Investing

Verbonden partijen

Hier geven we weer in hoeverre onze verbonden partijen bijdragen aan de doelstelling van dit programma. De verbonden partijen hebben we ook toegelicht in de paragraaf Verbonden partijen.

Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC)

Het Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC) voert voor Bernheze en de andere deelnemende gemeenten en waterschappen wettelijk verplichte taken uit op het gebied van archiefbeheer, ordening, controle en –ontsluiting. Binnen de mogelijkheden werkt het BHIC aan het beleidsdoel ‘meer publiek, meer divers publiek’. Dit sluit aan bij onze doelstelling om cultuur, in dit geval het papieren en digitale erfgoed van de gemeente, gemakkelijk toegankelijk te maken voor belangstellenden. Het BHIC gaat actief aan de slag met het e-depot. Het BHIC is landelijk een van de koplopers in de digitaal ontsloten historische naslag.

Lasten en baten 2023-2025

Nr.	Omschrijving taakveld	Lasten			Baten		
		2023	2024	2025	2023	2024	2025
0.1	Bestuur	2.140.286	2.375.650	2.272.674			
0.2	Burgerzaken	1.033.008	1.256.235	1.188.180	382.964	675.106	604.577
0.4	Overhead	11.177.136	11.977.080	11.739.893	321.721	143.828	79.019
0.10	Mutatie reserves programma 6	776.894	216.993	137.802	946.055	419.809	73.897
	Totaal	15.127.324	15.825.958	15.338.549	1.650.740	1.238.743	757.493

Lasten en baten 2025-2028

Nr.	Lasten				Baten			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
0.1	2.272.674	2.348.425	2.442.176	2.526.320				
0.2	1.188.180	1.228.226	1.278.313	1.323.145	604.577	620.296	636.424	652.336
0.4	11.739.893	12.435.345	12.879.448	13.295.385	79.019	24.032	25.401	26.752
0.10	137.802	141.385	145.061	148.688	73.897	16.269	15.815	15.815
	15.338.549	16.153.381	16.744.998	17.293.538	757.493	660.597	677.640	694.903

Brondocumenten

- Uitwerking positionering & visie dienstverlening Bernheze (april 2021)

Programma 7: Financiën

De haalbaarheid van onze beleidsambities in het kader van prettig wonen en leven in Bernheze hangt af van de betaalbaarheid ervan. De financiële vooruitzichten voor de komende jaren zijn onzeker, mede door landelijke en mondiale economische ontwikkelingen zoals de inflatie. We dienen dan ook verantwoord te begroten en tegelijkertijd te kijken hoe we onze middelen zo optimaal mogelijk inzetten voor het realiseren van de gewenste maatschappelijke effecten. Dit vraagt om flexibiliteit en keuzes om te komen tot een evenwicht in ambities en begrotingsruimte. Door meer op hoofdlijnen te budgetteren komt er ruimte en flexibiliteit in onze begroting om snel in te spelen op actualiteiten en daarnaast stimuleert dit het integraal werken.

Wat willen we bereiken?

- Verantwoord begroten, financieel gezond en stabiel;
- Ambities en financiële middelen in balans;
- Lastendruk voor inwoners en ondernemers die past bij voorzieningenniveau van onze gemeente (niet onnodig verhogen).

Wat gaan we daarvoor doen?

Evenwicht en flexibiliteit

We hanteren het principe dat de structurele uitgaven gedekt worden door structurele middelen. Op basis hiervan beoordeelt onze toezichthouder of de begroting positief is en krijgen we repressief toezicht. Dit gegeven is uitgangspunt voor het in standhouden van onze voorzieningen en de mate van het realiseren van onze ambities. Ook de omvangrijke opgaves met financiële consequenties zoals woningbouw, omgevingswet, sociaal domein, infrastructuur en organisatieontwikkeling vragen ruimte in de begroting.

De belangrijkste structurele middelen verkrijgen we uit het gemeentefonds en de lokale heffingen ($\pm 69\%$). Voor wat betreft de inkomsten van de centrale overheid worden we voortdurend geconfronteerd met de onzekerheden over de financiering nu en in de toekomst. Ook bij deze begroting bieden we geen uitzicht op een meerjarige sluitende exploitatie. We hebben gekeken naar lastenverzwaring, bezuinigingen en efficiënte bedrijfsvoering. Voor 2025 hebben we kritisch gekeken welke investeringen geen uitstel dulden en welke investeringen konden worden doorgeschoven naar 2026. Het jaar 2025 dient immers in evenwicht te zijn. Voor de jaren na 2025 ligt nog een opgave om te komen tot een structureel en reëel evenwicht. Uw raad zal hierbij nadrukkelijk worden betrokken.

We zijn ons bewust van het feit dat we gaan voor een verantwoorde financiering en de wens voor stabiliteit. We realiseren dat we daarvoor dienen te manoeuvreren tussen wat we willen en wat we

daarvoor willen en kunnen betalen. We kijken daarvoor steeds terug wat bijgesteld kan worden en focussen op de uitvoering die komen gaat. Keuzes maken op basis van effectieve beginselen helpen ons daarbij. Wat is nodig, wat kan getemporeerd worden en hoe komen we tot een doelmatige uitvoering? We streven naar meer flexibiliteit in toepassing van de beschikbare middelen. We proberen daarin een goede balans te vinden tussen het budgetrecht van de raad, verantwoordelijkheden van het college en de voorschriften. Onze acties zijn erop gericht om voor de volgende begroting eveneens tot een heroverweging te komen.

De gemeenteraad kan voor haar kaderstellende en controlerende taken steunen op de planning- en controlcyclus. Deze helpt met het plannen, monitoren en verantwoorden hiervan. We zorgen in dat kader voor de kadernota, begroting, jaarrekening en tussentijdse rapportages.

Betaalbaarheid

Voor de aangeboden diensten vragen we een prijs die maximaal de kostprijs is, maar bij de leges passen we dit niet in alle gevallen toe. De reden is dat dit zou leiden tot onaanvaardbare hoge leges.

Hierdoor bereiken we voor algemene dienstverlening (hoofdstuk 1) een dekking van 54,8% en voor de leges met betrekking tot maatschappelijk belangen zoals evenementen en overige vergunningen in het kader van de APV (hoofdstuk 3) een dekking 7,6%. In beginsel passen we voor vergunningen met betrekking tot de omgevingswet (hoofdstuk 2) een dekking van maximaal 100% toe. Voor 2025 is op basis van de uitgangspunten 2024 een dekkingspercentage van 83,5% van toepassing.

De OZB corrigeren we de in de begroting met de verwachte inflatie van 2,3% plus een extra verhoging van 2,7%. De voorgestelde aanpassing vinden we acceptabel gezien de uitdaging waarvoor we staan om te komen tot een structurele sluitende begroting vanaf 2026 als gevolg van de verlaging van de inkomsten uit het gemeentefonds en om onze ambities te kunnen blijven uitvoeren. Het tarief voor riool en afval leiden we af van de verwachte kosten. Voor afval geldt dat we kunnen beschikken over de afvalreserve. We zetten deze buffer in voor egalisatie van de kosten en indien mogelijk restitueren we aan onze inwoners. Ten aanzien van de voorziening riool geldt eveneens de egalisatiefunctie. De paragraaf lokale heffingen geeft meer details over deze heffingen en wat dit betekent voor onze inwoners.

Verbonden partijen

Hier geven we weer in hoeverre onze verbonden partijen bijdragen aan de doelstelling van dit programma. De verbonden partijen hebben we ook toegelicht in de paragraaf Verbonden partijen.

Belastingsamenwerking Oost-Brabant (BSOB)

De BSOB is een regionaal samenwerkingsverband dat zich richt op het gezamenlijk waarderen, heffen en innen van belastingen. Het doel is de kwaliteit, dienstverlening, efficiency en continuïteit van de waardering, heffing en inning van lokale belastingen te verbeteren.

Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit waarstaatjegemeente.nl weer. Om de cijfers van Bernheze te kunnen plaatsen hebben we daarnaast een referentiemeting opgenomen. We gebruiken hiervoor de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 25.000 tot 50.000 inwoners.

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Gemiddelde WOZ waarde van woningen (x duizend euro)	2019	250	306
	2020	267	326
	2021	285	333
	2022	313	374
	2023	362	428
Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen)	2019	8,7	24,0
	2020	8,7	7,9
	2021	8,1	12,3
	2022	8,3	10,9
	2023	Geen data	Geen data
Demografische druk (%) ¹	2019	78,1	76,9
	2020	78,4	77,0
	2021	78,5	77,4
	2022	79,0	76,9
	2023	79,1	77,0
	2024	79,5	77,1
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (in €)	2019	683	677
	2020	720	720
	2021	Geen data	751
	2022	Geen data	825
	2023	867	808
	2024	Geen data	837
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (in €)	2019	756	724
	2020	797	772
	2021	Geen data	802
	2022	Geen data	878
	2023	949	861
	2024	Geen data	891

1) De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder per 100 personen van 20 tot 65 jaar

Lasten en baten 2023-2025

Nr.	Omschrijving taakveld	Lasten			Baten		
		2023	2024	2025	2023	2024	2025
0.5	Treasury	1.961.431	662.693	75.704	926.862	682.094	90.941
0.61	OZB woningen	592.354	556.408	535.875	4.739.327	5.082.821	5.417.748
0.62	OZB niet-woningen				3.148.739	3.256.996	3.493.798
0.63	Parkeerbelasting						
0.64	Belastingen overig				38.296	38.300	38.300
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		406.434		55.104.571	58.213.238	60.262.973
0.8	Overige baten en lasten	9.404	787.803	328.739			
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	340.218	401.240				
3.4	Economische promotie - toeristenbelasting	13.175	6.500		405.200	224.396	172.396
6.3	Inkomensregelingen – generieke teruggave		153.406				
0.10	Mutatie reserves programma 7	121.844		2.820.670	400.000	12.119	1.097.883
	Totaal	3.038.426	2.974.484	3.760.988	64.762.995	67.509.964	70.574.039

Lasten en baten 2025-2028

Nr.	Lasten				Baten				
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	
0.5	75.704	68.840	61.990	55.131	90.941	83.549	76.157	68.764	
0.61	535.875	549.808	564.103	578.205	5.417.748	5.683.144	6.100.027	6.416.677	
0.62					3.493.798	3.584.637	3.677.837	3.771.714	
0.63									
0.64					38.300	38.300	38.300	38.300	
0.7					60.262.973	56.932.219	58.690.467	60.553.518	
0.8	328.739	299.804	595.694	684.622					
0.9									
3.4					172.396	172.396	172.396	172.396	
6.3									
0.10	2.820.670				1.097.883				
	Totaal	3.760.988	918.452	1.221.787	1.317.958	70.574.039	66.494.245	68.755.184	71.021.369

Brondocumenten

- Financiële verordening gemeente Bernheze 2023 (art. 212 gemeentewet) (14 december 2023)
- Controleverordening (art. 213 gemeentewet) gemeente Bernheze 2023 (14 december 2013)
- Nota reserves en voorzieningen (24 september 2020)

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien

Binnen de begroting bestaat er onderscheid tussen specifieke dekkingsmiddelen en algemene dekkingsmiddelen. Specifieke dekkingsmiddelen (bijvoorbeeld opbrengsten voor het ophalen van afval, het verstrekken van vergunningen, het onderhouden van het riool en het verstrekken van reisdocumenten), hangen samen met een concreet beleidsveld en staan opgenomen in de desbetreffende programma's. Deze dekkingsmiddelen verlagen het saldo van lasten en baten op de betreffende programma's in de begroting. Specifieke dekkingsmiddelen zijn niet vrij besteedbaar.

Anders dan de specifieke dekkingsmiddelen, zijn de algemene dekkingsmiddelen en de post onvoorzien. Algemene dekkingsmiddelen zijn middelen, die geen vooraf bepaald bestedingsdoel hebben. Deze middelen zijn daarmee vrij besteedbaar. De algemene dekkingsmiddelen leveren de financiële dekking van de bestedingen van de programma's 1 tot en met 7 en zijn ingedeeld naar de voorgeschreven categorieën en onvoorzien.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

In de tabel wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen. Onder de tabel worden de onderdelen kort toegelicht.

		2023	2024	2025	2026	2027	2028
1.	Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is: Onroerende zaakbelasting	7.865.023	8.303.420	8.875.149	9.231.384	9.741.467	10.151.994
2.	Algemene uitkering uit het gemeentefonds	55.104.571	57.806.804	60.262.973	56.932.219	58.690.467	60.553.518
3.	Dividend	52.650	45.490	34.538	34.538	34.538	34.538
	Totaal	63.022.244	66.155.714	69.172.660	66.198.141	68.466.472	70.740.050

Lokale heffingen

1. Onroerende zaakbelasting (OZB)

Bij lokale heffingen treffen we de heffingen aan, waarvan de besteding niet is gebonden. Dit betreft de onroerende zaak belasting. In totaliteit gaat het voor 2025 om een geraamd bedrag van circa € 8,9 miljoen aan opbrengsten uit "algemene dekkingsmiddelen. Lokale heffingen, waarvan de besteding wel gebonden is, bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing, rioolrechten en diverse leges, worden op de desbetreffende taakvelden verantwoord. Voor een overzicht van de opbrengsten van de belangrijkste heffingen en in welke beleidsvelden deze zijn opgenomen verwijzen wij u naar de paragraaf 'Lokale heffingen' in deze begroting.

Er bestaat een relatie tussen de OZB en de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De belastingcapaciteit is een van de verdeelmaatstaven die de hoogte van de algemene uitkering bepalen. Zo wordt rekening gehouden met de mogelijkheid die een gemeente heeft om belastinginkomsten te verkrijgen. De belastingcapaciteit is een afgeleide van de waarde van onroerende zaken. Voor bepaling van de hoogte van de algemene uitkering wordt de waarde van woningen voor 80% meegerekend, van de waarde van niet-woningen (bedrijven) 70%. Hierop wordt het zogenaamde rekestarief toegepast. Dit rekestarief is het gemiddelde tarief van alle gemeenten. Het rekestarief wordt berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaak. Het resulterende bedrag wordt gekort op de algemene uitkering. Het feitelijk OZB-tarief dat de gemeente heft, heeft geen effect op deze korting op de algemene uitkering.

De geraamde opbrengsten OZB laten jaarlijkse een stijging zien als gevolg van de areaalontwikkeling en de voorgestelde OZB-aanpassingen.

2. Algemene uitkering uit het gemeentefonds

Jaarlijks ontvangt elke gemeente volgens een bepaald verdeelstelsel een uitkering uit het Gemeentefonds. De uitkering is bestemd voor de bekostiging van autonome taken van de gemeente, taken die veelal dicht bij de burger liggen. Het verdeelstelsel is opgenomen in de Financiële verhoudingswet. In de verdeling wordt rekening gehouden met onderlinge verschillen in de kosten waar de gemeenten voor staan en met de draagkracht van de gemeenten (de belastingcapaciteit). Karakteristiek voor de algemene uitkering is dat elke gemeente vrij is in de besteding. De omvang van de algemene uitkering is voor de gemeenten een gegeven, maar de gemeente kan zelf bepalen aan welke voorzieningen zij haar geld besteedt.

De groei of afname van het gemeentefonds (accres) is vanaf 2024 gekoppeld aan de ontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product. De effecten hiervan zijn verwerkt in deze begroting. Deze nieuwe financieringssysteem moet gaan leiden tot meer stabiliteit. Deze vorm van indexatie levert namelijk op twee componenten de gewenste stabiliteit. Uitgangspunt is dat het gemeentefonds meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bbp volgt. De indexatie is gesplitst in een volumedeel en een prijsdeel. De volumeontwikkeling wordt gebaseerd op een 8-jaar gemiddelde (t-9 t/m t-2) historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp, waardoor het fonds minder schommelt (volumedeel). De indexatie voor inflatie volgt de prijs bbp van het lopende jaar, waardoor het gemeentefonds reëel 'op niveau' blijft (prijsdeel). Belangrijk is dat het accres een generieke indexatie betreft. Het prijsdeel van de bbp-systeem is dus niet een-op-een vergelijkbaar met de Loon Prijs Ontwikkeling (LPO).

De jaarlijkse ontwikkeling van de algemene uitkering staat verder toegelicht in deel III: Financiële begroting.

Voor deze meerjarenbegroting mogen we op basis van de afrekening 2023 rekening houden met een bedrag van jaarlijks € 779.000,- als gevolg van de ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds. Deze ruimte schommelt echter jaarlijks, afhankelijk van het beroep wat gemeenten doen op het btw-compensatiefonds. Dit betekent dat de definitieve afrekening 2024 al

weer tot een aanpassing kan leiden voor de periode 2026 - 2029. We hebben in het meerjarenperspectief 2025-2028 dan ook uit voorzichtigheidsprincipe uitsluitend voor 2025 rekening gehouden met de ruimte onder het BTW-compensatieplafond.

De positieve ontwikkeling van de inkomsten uit algemene uitkering uit het gemeentefonds voor 2025 ten opzichte van 2024 is voornamelijk het gevolg van een positieve ontwikkeling van het accres (vnl. compensatie loon- en prijsontwikkelingen).

De mutaties uit de Meicirculaire 2024 zijn in de begroting 2025 en het meerjarenraming 2026-2028 verwerkt. In de meicirculaire zijn de extra middelen jeugdzorg in het kader van de hervormingsagenda jeugd voor 2024 en 2025 inmiddels verwerkt. Voor de periode 2026-2027 zijn deze extra middelen nog niet opgenomen in het gemeentefonds. We hebben dan ook geen rekening gehouden met deze extra middelen jeugdzorg

De septembercirculaire 2024 komt op een laat moment in het traject van de voorbereiding van de begroting beschikbaar. Wij informeren uw raad tijdig voor de begrotingsbehandeling separaat over de gevolgen van deze circulaire.

3. Dividend

Wij ontvangen jaarlijks een dividenduitkering uit ons aandelenbezit in de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). In de begroting houden wij rekening met een structurele dividendopbrengst van € 34.538,-. In 2023 en 2024 laat de uitkering dividend een beperkte hogere uitkering zien.

Overhead

Om de raad meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead schrijft het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in artikel 8 lid 1c voor om een apart overzicht op te nemen van de overhead. In de programma's zijn alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces.

Onder overhead wordt verstaan: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Hiertoe behoren ook de systemen en aanverwante lasten die deze functies ondersteunen. Te denken valt aan kosten met betrekking tot personeel & Organisatie (P&O), financiën, huisvesting en bestuursondersteuning. Deze kosten mogen niet worden toegerekend aan de directe taakvelden/programma's. De overhead wordt centraal begroot en verantwoord op het overzicht overhead via taakveld 0.4 Overhead in het programma Dienstverlening en sterke organisatie. Onderstaand wordt inzicht gegeven in het totaal van de overhead alsmede de verrekening binnen de begroting.

De kosten van de overhead kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Lasten
1. Personele overheadkosten	7.492.214
2. Algemene administratiekosten	317.954
3. Informatievoorziening en automatisering	2.405.857
4. Huisvesting	811.538
5. Overige	696.250
Subtotaal	11.723.813
6. Toerekening overheadkosten aan grondexploitaties	878.338
Totale kosten overhead	12.602.151

1. Personele kosten

Dit betreft de loonkosten van personeel voor zover deze niet actief zijn in het primaire proces en daarmee kunnen worden gedefinieerd als overhead. Onder overhead wordt de formatie verantwoord die wordt ingezet voor onder andere financiën, communicatie, juridische zaken, P&O, ICT en bestuursondersteuning. Overeenkomstig de voorschriften van het Besluit begroting en verantwoording zijn hierbij ook de volledige loonkosten van directie en teamcoaches opgenomen. Daarnaast worden onder de personele overheadkosten de kosten verantwoord voor het personeelsbeheer gekoppeld. Hierbij valt te denken aan opleidingskosten, reis- en verblijfskosten, werving en selectie, loopbaan- en mobiliteitsadviezen, arbobeleid en het voeren van de salarisadministratie.

2. Algemene administratiekosten

Onder Algemene administratiekosten zijn de kosten opgenomen voor kantoormaterialen, telefoonkosten, portokosten en abonnementen.

3. Informatievoorziening en automatisering (I&A)

Onder I&A zijn de kosten opgenomen voor onder andere aanschaf, onderhoud en licenties van hard- en software en systeem- en netwerkbeheer.

4. Huisvesting

Onder huisvesting zijn de kosten opgenomen voor ruimten voor de uitvoering van de algemene taken van de eigen organisatie. De kosten bevatten onder andere energiekosten, (groot) onderhoud, technische installaties, kantoormeubilair, verzekering, schoonmaak en kapitaallasten (rente en afschrijving) van het gemeentekantoor.

5. Overige

Onder overige zijn onder andere de externe kosten opgenomen gerelateerd aan juridische zaken waaronder juridische advieskosten, bezwarencommissie, de kosten voor communicatie en representatie, kwaliteitszorg en klachtenregeling en archief. Daarnaast hebben we hier de kosten voor de invoering Wet Open Overheid verantwoord, die niet zijn toe te rekenen aan een taakveld.

6. Toerekening overheadkosten aan grondexploitaties

Volgens het Besluit begroting en verantwoording mag uitsluitend een doorberekening van de overheadkosten plaatsvinden aan de grondexploitaties door dit als negatieve last in de overhead mee te nemen. Het saldo dat gepresenteerd wordt onder de overhead is daarom een netto bedrag. De toerekening heeft plaatsgevonden op basis van het aantal uren dat geraamd is ten laste van de grondexploitaties.

Dekking van de overhead

In de begroting is alleen overhead toegerekend aan de grondexploitaties. De overhead zal verder vanuit de algemene dekkingsmiddelen bekostigd moeten worden. Uitzondering hierop zijn de activiteiten waarvoor kostendekkende tarieven doorberekend mogen worden zoals afval, riolering en begraafplaatsen. De overhead wordt aan deze activiteiten extracomptabel toegerekend (zie paragraaf lokale heffingen).

Vennootschapsbelasting (Vpb)

De Wet op de vennootschapsbelasting (Vpb) betekent dat overheden belast kunnen worden voor economische activiteiten die ook door private ondernemingen (kunnen) worden uitgevoerd. Het doel is om een gelijk speelveld te creëren tussen partijen (overheden en private ondernemingen). Hierdoor vallen activiteiten waarvoor gemeenten als ondernemer optreden onder de Vpb.

De belaste activiteiten voor onze gemeente betreffen de bouwgrondexploitaties, opbrengst zonnepanelen, opbrengsten lichtmastreclame en gedeeltelijk de verkoopopbrengsten van het afval. Deze belasting wordt na afloop van het kalenderjaar bepaald aan de hand van de gerealiseerde fiscale winst en dan geheel verantwoord binnen de algemene dienst. Het Besluit begroting en verantwoording geeft hiervoor aanwijzingen.

Onvoorzien

In de begroting is in de exploitatie een jaarlijkse post Onvoorzien opgenomen. Dit betreft een structurele post van € 94.472,-. Dit is een wettelijk verplichte uitgavenpost op basis van artikel 8, lid 6 van het Besluit begroting en verantwoording. De post onvoorzien kan ingezet worden voor alle programma's. Het college kan zonder voorafgaande toestemming van de raad beschikken over de post onvoorzien zoals die is opgenomen in de programmabegroting van het lopende jaar onder de volgende voorwaarden:

1. De beschikking over de post onvoorzien mag uitsluitend betrekking hebben op uitgaven die onvoorzienbaar, onuitstelbaar of onvermijdbaar (de zogenaamde drie O's) zijn.
2. Mutaties van eenmalige of structurele lasten of baten, niet zijnde mutaties voortvloeiende uit investeringskredieten, tot en met € 25.000,-.
3. Mutaties van geautoriseerde investeringskredieten tot 10% van het investeringsbedrag of tot een bedrag van € 100.000,-.
4. Voordelen welke niet zijn geraamd worden toegevoegd aan de post onvoorzien.

5. Het college doet zonder voorafgaande toestemming van de raad ten laste van de post onvoorzien geen uitgaven waarvan bekend is of verondersteld mag worden dat daaromtrent belangrijke politieke gevoeligheid bestaat.
6. Indien aanwending van de post onvoorzien structurele financiële consequenties tot gevolg heeft worden deze consequenties in de eerst volgende kadernota en/of begroting opgenomen als een onomkeerbaar besluit.

Het college informeert achteraf de raad over de beschikking van de post onvoorzien door middel van de tussentijdse rapportages.

Deel 2: Paragrafen

A. Lokale heffingen

Inleiding

In artikel 10 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is bepaald dat de paragraaf betreffende de lokale heffingen ten minste bevat:

- de geraamde inkomsten;
- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- een aanduiding van de lokale lastendruk;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid;
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven en heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd.

Overzicht en beleidsuitgangspunten ten aanzien van de lokale heffingen

Belastingen en heffingen

Het algemeen te voeren financieel beleid doen wij op basis van evenwichtige keuzes. Wij letten hierbij op de taken en de daarvoor beschikbare middelen. Uiteraard met het doel om het gemeentelijk huishoudboekje kloppend te houden. Ten gevolge hiervan kijken wij bij het belasting- en tarievenbeleid naar de kosten van het in stand houden van de algemene voorzieningen en de OZB-prijs die daar redelijkerwijs voor betaald zou moeten worden.

Voor het uitvoeren van taken op het gebied van afval, riool en diverse andere diensten gaan wij uit van het doorberekenen van de kostprijs. Wij doen dit vanuit de gedachte dat deze voldoen aan het profijtbeginsel.

De gemeente Bernheze kent een aantal belastingen en heffingen die kunnen worden onderscheiden in algemene dekkingsmiddelen (ozb) en heffingen waarvan de besteding is gebonden (afvalstoffenheffing, rioolheffing).

Leges

De huidige verordening is verdeeld in drie Hoofdstukken, namelijk:

1. Hoofdstuk 1: Algemene dienstverlening;
2. Hoofdstuk 2: Dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet;

3. Hoofdstuk 3: Dienstverlening vallend onder de Dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2.

Op basis van onderzoek hebben wij geconstateerd dat dat een 100% kostendekkend niveau voor Hoofdstuk 1 en 3 niet haalbaar is. Voor Hoofdstuk 1 worden wij geconfronteerd met de door het Rijk gemaximeerde tarieven, terwijl bij Hoofdstuk 3 het kostendekkend maken zou leiden tot onacceptabele tariefstijgingen. Daar waar mogelijk streven wij om de tarieven naar een kostendekkend niveau te brengen.

Voor Hoofdstuk 2 geldt maximaal 100% kostendekkendheid als uitgangspunt. Dit geldt ook voor de Omgevingswet/Omgevingsvisie die per 1-1-2024 in werking is getreden. Omdat de nieuwe Omgevingswet ook zorgt voor nieuwe processen, zijn we nog niet in staat Hoofdstuk 2 volledig kostendekkend te laten zijn. Voor begroting 2025 gaan we nog uit van een dekkingpercentage van 83,5%. De verwachting is, bij steeds groter wordende kennis van de nieuwe Omgevingswet, dat dit vanaf 2025 wel het geval zal zijn.

Belastingvoorstellen 2025

De gemeenteraad stelt de verordeningen vast, waarin de tarieven voor de gemeentelijke belastingen en heffingen zijn opgenomen. In de raadsvergadering van 12 december 2024 leggen wij uw raad een afzonderlijk raadsvoorstel met belastingvoorstellen ter besluitvorming voor. In dat voorstel wordt uitgebreid ingegaan op de diverse belastingen en heffingen. Hieronder volgt een korte samenvatting van de belangrijkste voorstellen.

Onroerende zaakbelasting

Wij houden rekening met een tariefsaanpassing van 5% voor woningen. Deze stijging van 5% betreft de trendmatige prijsontwikkeling van 2,3% en een extra aanpassing van 2,7%. De bijgestelde prijsindex is gelijk aan de recente meicirculaire 2024 (pBBP 2,3%). De voorgestelde extra aanpassing vinden we acceptabel gezien de uitdaging waarvoor we staan om te komen tot een structurele sluitende begroting vanaf 2026 als gevolg van verlaging van de inkomsten uit het gemeentefonds en onze ambities te kunnen blijven uitvoeren. In de informatienota 2025-2028 gingen we uit van 4,1% ter compensatie van de inflatie inclusief een nacalculatie over 2024. Voor 2024 gelden de WOZ-waarden met waardepeildatum 1 januari 2024. Deze waarden zijn tot stand gekomen op basis van de geactualiseerde taxaties van het geïnventariseerde onroerend goed (door de BSOB) inclusief areaaluitbreiding (nieuwbouw, verbouw en sloop).

Wij verwachten op basis van de landelijke marktontwikkeling over de periode van 1 januari 2023 tot 1 januari 2024 een waardestijging voor woningen van 3,5% en voor niet-woningen van 1,25%. Om een gelijkblijvende opbrengst te kunnen blijven genereren worden de tarieven gecorrigeerd met deze waardenaanpassingen. Bij de behandeling van de belastingvoorstellen zullen de dan beschikbare lokale cijfers aan u worden voorgelegd voor de vast te stellen OZB-tarieven 2025.

Afvalstoffenheffing

Het vastgestelde afvalbeleid houdt in dat het restafval zoveel mogelijk wordt gescheiden van andere afvalstromen. Door maatregelen die betrekking hebben op de wijze van inzameling van het GFT, PMD, textiel en de effecten van tariefprikkelers willen we onze doelstellingen halen.

De begrote kosten voor afval in 2025 zijn gestegen met het standaard indexatiepercentage. Als gevolg van deze minimale stijging kunnen de tarieven voor vastrecht per jaar en de kosten per lediging (van rest en gft) gelijk blijven aan de standaardkosten van 2024. Op basis van de begrote kosten en opbrengsten in 2025 is er nog ruimte binnen de totale dekking van afvalstoffenheffing. Voor 2024 is besloten eenmalig € 20,- per aansluiting terug te geven. In de belastingvoorstellen voor 2025 (in december 2024) zal opnieuw beoordeeld worden of een teruggaaf mogelijk is.

Rioolheffing

Op basis van het Programma water en riolering 2024-2027 passen wij de tarieven aan met de trendmatige prijsindex van 2,3%. Daarnaast houden we rekening met een extra aanpassing van 2,5% in verband met toekomstige (vervangings-)investeringen. Op 4 juli 2024 is uw raad hierover geïnformeerd via een notitie ter informatie.

Ontwikkeling woonlasten en lokale lastendruk

Onder woonlasten verstaan wij het totaalbedrag dat onze inwoners moeten betalen voor: OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Bij vergelijking van de woonlasten over 2024 en 2025 moet er rekening mee worden gehouden dat er voorlopige inschattingen voor de nieuwe WOZ-waarden per 1 januari 2024 zijn gebruikt en daarvan afgeleid de OZB-tarieven.

De berekening voor 2025 is gebaseerd op een gemiddelde waarde van een woning van € 466.370,- en een gemiddelde waarde van een niet-woning van € 456.547,-.

Overzicht lastendruk			OZB		Afvalstof- fenheffing	Generieke teruggave	Rioolheffing		Totaal
			Tarief	Bedrag	Bedrag		Tarief	Bedrag	
2024	Woningen	Eigenaar	0,0842%	379,40			0,0410%	184,75	564,15
		Gebruiker			256,90	-12,00			246,90
		Eigenaar- gebruiker	0,0842%	379,40	256,90	-12,00	0,0410%	184,75	811,05
	Niet- woningen	Eigenaar	0,3092%	1.394,22			0,0410%	185,09	1.579,30
		Gebruiker	0,2600%	1.172,37					1.172,37
		Eigenaar- gebruiker	0,5692%	2.566,59			0,0410%	185,09	2.751,67

Overzicht lastendruk			OZB		Afvalstof- fenheffing	Generieke teruggave	Rioolheffing		Totaal
2025	Woningen	Eigenaar	0,0854%	398,37			0,0416%	194,04	592,41
		Gebruiker			278,90				278,90
		Eigenaar- gebruiker	0,0854%	398,37	278,90		0,0416%	194,04	871,31
	Niet- woningen	Eigenaar	0,3265%	1.490,42			0,0416%	189,95	1.680,37
		Gebruiker	0,2745%	1.253,26					1.253,26
		Eigenaar- gebruiker	0,6010%	2.743,68			0,0416%	189,95	2.933,63

In onderstaande tabel hebben we de gemiddelde lastendrukontwikkeling in beeld gebracht.

In 2024 is door de gemeenteraad besloten tot een aantal incidentele teruggaven, namelijk een korting van € 20,- op het vastrecht afval, een generieke teruggave aan alle huishoudens van € 12,-, en voor bedrijven de inhaalindex 2023 van 1,9% niet door te berekenen.

Daarnaast is in de raadsvergadering op 25 januari 2024 een motie aangenomen om de ondergrondse inzamelpunten voor incontinentiemateriaal en wegwerpluiers in alle kernen van Bernheze open te houden tot er een werkbaar alternatief beschikbaar is. In 2024 hebben we deze kosten niet opgenomen in het tarief. De kosten van de luierinzameling zijn gelijk aan gemiddeld € 7,- per huishouden. Dit leidt vanaf 2025 echter niet tot een tariefsaanpassing omdat er nog voldoende ruimte is binnen de totale afvalstoffenheffing.

In kolom (4) is de gemiddelde lastendrukontwikkeling in beeld gebracht rekening houdende met deze incidentele teruggaven in 2024 en de motie betreffende de luierinzameling.

We hebben voor de beeldvorming een extra kolom toegevoegd. In kolom 5 houden we geen rekening met de incidentele teruggaven in 2024.

		2024 met incidentele kortingen in 2024	2024 excl. incidentele kortingen in 2024	2025	Wijziging t.o.v. 2024 (incl. incidentele kortingen 2024) (kolom 3 t.o.v. 1)	Wijziging t.o.v. 2024 (excl. incidentele kortingen 2024) (kolom 4 t.o.v. 2)
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
		Bedrag	Bedrag	Bedrag	%	%
Woningen	Eigenaar	564,15	564,15	592,41	5,01%	5,01%
	Gebruiker	246,90	278,90	278,90	12,96%	0%
	Eigenaar en gebruiker	811,05	843,05	871,31	7,43%	3,35%

		2024 met incidentele kortingen in 2024	2024 excl. incidentele kortingen in 2024	2025	Wijziging t.o.v. 2024 (incl. incidentele kortingen 2024) (kolom 3 t.o.v. 1)	Wijziging t.o.v. 2024 (excl. incidentele kortingen 2024) (kolom 4 t.o.v. 2)
Niet-woningen	Eigenaar	1.579,30	1.605,79	1.680,37	6,40%	4,64%
	Gebruiker	1.172,37	1.194,64	1.253,26	6,90%	4,91%
	Eigenaar en gebruiker	2.751,67	2.800,44	2.933,63	6,61%	4,76%

Overzicht gemiddelde woonlasten 2024 omliggende en vergelijkbare gemeenten

(bron: Coelo)

Gemeente	Aantal inwoners Per 1-1-2024	Gemiddelde WOZ-waarde 2024	Woonlasten eigenaar/bewoner meerpersoons- huishouden	Woonlasten huurder meerpersoons- huishouden
Meierijstad	84.293	€ 420.000	€ 847	€ 305
Oss	94.643	€ 365.000	€ 851	€ 299
Bernheze	32.521	€ 457.000	€ 891	€ 235
Land van Cuijk	91.725	€ 374.000	€ 953	€ 370
Best	31.220	€ 428.000	€ 969	€ 559
Laarbeek	23.233	€ 412.000	€ 970	€ 495
Gemert-Bakel	31.428	€ 407.000	€ 1.062	€ 479
Vught	32.348	€ 523.000	€ 1.135	€ 549
Boekel	11.302	€ 417.000	€ 1.140	€ 604

De geraamde inkomsten

De opbrengsten van de (belangrijkste) belastingen en heffingen worden in onderstaande tabel weergegeven:

Belastingen en heffingen	Geraamde inkomsten 2024
Onroerende zaakbelasting (OZB)	8.875.149
Afvalstoffenheffing (restfractie, GFT en milieustraat)	3.744.231
Rioolheffing	2.885.044
Toeristenbelasting	172.396
Reclamebelasting	38.300

Toeristenbelasting

Het afgelopen jaar hebben we een onderzoek uit laten voeren naar de forfaitaire heffing van de toeristenbelasting. Die forfaitaire heffing ligt onder een vergrootglas sinds een uitspraak van de belastingrechter (uitspraak Aalsmeer). Dit omdat de onderbouwing van een forfaitaire heffing bijna niet meer juridisch sluitend te onderbouwen is. Daarom is het verstandig de forfaitaire heffing te vervangen door een vast bedrag per arrangement of standplaats.

Het heffen van een vast bedrag per arrangement op standplaats is wel juridisch sluitend te onderbouwen. Die onderbouwing ligt vast in het externe onderzoek dat we hebben laten uitvoeren.

Het onderzoek is tot stand gekomen in overleg met een belangrijk deel van de relevante recreatieondernemers in Bernheze.

We passen onze verordening toeristenbelasting hierop aan voor het komende jaar.

Kwijtscheldingsbeleid

Op basis van artikel 26 van de invorderingswet geven wij uitvoering aan de kwijtschelding van belastingen. Op 27 juni 2019 besloot uw raad in het kader van de harmonisatie van het kwijtscheldingsbeleid BSOB, dat:

- voor de kosten van bestaan een percentage van 100% van de bijstandsnorm te hanteren voor personen jonger dan de AOW-gerechtigde leeftijd;
- de norm voor de kosten van bestaan voor AOW-gerechtigden te baseren op de toepasselijke netto AOW-bedragen in de plaats van op de toepasselijke bijstandsnorm;
- bij het bepalen van het netto-bestedbare inkomen voor kwijtschelding rekening wordt gehouden met de kosten van kinderopvang;
- de kwijtschelding voor natuurlijke personen die een bedrijf of een zelfstandig beroep uitoefenen (kleine ondernemers) in stand wordt gehouden.

Voor kwijtschelding komen de volgende heffingen in aanmerking:

- Onroerende zaakbelasting eigenaar woning en niet-woning en gebruik niet-woning.
- Afvalstoffenheffing tot het vastgesteld maximum van € 152,- o.b.v. Verordening op de heffing en invordering van afvalstoffenheffing Bernheze 2024.
- Rioolheffing.

Kostendekkendheid tarieven

In het Besluit begroting en verantwoording is bepaald dat alleen kosten worden opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Dit betekent dat het niet zondermeer mogelijk om vanuit de taakvelden volledig inzicht te krijgen in alle kosten die maximaal kostendekkend mogen zijn. Kosten van overhead worden centraal geraamd, maar dienen wel in verband gebracht te worden met de integrale kostprijs. Om deze reden is het van belang dat op een andere wijze uit de

begroting blijkt hoe de tarieven worden berekend en welke (beleids)keuzes bij die berekening zijn gemaakt. Deze paragraaf verschaft deze informatie.

Rioolheffing

Goede riolering is nodig voor de bescherming van de volksgezondheid, het milieu en het tegengaan van wateroverlast. Als gemeente hebben we de taak om voor die riolering te zorgen: we hebben de zorgplicht voor stedelijk afvalwater, voor afvloeiend hemelwater en voor grondwatermaatregelen.

Met het nieuwe, meer adaptieve, GRP willen wij verder gaan door:

- nog nadrukkelijker te kijken naar ontwikkelingen die in de stedelijke omgeving plaatsvinden rond water, grondstoffen, energie en ruimtelijke ontwikkelingen;
- de zorgplicht nog breder in te bedden in de interne en externe processen, waardoor betere afstemming plaatsvindt op andere processen in de (openbare) ruimte.
- Het projectmatig klimaatadaptief inrichten van de openbare ruimte.

De beleidsambities die hierbij horen zijn:

- adaptief en risicogestuurd beheer;
- klimaatadaptatie;
- samenwerking in As50+-verband;
- inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen.

Om alle kosten te kunnen dekken, heffen we rioolheffing. We heffen van eigenaren op basis van de WOZ-waarde. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in:

- onroerende zaken die in hoofdzaak tot woning dienen, en
- onroerende zaken die niet in hoofdzaak tot woning dienen.

Het grootste deel van de lasten is bedoeld voor het opvangen van de vervanging en relining van de riolering. Gezien het feit dat er nogal wat onzekerheden zijn over het exacte tijdstip van de vervangingspiek (na 2040) en de ontwikkeling van nieuwe (goedkopere) renovatietechnieken is het niet verstandig om per direct een theoretisch op lange termijn kostendekkend tarief te hanteren.

De huidige heffing ligt onder het op lange termijn kostendekkende tarief. Er zijn vele scenario's mogelijk om naar een kostendekkend niveau te groeien. In wezen is het een vraagstuk van verdeling in de tijd: hoe langzamer we naar een kostendekkend niveau groeien, hoe hoger we uiteindelijk uitkomen.

Het zwaartepunt van de uitgaven komt na 2040. Daarom passen wij het tarief de komende jaren niet aan (behoudens inflatiecorrectie). Vanaf 2030, rekening houdend met de verwachte vervangingspiek, gaan we de tarieven verhogen. De reden hiervoor is gelegen in het feit dat de noodzaak tot stijging ontbreekt. Een tariefstijging hoeft namelijk pas na drie planperiodes (2030) te worden doorgevoerd om vanaf die periode te gaan sparen voor de (theoretische) vervangingspiek

die na 2040 zal gaan optreden. De komende jaren zal duidelijk worden of die piek ook daadwerkelijk gaat optreden. In de tussenliggende periode zal de strategie vervangen versus relinen verder worden geoptimaliseerd.

Deze benadering is tevens in overeenstemming met de aanbeveling van de Commissie BBV om ten behoeve van het tarief een horizon van 10 jaar te hanteren.

Kosten taakveld Riolering, excl. onderhoud incl. (omslag)rente ¹	2.194.961
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	- /- 21.088
Netto kosten taakveld Riolering	2.173.873
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	477.102
BTW ²	234.069
Totale kosten	2.885.044
Overige opbrengsten beschikking reserves	
Opbrengst heffingen	2.885.044
Totaal opbrengsten	2.885.044
Dekkingspercentage	100%

1) Geen omslagrente a.g.v. ontbreken van boekwaarde activa.

2) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft de kostprijsverhogende compensabele BTW over de gemaakte kosten. Voor deze compensabele btw is een korting toegepast op de algemene uitkering.

Afvalstoffenheffing

De focus ten aanzien van afval ligt tegenwoordig op het maximaal hergebruiken van producten en grondstoffen: de circulaire economie. Afval zien als grondstof is goedkoper, duurzamer en milieuvriendelijker. De richting die we op moeten is het denken en handelen van inwoners (nog) verder om te schakelen van afval naar grondstof, zodat het hergebruik stijgt en de hoeveelheid restafval daalt.

De volgende ambities zijn in het beleidsplan opgenomen:

- De milieuambitie: Bernheze moet er naar streven om in 2030 afvalloos te zijn (dat wil zeggen dat er geen huishoudelijk afval meer vrijkomt dat als restafval verwerkt moet worden).
- De kostenambitie kan omschreven worden als “een goede kwaliteit tegen een redelijke prijs”. Bij voorkeur gaan de kosten voor afvalbeheer niet omhoog, maar een stijging is bespreekbaar als daar wat tegenover staat.
- De serviceambitie: gemak voor de burger. Inwoners moeten hun afval zo veel mogelijk kwijt kunnen op het moment dat zij dat willen en zij zich dus ook weinig zorgen hoeven te maken over opslagruimte in huis (niet méér opslagmiddelen dan noodzakelijk).
- Aandacht voor werkgelegenheid (als vierde element aan de afvaldriehoek): preventie, hergebruik en recycling van afval kan lokale (sociale) werkgelegenheid opleveren. Denk hierbij

aan nieuwe werkgelegenheid door sortering en vermarkting van afvalstromen, kringloopwinkels en repair-cafés. Dit aandachtspunt hanteren we als secundaire ambitie.

De fysieke inzamelstructuur is opgebouwd uit een haalsysteem (huis-aan-huis), een decentraal brengsysteem en een centraal brengsysteem (milieustraat en twee groendepots).

De financiële inzamelstructuur is opgebouwd uit:

- een belasting per perceel (vastrecht),
- een belasting voor het ledigen van een klikeo fijn huishoudelijk restafval (fHRA),
- een belasting voor het aanleveren van bepaalde afvalstromen op de milieustraat (poorttarief).

Daarnaast zijn kosten verbonden aan het gebruik maken van de haalservice voor grof tuinafval binnen de bebouwde kom. Dit geheel van de afvalstoffenheffing is maximaal 100% kostendekkend.

Kosten taakveld Afval, excl. onderhoud incl.(omslag)rente	3.510.096
Inkomsten taakveld (afval), excl. heffingen	-/- 369.815
Netto kosten taakveld afval	3.140.281
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	70.907
BTW ¹	539.851
Totale kosten	3.751.039
Opbrengst heffingen	3.741.233
Totaal opbrengsten	3.741.233
Dekkingspercentage	99,74%

1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft de kostprijsverhogende compensabele BTW over de gemaakte kosten. Voor deze compensabele is een korting toegepast op de algemene uitkering.

Grafrechten

Grafrechten zijn retributies die de gemeente kan heffen op grond van artikel 229, eerste lid, onder a en b, van de Gemeentewet. Zij worden geheven voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaats of het gemeentelijke crematorium en voor het genot van in verband daarmee door de gemeente verleende diensten.

De activiteiten binnen het taakveld Begraafplaatsen en crematoria gebaseerd op de Wet op de lijkbezorging hebben vooral een administratief karakter en zijn de volgende:

- toewijzen van nieuwe graven/urnen;
- begraven en cremieren;
- reserveren van een bestaand of nieuw graf;
- verlengen en beëindigen van grafrechten;

- opgraven en/of herbegraven of cremeren;
- contacten met rechthebbenden, grafdelvers en uitvaartdiensten.

Daarnaast worden kosten gemaakt voor de instandhouding van onze gemeentelijke begraafplaats. Kosten die wij maken voor de instandhouding particuliere begraafplaats en oorlogsgraven laten wij buiten beschouwing.

Bovenstaande activiteiten zijn volledig toe te rekenen aan de kostendekkendheid grafrechten, met als uitgangspunt maximaal 100% kostendekkende tarieven.

Op dit moment zien we echter een extreme daling in het aantal begravingen (2020: 16; 2021: 6; 2022: 8). Dit heeft consequenties voor of de tarieven of de uitgangspunten/keuzes tarieven. Voor de tarieven 2023 is de keuze gemaakt de tarieven alleen te indexeren.

Op dit moment moeten er nog conclusies uit het onderzoek naar kostendekkendheid begraafplaats 't Loo geformuleerd worden. Deze conclusies verwachten we echter pas eind 2024 te kunnen trekken. In de begroting 2025 is rekening gehouden met een indexering van de tarieven 2024. Een (negatieve) dotatie aan de voorziening begraafplaats 't Loo zorgt op dit moment voor evenwicht in kosten en opbrengsten. Exclusief de (negatieve) dotatie zou de kostendekkendheid gemeentelijke begraafplaats uitkomen op 45,48%.

Daarnaast willen wij bij de Legesverordening 2025 bezien of wij een verdere differentiering van de tarieven kunnen toepassen (grafrechten en verlenging van grafrechten).

Kosten taakveld Begraafplaatsen en crematoria, incl. (omslag)rente ¹	76.046
Kosten taakveld Begraafplaatsen en crematoria dotatie voorziening	-/- 50.798
Inkomsten taakveld(en), excl. Heffingen	
Netto kosten taakveld Begraafplaatsen en crematoria	25.248
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	17.122
Totale kosten	42.370
Overige opbrengsten	
Opbrengst heffingen	42.370
Totaal opbrengsten	42.370
Dekkingspercentage	100,00%

1) Betreffen kosten taakveld Begraafplaatsen en crematoria exclusief de kosten begraafplaats Parkstraat en overige lasten lijkbezorging.

Leges

De huidige legesverordening is verdeeld in drie hoofdstukken, namelijk:

- Hoofdstuk 1: Algemene dienstverlening;
- Hoofdstuk 2: Dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet;
- Hoofdstuk 3: Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder Hoofdstuk 2.

Hoofdstuk 1: Algemene dienstverlening

Hoofdstuk 1 bevat leges die voornamelijk betrekking hebben op de producten burgerzaken en producten bestuursstukken.

Een aantal van deze leges zijn door het Rijk gemaximeerd met als gevolg dat het kostendekkend maken van hoofdstuk 1 effecten kan hebben op de andere producten binnen hoofdstuk 1. Voorsnog maken we de keuze om binnen hoofdstuk 1 (algemene dienstverlening) geen kruissubsidiëring toe te passen. Daarmee accepteren wij een niet 100% dekking. Door de paspoortpiek (verwachting van 2024 tot en met 2028) worden meer opbrengsten uit leges verwacht voor paspoorten en rijbewijzen. Dit heeft een gunstige invloed op de kostendekkendheid van Hoofdstuk 1 (39,9% in 2024 naar 54,8% in 2025).

Kosten taakveld (Burgerzaken) ¹	711.433
Overhead taakveld (Burgerzaken)	366.373
Totale kosten	1.077.806
Overige opbrengsten:	
Inkomsten taakveld (burgerzaken en ruimte en leefomgeving) excl. Heffingen	33.656
Totaal opbrengsten	33.656
Netto kosten	1.044.150
Opbrengst heffingen	572.205
Totaal opbrengsten uit heffingen	572.205
Dekkingspercentage	54,8%

1) Omslagrente niet van toepassing; geen boekwaarde aanwezig.

Hoofdstuk 2: Leges Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving

Per 1 januari 2024 is de nieuwe omgevingswet ingevoerd. De Omgevingswet gaat over de ruimte waarin mensen wonen, werken en ontspannen. Deze nieuwe wet voegt oude wetten samen en bevat regels voor wat er buiten te zien, horen en ruiken is.

Een van de kernbegrippen in de Omgevingswet is de 'fysieke leefomgeving'. Dit begrip bepaalt de werkingssfeer van de Omgevingswet.

We zijn per 1 januari 2024 gestart met de nieuwe Omgevingswet/omgevingsvisie. Hierdoor krijgen we steeds meer zicht op de processen, tijdsbesteding en aantallen van de afzonderlijke leges binnen de omgevingswet. Bij de opmaak van deze begroting geven de cijfers over het 1ste halfjaar 2024 nog onvoldoende informatie om hier de begroting op aan te passen (formatie en tarieven). Voor de legesverordening 2025 verwachten we voldoende inzicht te hebben in de processen en aantallen waarmee we in de verordening gaan toewerken naar een 100% kostendekkendheid.

Wij zullen voor de behandeling van de Legesverordening 2025 uw raad nog informeren hoe de kostendekkendheid van hoofdstuk 2 zich gaat ontwikkelen.

Voor Hoofdstuk 2 geldt maximaal 100% kostendekkende tarieven.

Kosten taakveld Wonen en bouwen ¹	794.348
Netto kosten taakveld Wonen en bouwen	794.348
Toe te rekenen kosten:	
Overhead diverse taakvelden	452.989
Kosten taakveld Burgerzaken	13.048
Kosten taakveld Overhead	1.970
Kosten taakveld Crisisbeheersing en brandweer	71.693
Kosten taakveld Cultureel erfgoed	7.659
Kosten taakveld Milieubeheer	82.566
Kosten taakveld Ruimtelijke ordening	12.109
Totale kosten	1.436.382
Overige opbrengsten	36
Netto kosten	1.436.346
Opbrengst heffingen Wonen en Bouwen	1.135.000
Opbrengst heffingen Milieubeheer	65.000
Totaal opbrengsten uit heffingen	1.200.000
Dekkingspercentage	83,5%

1) Omslagrente niet van toepassing; geen boekwaarde aanwezig.

Hoofdstuk 3: Leges Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn

Bevat alle leges die betrekking hebben op producten horeca, evenementen, brandbeveiligingsverordening en overige vergunningen in het kader van de APV (veelal producten met een maatschappelijk karakter). Uw raad heeft zich uitgesproken om diensten in het maatschappelijk belang laag te houden waardoor de bereikbaarheid van burgers in de samenleving gegarandeerd blijft.

Kosten taakveld Economische promotie ¹	64.706
Inkomsten taakveld(en), excl. Heffingen	
Netto kosten taakveld Economische promotie	64.706

Toe te rekenen kosten:	
Overhead taakveld economische promotie en openbare orde en veiligheid	66.124
Kosten taakveld Crisisbeheersing en brandweer	35.847
Kosten taakveld openbare orde en veiligheid	39.848
Kosten taakveld ruimte en leefomgeving	605
Totale kosten	207.130
Overige opbrengsten	-/-2
Netto Kosten	207.128
Opbrengst heffingen taakveld economische promotie en burgerzaken	15.734
Totaal opbrengsten uit heffingen	15.734
Dekkingspercentage	7,6%

1) Omslagrente niet van toepassing; geen boekwaarde aanwezig.

Leges marktgeden

Marktgeden worden geheven voor innemen van een marktplaats op één van de wekelijkse warenmarkten, of zijnde een standwerkersplaats. Losse standplaatsen en ventvergunningen vallen hier niet onder. Voor marktgeden geldt als uitgangspunt maximaal 100% kostendekkende tarieven.

Kosten taakveld Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen ¹	25.936
Inkomsten taakveld(en), excl. Heffingen	-/- 3.643
Netto kosten taakveld Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	22.293
Toe te rekenen kosten:	
Overhead taakveld Bedrijvenloket & bedrijfsregelingen en economische promotie	18.531
Kosten taakveld economische promotie	7.224
Totale kosten	48.048
Opbrengst heffingen	22.784
Totaal opbrengsten uit heffingen	22.784
Dekkingspercentage	47,4%

1) Omslagrente niet van toepassing; geen boekwaarde aanwezig.

B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Voor een gezonde financiële positie moet de gemeente over voldoende weerstandsvermogen beschikken. Weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om haar taken voort te zetten ondanks financiële tegenvallers. Dit betekent dat de gemeente middelen beschikbaar moet hebben of in de loop der tijd middelen beschikbaar kan maken om eventuele financiële risico's als die zich voordoen op te vangen. Hiermee voorkomt de gemeente dat elke niet begrote, financiële tegenvaller direct dwingt tot bezuinigen of dat er juist een onnodig hoge financiële buffer wordt aangehouden. Voordat dit weerstandsvermogen bepaald kan worden zal zij eerst de weerstandscapaciteit en de risico's moeten inventariseren. Het weerstandsvermogen wordt weergegeven in een ratio dat weergeeft in hoeverre de gemeente in staat is de risico's op te vangen.

Weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit wordt bepaald door de vrij beschikbare middelen die we in kunnen zetten voor eventuele dekking bij het voordoen van risico's. Wij maken daarbij onderscheid tussen een incidentele en een structurele component. Bij het beoordelen van de begroting hanteert de toezichthouder (provincie) voor de algemene reserves het bedrag zoals geraamd per 1 januari van het begrotingsjaar.

Incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit:

- Algemene reserves
Naast de reserve nog nader te bestemmen hebben wij ook een algemene weerstandsreserve. Het is de algemene weerstandsreserve die wij volledig inzetten ten behoeve van de weerstandscapaciteit.
De reserve nog nader te bestemmen zien wij als volledig vrij beschikbaar om in te zetten voor andere doeleinden waar de raad over kan beslissen.
- Post onvoorzien (incidenteel)
De post onvoorzien kan incidenteel worden ingezet als weerstandscapaciteit. Gedurende het uitvoeringsjaar kan dit budget worden ingezet voor concrete bestedingsvoorstellen. Bij de jaarrekening zal deze post onderdeel uitmaken van het rekeningresultaat.
- Stille reserves
Niet aanwezig.
- Incidentele begrotingsruimte
Geen incidentele begrotingsruimte 2025 aanwezig.

Reserves

Overzicht per balansdatum:

Reserves	Omvang	
	Stand per 1-1-2025	Weerstandscapaciteit
Algemene reserve (reserve nog nader te bestemmen)	23.033.715	0
Algemene weerstandsreserve	5.238.667	5.238.667
Post onvoorzien (incidenteel)	94.472	94.472
Stille reserves	0	0
Incidentele begrotingsruimte	0	0
Totaal		5.333.139

**Maakt geen onderdeel uit van de incidentele weerstandscapaciteit*

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit:

Onbenutte belastingcapaciteit

Het Rijk heeft met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) afgesproken dat vanaf 2020 een benchmark woonlasten wordt ingevoerd om jaarlijks de ontwikkeling van de lokale lasten inzichtelijker te maken.

De provincie geeft daarnaast aan dat de onbenutte belastingcapaciteit als volgt bepaald moet worden: "De nog onbenutte OZB gelijk aan de belastingheffing die nog kan plaatsvinden tot het niveau dat een gemeente moet heffen om voor toelating artikel 12 aanvraag in aanmerking te komen (onder curatelestelling rijk)". Deze richtlijn volgen we.

	Artikel 12 norm	Gewogen gemiddelde OZB tarief Bernheze	Ruimte ten opzichte van artikel 12
2025	0,1595 %	0,1191%	3.012.694

Post onvoorzien structureel

Niet aanwezig.

Structurele begrotingsruimte

Geen structurele begrotingsruimte 2025 aanwezig.

	Stand per 1-1 (o.b.v. begroting)
Onbenutte belastingcapaciteit	3.012.694
Post onvoorzien (structureel)	0
Structurele begrotingsruimte	0
Aanwezige structurele weerstandscapaciteit	3.012.694

Risico's

Kwantificering risico's

Voor de kwantificering van de afzonderlijke risico's maken wij gebruik van:

- de maximale omvang van het risico;
- de kans dat een risico zich voordoet (risicofactor);
- de termijn waarbinnen dit risico verwacht kan worden (tijdsfactor).

We maken bij de begroting en de jaarrekening een inschatting op basis van risicovolume, frequentie en tijd.

Berekeningswijze

Omvang risico (gewogen) = maximale omvang (ongewogen) x risicofactor x tijdsfactor

Soort	Toelichting	Percentage
Risicofactor 1	Hoog	80%
Risicofactor 2	Gemiddeld	50%
Risicofactor 3	Laag	20%
Tijdfactor 1	binnen 1 jaar	100%
Tijdfactor 2	binnen 2 jaar	50%
Tijdfactor 3	binnen 5 jaar	20%
Tijdfactor 4	langer dan 5 jaar	10%

Op basis van deze berekeningswijze zijn de risico's doorgerekend. In de volgende tabellen zijn de risico's weergegeven, gesplitst in incidentele en structurele risico's.

Overzicht incidentele risico's

Risicobeschrijving	Risicovolume	Gewogen risico
Nieuwe omgevingswet	500.000	400.000
Renovatie Bruijstenhof	500.000	50.000
Startersleningen	50.000	1.000
Herplaatsingsgarantie flexwoningen	949.000	18.980
Bouwgrondexploitatie	3.621.422	3.621.422

Risicobeschrijving	Risicovolume	Gewogen risico
Vlagheide	500.000	400.000
Heesch West	1.814.314	1.814.314
Wachtgelden wethouders	500.000	20.000
Totaal incidentele risico's	8.434.736	6.325.716

Overzicht structurele risico's

Risicobeschrijving	Risicovolume	Gewogen risico
Nieuwe omgevingswet	250.000	200.000
Leerlingenvervoer	62.000	31.000
Participatiebudget – inkomensdeel	272.000	217.600
Minimabeleid	102.000	81.600
Participatiewet – Wsw	335.000	33.500
WMO (HH / hulpmiddelen / Wmo 2015)	1.022.000	817.600
Jeugdzorg	673.000	538.400
Regionale ambulancevoorziening	15.000	600
Begeleid werken	85.000	8.500
Algemene uitkering	2.973.000	1.189.200
Totaal structurele risico's	5.789.000	3.118.000

Onder "Geïncventariseerde risico's" ziet u de verdere onderbouwing van de benoemde risico's.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de mogelijkheden weer van de gemeente om risico's op te kunnen vangen. Dit vermogen om risico's op te vangen wordt weergegeven door een ratio. Deze ratio is een verhoudingsgetal tussen de weerstandscapaciteit en de geïncventariseerde risico's.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (berekende risico-omvang) en wordt uitgedrukt in een verhoudingsgetal/ratio.

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen wordt gebruik gemaakt van de onderstaande waarderingstabel, gebaseerd op de uitgangspunten van het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NAR):

Ratio	Betekenis
> 2	Uitstekend
1,4 tot 2,0	Ruim voldoende
1,0 tot 1,4 (100% tot 140%)	Voldoende
0,8 tot 1,0	Matig
0,6 tot 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Wij streven naar een Voldoende (ratio minimaal 1,0 (100%); maximaal 1,4 (140%).

	Risico	Weerstandscapaciteit	Ratio	Aanpassing capaciteit	Aanpassing Ratio
Incidenteel	6.325.716	5.333.139	84%	6.431.022	102%
Structureel	3.118.000	3.012.694	97%	3.012.694	97%
Totaal	9.443.716	8.345.833	88%	9.443.716	100%

Het weerstandsvermogen zal zich op basis van de gekozen ratio (tussen 1,0 en 1,4) en de aanwezige risico-omvang tussen de € 9.443.716,- (1,0 x risico-omvang) en € 13.221.202,- (1,4 x risico-omvang) moeten bevinden.

Wij constateren dat op basis van de inventarisatie risico's en de weerstandscapaciteit, het weerstandsvermogen 'matig' is met 88% of 0,88. Om het weerstandsvermogen op het gewenste niveau te brengen (tussen de 1,0 en 1,4), is het noodzakelijk de algemene weerstandsreserve te verhogen met € 1.097.883,-. Het moment van bijstelling vindt plaats bij de jaarrekening op basis van de werkelijke cijfers van het betreffende begrotingsjaar.

Geïnterpreteerde risico's

Programma 1: Leefbare Kernen

Nieuwe omgevingswet (incidenteel € 500.000,- / structureel € 250.000,-) (risico 1 en tijd 1)

De huidige wet- en regelgeving is per 1 januari 2024 vervangen door de Omgevingswet. Behalve een benadering van deze wet vanuit instrumentele en ruimtelijke-juridische focus constateren we dat dit ook gevolgen heeft voor de organisatorische capaciteit en het kostenverhaal. De gevolgen voor de personele bezetting, ICT-voorzieningen en legesopbrengsten zullen concreter worden wanneer we de werkwijze en processen beter in beeld hebben.

Renovatie woonwagencentrum Bruijstenhof (incidenteel € 500.000,-) (risico 2 en tijd 3)

De renovatie van woonwagencentrum Bruijstenhof heeft een risico in zich van vervuilde grond.

Startersleningen (incidenteel € 50.000,- = 10% van boekwaarde) (risico 3 en tijd 4)

Vanaf 1 januari 2014 geldt voor geldgevers van startersleningen een eigen risico van 10%. Dit betekent dat als er een verliesdeclaratie van een starter bij NHG wordt ingediend, de gemeente

10% hiervan voor eigen rekening moet nemen. Onze gemeente stopte met ingang van 1 mei 2015 met de startersleningen, maar startte in 2020 hier weer mee.

Herplaatsingsgarantie flexwoningen (incidenteel € 949.000,-) (risico 3 en tijd 4)

De gemeente is voornemens 69 flexwoningen te realiseren met een totale restwaarde van € 3,8 mln. Medio juli 2024 is het raadsvoorstel aangenomen om deel te nemen aan de garantieregeling voor het herplaatsen van flexwoningen. Indien de flexwoning na 15 jaar nergens in Nederland kan worden herplaatst, kan de woningcorporatie gebruik maken van de garantstelling. Middels deze garantieregeling is de gemeente voor 25% verantwoordelijk indien een partij aanspraak maakt op de betreffende regeling.

De kans dat nergens in Nederland de mogelijkheid bestaat om flexwoningen te herplaatsen en daardoor gebruik moet worden gemaakt van de garantstelling door de gemeente is zeer klein.

Bouwgrondexploitatie (incidenteel € 3.621.422,- (reeds gewogen zie paragraaf G)

De hoogte van het risico van de bouwgrondexploitaties bepalen wij aan de hand van een risicoscan. Er is binnen de bouwgrondexploitatie sprake van twee risicoscenario's. Het eerste risico is de daling van opbrengsten (-25%) en stijging van de kosten (+25%) in combinatie met een vertraging van twee jaar van het project. Het tweede scenario gaat uit van het risico van afwaardering van boekwaarden van het project wegens geen doorgang vinden van het plan. Op basis van beide scenario's vindt een weging plaats naar kans en tijdsfactor en is per complex het maximale risico meegenomen in de berekening van het bedrag.

Programma 2: Gezonde zorgzame gemeente

Leerlingenvervoer (structureel € 62.000,- = 10% v.d. raming) (risico 2 en tijd 1)

Het leerlingenvervoer betreft een open-einde-regeling. Dit houdt in dat leerlingen die voldoen aan de verordening leerlingenvervoer gemeente Bernheze in aanmerking komen voor een vergoeding van de kosten voor vervoer naar en van school. Vooraf is niet te overzien wie in welke mate hiervan gebruik gaat maken. Zodoende is het niet mogelijk om vooraf te bepalen hoe hoog de kosten voor leerlingenvervoer over een bepaalde periode zullen zijn.

Participatiewet - inkomensdeel (structureel € 272.000,- = 5% van het voorlopige BUIG-budget 2024) (risico 1 en tijd 1)

Bij de uitvoering van de Participatiewet doen zich twee risico's voor. Het betreft de ontwikkeling van de cliëntenaantallen en de hoogte van de rijksbijdrage. Allereerst de aantallen cliënten met een bijstandsuitkering: afwijkingen werken direct door in de uitgaven. Het aantal cliënten laat zich niet eenvoudig bepalen. Daarmee zijn de bijstandsuitkeringen een open-einde-regeling.

Ten tweede is de specifieke uitkering ter (gedeeltelijke) dekking van de bijstandskosten een onzekere factor.

Indien gemeenten een tekort hebben op het rijksbudget kan, onder voorwaarden, een beroep gedaan worden op de vangnetregeling. Gemeenten kunnen op dit vangnet een beroep doen als

het tekort op de gebundelde uitkering oploopt tot boven de 7,5%, waarbij tekorten tot 12,5% voor de helft worden vergoed en daarboven volledig.

Minimabeleid (structureel € 102.000,- = 10% van begrote kosten minimabeleid 2025) (risico 1 en tijd 1)

Zowel de omvang van de doelgroepen van het minimabeleid als het gebruik van de regeling is geschat op basis van het gebruik en ontwikkeling van de kosten van de afgelopen jaren. Deze prognose is moeilijk op realiteitswaarde in te schatten. Minimaregelingen zijn open einde-regelingen. Dit betekent dat wanneer iemand recht heeft op een regeling, er een uitkering uit hoofde van die regeling moet plaatsvinden. Door verkeerde inschattingen van de omvang van de doelgroep en het gebruik van die regeling door de doelgroep, kan er sprake zijn van over- of onderuitputting van de budgetten.

Participatiewet – onderdeel klassieke Wsw (structureel € 335.000,- = 7,5% van rijksbudget 2025) (risico 3 en tijd 2)

De Wet op de Sociale Werkvoorziening is in 2015 opgegaan in de Participatiewet. Hierdoor komen er geen nieuwe instroom WSW-ers meer en daalt het aantal WSW-ers als gevolg van overlijden, pensionering en overige uitstroom geleidelijk. Hiermee samenhangend daalt ook de rijksbijdrage. Het risico bestaat dat deze daling van de rijksbijdrage sneller verloopt dan de afname van het aantal WSW-ers.

Huishoudelijke hulp, begeleiding, dagbesteding, woon- en vervoersvoorzieningen en rolstoelen (structureel € 1.022.000,- = 15% van de begrote uitgaven 2025) (risico 1 en tijd 1)

De risico's worden veroorzaakt doordat de huishoudelijke hulp, woon- en vervoersvoorzieningen en rolstoelen te kenmerken zijn als open-eind-regelingen. De laatste jaren zien we een toenemende vraag op de Wmo, onder andere als gevolg van de invoering van het abonnementstarief eigen bijdrage die een aanzuigende werking heeft waardoor de vraag naar huishoudelijke hulp en hulpmiddelen toeneemt, de vergrijzing, aanbestedingen en de intensivering van de ondersteuningsvragen. Daarnaast hebben we te maken met forse tariefstijgingen.

Jeugdzorg (structureel € 673.000,- = 10% van de begrote uitgaven 2025) (risico 1 en tijd 1)

Per 1 januari 2022 vond een wijziging in de financiering plaats van de lichte zorg (lumpsumfinanciering werd vervangen door p x q-financiering en hanteren van reële kostprijzen). Hiermee kenmerken we de jeugdzorg als een open-eind-regeling.

De stijging van de doelgroep, forse stijging van de tarieven en daarmee de zorgkosten en de toenemende vraag naar complexe zorg zijn belangrijke factoren die de kosten van de jeugdzorg bepalen. Ook corona afgelopen jaren lijkt te zorgen voor een toename.

Met de inzet van een praktijkondersteuner huisartsen willen we doorstroming naar de specialistische jeugdzorg verminderen. Verder heeft de toegang sinds 1 januari 2022 een grotere rol in de toewijzing van het volume van de zorg.

De Algemene ledenvergadering van de VNG heeft op 14 juni 2023 ingestemd met de Hervormingsagenda jeugd. Deze bestaat uit een combinatie van extra middelen voor gemeenten en een set van besparingsmaatregelen waarmee een structureel houdbaarder jeugdstelsel gerealiseerd moet worden.

In het landelijke coalitieakkoord is daarnaast een extra besparing in het jeugddomein opgenomen met een structurele omvang van (afgerond) 5 miljoen vanaf 2025. Deze besparing is een rijksverantwoordelijkheid. Het is dus aan het rijk om deze besparing in te vullen met (wettelijke) maatregelen die aanvullend zijn op de Hervormingsagenda.

Regionale Ambulancevoorziening (RAV) (structureel € 15.000,-) (risico 3 en tijd 3)

In de begroting is de structurele bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling RAV op nul gesteld. De kans dat er weer sprake wordt van een gemeentelijke bijdrage lijkt klein. Van de kosten van het Functioneel Leeftijdsonslag (FLO) zou feitelijk 5% voor rekening van de deelnemende gemeenten komen. Aangezien door de RAV is voorgesteld de bijdrage op nul te stellen lijkt de RAV van mening dat zij deze lasten zelf kan dragen. Echter, externe ontwikkelingen als bezuinigingen door het Rijk maar bijvoorbeeld ook kostensaneringen bij de zorgverzekeraars kunnen leiden tot een (hogere) gemeentelijke bijdrage.

Programma 3: Klimaatbestendig, biodivers en circulair

Vlagheide (incidenteel € 500.000,-) (risico 1 en tijd 1)

Het Stadsgewest 's-Hertogenbosch bouwt de voormalige vuilstort Vlagheide af en wil deze overdragen aan de provincie. Dit is uitgesteld met een beoogde overdracht voor 1 januari 2025. Tot die tijd brengt het stadsgewest bij de deelnemers jaarlijks een bijdrage in rekening voor exploitatiekosten om het tekort niet verder op te laten lopen. De lage rente van afgelopen periode is aanleiding geweest om een ander moment van overdracht te kiezen. Het stadsgewest denkt inmiddels dat het gereserveerde doelvermogen dat per genoemde datum gegroeid is tot € 20 miljoen en toereikend is voor de afkoop aan de provincie. Het maximale risico is dat de overdrachtssom niet betaald kan worden (aandeel Bernheze 2,6%).

Beëindiging Ketenovereenkomst Verpact VNG (p.m.) (risico 2 en tijd 1)

Met het niet verlengen van de Ketenovereenkomst vervalt de basis van de deelnemersovereenkomst die de gemeente Bernheze gesloten heeft met Verpact. De vergoedingen die de gemeente van Verpact ontvangen voor de inzameling en verwerking van papier, glas en PMD zijn opgenomen in die deelnemersovereenkomst.

De VNG/NVRD en Verpact gaan na de zomervakantie onderhandelen over betere afspraken voor de Ketenovereenkomst. De VNG heeft gemeenten geadviseerd de deelnemersovereenkomst te beëindigen.

Als de gemeente de overeenkomst opzegt, dan zegt de gemeente “Nee” tegen de vergoeding van Verpact. Als de gemeente de vergoeding niet opzegt, dan is het allerminst zeker dat Verpact de vergoeding blijft betalen, omdat de ketenovereenkomst niet is verlengd.

Programma 4: Duurzame landbouw en economie

Exploitatie bedrijventerrein Heesch West (incidenteel € 1.814.314,-; risico reeds gewogen)

De gemeenschappelijke regeling beschikt over een toereikende voorziening om de geprognoseerde verlies op te kunnen vangen. Deze is door de deelnemende gemeente in 2022 ingebracht. Voor de overige ondernemersrisico's noemt de gemeenschappelijke regeling een aantal gevoeligheden zoals verlaging van prijs, vertraging uitgifte en kostenstijging. Het risicoaandeel hiervan is afgeleid voor onze gemeente en kan worden gesteld op € 1,814 miljoen.

Programma 6: Dienstverlening en sterke organisatie

Wachtgeld wethouders (incidenteel € 500.000,- (risico 3 en tijd 3)

In 2026 zijn weer gemeenteraadsverkiezingen. Na beëindiging van het wethouderschap ontvangt een wethouder een wachtgelduitkering, tenzij de pensioengerechtigde leeftijd is bereikt. Dat is geregeld in de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (Appa). Voor de voormalige wethouders hebben we een voorziening wachtgeld wethouders. Voor de zittende wethouders is niet in te schatten of ze aanspraak maken op het wachtgeld. We houden rekening met een maximale wachtgeldverplichting van de huidige wethouders van € 500.000,-.

Begeleid werken (structureel € 85.000,- betreft begrote structurele subsidie) (risico 2 en tijd 3)

In Bernheze hebben we personeel in dienst op basis van Begeleid Werken vanuit de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). De medewerkers hebben hierdoor het voordeel dat zij een salaris ontvangen conform de van toepassing zijnde arbeidsvoorwaarden. Als financiële tegemoetkoming ontvangt de gemeente een loonkostensubsidie (€ 85.344,-) ter gedeeltelijke vergoeding. Vanwege de afbouw van de rijkssubsidie klassieke Wsw staan deze inkomsten onder druk.

Programma 7: Financiën

Algemene uitkering (5% = structureel € 2.973.000,-) (risico 1 en tijd 2)

De algemene uitkering vormt een belangrijke risicofactor binnen de begroting. De inkomsten uit het algemene uitkering zijn ruim 50% van de totale begroting. De hoogte van de algemene uitkering is afhankelijk van heel veel factoren.

Per 1-1-2023 heeft er een herverdeling van het gemeentefonds plaatsgevonden. Gemeente Bernheze behoorde tot de voordeelgemeenten (€ 19,50 per inwoner of terwijl een positieve bijstelling van de inkomsten van € 604.000,-). Of het totaal van het herverdeeleffect overeind blijft is onzeker. Er vindt namelijk nog een evaluatie plaats voor het traject 2026 en verder.

De gemeente Bernheze volgt met de ramingen volledig de circulaire die het Ministerie van Binnenlandse Zaken uitbrengt. Indien de inkomsten uit de algemene uitkering lager uitvallen dan geraamd, kan dit tot (structurele) begrotingstekorten leiden. Wij monitoren de ontwikkeling binnen het Gemeentefonds voortdurend om snel te kunnen bijsturen.

Risicokaart

In totaal zijn 19 risico's in beeld gebracht. De geïntariseerde risico's zijn in klassen ingedeeld en geplaatst in onderstaande risicokaart. Minimaal tweemaal per jaar wordt er op basis van de geïntariseerde risico's een risicoprofiel samengesteld. De risicokaart geeft inzicht in de spreiding van de risico's naar kans en financieel gevolg. De nummers in de risicokaart corresponderen met de aantallen risico's die zich in het betreffende vak van de risicokaart bevinden.

Financieel (ongewogen)

≥ € 1.000.000				1	3
≥ € 500.000 en < € 1.000.000	2	1			3
≥ € 250.000 en < € 500.000		1		1	1
≥ € 100.000 en < € 250.000					1
< € 100.000	2	1		1	
Geen financiële gevolgen of PM				1	
Kans (tijd x risico)	< 5%	5% - 14%	15% - 39%	40% - 79%	80%

Financiële kengetallen

In dit onderdeel van deze paragraaf nemen we de in het Besluit begroting en verantwoording voorgeschreven financiële kengetallen op. De kengetallen zijn grotendeels gebaseerd op geprognosticeerde balansgegevens. Elders in deze in begroting (Hoofdstuk Overzicht baten en lasten en hoofdstuk Meerjarenraming) hebben we ook de geprognosticeerde balans opgenomen. Naarmate deze verder in de toekomst is gelegen wordt deze minder betrouwbaar. Met name het tempo van de investeringen en de financiering daarvan laat zich moeilijk betrouwbaar voorspellen.

Totaaloverzicht financiële kengetallen

Financiële kengetallen	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Netto schuldquote	-14,8%	2,6%	8,6%	19,2%	23,1%	20,8%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-17,9%	-0,6%	5,8%	16,4%	20,6%	18,5%
Solvabiliteitsratio	62,4%	60,9%	63,8%	63,9%	64,4%	63,7%
Grondexploitatie	0,3%	2,8%	1,7%	1,8%	1,7%	1,7%
Structurele exploitatieruimte	4,8%	2,2%	0,8%	-2,1%	-2,0%	-1,6%

Financiële kengetallen	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Belastingcapaciteit*	81,1%	81,6%	87,7%	90,4%	93,3%	96,2%

**) Gemiddelde woonlasten via Coelo (landelijk tarievenoverzicht 2024. Voor alle jaren als uitgangspunt genomen)*

Netto schuldquote

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Een hoge netto schuldquote hoeft op zichzelf geen probleem te zijn. Of dat het geval is valt niet direct af te leiden uit de netto schuldquote zelf, maar hangt af van meerdere factoren. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. In dat geval hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

In 2023 hebben we langlopende geldleningen afgelost, waardoor de uitzettingen < 1 jaar substantieel zijn afgenomen. Daartegenover zijn de vaste schulden lager geworden omdat deze twee langlopende geldleningen zijn afgelost. De schuldquote is negatief voornamelijk als gevolg van nog te ontvangen gelden (bijv. SPUK-uitkeringen). Voor volgende jaren stijgt de schuldquote door het feit dat de investeringen toenemen en dat wordt afgelost op de bestaande langlopende leningen.

De BNG benoemt een maximale netto schuldquote van 130%. De netto schuldquote van Bernheze blijft in de beschouwde ruimschoots onder dit maximum. De conclusie is dat hiermee geen grote risico's bestaan om te kunnen voldoen aan de verplichtingen van aflossing en rentebetalingen.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen houdt rekening met door de gemeente verstrekte leningen en kapitaalverstrekkingen. Dit zorgt voor een lager kengetal dan de reguliere netto schuldquote. Gemeente Bernheze heeft namelijk enkele leningen verstrekt aan deelnemingen, verbonden partijen en woningcorporaties.

Ook hierbij geldt dus dat het kengetal van Gemeente Bernheze eveneens niet als risicovol kan worden beschouwd.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. Het eigen vermogen wordt hierbij als percentage van het balanstotaal genomen. Onder het eigen vermogen valt bij gemeente Bernheze de algemene reserves en de bestemmingsreserves.

Het eigen vermogen van onze gemeente bedraagt in het begrotingsjaar 56 miljoen. Dit loopt in verdere jaren terug door het aanwenden van investeringen. De solvabiliteitsratio van de Bernheze is in het begrotingsjaar 64%. De jaren hierna blijft deze op gelijke hoogte. De norm van de VNG is dat deze ten minste 20% moet bedragen. We blijven daarmee ruimschoots boven en concluderen dat we een solide betalingspositie hebben.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft de boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie (BIE's) op balansdatum weer ten opzichte van de totale baten exclusief mutaties reserves. Een hoge waarde van de grondexploitatie ten opzichte van de totale baten zorgt voor een hoog risicoprofiel. De boekwaarde van de grondexploitatie moet namelijk nog worden terugverdiend via grondverkoop.

De VNG beschouwt een grondexploitatie van 10% of meer als kwetsbaar.

We voorzien dat voor het uitvoeren van het woningbouwprogramma de investeringen zullen gaan toenemen. Wanneer deze nieuwe exploitaties worden vastgesteld en actief worden zal de boekwaarde vanzelfsprekend ook gaan stijgen en het kengetal toe gaan nemen. Maar op basis van de huidige uitgangspunten is sprake van een kengetal dat beneden de gestelde van grens van 10% blijft.

Structurele exploitatieruimte

De structurele baten en lasten geven een inzicht in de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

Voor 2025 is de begroting sluitend. Het kengetal voor dat jaar wordt voor een klein gedeelte beïnvloed door de structurele mutaties van de reserves. Voor volgende jaren zijn de kengetallen negatief en weerspiegelen de geprognoseerde tekorten over de jaren 2026 tot en met 2028.

Belastingcapaciteit

Voor dit kengetal worden de woonlasten van een gemiddeld huishouden binnen gemeente Bernheze vergeleken met het landelijk gemiddelde van het jaar voorafgaande aan het begrotingsjaar. Als dit percentage laag ligt, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt is een beleidskeuze. Een lagere waarde zorgt voor meer wendbaarheid bij de begroting. De gemiddelde woonlasten van 2024 zijn volgens Coelo € 994,- (2023: € 944,-). Dit is een stijging van 5,3%.

De woonlasten van Bernheze blijven hier tegen afgezet onder. De percentages voor respectievelijk 2024 tot en met 2028 zijn 88%, 90%, 93% en 96%. De stijging van deze cijfers worden

veroorzaakt door het feit dat de toekomstige stijgende lastendruk wordt gewogen met het gelijkblijvend landelijke gemiddelde van 2024.

C. Kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen vormen een groot onderdeel van de gemeentelijke voorzieningen voor onze inwoners. Onder kapitaalgoederen verstaan wij openbare ruimte, riolering en gemeentelijke gebouwen. Het aanschaffen en onderhouden van kapitaalgoederen legt een groot beslag op de gemeentelijke financiën. In de financiële verordening is vastgelegd dat het college de raad tenminste eens in de vijf jaar voor de kapitaalgoederen wegen, bruggen, kunstwerken, openbare verlichting, riolering en gemeentelijk gebouwen een onderhoudsplan aanbiedt. Een onderhoudsplan geeft het kader weer voor het beoogde onderhoudsniveau, de planning van het onderhoud en de kosten van het onderhoud. De raad stelt het plan vast. Het beleid van de gemeente Bernheze voor het onderhoud van kapitaalgoederen staat in de onderstaande beleidsnota's.

Kapitaalgoed	Beleidsnota	Jaartal van vaststelling	Geplande herziening
Openbare ruimte	Wegbeheer	2018	2023
	Bruggen	2022	2026
Groen	Groenstructuurplan	2021	2026
	Bossen (plan niet verplicht o.b.v. BBV; geen voorziening getroffen)	2013	2023
	Bomenbeleidsplan	2017	2022
Openbare verlichting	Beleidsplan openbare verlichting	2021	2025
Riolering	Programma Water en Riolering 2024-2027	2024	2028
Buitensportvelden	Onderhoudsplan buitensportvelden	2024	2029
	Technische voorzieningen sportparken	2024	2029
Gemeentelijke gebouwen	Meerjarenonderhoudsprogramma gemeentelijke gebouwen inclusief molens	2023	2028
Kunst	Onderhoudsplan kunstwerken in de openbare ruimte	2019	2024

De onderhoudslasten voortvloeiende uit bovenstaande beleidsnota's worden in de begroting verwerkt via jaarlijkse dotaties aan de betreffende onderhoudsvoorzieningen. De dotaties aan de onderhoudsvoorzieningen zijn in overeenstemming met de door de raad vastgestelde kwaliteitsniveaus.

Kaders en beleid

Belang van goed beheer en onderhoud van kapitaalgoederen

De gemeente Bernheze heeft in de openbare ruimte op haar grondgebied veel infrastructurele kapitaalgoederen in de vorm van wegen, gebouwen, constructies, openbare verlichting, verkeersregelinstallaties, speelvoorzieningen, riolering, water en groen.

Het beheer hiervan is van groot belang voor de publieke functie van de gemeente op gebieden als milieu, onderwijs, verkeer, leefbaarheid, recreatie en vervoer. Deze elementen zijn van directe invloed op de burgers tevredenheid vanwege de invloed op het woon-, leef- en werkklimaat van bewoners en bezoekers. Daarnaast is het belang van goed beheer en onderhoud van kapitaalgoederen groot, omdat dit een aanzienlijk financieel beslag op onze begroting legt.

Strategische onderhoudsvisie

De onderhoudsvisie vormt de leidraad van de onderhoudsaanpak voor de lange termijn. De kapitaalgoederen in de gemeente moeten schoon, heel en veilig zijn. Als we achterstallig onderhoud of een terugloop in kwaliteit constateren, dan nemen wij maatregelen om deze achterstand zoveel mogelijk in te halen.

Bij het onderhoud staat de beleving van de inwoners en gebruikers van de gemeente centraal. De ontvangen signalen uit de gemeente zijn belangrijk. We streven naar duurzaam onderhoud, waarbij we zoveel mogelijk kiezen voor een integrale aanpak. We maken daarbij wel de afweging tussen enerzijds de wensen en behoeften van inwoners en anderzijds de eisen van doelmatig, bestendig en duurzaam onderhoud. Daar waar mogelijk kiezen we voor het ontlasten van het milieu en streven we naar levensduur verlengend beheer. Het bezit van kapitaalgoederen is geen ambitie op zich, maar staat altijd ten dienst van het doel dat we met het kapitaalgoed willen bereiken.

Toelichting per kapitaalgoed

Wegen

Bij het opstellen van het beleidsplan wegbeheer gaan wij uit van adaptief beheer waarbij een meer doeltreffende vorm van wegbeheer kan worden uitgevoerd. Het planmatig groot onderhoud voeren wij uit als afgeleide van de wegininspectie, gesprekken met gebruikers (in het kader van Adaptief wegbeheer), wegreconstructies, ruimtelijke ontwikkelingen, ons verkeers- en mobiliteitsplan en op basis van constatering door onze opzichters. Hiermee voorzien we een onderhoudsniveau waarmee de wegen veilig begaanbaar zijn en sluit het aan op ons huidige beheerplan wegen. Afgelopen jaar hebben we alle werkzaamheden aan onze wegen uitgevoerd zoals opgenomen in het "Beheer en onderhoudsplan wegen 2023". De vertaling van de reconstructie projecten (knelpunten vanuit het beheerplan wegen) vindt plaats via de kadernota. Als gevolg van o.a. de realisatie van diverse bouwplannen is het areaal wegen in 2022 met 27.190 m2 toegenomen.

Kerncijfers (in m2)		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Voetpaden elementenverhard	284.659	Inspectie: Jaarlijks 50% van het totaal van de kernen 100% van het totaal buiten de kommen	0% achterstallig onderhoud	0% achterstallig onderhoud
Voetpaden half-onverhard	7.233		Doorgaande wegen, loop- en fietsroutes	Verkeersveiligheid gegarandeerd
Voetpaden met asfalt verhard	10.798			

Kerncijfers (in m2)		Kwaliteit		
Fietspaden elementenverhard	28.438		en winkelcentra 3 sterreniveau	
Fietspaden half-onverhard	22.623			
Fietspaden met asfalt verhard	133.146		Pleinen 2 sterreniveau	
Fietspaden met beton verhard	9.529		Overige wegen 1 sterniveau	
Hoofddrijbaan elementen verhard	908.167			
Hoofddrijbanen half-onverhard	210.632			
Hoofddrijbanen met asfalt verhard	1.008.737			
Hoofddrijbanen met beton verhard	12.140			
Totaal	2.636.102 m2			
Vervangingswaarde	€ 211.000.000			Beoordeling: Voldoende

Civiele kunstwerken

Bernheze heeft verschillende civiele kunstwerken in beheer en onderhoud. Het beleidsplan bruggen geeft voor iedere brug aan welk draagvermogen deze brug moet hebben en welke onderhoudsmaatregelen nodig zijn. De onderhoudsconditie van de bruggen dient tenminste de kwalificatie "redelijk" (= voldoende) te hebben.

Hiernaast hebben we sinds 2022 ook een geluidsscherm, oever beschoeiing en een fietstunnel (vanaf medio 2022) als civiel kunstwerk in beheer. Voor deze nieuwe kunstwerken is nog geen expliciete keuze gemaakt voor de beheer kwaliteit. Om voor dit moment een voorlopige kwaliteit te benoemen worden de doelstelling en begroot onderhoud op zelfde niveau geplaatst als de overige civiele kunstwerken.

Kerncijfers		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Aantal bruggen	44	Inspecties volgens zes puntenschaal (lager is beter)	Voldoende (score 3)	3,00 (sober en doelmatig)
Aantal geluidsschermen	2	Functionele en technische inspectie	Niveau B (gemiddeld onderhoudsniveau)	Niveau B (gemiddeld onderhoudsniveau)

Kerncijfers		Kwaliteit		
Aantal beschoeiing	1	Functionele en technische inspectie	Niveau B (gemiddeld onderhoudsniveau)	Niveau B (gemiddeld onderhoudsniveau)
Aantal fietstunnels	1	Functionele en technische inspectie	Niveau B (gemiddeld onderhoudsniveau)	Niveau B (gemiddeld onderhoudsniveau)
				Beoordeling: Voldoende

Groen

We hanteren kwaliteitsniveau B. In 2022 en 2023 is gewerkt aan het groenstructuurplan inclusief het onderhoudsplan groen, het onderhoudsplan landschapselementen en het onderhoudsplan bomen. Het groenstructuurplan is op 14 december 2023 vastgesteld door de gemeenteraad. Qua onderhoud worden onze groenvakken op B-niveau onderhouden. Om dit niveau te behouden is een juiste schoffelfrequentie benodigd. Daarnaast renoveren een jaarlijks een aantal plantvakken.

Kerncijfers (in m2)		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Bodembedekkers	24.749	Inspecties volgens kwaliteitscatalogus CROW (schaal van A+ tot D)	Ambitie is alles te beheren op niveau B (basis)	B
Bosplantsoen	119.927			
Botanische rozen	8.053			
Heesters	65.235			
Houtwal	304.136			
Perkrozen	1.023			
Vaste planten	3.227			
Hagen	35.872			
Grassen	941.666			
				Beoordeling: Voldoende

Bossen

Ons bosbeheer is uitbesteed aan Coöperatie Bosgroep Zuid Nederland. Zij hebben de taak om de gemeentelijke bossen in principe kostenneutraal te beheren. Dat betekent dat zij hun kosten dekken met de opbrengsten uit houtverkoop en subsidies.

Een uitzondering hierop vormt natuurgebied De Maashorst. Het college heeft ingestemd met het Inrichtings- en beheerplan de Maashorst. Hierin wordt de wens geuit om over te gaan op procesnatuur. Houtoogst heeft hierin vanaf 2024 geen plaats meer. Vanaf dat moment zijn ook minder beheeringrepen nodig.

Kerncijfers (in hectare)		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Bos	242	Schouw en werkplannen door Bosgroep	Kostenneutraal bosbeheer	n.v.t.
				n.v.t.

Bomen

In 2017 is het bomenbeleidsplan vastgesteld. In dit plan staat: door middel van planmatig beheer en onderhoud houden wij onze bomen gezond en veilig en zorgen wij dat de kans op overlast zoveel mogelijk wordt beperkt. Dit gaat over alle bomen, dus zowel in de kernen als in het buitengebied.

In 2020, 2021 en 2022 is een inhaalslag op het onderhoud gemaakt en is een aantal bomen gerenoveerd. De kwaliteit van bomenbestand neemt daarmee toe. Door de droogte van de afgelopen jaren is er veel uitval van bomen. Met de huidige middelen is het wel mogelijk de kwaliteit van onze bestaande bomen te garanderen. De kwantiteit niet.

Kerncijfers		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Aantal Laan- en Parkbomen	41.290	VTA-controle	Boombeeld aanvaard	-
Knot-en vormbomen	3.010			
				Beoordeling: Voldoende

Openbare verlichting

Het onderhoud van de openbare verlichting waarborgen wij binnen de reguliere budgetten.

In het beleidsplan openbare verlichting wordt vooral grote aandacht besteed aan duurzaamheid en dat wij met onze openbare verlichting willen voldoen aan de NSVV-aanbeveling "voldoende". Met deze kwalificatie zijn de risico's op morele en financiële aansprakelijkheidsstelling door openbare verlichting zeer beperkt en wordt er recht gedaan aan de behoefte aan de sociale veiligheid.

In 2023 hebben we de laatste lichtmasten van een led armatuur voorzien. Hiermee is het gehele areaal voorzien van een led armatuur.

In het landelijk klimaatakkoord is vastgesteld dat in 2030 minimaal 50% energiebesparing bereikt moet zijn ten opzichte van 2013. Inmiddels hebben we een energiebesparing voor het Klimaatakkoord van 47% gerealiseerd. Inclusief de vervangingen die gepland waren voor 2022 is een besparing van 57% gerealiseerd.

Kerncijfers		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Aantal masten	7.554	Storingspercentage	< 7%	6,90%
Aantal armaturen	7.556			
Beoordeling: Voldoende				

Riolering

De gemeente geeft met Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) invulling aan de zorgplicht voor een doelmatige inzameling, transport en behandeling van afvalwater, en de omgang met hemel- en grondwater.

De vervangingsinvesteringen zijn opgenomen in het kostendekkingsplan van het GRP en de voorziening. Op basis van periodieke inspecties wordt de rioleringsvervanging en de daarmee samenhangende vervangingsinvestering geprogrammeerd. In het GRP zijn risicoriolen en niet-risicoriolen gedefinieerd waarbij het risico op falen voor risicoriolen zoveel mogelijk wordt beperkt. Gemalen en andere installaties worden geïnspecteerd conform de NEN/BRL.

Kerncijfers		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Risicoriool	47,5 km	Geïnspecteerd in de afgelopen 10 jaar	10% per jaar	90%
Niet-risicoriool	156 km	Geïnspecteerd in de afgelopen 20 jaar	5% per jaar	7%
Trottoir- en straatkolken	12.020 st	Reiniging	n.v.t.	2x per jaar
Pompgemalen drukriolering	759 st	Individuele keuring	100% gekeurd en correct bevonden	90% gekeurd en 50% correct bevonden
Drukriolering	156,9 km			
Randvoorzieningen	7		100% gekeurd en correct bevonden	100% gekeurd en correct bevonden
Gemalen	26			
Overstorten	13			
Duikers	9.383m			
Interne Stuw	1			
Beoordeling: Goed				

Onderhoudsplan buitensportvelden

Het meerjarig onderhoudsplan omvat de natuurgrasvelden in onze gemeente. Naast het reguliere onderhoud (maaïen, inzaaien, egaliseren, beluchten, bemesten) is het noodzakelijk dat een natuurgrasveld met enige regelmaat wordt gerenoveerd. Afhankelijk van de situatie ter plekke wordt bekeken welke renovatiewerkzaamheden noodzakelijk zijn.

In het onderhoudsplan hanteren wij als richtlijn dat een veld om de 15 tot 20 jaar moet worden gerenoveerd. De uitvoering van het meerjarenonderhoudsplan vindt plaats aan de hand van objectieve gegevens die aantonen welke velden aan renovatie toe zijn. De mate van gebruik en de grondsituatie ter plaatse zijn daarbij belangrijke factoren.

In 2023 stelden de gemeenteraad het meerjarenonderhoudsplan 2024-2033 voor de natuurgras sportvelden vast. Bij de volgende actualisatie in 2028 bekijken we de mogelijkheid om dit onderhoudsplan samen te voegen met het onderhoudsplan voor de technische voorzieningen op sportparken.

Kerncijfers		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Natuurgras sportvelden	29	Gecombineerde kwaliteitsbeoordeling met rapportcijfer (hoger is beter)	7,0	7,0
Beoordeling: Voldoende				

Technische voorzieningen sportparken

De gemeente Bernheze is eigenaar/verhuurder van diverse sportparken, welke zijn voorzien van technische installaties (automatische beregeningsinstallaties, veldverlichting). Voor de vervanging van deze technische installaties stellen wij periodiek een meerjarenonderhoudsplan op.

In 2023 stelden de gemeenteraad het meerjarenonderhoudsplan technische installaties sportparken 2024-2023 vast. Daarbij is gekozen voor de versnelde verledning, waarmee de dotatie structureel verlaagd kan worden. Bij de volgende actualisatie in 2028 bekijken we de mogelijkheid om dit onderhoudsplan samen te voegen met het onderhoudsplan voor natuurgras sportvelden.

Kerncijfers		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling Gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Automatische beregeningsinstallaties	6	Inspectie (33% van het totaal, minimaal driejaarlijks)	7,0	7,0
Verlichtingsinstallaties	24			
Armatuuren verlichtingsinstallaties	201			
Beoordeling: Voldoende				

Gemeentelijke gebouwen

Om het plan en de daarbij behorende financiële consequenties up-to-date te houden, actualiseren wij het plan iedere twee jaar op zowel inhoud (werkzaamheden) als financiën. Het huidige onderhoudsplan is er op gericht om de staat van onderhoud "redelijk/goed" te kunnen noemen, waarbij aan technische normeringen (bijv. NEN 3140 en Wet Milieubeheer) moet worden voldaan. Ook de molens maken onderdeel uit van dit plan.

We voeren jaarlijks onderhoud uit aan onze gebouwen. Daarbij hanteren we de uitgangspunten zoals de raad die vaststelde. De technische begeleiding van de uitvoering is in handen van Raderadvies. In 2022 stelde de gemeenteraad een meerjarenonderhoudsplan 2023-2032 vast.

Kerncijfers		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling Gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Publieksgebouwen en monumenten	12	NEN 2767	Niveau 2 (goed)	Niveau 2 (goed)
Verenigingseigen gebouwen	29	NEN 2767	Niveau 2/3 (goed-redelijk)	Niveau 2/3 (goed-redelijk)
				Beoordeling: Goed

Kunst

De wijze waarop wij kunst in de openbare ruimte realiseren is opgenomen in de beleidsnota "Prikkelende Cultuur en Kunst in Bernheze". Deze nota vormt het beleidskader voor het brede terrein cultuur en kunst in Bernheze. Aangezien wij vinden dat de kunstwerken het gezicht van de gemeente bepalen, is het belangrijk de werken blijvend te onderhouden.

In 2022 voeren we onderhoud uit aan de kunstwerken. Daarbij hanteren we de uitgangspunten zoals de raad die vaststelde in september 2019. Het meerjarenonderhoudsplan kunstwerken actualiseren we in 2024.

Kerncijfers		Kwaliteit		
		Metingsmethode	Doelstelling Gemeente	Begroot onderhoudsniveau
Aantal kunstwerken	59	Inspectie (vijfjaarlijks)	Sober maar doelmatig	Sober maar doelmatig
				Beoordeling: Voldoende

Financieel

Kapitaalgoed	Dotatie aan voorziening/ onderhoudsbudget	Begrote onderhoudsuitgaven t.i.v.
Openbare ruimte – civiele kunstwerken	20.570	35.400
Riolering	481.818	2.375.622
Molens	22.459	39.890
Buitensportvelden	35.804	40.000
Technische voorzieningen sportparken	4.890	12744
Kunst	19.312	8.222
Gebouwen	343.424	1.184.130
Totaal	928.277	3.696.008

D. Financiering

Inleiding

De treasuryfunctie komt terug in de paragraaf financiering. Deze functie ondersteunt de programma's en omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen, beheersen, verantwoorden en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële stromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Ontwikkelingen en rentevisie

In juni 2024 verlaagde de Raad van Bestuur van de ECB de rente met 25 basispunten. Dit was de eerste renteverlaging sinds de ECB begon met renteverhogingen in juli 2022. Wat betreft verdere renteverlagingen houdt de ECB een slag om de arm. In de monetaire beleidsverklaring van juni stond aangegeven dat de centrale bank vasthoudt aan het per beleidsvergadering bekijken of de rente verder omlaag kan.

Tijdens de persconferentie die volgde liet ECB President Lagarde echter doorschemeren dat een signaal over een toekomstige rentestap pas na juli zou komen. De loongroei in de eurozone is nog altijd hoog en draagt bij aan prijsstijgingen van onder andere diensten. Dit was duidelijk te zien in het inflatiecijfer van mei waarin de diensteninflatie weer toenam. Verwacht wordt dat de ECB wil wachten op nieuwe cijfers over de loonontwikkeling in het tweede kwartaal voordat er een beslissing genomen wordt over verdere renteverlagingen. Met als gevolg dat de ECB daarom verdere renteverlagingen pas vanaf de beleidsvergadering in september zal doorvoeren.

Wel wordt er nog steeds uitgegaan van een uitgebreide renteverlagingscyclus door de ECB in de komende kwartalen. En zoals bevestigd door ECB President Lagarde tijdens de juni persconferentie; de huidige stand van monetair beleid is sterk restrictief voor de economie. Bij lagere inflatie zijn huidige niveaus van de beleidsrente daarom moeilijk te rechtvaardigen.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet stelt grenzen aan de mate waarin de financieringsbehoefte wordt gedekt met kortlopende leningen (< 1 jaar). De kasgeldlimiet is uitgedrukt in een percentage (8,5%) van de omvang van de begroting (€ 99.300.000,-). De kasgeldlimiet bedraagt dan € 8,44 miljoen.

Renterisiconorm

Om het risico van renteaanpassing en herfinanciering bij langlopende leningen (> 1 jaar) te beperken is de renterisiconorm ingesteld. Dit houdt in, dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal (€ 99.300.000,-).

De lopende leningen zijn tot het einde van de looptijd rentevast. De reguliere aflossing voor 2025 bedraagt € 135.312,- en blijft binnen de gegeven marge van € 19,8 miljoen.

Financieringsbehoefte 2025-2028

Financieringsbehoefte x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Mutaties reserves en voorzieningen (+ = meer lenen)	629.000	2.823.000	1.451.000	-125.000
Investerings (+ = meer lenen)	-4.191.000	-3.028.000	-2.989.000	-2.904.000
Aflossingen leningen (+ meer lenen)	135.000	135.000	135.000	135.000
Financieren (+ = meer lenen -/- = minder lenen)	-3.427.000	-70.000	-1.403.000	-2.894.000

We verwachten op basis van bovenstaande opzet dat we vooralsnog geen herfinanciering nodig hebben.

We stellen ieder halfjaar een liquiditeitsprognose op. We hanteren hiervoor de actuele kasstromen en het gegeven investeringstempo. De treasurycommissie geeft uitvoering aan de financieringsvraag. De leidraad en regels omtrent de doelstellingen, richtlijnen, taken en bevoegdheden zijn vervat in het treasurystatuut vastgesteld door de gemeenteraad van 21 april 2022.

Rentelasten en toerekening

Over het eigen vermogen berekenen we geen rente. De kosten van het aantrekken van vreemd vermogen bedraagt netto € 54.903,-. Dit betreft uitsluitend projectfinanciering (leningen Woningstichting JOOST). Er wordt via de boekwaarde van de activa geen rente toegerekend aan de taakvelden. De omslagrente is 0%.

Schema rentetoerekening 2025

Externe rentelasten over korte en lange financiering		54.903
Externe rentebaten	-/-	54.903
Saldo rentelasten en -baten		<u>0</u>
Rente die aan de grondexploitatie wordt toegerekend	0	
De rentebaar van doorverstrekte leningen, die aan het betreffende taakveld wordt toegerekend	+/+ 54.903	
Rente van projectfinancieringen die aan de betreffende taakvelden zijn toegerekend (leningen Woningstichting JOOST)	-/- 54.903	
		<u>-/- 0</u>
Totaal werkelijk aan taakvelden toe te rekenen rente		0
De aan taakvelden toegerekende rente (rente-omslag)		0
Renteresultaat taakveld Treasury		<u>0</u>

E. Bedrijfsvoering

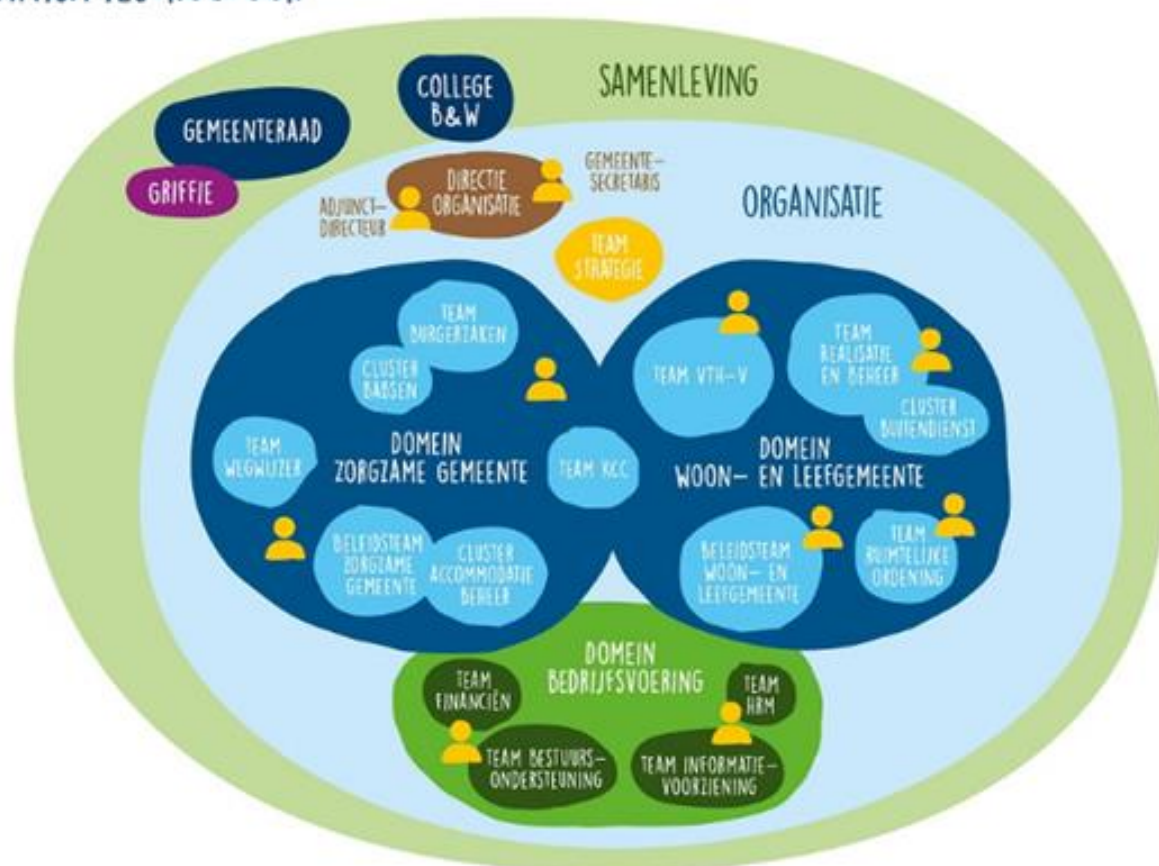
Algemene inleiding

De paragraaf bedrijfsvoering beschrijft hoe de gemeente de eigen bedrijfsprocessen die nodig zijn om beleidsdoelstellingen uit de eigen programma's te realiseren, beheerst en aanstuurt. Het betreft de beleidsmatige (primaire) processen, de ondersteunende (secundaire) processen en de sturing en beheersing ervan.

Deze paragraaf beschrijft de lopende gang van zaken. Eventuele voornemens tot wijziging of aanpassing daarvan vindt u in programma 6: Dienstverlening en sterke organisatie.

Hoe zijn we ingericht:

ORGANISATIESTRUCTUUR

Deze organisatie vullen we (begroting 2025) in met:

- Een vastgestelde vaste formatie van: 205,97¹
- Een vastgestelde flexibele schil van: 7,00
212,97

Kaderstelling voor organisatie

Visie op dienstverlening

In 2019 is de visie op dienstverlening vastgesteld door het college van B&W. Tijdens de organisatieontwikkeling van 2020-2021 is deze visie aangescherpt tot de volgende visie:

We bieden efficiënte dienstverlening van betrouwbare kwaliteit. Door informatie en processen transparant te maken, te standaardiseren en waar mogelijk te digitaliseren creëren we ruimte voor persoonlijke aandacht daar waar het nodig is. Inwoners en ondernemers staan daarin centraal. Zo zoeken we de balans tussen individueel en gemeenschappelijk belang. Het dienstverleningsproces sluit hierop aan en vraagt intensieve samenwerking binnen de gemeentelijke organisatie en met onze dienstverlenende partners. Daar zijn we sterk in. We zijn een goede werkgever waar talent graag wil werken, en passen ons met gemak en voortdurend aan, aan nieuwe ontwikkelingen en kansen.

Deze visie komt er kort gezegd op neer, dat het uitgangspunt voor onze dienstverlening is: 'Gewoon Goed Geregeld'. Dit uitgangspunt hebben we uitgewerkt in vijf beloften, te weten:

- Wij zijn er voor iedereen
- Wij zijn helder en duidelijk
- Wij zijn betrouwbaar
- Wij zijn transparant en
- Wij maken onze dienstverlening zo makkelijk mogelijk

Met het programma dienstverlening werken we er dagelijks aan om onze dienstverlening en onze processen continu te verbeteren.

Integriteitsbeleid

De gemeente Bernheze wil een integere organisatie zijn. We gaan jaarlijks met onderwerpen aan de slag om de integriteit te waarborgen. In 2025 gaat de gemeente Bernheze verder met het optimaliseren en ontwikkelen van processen en beleid rondom de norm weerbare overheid.

¹ Exclusief college van burgemeester en wethouders, van in totaal 5,0 fte

Planning en controlcyclus (P&C cyclus)

Leidend voor de sturing en beheersing van onze organisatie is onze planning en controlcyclus. Die cyclus start vierjaarlijks met een bestuursprogramma. Het bestuursprogramma geeft antwoord op de vraag: wat wil de raad bereiken in de nieuwe bestuursperiode. De gemeenteraad stelt het bestuursprogramma vast.

Jaarlijks legt het college uiterlijk voor het zomerreces een voorstel voor aan de gemeenteraad met daarin de financiële kaders voor het volgende begrotingsjaar en de drie daarop volgende jaren in de kadernota. In overleg met de gemeenteraad kan de kadernota achterwege blijven in de jaren dat er gemeenteraadsverkiezingen plaats vinden.

Als de gemeenteraad de kadernota vaststelt vertaalt het college de voornemens uit de kadernota naar de programmabegroting. In de programmabegroting stelt het college de gemeenteraad voor wat dat jaar te gaan doen om de doelstelling voor dat jaar te realiseren.

De gemeenteraad stelt de begroting vast in november. Op basis daarvan vertaalt de organisatie de beleidsvoornemens uit de programmabegroting naar een directieplan en teamplannen. Het directieplan en de teamplannen voeden de raadskalender. Op basis van de raadskalender weet de raad wanneer zij welk beleidsdocument c.q. onderwerp zij wanneer voorgelegd krijgt ter besluitvorming. De voortgang in directieplan en teamplannen is periodiek onderwerp van gesprek tussen directie, teams en college.

Lopende het jaar informeert het college de gemeenteraad minimaal twee keer over de voortgang van de uitvoering van de programmabegroting (nieuw- en bestaand beleid) door middel van tussentijdse rapportages. Daarnaast informeert het college de gemeenteraad door middel van notities ter informatie.

Na afloop van het jaar legt het college verantwoording af aan de gemeenteraad over de uitvoering van beleid en de daarvoor uitgevoerde processen door middel van de jaarstukken en de jaarrekening.

Sinds 2022 kennen we een indeling van de begroting in zeven programma's, welke programma's aansluiten bij de opgaven, zoals benoemd in het bestuursprogramma. De overige documenten uit de P&C cyclus volgen deze indeling.

Op dit moment loopt een onderzoek naar de doorontwikkeling van de planning en controlcyclus.

Verantwoordelijkheden en sturing m.b.t. processen

De inrichting van onze organisatie hebben we zoveel als mogelijk gebaseerd op de processen die onze organisatie uitvoert om zowel de medebewindstaken (verplichte taken op basis van hogere wetgeving) als onze autonome taken (wat vinden we in Bernheze zelf belangrijk) uit te voeren.

Eerste lijn

De primaire processen – die processen die een concreet resultaat opleveren voor onze inwoners – zijn ondergebracht in de domeinen Woon- en Leefgemeente en Zorgzame gemeente. Wat het resultaat moet zijn van deze processen wordt vastgesteld door de gemeenteraad in de vorm van de verschillende beleidsdocumenten en/of verordeningen (voor deze documenten verwijzen wij u naar de desbetreffende programma's). De teams uit het domein Woon- en Leefgemeente en Zorgzame gemeente zijn er primair verantwoordelijk voor, dat de processen worden uitgevoerd volgens de eisen waaraan die processen moeten voldoen, vanuit wet- en regelgeving.

Tweede lijn

De secundaire \ ondersteunende processen – die processen die nodig zijn om de primaire processen (PIOFACHJ²) uit te kunnen voeren – zijn ondergebracht in het domein bedrijfsvoering. De beleidsuitgangspunten die gelden voor deze processen worden primair vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders. De ondersteunende teams adviseren de eerste lijn over en controleren de eerste lijn op het correct vertalen van deze kaders in hun primaire processen.

Derde lijn

Onafhankelijk gepositioneerde interne medewerkers (intern auditor, privacy-officer, security-officer en concerncontrolller) zien toe op een correcte uitvoering door de eerste- en tweede lijn. Deze interne derde lijn adviseert waar nodig de directie en het college over eventueel te nemen (corrigerende-) maatregelen of aanpassing in het stelsel van beheersing en control. Instrumenten hierbij zijn:

- (Fraude-)Risico-analyse: een risico beoordeling van de verschillende processen in de organisatie op fraudegevoeligheid en rechtmatigheidsrisico's. De afspraak met de auditcommissie en de accountant is om de hoogste risico processen en de beheersingsmaatregelen jaarlijks te bespreken met de auditcommissie.
- Intern controle plan: Op basis van de risico-afweging uit de (fraude-) risicoanalyse geeft dit plan aan welke processen – op welke aspecten – jaarlijks worden gecontroleerd door de intern auditor.
- De uitkomsten van diversie audits.

Een deel van de derdelijns controle wordt uitgevoerd door externe auditoren (accountant, Functionarisgegevensbescherming, ENSIA auditor, auditor Wet Politie Gegevens). Hun opdracht ligt vast in wetten of een door de raad vastgestelde opdracht en/of verordening gericht op controleren van het college op een correcte uitvoering. De externe auditoren steunen in hun oordeel op de bevindingen van de interne functionarissen. De bevindingen van de externe auditoren worden gerapporteerd aan de gemeenteraad: rechtstreeks of via de jaarstukken.

² Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie, Huisvesting en Juridisch)

Uitgangspunten ondersteunende processen

Personeel en organisatie

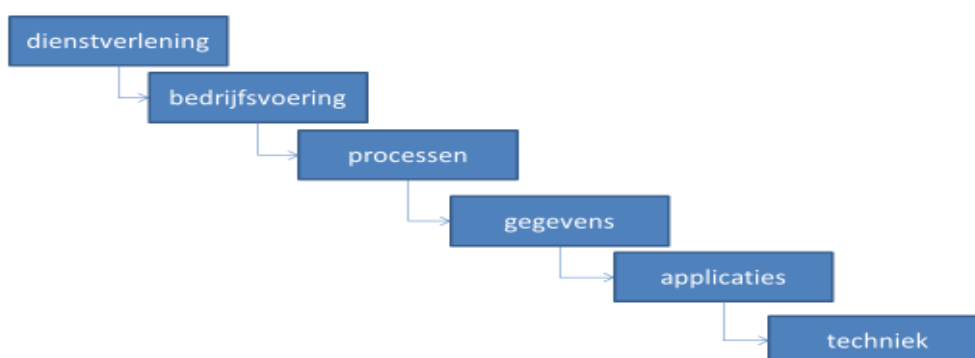
Vanuit onze organisatievisie werken we vanuit de kernwaarden Samen, Aandacht en Moed (SAM) aan een organisatie waarin we het goede doen voor onze samenleving, zowel lokaal als regionaal. We doen dit met aandacht voor elkaar en aandacht voor ons werk en de inwoners van Bernheze. We tonen moed door onszelf kwetsbaar op te stellen en door elkaar aan te spreken waar nodig. We nemen onze eigen verantwoordelijkheid en durven met oplossingen te komen die buiten de gebaande paden vallen.

Hierbij is de inzetbaarheid, balans tussen werk en privé en gezondheid van onze medewerkers belangrijk. We hebben aandacht voor de persoonlijke & professionele situatie van medewerkers. We streven ernaar om een aantrekkelijk werkgever te zijn en te blijven. Zo hebben we globale kaders, waarbinnen veel mogelijk is en pakken we jaarlijks projecten aan om de arbeidsomstandigheden van onze medewerkers te verbeteren.

Informatievoorziening en automatisering

Voor de inrichting van onze informatieorganisatie zijn onze dienstverlening en primaire processen leidend: informatievoorziening is in principe volgend. Wel formuleert informatievoorziening richtinggevende uitgangspunten met betrekking tot privacy, security en informatiebeheer. Voor de inrichting van haar informatievoorziening gebruikt Bernheze zoveel als mogelijk cloud-toepassingen.

- Sturing vanuit Business

Privacy

Privacybeleidskader: Doel is waarborgen dat gemeente Bernheze op een behoorlijke zorgvuldige en transparante wijze en in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving de persoonsgegevens van verschillende betrokkenen verwerkt. In dit beleidskader staat het voldoen aan de regelgeving uit de AVG en de Wpg centraal.

Kernpunten uit het privacybeleid zijn:

1. Privacy is (uiteindelijk) een managementverantwoordelijkheid. Het college en proceseigenaren sturen op privacy volgens deze kernpunten van privacy management;
 - a. Proceseigenaar voert, als onderdeel van zijn verantwoordelijkheden, regie en houdt toezicht op het proces binnen zijn verantwoording op basis van dit privacy-beleidskader;
 - b. Bij processen waaraan privacy risico 's zijn verbonden, hanteert de proceseigenaar een procesplan of wel de zogenoemde beheersmaatregelen in afstemming met FG;
 - c. Een procesplan is duidelijk, actueel, stemt overeen met de werkelijkheid en wordt periodiek geëvalueerd met FG;
 - d. Binnen een proces worden gegevens alleen verwerkt voor het realiseren van het procesdoel;
 - e. Binnen een proces worden geen onrechtmatig verkregen gegevens verwerkt;
 - f. Een procesplan benoemt de waarborgen voor eerlijke, veilige en betrouwbare procesvoering;
 - g. Een procesplan omvat eventuele opdrachten aan uitvoeringsorganisaties en afspraken over toezicht door de proceseigenaar op goede uitvoering van werkzaamheden;
 - h. Een proceseigenaar handelt vragen of klachten van inwoners of medewerkers binnen vier weken af, zogeheten klantrecht of bezwaren;
 - i. Bij privacy incidenten hanteert de proceseigenaar de procedure meldplicht datalekken en de zorg voor naleving vastlegging vanuit de verantwoordingsplicht;
 - j. Bij risicovolle procesvoering laat de proceseigenaar zich periodiek auditen op grond van dit privacybeleidskader en op de betreffende naleving van het procesplan.
2. Het college voorziet in een team van professionals dat het college en de proceseigenaren ondersteunt in de privacy-beleidsvoering.
3. Het college voorziet in faciliteiten voor bewustwording en training.
4. Gemeente Bernheze beschikt over organisatiemechanismes voor privacy-incidentmanagement.
5. Gemeente Bernheze evalueert tweejaarlijks de doeltreffendheid, de doelmatigheid van dit privacy-beleidskader en herziet het ieder 4 jaar.
6. Het college informeert de raad over de privacy-beleidsvoering.
7. Het college handhaaft het privacy-beleid. Gemeente Bernheze heeft hiervoor een Functionaris voor Gegevensbescherming aangesteld die toeziet op de naleving van privacywetgeving.

Informatiebeveiliging:

Informatiebeveiligingsbeleid 2022 – 2025: Doel is bescherming van gemeentelijke informatie, in alle verschijningsvormen, zoals elektronisch, op papier en mondeling. Het informatiebeveiligingsbeleid van onze gemeente is in lijn met het algemene beleid van de gemeente en de relevante landelijke en Europese wet- en regelgeving.

Het beleid is gebaseerd op de Baseline Informatiebeveiliging Overheid, met de volgende principes voor informatiebeveiliging als uitgangspunt:

1. Bestuurders bevorderen een veilige cultuur
2. Informatiebeveiliging is van iedereen
3. Informatiebeveiliging is risicomanagement
4. Risicomanagement is onderdeel van de besluitvorming
5. Informatiebeveiliging heeft ook aandacht in (keten-) samenwerking
6. Informatiebeveiliging is een proces
7. Informatiebeveiliging kost geld
8. Onzekerheid dient te worden ingecalculleerd
9. Verbetering komt voort uit leren en ervaringen
10. Het bestuur controleert en evalueert

Informatiebeheer:

Bernheze voert haar processen uit met softwareapplicaties. Met dit applicaties werkt Bernheze in principe zaakgericht. Het idee achter zaakgericht werken is, dat we bij het uitvoeren van processen:

- De informatiestroom bewaken
- De voortgang van een zaak waken
- Waar mogelijk de voortgang van de zaak delen met belanghebbende.

Uitgangspunt voor het informatiebeheer is, dat relevante informatie duurzaam toegankelijk, raadpleegbaar en leesbaar is en blijft. Om hier invulling aan te kunnen geven koppelen we aan iedere een zaaktype. In het zaaktype liggen de criteria voor informatiebeheer vast, zoals: bezwaar- \ vernietigingstermijn, openbaarheid van de zaak en wie heeft toegang tot een zaak (privacy- en security). Applicaties die we gebruiken moeten voorzien in een exportfunctie naar een zgn. e-depot van de archiefbewaarplaats. Bij vervanging van applicaties moet relevante data veiliggesteld worden voor de toekomst.

Financiën

Financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet):

In de Financiële verordening is geregeld aan welke eisen de planning- en control cyclus en de financiële administratie moeten voldoen. Het belangrijkste financiële uitgangspunt is, dat raad een reëel sluitende financiële begroting vaststelt. Dit impliceert, dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te kunnen dekken.

Treasury-statuut:

In het Treasury-statuut staan onze regels voor het beheer van de geldstromen, de beheersing van de risico's daarvan en de informatievoorziening daarover. Verder staat hierin hoe de bevoegdheden en verantwoordelijkheden verdeeld zijn en wat de uitgangspunten zijn voor de administratie- en interne controle van de financieringsfunctie. Ons beleid is – een wettelijke verplichting - om financiële risico's te mijden. We beleggen niet in risicodragende producten.

Inkoopbeleid:

De basis voor ons inkoopbeleid ligt in de Europese Richtlijnen en de hieruit voortvloeiende Aanbestedingswet. De doelstelling van ons inkoopbeleid zijn:

1. Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen
2. Creëren van maximale maatschappelijke waarde met publieke middelen
3. Professioneel, integer en betrouwbaar opdrachtgeven
4. Beperken van administratieve lasten

Belangrijke beginselen bij inkoop zijn, dat de gemeente bij haar inkopen:

1. De algemene beginselen van het aanbestedingsrecht in acht neem, te weten:
 - a. Gelijke behandeling
 - b. Non-discriminatie
 - c. Transparantie
 - d. Proportionaliteit (evenredigheid)
2. De algemene beginselen van behoorlijk bestuur in acht neemt, namelijk:
 - a. Gelijkheidsbeginsel
 - b. Motiveringsbeginsel
 - c. Vertrouwensbeginsel

Communicatie

Bernheze wil een betrokken gemeente zijn die midden in de samenleving staat. Bruggen bouwen, verbindingen leggen en het goede doen voor én met de samenleving. We houden in onze communicatie zoveel mogelijk rekening met de wensen en behoeften van inwoners. Dat betekent dat we een mix van online en offline middelen inzetten. Inwoners die minder zelfredzaam zijn in de digitale wereld, verliezen we niet uit het oog. Onze communicatievisie kent drie hoofdlijnen. De hoofdlijnen hangen nauw met elkaar samen en geven samen een duidelijke richting aan voor onze communicatie.

1. Intern beginnen is extern winnen
2. De omgeving als uitgangspunt
3. Op tijd, helder en open informeren

Participatievisie Samen Bernheze

De gemeente Bernheze vindt participatie heel belangrijk. We maken daarom bij het starten van een nieuw plan of beleid een zorgvuldige afweging over het niveau van participatie. Inwoners weten wat er speelt. Samenwerken zorgt voor betere plannen en projecten. Het zorgt ook voor meer betrokkenheid en steun. Goede samenwerking bouwt vertrouwen en begrip op. Door inwoners vroeg te betrekken, zien we snel wat belangrijk is en kunnen we samen oplossingen vinden. We zijn duidelijk over wat er mogelijk is en wie wat doet. We laten altijd weten wat we met de ideeën doen en waarom. Daar ligt de participatievisie 'Samen Bernheze' aan ten grondslag. De participatievisie gaat over twee soorten van participatie:

- Inwonersparticipatie: de gemeente betreft inwoners bij het ontwikkelen van plannen en beleid en de uitvoering hiervan. Het initiatief ligt bij de gemeente.
- Overheidsparticipatie: de gemeente ondersteunt initiatieven uit de samenleving. Het initiatief ligt bij inwoners/organisaties. Hier hoort ook het uitdaagrecht bij.

In de visie staan de uitgangspunten voor participatie, een afwegingskader en rolverdeling in participatietrajecten.

Persbeleid

We willen aan de voorkant van de berichtgeving zitten en een goede relatie hebben met de media. De media bieden de gemeente immers de kans om onderwerpen en resultaten te duiden en voor het voetlicht te brengen van inwoners en andere doelgroepen zoals ondernemers, maatschappelijke organisaties en belangenverenigingen. We voeren daarom een proactief persbeleid. Actief betekent zelf het initiatief nemen, ook bij negatief nieuws. Een actieve houding zorgt voor meer regie op de boodschap en het moment van publicatie. Het resultaat van een proactief persbeleid is berichtgeving van de gemeente die bijdraagt aan het transparant informeren van onze inwoners, het creëren van draagvlak voor beleid, het profileren van bestuurders op specifiek gekozen thema's en het profileren van de gemeente als betrouwbaar, open en klantgericht.

Huisvesting

Hybride werken is de norm voor onze huisvesting. Het staat voor het flexibel invullen van de locatie waar het werk plaatsvindt. Niet het beschikbare gebouw (gemeentehuis) is voor de werklocatiekeuze leidend, maar het type werk, het doel van de activiteit, de gewenste mate van interactie, de efficiëntie van communicatie en de voorkeuren van onze klanten (inwoners, regiogemeenten, leveranciers, etc.) en medewerkers.

Juridisch

De juridische advisering is ingericht op rechtmatige besluitvorming door organisatie, dagelijks - en algemeen bestuur en proactieve risicobeheersing. Belangrijke kaders hierbij vormen de algemene beginselen van behoorlijk bestuur op grond van de Algemene Wet Bestuursrecht en ons interne mandaatregister.

Naast proactieve risicobeheersing – op basis van vroegtijdige inschakeling in het proces - ondersteunt juridische kwaliteitszorg reactief bij de behandeling van bezwaar- en beroepschriften. Andere aandachtspunten voor juridische kwaliteitszorg zijn Bibob procedures en uitvoering van de Wet Open Overheid (WOO). Accenten bij de WOO vormen de openbaarheid van stukken enerzijds en geheimhouding van stukken anderzijds.

Rechtmatigheid

Een belangrijk uitgangspunt voor het handelen van het college is (financieel) rechtmatig handelen. Met ingang van 2023 is het college verplicht om een verklaring af te leggen over haar al\dan niet rechtmatig handelen, door een rechtmatigheidsverklaring op te nemen in de jaarstukken. Daarin verklaart het college in hoeverre de totstandkoming van de financiële beheershandelingen hebben plaatsgevonden in overeenstemming met de relevante wet- en regelgeving. De kaders voor het al dan niet rechtmatig handelen door het college stelt uw raad vast in de financiële verordening. Het college legt in de paragraaf bedrijfsvoering verantwoording af over de vraag in hoeverre zij binnen deze kaders heeft gehandeld.

Voor de verantwoording door het college gelden drie criteria:

1. Voorwaardencriterium (heeft het college voldaan aan de voorwaarden uit relevante wet- en regelgeving)
2. Begrotingscriterium (heeft het college de door uw raad geautoriseerde budgetten op programmaniveau overschreden)
3. Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium (heeft het college misbruik of oneigenlijk gebruik gesignaleerd of gemaakt van overheidsmiddelen en gemeentelijke eigendommen).

Beleidsindicatoren

Gemeenten lichten de effecten van beleid toe door een vaste set beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en de jaarrekening. De meeste van deze indicatoren zijn te vinden op www.waarstaatjegemeente.nl, onder het dashboard 'Besluit Begroting en Verantwoording'. Dat geldt niet voor de beleidsindicatoren op het gebied van bedrijfsvoering. Hiervoor is geen landelijke bron beschikbaar. Deze indicatoren zijn gebaseerd op eigen gemeentelijke informatie.

De jaren 2024 en 2025 betreffen de percentages o.b.v. de begrotingen. De overige jaren zijn de gerealiseerde percentages o.b.v. de jaarrekeningen.

Beleidsindicator	Jaar realisatie / begroting	Referentie	Bernheze
Formatie (fte per 1000 inwoners – excl. formatie B&W, raad en griffie)	2019	Geen data	5,1
	2020	Geen data	5,1
	2021	Geen data	5,2
	2022	Geen data	5,4
	2023	Geen data	5,9
	2024	Geen data	6,0
	2025	Geen data	6,4

Beleidsindicator	Jaar realisatie / begroting	Referentie	Bernheze
Bezetting (fte per 1000 inwoners – excl. formatie B&W, raad en griffie)	2019	Geen data	4,4
	2020	Geen data	4,8
	2021	Geen data	4,8
	2022	Geen data	4,7
	2023	Geen data	4,8
	2024	Geen data	Geen data
	2025	Geen data	Geen data
Apparaatskosten (kosten per inwoner) (loonkosten ambtelijk apparaat excl. uitbestede diensten zoals sociale zaken, belastingsamenwerking, inhuur en totale kosten overhead.	2019	Geen data	493
	2020	Geen data	531
	2021	Geen data	557
	2022	Geen data	598
	2023	Geen data	676
	2024	Geen data	714
	2025	Geen data	774
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen)	2019	Geen data	23,2%
	2020	Geen data	21,3%
	2021	Geen data	23,4%
	2022	Geen data	25,8%
	2023	Geen data	28,1%
	2024	Geen data	6,99%
	2025	Geen data	5,71%
Overhead (% van de lasten) (alle kosten die samen samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces)	2019	Geen data	10,1%
	2020	Geen data	10,0%
	2021	Geen data	10,4%
	2022	Geen data	8,3%
	2023	Geen data	12,0%
	2024	Geen data	13,4%
	2025	Geen data	13,2%

F. Verbonden partijen

In deze paragraaf wordt inzicht verschaft in, en informatie verstrekt over alle partijen waar Bernheze bestuurlijke en financiële banden mee onderhoudt. Instellingen waarmee alleen een subsidierelatie is aangegaan vallen buiten de definitie van verbonden partijen.

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente Bernheze een bestuurlijk én een financieel belang heeft.

Het financiële belang betreft een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt

Van bestuurlijk belang is sprake als Bernheze zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht.

Als gemeente blijven we wel verantwoordelijk voor de taken die we door verbonden partijen laten uitvoeren. Daarom is het van belang dat de raad in het proces van begroting en verantwoording de nodige informatie ontvangt om de bijdrage van verbonden partijen aan de realisatie van de programma's en daarmee gepaard gaande risico's te kunnen beoordelen.

In Noordoost-Brabant is gekozen om gezamenlijk regie te voeren op de gemeenschappelijke regelingen (GR'en). De gemeente Oss is de coördinerende gemeente voor het afstemmingsproces tussen gemeenten en gemeenschappelijke regelingen in Brabant Noordoost. Adoptieteams en Vijftallenoverleg zijn enkele instrumenten die de regio inzet om effectief verlengd lokaal te sturen. Er is afgesproken voor alle GR'en eenzelfde beleids- en begrotings- en rekeningcyclus te hanteren. De ambtelijke adoptieteams beoordelen de kadernota, begroting en de jaarrekening op alle beleids- en financiële aspecten en brengen advies uit aan de regiogemeenten. Dit advies is input voor het lokale advies aan de gemeenteraad.

De paragraaf 'Verbonden partijen' is om een tweetal redenen van belang:

- de verbonden partijen voeren beleid uit dat tot de verantwoordelijkheid van de gemeente behoort;
- welke risico's loopt de gemeente en wat zijn de budgettaire gevolgen.

De paragraaf betreffende de verbonden partijen dient volgens artikel 15 lid 1 van het BBV ten minste te bevatten:

- a. de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
- b. de lijst van verbonden partijen, die wordt onderverdeeld in:
 - gemeenschappelijke regelingen;
 - vennootschappen en coöperaties;
 - stichtingen en verenigingen, en,

- overige verbonden partijen;
- c. de lijst van verbonden partijen.

Voor het geval dat formeel juridisch geen sprake is van een verbonden partij door het ontbreken van een financieel belang maar wel sprake is van structurele bekostiging en een bestuurlijk belang wordt aanbevolen om een extra categorie “organisaties met een bestuurlijk belang en een maatschappelijk of algemeen belang” op te nemen.

Per verbonden partijen moet tenminste de volgende informatie worden opgenomen in deze paragraaf:

- a. de wijze waarop de provincie onderscheidenlijk de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt;
- b. het belang dat de provincie onderscheidenlijk de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
- c. de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
- d. de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;
- e. de eventuele risico's, als bedoeld in [artikel 11, eerste lid, onderdeel b](#), van de verbonden partij voor de financiële positie van de provincie onderscheidenlijk de gemeente.

Het per verbonden partij opgenomen eigen vermogen bestaat uit de reserves en het eventuele nog niet verdeelde resultaat. Het vreemd vermogen betreft de passiva minus eigen vermogen.

In het voorjaar van 2024 bieden de meeste gemeenschappelijke regelingen hun kadernota's, de jaarrekening 2023 en hun begroting 2025 aan. Voor zover deze nu beschikbaar zijn, hebben wij de gegevens verwerkt in onderstaand overzicht.

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing nemen we de eventuele risico's op waarvoor de verbonden partijen mogelijk een beroep doen op de deelnemende gemeenten.

A. Gemeenschappelijke regelingen

1. Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV) Brabant-Noordoost Regiotaxi Noordoost-Brabant	
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De gemeentelijke portefeuillehouder is lid van het Dagelijks Bestuur.
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De samenwerkende partners streven een kwalitatief hoogwaardig stelsel van kleinschalig collectief vervoer na. Zij willen daarmee voorzien in de behoefte aan openbaar vervoer, de instandhouding en de verbetering van de bereikbaarheid van de kleine kernen en het aanbod van adequate en efficiënte vervoersvoorzieningen voor diverse doelgroepen.
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage van beheerkosten van gemeente Bernheze in 2025 is € 47.796,-. De totale bijdragen van gemeenten daarin bedragen € 551.004,-. Het aandeel van gemeente Bernheze bedraagt 8,7%.

1. Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV) Brabant-Noordoost Regiotaxi Noordoost-Brabant

De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		01-01-2025		31-12-2025	
	Eigen vermogen	€	763.963	€	638.963
	Vreemd vermogen	€	350.000	€	352.500
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het resultaat voor 2025 is geraamd op € 50.000,- voor bestemming.				
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	Het grootste risico dat wordt benoemd is een faillissement of overname van de vervoerder. Het gewogen risico bedraagt € 411.077,-.				

2. GGD Hart voor Brabant

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De gemeentelijke portefeuillehouder is lid van het Dagelijks Bestuur.				
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de openbare gezondheidszorg.				
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage voor gemeente Bernheze is voor 2025 € 1.458.897,-. De totale bijdragen van alle gemeenten is € 49.728.230,- waarmee het aandeel van gemeente Bernheze 2,9% bedraagt.				
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		01-01-2025		31-12-2025	
	Eigen vermogen	€	4.459.000	€	3.980.000
	Vreemd vermogen	€	12.924.000	€	13.174.000
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het resultaat voor 2025 is geraamd op nihil.				
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	De grootste benoemde risico's zitten in de hoge inflatie en kostenstijgingen en fluctuaties in de omzet van de plustaken. De omvang van de risico's is bepaald op € 6.986.000,-. Het gewogen risico bedraagt € 1.500.000,-. De algemene weerstandsreserve is naar verwachting eind 2024 weer toereikend voor de dekking van de risico's en andere onverwachte ontwikkelingen.				

3. Openbaar Lichaam Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Via de portefeuillehouder is Bernheze vertegenwoordigd in het bestuur.				
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorzieningen in deze regio. Het O.L. verzorgt de administratie en gebruikt voor plaatsing van kandidaten haar eigen uitvoeringsorganisatie, de IBN-holding B.V.				
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De aangesloten gemeenten leveren een bijdrage in de bestuurskosten van het Werkvoorzieningsschap. De bijdrage van Bernheze is in voor 2025 € 9.938,-. De totale bijdragen van gemeenten bedragen € 93.500,-. Het aandeel van gemeente Bernheze bedraagt daarmee 10,6%.				
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		01-01-2025		31-12-2025	
	Eigen vermogen	€	28.554.100	€	28.554.100
	Vreemd vermogen	€	178.500	€	178.500
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het resultaat voor 2025 is geraamd op nihil.				

3. Openbaar Lichaam Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant

Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.

4. Omgevingsdienst Brabant Noord (OBDN)

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Via de portefeuillehouder is Bernheze vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.															
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het openbaar lichaam is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van de fysieke leefomgeving en om als verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan een leefbare en veilige werken leefomgeving van de regio Brabant Noord.															
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage van gemeente Bernheze in 2023 is € 1.714.932,-. De totale bijdrage van gemeenten en provincie is € 37.376.239,-. Het aandeel van Bernheze bedraagt daarmee 4,6%.															
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table border="1"><thead><tr><th></th><th colspan="2">01-01-2025</th><th colspan="2">31-12-2025</th></tr></thead><tbody><tr><td>Eigen vermogen</td><td>€</td><td>8.157.000</td><td>€</td><td>8.160.000</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€</td><td>11.529.000</td><td>€</td><td>11.491.000</td></tr></tbody></table>		01-01-2025		31-12-2025		Eigen vermogen	€	8.157.000	€	8.160.000	Vreemd vermogen	€	11.529.000	€	11.491.000
	01-01-2025		31-12-2025													
Eigen vermogen	€	8.157.000	€	8.160.000												
Vreemd vermogen	€	11.529.000	€	11.491.000												
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het resultaat voor 2025 is geraamd op nihil.															
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	O.b.v. de risico-inventarisatie is de omvang de risico's is het gewogen risico € 1.735.000,- Voor het opvangen van de risico's is een weerstandsvermogen beschikbaar van € 1.852.238,- of terwijl een weerstandsratio van 1,07.															

5. Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC)

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Via de portefeuillehouder is Bernheze vertegenwoordigd in het bestuur.															
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het behouden, bewerken en benutten van de archiefbescheiden opgenomen in de rijksarchiefbewaarpplaats in de provincie Noord-Brabant en de archiefbewaarpplaatsen van de deelnemende gemeenten en waterschappen. Daarnaast in volgorde van prioriteit: verbetering van de digitale dienstverlening, het archief als informatiecentrum en verbetering van de lokale dienstverlening.															
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage van gemeente Bernheze in 2023 is € 150.500,- (incl. doorschuif btw). De totale bijdragen van gemeenten en waterschappen is € 2.481.500,-. Het aandeel van Bernheze bedraagt daarmee 6,1%. Daarnaast wordt nog een bijdrage van de provincie ontvangen van € 729.900,-.															
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table border="1"><thead><tr><th></th><th colspan="2">01-01-2025</th><th colspan="2">31-12-2025</th></tr></thead><tbody><tr><td>Eigen vermogen</td><td>€</td><td>1.477.000</td><td>€</td><td>1.299.000</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€</td><td>5.225.000</td><td>€</td><td>5.374.000</td></tr></tbody></table>		01-01-2025		31-12-2025		Eigen vermogen	€	1.477.000	€	1.299.000	Vreemd vermogen	€	5.225.000	€	5.374.000
	01-01-2025		31-12-2025													
Eigen vermogen	€	1.477.000	€	1.299.000												
Vreemd vermogen	€	5.225.000	€	5.374.000												
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het te verwachte resultaat voor 2025 voor bestemming wordt geraamd op 177.800 negatief															

5. Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC)

Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	O.b.v. de risico-inventarisatie is de omvang de risico's € 2.461.000,-. Het grootste risico dat wordt benoemd is de wijziging in de hoogte van de bijdrage via de DVO's. Het gewogen risico bedraagt € 413.000,-. Voor het opvangen van de risico's is een weerstandsvermogen beschikbaar van € 433.000,- of terwijl 7,3% van de (deelnemers)bijdragen. Volgens de regeling van de algemene reserve niet meer bedragen van 10% van de gezamenlijke bijdragen.

6. Veiligheidsregio Brabant-Noord

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Via de portefeuillehouder is Bernheze vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.															
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De Veiligheidsregio Brabant-Noord omvat Brandweer en Veiligheidsbureau Brabant-Noord, de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio Brabant-Noord en het Gemeenschappelijk Meldcentrum Brabant-Noord. In de Veiligheidsregio werken 16 gemeenten, de GGD en de Nationale Politie met hen samen op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, en meldkamers. Voorts werken ook het Waterschap Aa en Maas, het Waterschap De Dommel en het Regionaal Militair Commando-Zuid in de veiligheidsregio samen.															
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage van Bernheze wordt berekend tegen vaste bedragen per inwoner voor enkele onderdelen en een procentueel deel voor de kazernes. De bijdrage van Gemeente Bernheze bedraagt in 2025 op basis van begroting € 2.428.798,-. De bijdrage bedraagt per inwoner € 75,29. Op basis van 32.263 inwoners in Bernheze (peildatum 1 januari 2023) op het totaal van deelnemende gemeenten met 672.514 inwoners is het aandeel van de gemeente Bernheze in 2023 4,8%.															
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table border="1"><thead><tr><th></th><th colspan="2">01-01-2025</th><th colspan="2">31-12-2025</th></tr></thead><tbody><tr><td>Eigen vermogen</td><td>€</td><td>13.000.000</td><td>€</td><td>14.000.000</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€</td><td>75.512.000</td><td>€</td><td>78.734.000</td></tr></tbody></table>		01-01-2025		31-12-2025		Eigen vermogen	€	13.000.000	€	14.000.000	Vreemd vermogen	€	75.512.000	€	78.734.000
	01-01-2025		31-12-2025													
Eigen vermogen	€	13.000.000	€	14.000.000												
Vreemd vermogen	€	75.512.000	€	78.734.000												
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het te verwachte resultaat voor 2025 voor bestemming wordt geraamd op € 3.542.000,-.															
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	O.b.v. de risico-inventarisatie is de omvang de risico's € 9.595.000,-. De grootste risico's die worden benoemd zijn prijsstijgingen, ontwikkeling huisvesting nieuwbouw/renovatie, cyberincident/datalek, sanering mogelijke PFAS-vervuiling eigen terreinen. Het gewogen risico bedraagt € 2.990.000,-. Voor het opvangen van de risico's is ultimo 2023 een weerstandsvermogen beschikbaar van € 2,4 miljoen.															

7. Regionale Ambulance Voorziening (RAV) Brabant Midden-West-Noord

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Via de portefeuillehouder is Bernheze vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.															
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg die tijdig ter plaatse is.															
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De RAV wordt volledig gefinancierd door de Zorgverzekeraars en het Rijk en er wordt geen gemeentelijke bijdrage gevraagd.															
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table border="1"><thead><tr><th></th><th colspan="2">01-01-2025</th><th colspan="2">31-12-2025</th></tr></thead><tbody><tr><td>Eigen vermogen</td><td>€</td><td>15.099.000</td><td>€</td><td>14.758.000</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€</td><td>33.302.000</td><td>€</td><td>31.611.000</td></tr></tbody></table>		01-01-2025		31-12-2025		Eigen vermogen	€	15.099.000	€	14.758.000	Vreemd vermogen	€	33.302.000	€	31.611.000
	01-01-2025		31-12-2025													
Eigen vermogen	€	15.099.000	€	14.758.000												
Vreemd vermogen	€	33.302.000	€	31.611.000												

7. Regionale Ambulance Voorziening (RAV) Brabant Midden-West-Noord

De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het verwachte resultaat voor 2025 is € 340.000,-.
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.

8. Regionaal Bureau leerplicht en RMC (regionale meld- en coördinatiefunctie)

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De gemeente Bernheze is via de portefeuillehouder vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur.	
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het algemeen resultaat dat beoogd wordt, is een goede uitvoering van de leerplicht en kwalificatieplicht, voortijdig schoolverlaten voorkomen en jongeren in een kwetsbare positie monitoren. De ambities voor de periode 2021 tot en met 2024 zijn de volgende: - Geen enkel leerplichtig kind zit langer dan drie maanden thuis zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg. Het RBL BNO geeft altijd prioriteit aan het zo snel als mogelijk stoppen van het schoolverzuim. Uitgangspunt hierbij is dat iedere dag dat een kind thuis zit er één te veel is. - Geen enkele jongere in een kwetsbare positie tussen 16 en 23 jaar valt tussen de wal en het schip. Alle jongeren die geen startkwalificatie hebben zijn in beeld en hebben een duurzame werkplek, passende dagbesteding of volgen een traject naar werk of zorg. RBL BNO bereikt alle voortijdig schoolverlaters en verleidt ze om onderwijs te volgen. Ook als sprake is van een krappe arbeidsmarkt waarin werkgevers arbeidskrachten zoeken.	
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage van Gemeente Bernheze in 2025 bedraagt € 88.793,- op een totaal van gemeentelijke bijdragen van € 1.023.623,-. Het aandeel bedraagt daardoor 8,7%.	
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	01-01-2025	31-12-2025
	Eigen vermogen	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.
	RBL had ultimo 2023 een algemene reserve beschikbaar van € 222.647,-.	
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het verwachte resultaat voor 2025 is nihil.	
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.	

9. Heesch West			
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De burgemeester en de portefeuillehouder vastgoed maken deel uit van het Algemeen Bestuur.		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het samenwerkingsverband heeft tot doel het bevorderen van de economische ontwikkeling en werkgelegenheid in de regio "Noordoost Brabant" door middel van het duurzaam ontwikkelen, realiseren, exploiteren en beheren van een kwalitatief hoogwaardig en uit financieel-economisch oogpunt aanvaardbaar regionaal bedrijventerrein, hierna te noemen "bedrijventerrein", op basis van de door de grondgebiedsgemeenten vastgestelde, nog vast te stellen en geldende bestemmingsplannen, wijzigingen daarvan in wijzigingsplannen en uitwerkingen daarvan in uitwerkingsplannen.		
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	Voor Bernheze is het aandeel bepaald op 12%.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		01-01-2025	31-12-2025
	Eigen vermogen	€ 0	€ 0
	Vreemd vermogen	€ 87.279.000	€ 87.279.000
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het verwachte resultaat voor 2025 is geraamd op nihil.		
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	Nu het bestemmingsplan (kleiner dan het oorspronkelijk uit te geven plangebied) is vastgesteld, is de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Heesch West financieel en qua organisatie verder geactiveerd. In april 2022 zijn de boekwaarden, met name historische kosten verwerving en plan- en beheerkosten, van de deelnemende gemeenten ingebracht bij de GR. Dit geldt ook voor de door de gemeenten gevormde verliesvoorzieningen voor de risico's vanuit de bouwgrondexploitatie alsmede de financiering. De verwachte uitgiftedatum zal waarschijnlijk worden vertraagd als het gevolg van lopende bezwaarschriften bij de Raad van State. Naar verwachting zal de uitkomst van STAP-onderzoek 1 juli 2024 gereed zijn. Daarbij zal ook de problematieken rondom netcongestie de uitgeefbaarheid van kavel beïnvloeden. Wellicht wordt de uitgifte uitgesteld tot 2031 voor bedrijven uit de begrote sectoren. Alternatief is dat gestart kan worden met uitgifte van kavel aan (minder gewenste) sectoren. Aansluitingen van 3 x 80 amp zijn wel mogelijk. Als gevolg van bovenstaande problematiek zullen verschillende scenario's worden opgesteld, inclusief de financiële consequentie per scenario. Scenario's en doorrekeningen dienen eind juli 2024 gereed te zijn en zullen worden afgestemd na de zomer met het bestuur. De grondexploitatie van de GR Heesch wordt elk jaar geactualiseerd en bij tekorten zullen de deelnemende gemeente het tekort telkenmale aanvullen. Hierdoor hoeft de GR Heesch West geen reserve aan te houden voor het weerstandsvermogen.		

10. Centrumregeling Wet Maatschappelijke ondersteuning Regio Brabant Noordoost-oost 2020-2023

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De colleges van B&W geven de centrumgemeente Oss mandaat en volmacht om binnen het in deze regeling vastgestelde kader de genoemde taken en opdracht uit te voeren. De portefeuillehouder Wmo maakt deel uit van het reguliere overleg.									
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De regeling is aangegaan met als doel het behartigen van de belangen van de gemeenten op het gebied van de doelmatige inkoop van ondersteuning in het kader van de Wmo volgens het systeem van bestuurlijk aanbesteden.									
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De kosten voor de inkooporganisatie zijn gebaseerd op een begroting, die jaarlijks met het inkoopplan wordt vastgesteld. De doorberekening naar de deelnemende gemeenten vindt plaats naar rato van het aantal inwoners per 1-1-2023. De bijdrage voor 2025 is € 139.847,- excl. btw. De totale bijdragen van alle deelnemers is € 1.251.100,- waarmee het aandeel van Bernheze komt op 11,2%.									
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table border="1"><thead><tr><th></th><th>01-01-2025</th><th>31-12-2025</th></tr></thead><tbody><tr><td>Eigen vermogen</td><td>n.v.t.</td><td>n.v.t.</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>n.v.t.</td><td>n.v.t.</td></tr></tbody></table>		01-01-2025	31-12-2025	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	01-01-2025	31-12-2025								
Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.								
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.								
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het te verwachte resultaat voor 2024 wordt geraamd op nihil.									
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.									

11. Centrumregeling Jeugdhulp Noordoost-Brabant 2020

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De colleges geven de centrumgemeente Den Bosch mandaat en volmacht om binnen het in deze regeling vastgestelde kader de genoemde taken en opdracht uit te voeren, uiteraard begrensd door wetgeving, jurisprudentie en vooraf vastgestelde financiële kaders									
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De regeling is aangegaan met als doel het behartigen van de belangen van de gemeenten op het gebied van de doelmatige inkoop van de individuele voorzieningen en de flexibele jeugdhulp, volgens het systeem van bestuurlijk aanbesteden.									
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De kosten voor de inkooporganisatie zijn gebaseerd op een begroting, die jaarlijks met het inkoopplan wordt vastgesteld. De bijdrage voor 2025 is € 109.575,-. De totale bijdragen van alle deelnemers is € 2.590.417,- waarmee het aandeel van Bernheze komt op 4,23%. De doorberekening naar de deelnemende gemeenten vindt met ingang van 1-1-2024 plaats o.b.v. de onderlinge verhouding van de inkomsten van de gemeenten uit het gemeentefonds binnen het cluster 'individuele voorzieningen'.									
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table border="1"><thead><tr><th></th><th>01-01-2025</th><th>31-12-2025</th></tr></thead><tbody><tr><td>Eigen vermogen</td><td>n.v.t.</td><td>n.v.t.</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>n.v.t.</td><td>n.v.t.</td></tr></tbody></table>		01-01-2025	31-12-2025	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	01-01-2025	31-12-2025								
Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.								
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.								
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	n.v.t.									
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.									

12. Belastingensamenwerking Oost Brabant (BSOB)																
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Via de portefeuillehouder is Bernheze vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.															
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	De gemeente deelt mee in de gemeenschappelijke regeling waar een samenwerking is ontstaan tussen het waterschap Aa en Maas en 9 deelnemende gemeenten. De BSOB draagt zorg voor de oplegging en inning van gemeentelijke belastingen (de belastingtaken).															
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage voor Gemeente Bernheze in 2025 bedraagt € 700.992,-. De totale bijdragen van de gemeenten en het waterschap bedraagt € 12.237.740,- of terwijl 5,73%.															
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th colspan="2">01-01-2023</th> <th colspan="2">31-12-2023</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€</td> <td>956.000</td> <td>€</td> <td>680.000</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€</td> <td>15.739.000</td> <td>€</td> <td>16.728.000</td> </tr> </tbody> </table>		01-01-2023		31-12-2023		Eigen vermogen	€	956.000	€	680.000	Vreemd vermogen	€	15.739.000	€	16.728.000
	01-01-2023		31-12-2023													
Eigen vermogen	€	956.000	€	680.000												
Vreemd vermogen	€	15.739.000	€	16.728.000												
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het te verwachte resultaat voor 2025 wordt geraamd op nihil.															
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	De interne risico's betreffen vnl. personele risico's (langdurige uitval, beschikbaarheid voldoende gekwalificeerde medewerkers) en ICT-risico's (storingsgevoeligheid ICT-structuur). De externe risico's betreffen de afhankelijkheid van externe partijen en daardoor niet goed functionerende werkomgeving en de gegevensbescherming. De BSOS heeft geen reserve weerstandscapaciteit. Eventuele tegenvallers worden doorberekend aan de deelnemers.															

B. Vennootschappen en coöperaties

Voor privaatrechtelijke organisaties gelden de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek. Dit betekent dat binnen vijf maanden de stukken moeten zijn gepubliceerd. Indien de benodigde gegevens tijdig beschikbaar zijn hebben we die opgenomen.

1. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten																
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Als aandeelhouder maakt de gemeentelijke portefeuillehouder deel uit van de jaarlijkse aandeelhoudersvergadering.															
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Bankinstelling van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang.															
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	Op een totaal van 55.690.720 aandelen bezit de gemeente Bernheze 21.060 aandelen. Dit is een bescheiden aandeel van 0,037816%.															
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th colspan="2">01-01-2023</th> <th colspan="2">31-12-2023</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>€</td> <td>4.615 miljoen</td> <td>€</td> <td>4.721 miljoen</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>€</td> <td>107.459 miljoen</td> <td>€</td> <td>110.834 miljoen</td> </tr> </tbody> </table>		01-01-2023		31-12-2023		Eigen vermogen	€	4.615 miljoen	€	4.721 miljoen	Vreemd vermogen	€	107.459 miljoen	€	110.834 miljoen
	01-01-2023		31-12-2023													
Eigen vermogen	€	4.615 miljoen	€	4.721 miljoen												
Vreemd vermogen	€	107.459 miljoen	€	110.834 miljoen												
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Over 2023 heeft BNG-bank een nettowinst na belastingen behaald van € 254.000.000,-. Over het toekomstig resultaat 2024 en 2025 doet de bank geen uitspraak.															
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.															

2. NV Brabant Water																
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Als aandeelhouder maakt de gemeentelijke portefeuillehouder deel uit van de jaarlijkse aandeelhoudersvergadering.															
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Watervoorziening															
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De gemeente Bernheze participeert voor € 2.451,61 in het aandelenkapitaal van € 278.000,-. Dit is een belang van 0,9%.															
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table border="1"><thead><tr><th></th><th colspan="2">01-01-2023</th><th colspan="2">31-12-2023</th></tr></thead><tbody><tr><td>Eigen vermogen</td><td>€</td><td>690.022 miljoen</td><td>€</td><td>699.235 miljoen</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€</td><td>584.613 miljoen</td><td>€</td><td>618.615 miljoen</td></tr></tbody></table>		01-01-2023		31-12-2023		Eigen vermogen	€	690.022 miljoen	€	699.235 miljoen	Vreemd vermogen	€	584.613 miljoen	€	618.615 miljoen
	01-01-2023		31-12-2023													
Eigen vermogen	€	690.022 miljoen	€	699.235 miljoen												
Vreemd vermogen	€	584.613 miljoen	€	618.615 miljoen												
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	In 2023 werd een nettoresultaat behaald van € 9,2 miljoen.															
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.															

C. Stichtingen en verenigingen

1. Vereniging van Eigenaars van "De Pas" De Misse 4																
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De portefeuillehouder gemeentelijk vastgoed, de bedrijfsleider accommodaties en een beleidsmedewerker van financiën van de Gemeente Bernheze maken het bestuur van de VVE, dat drie bestuursleden kent.															
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Beheer en onderhoud van het exterieur van het gebouw "De Pas", waarvan gemeente Bernheze sinds 31 augustus 2020 enige eigenaar is.															
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	Alle exploitatiekosten van de VVE plus de kosten van groot onderhoud worden verrekend via 55% gemeente en 45% de Pas. Verrekening is onderdeel van de verhuurovereenkomst van Stichting de Pas en loopt via de Gemeente Bernheze.															
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table border="1"><thead><tr><th></th><th colspan="2">01-01-2023</th><th colspan="2">31-12-2023</th></tr></thead><tbody><tr><td>Eigen vermogen</td><td></td><td>n.v.t.</td><td></td><td>n.v.t.</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€</td><td>239.799</td><td>€</td><td>255.784</td></tr></tbody></table>		01-01-2023		31-12-2023		Eigen vermogen		n.v.t.		n.v.t.	Vreemd vermogen	€	239.799	€	255.784
	01-01-2023		31-12-2023													
Eigen vermogen		n.v.t.		n.v.t.												
Vreemd vermogen	€	239.799	€	255.784												
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De jaarlijkse exploitatie sluit zonder saldo. De kosten worden verdeeld op basis van statutaire afspraken.															
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	N.v.t.															

2. Zorg- en veiligheidshuis Brabant Noordoost (voorheen: St. Regionaal Veiligheidshuis Maas en Leijgraaf)

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De burgemeester van de gemeente Oss vertegenwoordigt de gemeente Bernheze.		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Deze stichting is opgericht om een betere afstemming tussen partners op het terrein van veiligheid te bereiken (politie, gemeenten, openbaar ministerie en diverse welzijnsinstellingen). De meerwaarde van de samenwerking van organisaties op een fysieke locatie ligt in de sluitende aanpak van criminaliteit en overlast en de aanpak van de achterliggende problemen bij de betrokkenen. Door het bundelen van activiteiten ontstaat een compleet zicht op de situatie van daders, overlastgevers en slachtoffers, zodat het mogelijk wordt om gezamenlijk en geïntegreerd te handelen.		
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De gemeentelijke bijdrage voor Bernheze bedraagt in 2025 € 37.800,-.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		01-01-2025	31-12-2025
	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	n.v.t.		
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.		

3. Regio Noordoost-Brabant (RNOB)

Wijze waarop de gemeente een belang heeft	Bij het onderdeel 'overheden' worden alle samenwerkende gemeenten vertegenwoordigd door hun portefeuillehouder.		
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het samenwerkingsverband erkent de diversiteit in de regio, maar gaat uit van gelijkwaardigheid, waarbij elkaar gunnen en afspraken maken belangrijke pijlers zijn. Dit is een belangrijke basis voor de samenwerking, naast de nieuwe inhoudelijke Samenwerkingsagenda. In de Samenwerkingsagenda "richting 2030" is vastgelegd wat de samenwerking van plan is op te pakken. Steeds meer wordt ingezet op samenwerking met provincie, omliggende regio's en het rijk met een aangescherpte en daadkrachtigere organisatie.		
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De bijdrage van gemeente Bernheze in 2025 bedraagt: Bijdrage Regiofonds: € 3,12 per inwoner of terwyl € 101.466,- Bijdrage arbeidsmarktprogramma Noordoost Brabant Werkt!: € 1,04 per inwoner of totaal € 33.713,- De totale bijdragen van de gemeente en waterschappen is geraamd op € 2.042.843,- waardoor het aandeel voor Bernheze is € 6,92%		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		01-01-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 370.189	€ Nog niet bekend
	Vreemd vermogen	€ 3.580.739	€ Nog niet bekend
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het verwachte resultaat voor 2025 is nihil		
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.		

4. Vereniging van Eigenaars Plein 1969 I&II																
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De portefeuillehouder maatschappelijk vastgoed maakt deel uit van het bestuur van de VVE, dat twee bestuursleden kent.															
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Beheer en onderhoud van het exterieur van het gebouw "Plein 169 I&II" voor de gezamenlijke eigenaren (Woonstichting JOOST en gemeente Bernheze).															
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	Statutair is vastgelegd dat verrekening van kosten plaatsvindt voor 18% voor de gemeente Bernheze en voor 82% voor Woonstichting JOOST. Voor 2025 is de bijdrage van gemeente Bernheze € 5.847,-.															
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table border="1"><thead><tr><th></th><th colspan="2">01-01-2023</th><th colspan="2">31-12-2023</th></tr></thead><tbody><tr><td>Eigen vermogen</td><td>€</td><td>67.716</td><td>€</td><td>89.288</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€</td><td>1.180</td><td>€</td><td>0</td></tr></tbody></table>		01-01-2023		31-12-2023		Eigen vermogen	€	67.716	€	89.288	Vreemd vermogen	€	1.180	€	0
	01-01-2023		31-12-2023													
Eigen vermogen	€	67.716	€	89.288												
Vreemd vermogen	€	1.180	€	0												
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Het verwachte resultaat voor 2025 is nihil.															
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.															

5. Vereniging van Eigenaars Bibliotheek met Bovenwoningen De Misse / Hoogstraat																
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De portefeuillehouder maatschappelijk vastgoed maakt deel uit van het bestuur van de VVE, dat twee bestuursleden kent.															
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Beheer en onderhoud van het exterieur van het gebouw De Misse/Hoogstraat te Heesch voor de gezamenlijke eigenaren (Stichting Mooiland en gemeente Bernheze).															
Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	Statutair is vastgelegd dat verrekening van kosten plaatsvindt voor 50% voor de gemeente Bernheze en voor 50% voor Stichting Mooiland.															
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar	<table border="1"><thead><tr><th></th><th colspan="2">01-01-2023</th><th colspan="2">31-12-2023</th></tr></thead><tbody><tr><td>Eigen vermogen</td><td>€</td><td>56.674.</td><td>€</td><td>62.733</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€</td><td>n.v.t.</td><td>€</td><td>n.v.t.</td></tr></tbody></table>		01-01-2023		31-12-2023		Eigen vermogen	€	56.674.	€	62.733	Vreemd vermogen	€	n.v.t.	€	n.v.t.
	01-01-2023		31-12-2023													
Eigen vermogen	€	56.674.	€	62.733												
Vreemd vermogen	€	n.v.t.	€	n.v.t.												
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	De begroting 2025 is op het moment van opstellen van deze begroting nog niet ontvangen.															
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	N.v.t.															

D. Overige verbonden partijen

1. Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC)	
Wijze waarop de gemeente een belang heeft	De gemeente Bernheze wordt vertegenwoordigd door een burgemeester uit onze regio
Openbaar belang dat er mee gediend wordt	Het versterken van de bestuurlijke aanpak van de georganiseerde criminaliteit en vervolgens de ontwikkeling van een geïntegreerde aanpak van de georganiseerde criminaliteit te faciliteren en te stimuleren.

1. Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC)

Het belang van Bernheze aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar	De verwachte bijdrage voor 2025 bedraagt € 31.440,-.		
De verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar		01-01-2025	31-12-2025
	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
De verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar	Ten tijde van het opstellen van deze begroting was de begroting 2025 van het RIEC nog niet ontvangen.		
Eventuele risico's: Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie	n.v.t.		

G. Grondbeleid

Algemeen

De gemeente Bernheze wil regie voeren op haar ruimtelijk beleid. Het uitgangspunt is dat, bij gelijke geschiktheid, voorkeur wordt gegeven aan projecten waarin de grond in eigendom van de Gemeente Bernheze is. Voor de geschikte locaties waar de gemeente de grond al in eigendom heeft zal het op basis van het vorige beleid ingezette actieve grondbeleid worden voortgezet. Actief grondbeleid is echter geen vanzelfsprekendheid meer. De gemeente Bernheze zal kiezen voor maatwerk, waarbij per ontwikkelingsopgave zal worden gekeken welke strategie (of combinatie van strategieën) het meest effectief is.

Daar waar initiatieven uitblijven en/of voor locaties waar de gemeente zelf actief sturing wil geven aan (de kwaliteit) van ruimtelijke ontwikkelingen, zal onderzocht worden of (aanvullend) actief grondbeleid een optie is.

De Gemeente Bernheze heeft op 25 januari 2024 de nota grondbeleid 2024-2027 vastgesteld, die de basis vormt voor het te hanteren grondbeleid.

Woningbouwplanning

Om de woningbouwopgave (1.800 woningen t/m 2030) voor Bernheze te halen, hebben we voldoende woningbouwplannen. Om de woningen te realiseren, is het wel nodig dat de te volgen procedures leiden tot onherroepelijke plannen. Een deel van de plannen is nog niet zo ver of wacht op een uitspraak van de Raad van State.

Met de aankomende Wet Regie op de Volkshuisvesting zal voor plannen die naar de Raad van State gaan naar verwachting een kortere doorlooptijd gaan gelden. De wet brengt de proceduregang terug van twee gerechtelijke gangen naar één gang. Hierdoor krijgen woningbouwplannen sneller een onherroepelijke status kunnen we tijdig gaan bouwen om de opgave te halen.

Dezelfde wet verplicht ook een programma Volkshuisvesting. Dit leveren we in 2025 op en zal veel huidige beleidsstukken en visies gaan vervangen.

Naast het opleveren van beleid, zullen we ook nieuwe woningbouwplannen aan blijven trekken die aansluiten bij de regionale woondeal en de lokale woonvisie. We blijven goed monitoren welke woningen er volgens de woondeal en lokale woonvisie nog ontbreken. Hierin zullen de plannen de komende jaren vooral moeten voorzien in sociale huur, -koop en betaalbare koopwoningen. Daarbij zoeken we ook plannen met bijzondere woonvormen. Een mooie eerste stap hierin is dat de in het 1ste halfjaar 2025 69 flexwoningen worden opgeleverd, om mensen die afhankelijk zijn van een sociale huurwoning zo snel mogelijk aan woonruimte te helpen.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Bij de geactiveerde bedragen is voor de boekwaarde per 1 januari 2025 uitgegaan van de werkelijke cijfers per 1 januari 2024 vermeerderd met de geraamde bedragen in de begroting 2024, alsmede de bijstellingen hierop. Met betrekking tot de uitgaven en inkomsten van 2025 is uitgegaan van de bedragen zoals deze zijn opgenomen in de laatst vastgestelde geactualiseerde exploitatieopzet.

Met betrekking tot het realiseren van winst heeft het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) de "percentage of completion" regel (POC) verplicht gesteld. Dit is een methode om de jaarwinst bij de grondexploitatie te bepalen. De winst moet jaarlijks worden genomen naar rato van de gerealiseerde kosten en opbrengsten. Dus indien 50% van de kosten is gerealiseerd en 50% van de grond is verkocht, dan dient $50\% \times 50\% = 25\%$ van de geprognoseerde winst te worden genomen. Wanneer de resultaten van een grondexploitatie worden bijgesteld of het voortgangpercentage muteert heeft dit ook gevolgen voor de eerder genomen winst volgens de POC regel.

Grondprijzen

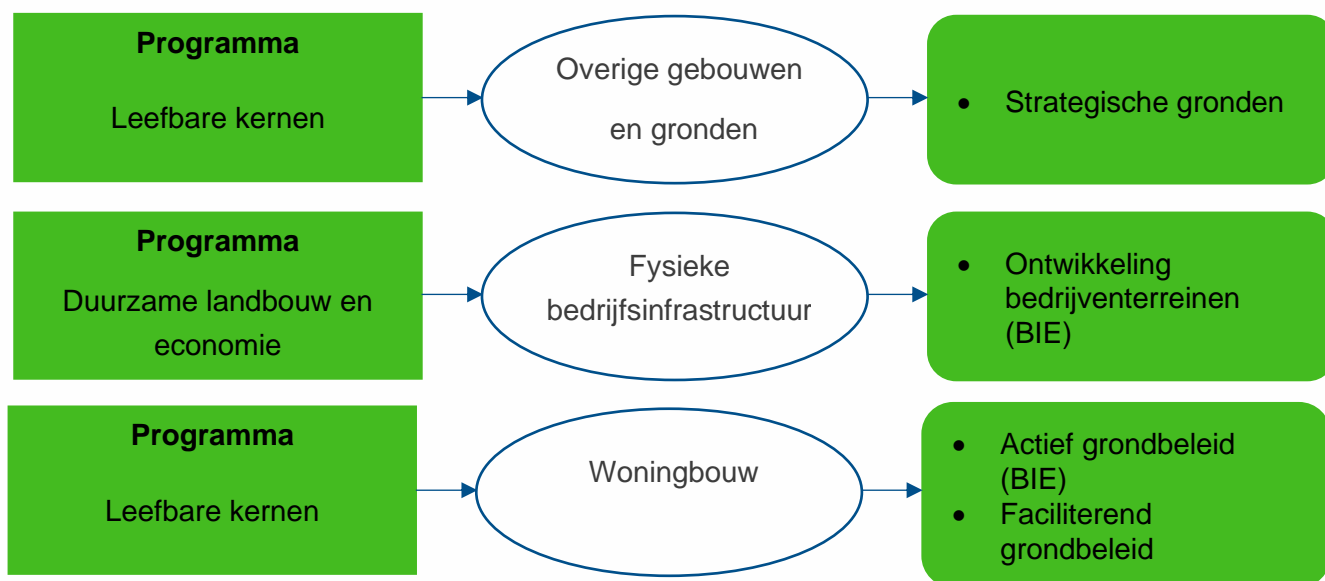
Een andere belangrijke pijler voor de invulling van de exploitatieopzetten zijn de grondprijzen van de uit te geven gronden. Op basis van de nota grondbeleid 2024-2027 worden deze bepaald op basis van een tenderprocedure, taxatie of de gemeentelijke grondprijzenbrief.

Onderhanden werken

Doordat grondexploitaties vaak over meerdere jaren heen lopen, dienen deze aan het einde van het jaar als onderhanden werken op de balans verantwoord te worden. Het onderhanden werk van een grondexploitatie bestaan uit alle tot dan toe gemaakte ontwikkelkosten (inclusief bijgeschreven rente) verminderd met de (eventueel al) gerealiseerde opbrengsten per einde jaar. Deze waarde wordt gecorrigeerd met de eventuele eerder genomen (POC)-winstnemingen en/of genomen verliezen.

Programma's

De commissie Besluit begroting en verantwoording (BBV) schrijft voor dat de activiteiten van het grondbedrijf over drie programma's moeten worden verantwoord.

Vermogenspositie en resultaat

Reserve landschappelijke kwaliteitsverbetering

Per verkochte meter woningbouwgrond op complexen buiten de dorpskernen wordt een bedrag gestort in de bestemmingsreserve landschappelijke kwaliteitsverbetering. De reserve wordt ingezet voor doeleinden ten behoeve van de landschappelijke kwaliteit in het buitengebied. We verwachten in 2025 € 64.000,- toe te voegen aan deze reserve.

Reserve Compensatiefonds Groen

Initiatieven die niet voldoen aan de groennorm van 20% mogen – met instemming van het college – een storting doen in het compensatiefonds groen, zodat op andere locaties de benodigde vergroening alsnog gerealiseerd kan worden.

We verwachten in 2025 € 49.000,- toe te voegen aan deze reserve.

Vennootschapsbelasting (VPB)

De bouwgrondexploitatie is een VPB-plichtige activiteit. De te betalen belasting is een verliespost die (verplicht) in de algemene dienst wordt verantwoord.

Actief grondbeleid (BIE)

Voor de bouwgronden in exploitatie (BIE's) geldt het BBV. Belangrijke punten zijn:

- BIE's moeten worden geopend door de raad. Hierbij wordt de exploitatieopzet vastgesteld. Dit is het kader waarin de toekomstige baten en lasten per jaarschijf zijn weergegeven en daarnaast

het verwachte resultaat inzichtelijk is. In de financiële verordening van 10 december 2020 in artikel 5 lid 10b is het vaststellen van de eerste/initiële exploitatieopzet gemandateerd aan het college.

- Wanneer de actualisatie van het grondexploitatiecomplex planinhoudelijke wijzigingen, dan wel autonome wijzigingen met materiële financiële gevolgen met zich meebrengt, moet deze opnieuw door de raad worden vastgesteld.
- In 2024 en 2025 verwachten we 2 nieuwe grondexploitaties voor woningbouw te openen. Ten tijde van het opstellen van de begroting, waren de kaders nog onvoldoende zichtbaar om daarvoor een betrouwbare grondexploitatie op te stellen. Binnen deze nog te openen grondexploitaties zullen naar schatting ongeveer 550 woningen worden gerealiseerd tot 2031.
- De (resterende) looptijd van deze bouwgronden in exploitatie mag maximaal 10 jaar zijn.
 - Wanneer de periode langer dan 10 jaar is moet daarvoor toestemming worden gevraagd aan de raad. Dit is bij één exploitatie het geval, zijnde Zwarte Molen Zuid. Hiervoor is in de raadsvergadering van 6 juli 2023 de benodigde toestemming gegeven.
- De kosten die worden toegerekend moeten aanwezig zijn op de kostensoortenlijst zoals opgenomen in het besluit Ruimtelijke Ordening (BRO).
- Rente toerekenen over het eigen vermogen is niet toegestaan. De rente moet gebaseerd zijn op de werkelijke rente van het vreemd vermogen, berekend volgens de voorgeschreven regels van het BBV.

Resultaat en uitgifte per complex

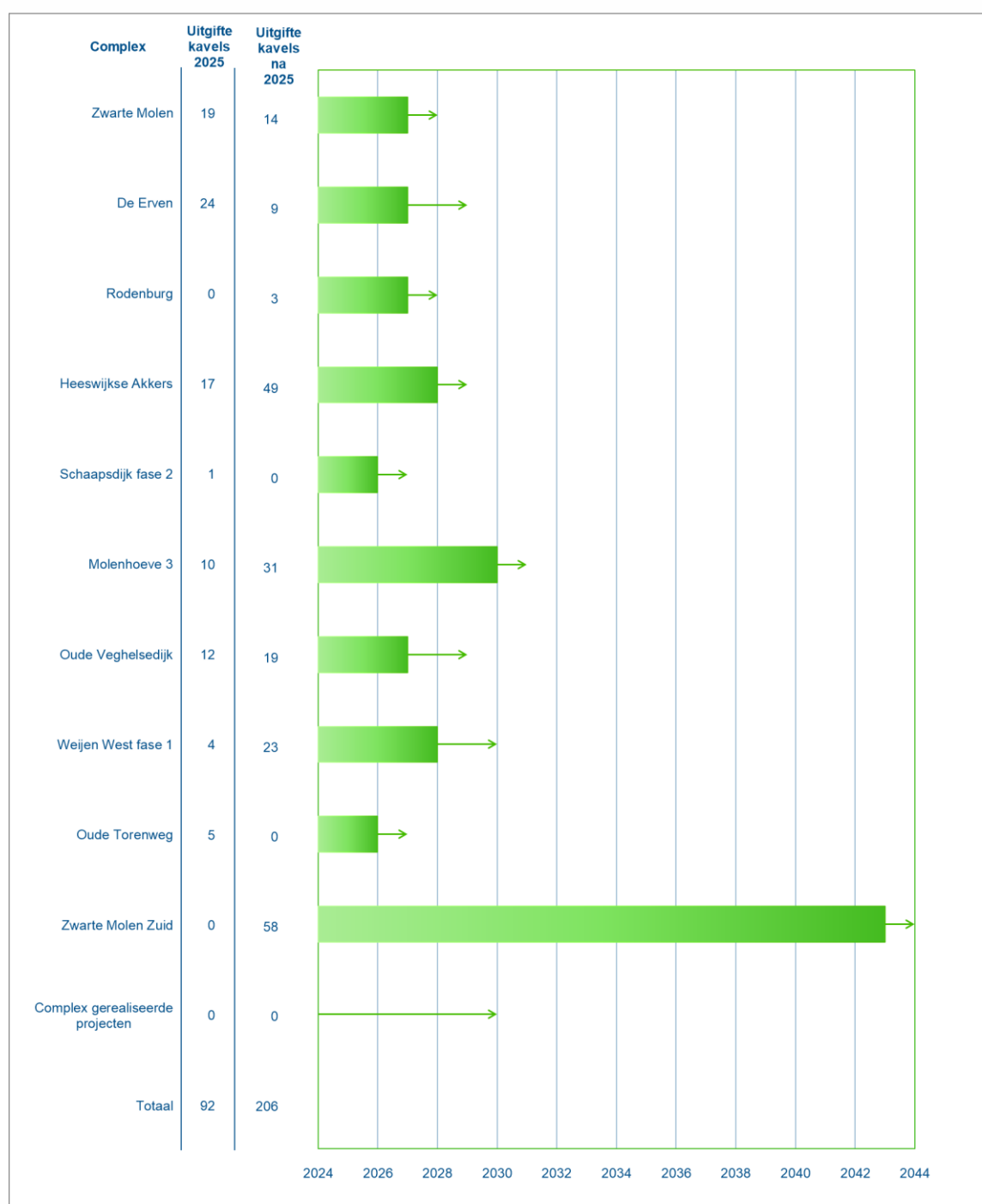
Complex	Gerealiseerd resultaat t/m 2023	Vermoedelijk resterend resultaat
Zwarte Molen	€ 2.245.000	€ 914.000
De Erven	€ 3.782.000	€ 1.801.000
Rodenburg	€ 1.752.000	€ -/ - 11.000
Heeswijkse Akkers	€ -	€ 54.000
Schaapsdijk	€ 315.000	€ 358.000
Molenhoeve 3	€ -	€ 462.000
Oude Veghelsedijk	€ -	€ 44.000
Weijen West fase 1	€ -	€ 326.000
Oude Torenweg	€ -/ - 127.000	€ -
Zwarte Molen Zuid	€ -/ - 467.000	€ -
Complex gerealiseerde projecten	€ -	€ -
Totaal	€ 7.500.000	€ 3.948.000

De vermoedelijke resultaten presenteren we inclusief de winst die nog tussentijds genomen moet worden op basis van de voortgang van de projecten (POC). De vermoedelijke eindresultaten van de BIE woningbouwcomplexen bedraagt samen € 3.948.000,-.

De resultaten van de bouwgrondexploitatie komen direct ten bate of ten laste van de reserve nog nader te bestemmen. Voor 2025 is het verwacht resultaat € 1,1 miljoen positief op basis van de hierboven beschreven POC-methode.

In het overzicht op de volgende pagina worden de ontwikkelingen van de verschillende complexen/plannen uitgezet over de komende jaren. De volle lijn geeft hierbij de jaren aan waarin kavels worden uitgegeven. De pijl geeft aan tot welk jaar er nog investeringen op de planning staan. De planning is dat de complexen afgesloten kunnen worden aan het einde van het jaar waarin de pijl eindigt.

Faciliterend grondbeleid

Bij particuliere ontwikkelingen worden de kosten die de gemeente maakt verhaald op de initiatiefnemer. Voor niet-kwalificerende bouwplannen gaat dit via leges. Voor kwalificerende bouwplannen, worden contracten gesloten met de initiatiefnemer voor het verhaal van de kosten. Voor het voortraject wordt dat gedaan middels een project startup brief (PSU-brief) en voor de formele procedure en verder middels een te sluiten anterieure overeenkomst. Ook eventuele kosten voor nadeelcompensatie worden verhaald op de initiatiefnemer middels de anterieure overeenkomst. Uitgangspunt is dat alle kosten worden verhaald. Het verwacht resultaat van de particuliere exploitaties is voor de gemeente dan ook nihil.

De kosten die de gemeente maakt verband houdende met de ontwikkeling van gronden door derden moeten binnen vijf jaar leiden tot het ontwikkelen van een exploitatieplan of tot het sluiten van een anterieure overeenkomst. Anders moet de gemeente de kosten als verliespost nemen.

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

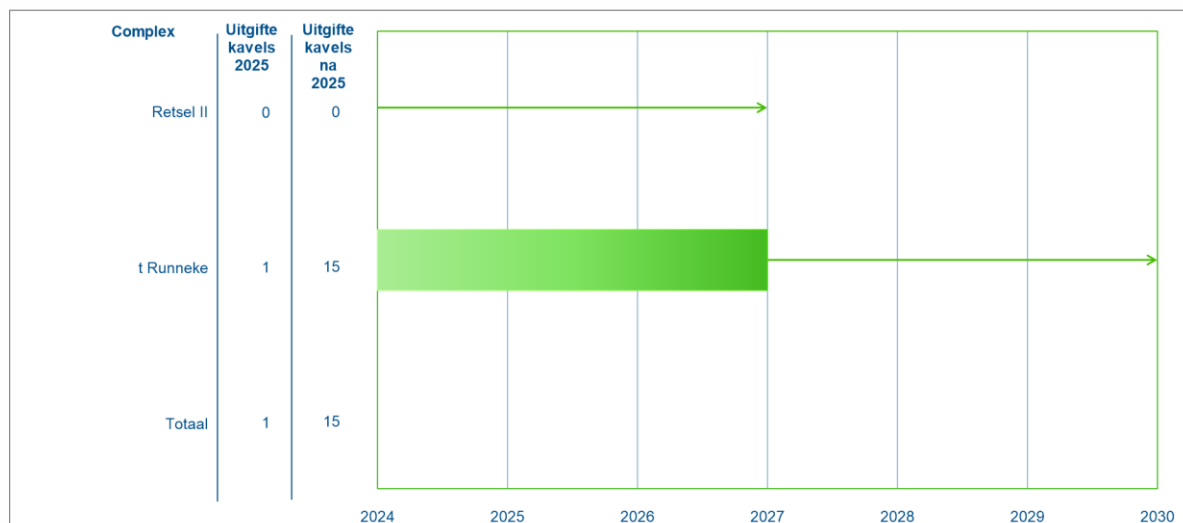
Complexen binnen de fysieke infrastructuur hebben betrekking op de ontwikkeling van bedrijventerreinen en hebben ook de status van BIE. De daarbij horende regelgeving is ook op deze complexen van toepassing. De gemeente Bernheze exploiteert twee complexen onder deze categorie.

Complex	Genomen winst t/m 2023	Vermoedelijk resterend resultaat
Retsel II	€ 89.000	€ 88.000
't Runneke	€ -	€ 35.000
Totaal	€ 89.000	€ 123.000

De vermoedelijke resultaten presenteren we inclusief de winst die nog tussentijds genomen moet worden op basis van de voortgang van de projecten (POC). De vermoedelijke eindresultaten van de BIE van bedrijventerreinen bedraagt samen € 123.000,-.

De resultaten van de bouwgrondexploitatie komen direct ten bate of ten laste van de reserve nog nader te bestemmen. Voor 2025 is het verwacht resultaat op bedrijventerreinen € 87.000,- positief op basis van de hierboven beschreven POC-methode.

In onderstaand overzicht worden de ontwikkelingen van de verschillende bedrijventerreinen uitgezet over de komende jaren. De volle lijn geeft hierbij de jaren aan waarin kavels worden uitgegeven. De pijl geeft aan tot welk jaar er nog investeringen op de planning staan. De planning is dat de complexen afgesloten kunnen worden aan het einde van het jaar waarin de pijl eindigt.

Overige strategische gronden

Hiertoe behoren de gronden die de gemeente Bernheze op voorraad heeft ten behoeve van toekomstige ontwikkeling. Dit zijn de strategische gronden. Bij het openen van een nieuwe grondexploitatieopzet kunnen deze worden overgeheveld van deze categorie naar actief grondbeleid (BIE) of fysieke bedrijfsinfrastructuur (ontwikkeling bedrijventerreinen). De strategische gronden hebben per 1 januari 2024 een boekwaarde van € 2 miljoen.

H. Subsidies

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

De invulling van de maatschappelijke doelstellingen van de Gemeente Bernheze wordt mede vormgegeven door het verstrekken van subsidies. De doelen zijn omschreven in de programma's van de begroting en in specifieke beleidsnota's. De subsidieverlening moet voldoen aan de regels van de Algemene wet bestuursrecht en de subsidieverordening Welzijnssubsidies 2020. De laatste wordt door onszelf bepaald. We kennen jaarlijkse subsidies die per (boek) jaar worden toegekend en projectsubsidies voor bijvoorbeeld projecten of activiteiten. Met een subsidie kunnen de kosten van een activiteit geheel of gedeeltelijk worden betaald.

Naar aanleiding van het rapport van de rekenkamer en de bespreking in de raad van dit rapport hebben we in deze paragraaf een totaal overzicht van de subsidies opgenomen.

(Amateur)organisaties kunnen op basis van de verordening Welzijnssubsidies 2020 of de begroting een subsidie aanvragen. De procedure hiervoor is vastgelegd in deze verordening. Tijdens de looptijd van de subsidie (meestal een (boek)jaar) worden de instellingen bevoorschot. De definitieve vaststelling vindt voor budgetsubsidies achteraf plaats. De overige subsidies worden bij de verlening van de beschikking al vastgesteld. De vaststelling kan om uiteenlopende redenen lager uitvallen dan de verlening. In dat geval vordert Gemeente Bernheze teveel uitbetaalde voorschotten terug. Bij de aanvraag van subsidies vindt een inhoudelijke en financiële toets plaats. De subsidies van professionele instellingen volgt de gemeente tijdens de looptijd van de subsidie, zowel inhoudelijk als financieel.

In de begroting 2024 worden de subsidies met 2,3% geïndexeerd.

Hieronder is het overzicht opgenomen met de subsidies per programma/beleidsterrein. Aan onderstaande cijfers kunnen door (amateur)organisaties geen rechten worden ontleend.

Overzicht subsidies begroting 2025

(Amateur)organisatie		Subsidieplafond 2025 in euro's
Programma 1: Leefbare kernen		
Bijdrage verkeersbrigadiers	Donaties	861
Buurtbusvereniging Kruisstraat - Loosbroek	Overig vrijwillige en zelforganisaties.	1.334
Buurtbus 202 Loosbroek- Lijn 251	Overig vrijwillige en zelforganisaties.	1.334
Samen Sterk HDL – carry cab	Overig vrijwillige en zelforganisaties	4.000

(Amateur)organisatie		Subsidieplafond 2025 in euro's
Programma 2: Gezonde zorgzame gemeente		
Gehandicaptenvereniging GESPOSS	Donaties	431
Stg. Speciale Dansschool Bolero	Donaties	201
Bijzonder Aktief	Donaties	431
Badmintonclub Argus	Vrijwillige en zelforganisaties	1.508
Badmintonclub HBV	Vrijwillige en zelforganisaties	1.357
Basketbalclub SlamDunk 97	Vrijwillige en zelforganisaties	1.083
Handbalvereniging Dynamico	Vrijwillige en zelforganisaties	7.371
Hockeyvereniging HDL	Vrijwillige en zelforganisaties	458
Hockeyvereniging MHC Heesch	Vrijwillige en zelforganisaties	8.521
Korfbalvereniging Altior	Vrijwillige en zelforganisaties	6.376
Korfbalvereniging Korloo	Vrijwillige en zelforganisaties	4.081
Korfbalvereniging Prinses Irene	Vrijwillige en zelforganisaties	5.222
Ruitersportvereniging de Valianten	Vrijwillige en zelforganisaties	504
Tennisvereniging De Balledonk	Vrijwillige en zelforganisaties	347
Tennisvereniging de Broekhoek	Vrijwillige en zelforganisaties	333
Tennisvereniging De Hoef	Vrijwillige en zelforganisaties	496
Tennisvereniging Telro	Vrijwillige en zelforganisaties	652
Tennisvereniging TVV ' 82	Vrijwillige en zelforganisaties	172
Turn- en gymnastiekvereniging Sine Cura	Vrijwillige en zelforganisaties	3.941
Special gym	Vrijwillige en zelforganisaties	1.483
Gymnastiekvereniging HGC	Vrijwillige en zelforganisaties	4.289
Voetbalvereniging Avesteyn	Vrijwillige en zelforganisaties	15.461
Voetbalvereniging Heeswijk	Vrijwillige en zelforganisaties	13.349
Voetbalvereniging HVCH	Vrijwillige en zelforganisaties	27.781
Voetbalvereniging Prinses Irene	Vrijwillige en zelforganisaties	16.270
Voetbalvereniging Vorstenbosche Boys	Vrijwillige en zelforganisaties	12.650
Sportclub Loosbroek (voetbal)	Vrijwillige en zelforganisaties	10.663
Zwem- en polovereniging Gorgo	Vrijwillige en zelforganisaties	4.348
Dance Team Nistelrode	Vrijwillige en zelforganisaties	1.457
Streetdance Vereniging Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	2.062
I.V.N. Bernheze	Vrijwillige en zelforganisaties	2.371
De Notenkrakers Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	8.270
Fanfare Aurora	Vrijwillige en zelforganisaties	14.737
Muziekvereniging Animato Nistelrode	Vrijwillige en zelforganisaties	13.224
Harmonie St. Servaes	Vrijwillige en zelforganisaties	15.838
Koninklijke Fanfare St Willibrord	Vrijwillige en zelforganisaties	15.013
Toneelvereniging Arcadia	Vrijwillige en zelforganisaties	512

(Amateur)organisatie		Subsidieplafond 2025 in euro's
Toneelvereniging Kantlijn	Vrijwillige en zelforganisaties	824
Toneelvereniging Verenigde Spelers	Vrijwillige en zelforganisaties	569
Koor Orféon	Vrijwillige en zelforganisaties	735
Kamerkoor Mi Canto	Vrijwillige en zelforganisaties	563
Zanggroep Koraal	Vrijwillige en zelforganisaties	945
Stg. Semper Crescendo	Vrijwillige en zelforganisaties	1.740
Ouderenkoor Cantando	Vrijwillige en zelforganisaties	945
Popkoor Noiz	Vrijwillige en zelforganisaties	620
EHBO afd. Heesch	Vrijwillige en zelforganisaties	1.342
EHBO afd. Heeswijk-Dinther	Vrijwillige en zelforganisaties	2.486
EHBO afd. Nistelrode	Vrijwillige en zelforganisaties	2.452
EHBO afd. Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	845
Internationale zaken	Vrijwillige en zelforganisaties	45.992
Carnavalsstichting De Wevers	Vrijwillige en zelforganisaties	2.435
Stg. Carnaval De Piereslikkers	Vrijwillige en zelforganisaties	920
Stg. Carnaval HDL	Vrijwillige en zelforganisaties	3.174
Stg. Carnaval Heesch	Vrijwillige en zelforganisaties	4.813
Stg. Jeugdcarnavaal Heeswijk-Dinther	Vrijwillige en zelforganisaties	990
Oranjecomité Heesch	Vrijwillige en zelforganisaties	4.728
Oranjecomité Heeswijk-Dinther	Vrijwillige en zelforganisaties	4.217
Oranjecomité Loosbroek	Vrijwillige en zelforganisaties	1.298
Oranjecomité Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	838
Stg. Viering Koningsdag Nistelrode	Vrijwillige en zelforganisaties	2.117
Heemkundekring De Elf Rotten	Vrijwillige en zelforganisaties	2.220
Heemkundekring De Wojstap	Vrijwillige en zelforganisaties	1.577
Heemkundekring Nistelvorst	Vrijwillige en zelforganisaties	2.735
Stg. Dorpsraad Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	2.848
Stg. Kerncommissie Loosbroek	Vrijwillige en zelforganisaties	2.638
Dorpsraad Nistelrode	Vrijwillige en zelforganisaties	4.090
Stg. Actief Burgerschap Heeswijk-Dinther	Vrijwillige en zelforganisaties	4.895
De Zonnebloem Heeswijk-Dinther-Loosbroek-Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	2.288
De Zonnebloem Nistelrode	Vrijwillige en zelforganisaties	1.340
De Horizon Heesch	Vrijwillige en zelforganisaties	2.677
KBO Dinther	Vrijwillige en zelforganisaties	2.227
KBO Heesch	Vrijwillige en zelforganisaties	3.207
KBO Heeswijk	Vrijwillige en zelforganisaties	1.618
KBO Loosbroek	Vrijwillige en zelforganisaties	1.031
KBO Nistelrode	Vrijwillige en zelforganisaties	2.400

(Amateur)organisatie		Subsidieplafond 2025 in euro's
KBO Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	1.188
The Winning Mood 1977	Vrijwillige en zelforganisaties	2.352
Stg. Jong Nederland HDL	Vrijwillige en zelforganisaties	8.184
Stg. Jong Nederland Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	10.355
Stg. Scouting Heesch	Vrijwillige en zelforganisaties	10.744
Stg. Scouting Mira Ceti Nistelrode	Vrijwillige en zelforganisaties	9.798
Stg. Mini Heesch	Vrijwillige en zelforganisaties	7.599
Stg. Jeugdbelangen Vorstenbosch (Kindervakantieweek)	Vrijwillige en zelforganisaties	1.500
Stg. Jeugdbelangen Nistelrode	Vrijwillige en zelforganisaties	2.941
Stg. Jeugdbelangen Nistelrode - sinterklaasactiviteiten	Vrijwillige en zelforganisaties	605
Stg. Jeugdbelangen Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	1.083
Stg. Ranja, kindervakantieweek	Vrijwillige en zelforganisaties	6.002
Tienseos Vorstenbosch	Vrijwillige en zelforganisaties	1.171
Tienseos Vorstenbosch – exploitatie huisvesting	Vrijwillige en zelforganisaties	4.021
Gehandicapten- en mindervalidenvereniging DIO	Vrijwillige en zelforganisaties	907
Stg. Instructiebad 't Kuipke	Budgetsubsidies	46.029
Muzelinck	Budgetsubsidies	161.191
Hafa-opleiding muziekgezelschappen	Budgetsubsidies	102.923
Noord Oost Brabantse Bibliotheken (NOBB) incl. schoolbibliotheken Vorstenbosch en Loosbroek	Budgetsubsidies	777.161
Stg. Omroep Maasland (DTV)	Budgetsubsidies	79.771
Vluchtelingenwerk WOBB	Budgetsubsidies	69.513
Vluchtelingenwerk WOBB t.b.v. maatschappelijke begeleiding	Budgetsubsidies	70.000
Stg. Radar (meldpunt discriminatie)	Budgetsubsidies	19.513
Ons Welzijn	Budgetsubsidies	3.105.468
C.C. Servaes (ouderenactiviteiten en computerhoek)	Budgetsubsidies	28.026
KBO Vorstenbosch – huisvesting	Budgetsubsidies	21.555
KBO Nistelrode – huisvesting	Budgetsubsidies	23.022
KBO Heesch – huisvesting	Budgetsubsidies	51.969
KBO Heesch – compensatieregeling verlies inkomsten barexploitatie (afbouwregeling)	Budgetsubsidies	4.000
SCC De Wis - huisvesting	Budgetsubsidies	5.402
KBO Heesch – meer bewegen voor ouderen	Budgetsubsidies	5.945
KBO Loosbroek – meer bewegen voor ouderen	Budgetsubsidies	3.936

(Amateur)organisatie		Subsidieplafond 2025 in euro's
KBO Nistelrode – meer bewegen voor ouderen	Budgetsubsidies	4.914
KBO Vorstenbosch – meer bewegen voor ouderen	Budgetsubsidies	1.217
Stg. SCC de Pas	Budgetsubsidies	17.167
Stg. De Eijnderic	Budgetsubsidies	130.686
Open Jongeren centrum Nistelrode	Budgetsubsidies	16.338
I Meet - jongerensociëteit Heeswijk-Dinther	Budgetsubsidies	28.979
Stg GGZ - inloopfunctie	Budgetsubsidies	52.173
Stg. Natuurtheater De Kersouwe	Overig vrijwillige en zelforganisaties	2.476
Moluks cultureel erfgoed	Overig vrijwillige en zelforganisaties	5.000
Bernhezer Kunst Kring (BKK)	Overig vrijwillige en zelforganisaties	6.051
Stg. Meierijsche Museumboerderij	Overig vrijwillige en zelforganisaties	9.819
Kasteel Heeswijk	Overig vrijwillige en zelforganisaties	9.077
Stg. Dierenverblijf Heelwijk	Overig vrijwillige en zelforganisaties	3.892
Slachtofferhulp Nederland regio Zuid-Oost	Overig vrijwillige en zelforganisaties	12.102
Kernnetwerken	Overig vrijwillige en zelforganisaties	138.900
Stg Rechtswinkel Bernheze	Overig vrijwillige en zelforganisaties	3.500
Voedselbank Oss e.o.	Overig vrijwillige en zelforganisaties	4.950
Jeugdfonds Sport & Cultuur Brabant	Overig vrijwillige en zelforganisaties	20.000
Stg. Leergeld Oss - Bernheze	Overig vrijwillige en zelforganisaties	10.000
Schuldhulpmaatje Bernheze	Overig vrijwillige en zelforganisaties	8.520
Stg. VPTZ Oss-Maasland	Overig vrijwillige en zelforganisaties	1.429
Programma 4: Duurzame landbouw en economie		
De Stofvreters	Donaties	306
Stg. Natuurcentrum De Maashorst	Budgetsubsidies	46.718
Programma 5: Weerbare en veilige samenleving		
Stg. Halt Oost-Brabant	Overig vrijwillige en zelforganisaties	10.290
Totaal		5.542.549

I. Wet open overheid (Woo)

De Wet open overheid (Woo) is 1 mei 2022 in werking getreden. Met deze nieuwe wet is een belangrijke stap gezet naar een opener overheid. De Woo vergroot voor iedereen de toegang tot overheidsinformatie, bevordert de actieve openbaarmaking en actualiseert de regels voor openheid en openbaarheid. De verplichting tot actieve openbaarmaking wordt gefaseerd ingevoerd, om organisaties de tijd te geven de openbaarmaking van deze categorieën in te richten.

De belangrijkste pijlers van de Woo:

- Actieve openbaarmaking;
- Passieve openbaarmaking;
- Verbetering van de informatiehuishouding.

Actieve openbaarmaking

De Woo noemt zeventien categorieën die wij actief openbaar moeten maken. De verplichte actieve openbaarmaking is nog niet in werking getreden. Wel kan het zijn dat documenten die onder een van de zeventien verplichte categorieën vallen, op dit moment al op grond van een andere wet actief openbaar worden gemaakt. Denk aan de raadsstukken, vastgestelde verordeningen, beleidsregels, organisatiegegevens en dergelijke. De verplichting tot actieve openbaarmaking van de zeventien categorieën treedt gefaseerd in werking.

Passieve openbaarmaking

Naast het actief openbaar maken kan iedereen altijd vragen om bepaalde informatie (op verzoek) openbaar te maken. Ook bij openbaarmaking op verzoek gaat de Woo ervan uit dat het belang van openbaarheid altijd geldt en dat alleen in uitzonderingsgevallen een bijzonder belang vóór openbaarmaking kan gaan. Concreet betekent dit dat een Woo-verzoek (of onderdelen daarvan) alleen kan (of kunnen) worden geweigerd wanneer een beschermd belang in het geding is.

Voor het behandelen van een Woo-verzoek mogen we geen leges heffen, omdat het algemene belang van openbaarheid niet te zien is als individuele dienstverlening. We hebben ook een Woo-contactpersoon aangesteld. De Woo-contactpersoon helpt de verzoeker om informatie o.a. bij het indienen/formuleren van het Woo-verzoek.

Inmiddels is er een projectgroep Woo opgestart om de volgende stappen van te gaan zetten. De eerst volgende stap is het digitaal toegankelijk maken van Woo-verzoeken en de besluiten daarop. Daarnaast is er software aangeschaft voor het zoeken naar documenten, anonimiseren en het ontsluiten van informatie.

Verbetering van de informatiehuishouding

Een van de uitgangspunten van de Woo is dat de informatiehuishouding op orde is. De verbetering van de informatiehuishouding is bij ons niet nieuw. Jaarlijks worden stappen gezet, mede onder invloed van zaakgericht werken en digitalisering.

Deel 3: Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten

Inleiding

In de begroting met een indeling naar programma's neemt het beleid een centrale plaats in. De bijbehorende cijfers zijn een vertaling van dit beleid. Deel III van de begroting recapituleert de lasten en baten van het programmaplan. Vervolgens gaan wij op hoofdlijnen in op de financiële positie van de gemeente. Verder wordt ingegaan op het investeringsplan en de reservepositie.

Autorisatie budgetten

Conform het bepaalde in artikel 7 en 17 van het Besluit begroting en verantwoording geven wij in een integraal overzicht de budgetten per programma weer. Dit overzicht is hieronder opgenomen.

Elk programma is onderverdeeld naar lasten en baten. Het overzicht toont het abstractieniveau waarop in het kader van dualisme de raad de begrotingsbudgetten autoriseert. Binnen deze budgetten is het college geautoriseerd de begroting uit te voeren. Noodzakelijke mutaties op deze budgetten in de loop van het begrotingsjaar zullen wij aan uw raad door middel van de Tussentijdse rapportages of een separaat voorstel ter besluitvorming voorleggen.

Een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen en de post onvoorzien kunt u vinden in het programmaplan, onderdeel "Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en post onvoorzien".

Omschrijving	Lasten			Baten		
	JR2023	2024	2025	JR2023	2024	2025
Lasten en baten per programma inclusief algemene dekkingsmiddelen en bedrag onvoorzien						
Leefbare kernen	20.073.432	28.177.349	23.699.718	10.820.630	15.514.264	12.068.596
Gezonde zorgzame gemeente	45.988.537	42.852.643	42.132.679	15.506.999	7.984.813	7.245.895
Klimaatbestendig, biodivers en circulair	7.895.831	8.328.384	8.097.214	6.353.218	7.009.154	7.638.695
Duurzame landbouw en economie	568.875	719.277	871.598	131.327	240.891	339.053
Weerbare en veilige samenleving	3.100.813	3.592.649	3.852.822	79.842	108.550	3.632
Dienstverlening en sterke organisatie	3.173.294	3.631.885	3.460.854	382.964	675.106	604.577
Financiën	2.566.960	1.545.118	845.846	1.340.751	935.697	303.496
Algemene dekkingsmiddelen		406.434		63.022.244	66.562.148	69.172.660

Omschrijving	Lasten			Baten		
Overhead	11.177.136	11.977.080	11.739.893	321.721	143.828	79.019
Heffing vennootschapsbelasting	340.218	401.240				
Bedrag onvoorzien	9.404	621.692	94.472			
Totaal van lasten en baten excl. reservemutaties	94.894.500	102.253.751	94.795.096	97.959.696	99.174.451	97.455.623
Totaal van baten	97.959.696	99.174.451	97.455.623			
Saldo van lasten en baten excl. reservemutaties	-3.065.196	3.079.300	-2.660.527			
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves per programma						
Leefbare kernen	4.658.942	2.873.499	1.225.190	4.291.860	8.212.635	448.480
Gezonde zorgzame gemeente	3.027.648	4.975.992		2.875.187	3.742.195	216.486
Klimaatbestendig, biodivers en circulair	189.767	79.875	244.465	850.992	684.637	17.854
Duurzame landbouw en economie		1.000	87.000	4.000		
Weerbare en veilige samenleving		34.945			7.062	
Dienstverlening en sterke organisatie	776.894	216.993	137.802	946.055	419.809	73.897
Financiën	121.844		2.820.670	400.000	12.119	1.097.883
Saldo van lasten en baten incl. reservemutaties	103.669.595	110.436.055	99.310.223	107.327.790	112.252.908	99.310.223
Totaal baten incl. reservemutaties	107.327.790	112.252.908	99.310.223			
Begrotingssaldo na bestemming (overschot (-) / tekort (+))	-3.658.195	-1.816.853	0			
waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	1.114.583		-332.200			
Structureel begrotingssaldo (overschot (-) / tekort (+))	-2.543.610	-1.816.853	-332.200			

Algemene uitgangspunten

Het financiële beleid is gericht op een bedrijfseconomisch verantwoorde grondslag. Mede bepalend hierbij zijn de wettelijke bepalingen en de richtlijnen van de provincie in verband met haar toezichtstaak. De provincies maken gezamenlijk afspraken over de wijze waarop zij het toezicht invullen. Op 2 juli 2019 is het huidig Gemeenschappelijk financieel toezichtkader 2020 (GTK 2020) vastgesteld. Met ingang van het begrotingsjaar 2020 geldt voor alle gemeenten dit GTK.

Bij het financieel toezicht gelden twee vormen van toezicht namelijk repressief en preventief.

- Repressief toezicht

Dit is het uitgangspunt. Voor de gemeente Bernheze is dit sinds jaar en dag van toepassing. Deze vorm van toezicht houdt in dat we de begroting en begrotingswijzigingen direct kunnen uitvoeren zonder voorafgaande goedkeuring van Gedeputeerde Staten (GS).

- Preventief toezicht

Preventief toezicht doet zich voor bij de situatie dat geen sprake is van structureel en reëel evenwicht van de begroting en ook de meerjarenraming onvoldoende aannemelijk maakt dat evenwicht uiterlijk in de laatste jaarschijf van de meerjarenbegroting wordt bereikt. Reëel evenwicht houdt in dat de ramingen volledig, realistisch en haalbaar zijn. Het mogelijke tekort op de jaarrekening kan ook worden meegenomen bij het oordeel van de provincie. Preventief toezicht betekent dat de begroting en de daarop volgende wijzigingen eerst moeten worden goedgekeurd door GS, voordat deze kunnen worden uitgevoerd. Zolang de begroting niet is goedgekeurd mag de gemeente geen verplichtingen aangaan of uitgaven doen, zonder voorafgaande toestemming van GS. GS kunnen bepalen voor welke posten en tot welk bedrag het gemeentebestuur geen goedkeuring behoeft voor het aangaan van verplichtingen, voordat de begroting is goedgekeurd. Dit zal in de praktijk inhouden dat een gemeente uitgaven kan doen tot het niveau van de laatst vastgestelde begroting, inclusief begrotingswijzigingen, tenzij bij de nieuwe begroting het lastenniveau lager is vastgesteld. Voor alles wat nieuw is ten opzichte van de laatste begroting is toestemming nodig van GS.

Algemene uitgangspunten die we hanteren bij de formulering van het financieel beleid zijn:

1. structurele uitgaven met structurele middelen dekken;
2. de begroting en de meerjarenraming zijn structureel en reëel in evenwicht;
3. de tarieven zijn maximaal 100% kostendekkend.

Structureel evenwicht betekent dat structurele lasten gedekt worden door structurele baten. Dit geldt per jaarschijf. Het structureel begrotingssaldo wordt bepaald door het begrotingssaldo te zuiveren van incidentele baten en lasten. Verder op in dit hoofdstuk is het overzicht van de incidentele baten en lasten opgenomen.

De begroting 2025 sluit met een saldo van € 0,-. Na zuivering van de incidentele baten en lasten resteert een structurele begrotingsruimte van € 332.200,-. Hiermee constateren we dat de begroting 2025 structureel in evenwicht is. Daarnaast zijn de ramingen volledig, realistisch, en haalbaar. Hiermee is de begroting ook reëel in evenwicht.

Gelet op de onzekerheid van de financiering door rijksoverheid van de lokale overheden ontstaat in 2026 een grote terugval van inkomsten. Dit heeft ons genoodzaakt om enerzijds behoedzaam te begroten, maar ook de consequenties hiervan in beeld te brengen. Bij de meerjarenbegroting 2026 - 2028 constateren we ten gevolge daarvan tekorten. Dit betreft respectievelijk € 2.273.204,-, € 2.191.508,- en € 1.820.448,-. Dit is het 3de jaar dat we een niet-sluitende meerjarenraming presenteren. Dit past niet in de uitgangspunten voor het financieel beleid wat we als gemeente Bernheze nastreven maar we vinden het onder deze omstandigheden een verantwoorde keuze.

Inmiddels zijn we onder begeleiding van een extern bureau gestart met het in beeld brengen van mogelijke ombuigingen.

Budgettaire uitgangspositie

De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd voor het samenstellen van de begroting 2025:

- Het vertrekpunt is het positief saldo van de begroting 2024.
- Rente baseren wij op de werkelijke rente over het vreemd vermogen.
- We houden rekening met de volledige afschrijvingslasten in het begrotingsjaar t + 1. De investeringen schrijven wij af conform de afschrijvingstermijnen opgenomen in de Financiële verordening 2023.
- Wij hanteren voor de prijsontwikkeling pBBP (prijs Bruto Binnenlands Product) op basis van de indexen die zijn opgenomen in de meicirculaire 2024. Deze percentages zijn gebaseerd op het Centraal Economisch Plan 2024 van het CPB. Dit betekent voor de begroting 2025 een prijsontwikkeling van 2,3%. Voor de ontwikkeling van de tarieven van heffingen, leges en huren etc. wordt in 2025 eveneens rekening gehouden met een stijging van 2,3%.
- Voor de loonkosten 2025 hanteren we een percentage van 4,4%. Dit percentage is gebaseerd op het percentage 'Loonvoet sector overheid', eveneens opgenomen in de meicirculaire 2024.
- De begrotings- en ramingswijzigingen tot en met 16 juli 2024 met een structureel karakter zijn verwerkt in de begroting.
- De geraamde inkomsten uit de algemene uitkering uit het gemeentefonds zijn gebaseerd op de meicirculaire 2024 met de daarin opgenomen uitkeringsfactoren.
- Uit voorzichtigheidsprincipe is in de meerjarenbegroting 2025-2028 uitsluitend voor het jaar begrotingsjaar 2025 rekening gehouden met ruimte onder het plafond BTW-compensatiefonds.
- Daarnaast hebben we in de meerjarenraming geen rekening gehouden met de extra middelen jeugd vanaf 2026 naar aanleiding van de arbitrage-uitspraak van de Commissie van Wijzen.

Financieel perspectief

De begroting 2024 is het startpunt voor het opstellen van de begroting 2025. De aanpassingen die leiden tot het definitieve positieve begrotingsresultaat van € 0,- zijn in het navolgende overzicht opgenomen.

		Bedrag in euro's
	Saldo kadernota 2025-2028 – jaarschijf 2025 - tekort	984.000
1.	Uitkomsten meicirculaire 2024	1.770.430
2.	Inzetten onderuitputting BTW compensatiefonds	-357.000
3.	Actualisatie loon- prijsontwikkeling o.b.v. meicirculaire 2024	-868.110
4.	Herberekening OZB o.b.v. aangepaste inflatie uit meicirculaire 2024	92.000
5.	Uitkomsten 1 ^{ste} tussentijdse rapportage 2024	114.732
6.	Begrotingen 2025 gemeenschappelijke regelingen	-111.000

		Bedrag in euro's
7.	Herziening beleid culturele centra	-99.000
8.	Beleidsvoornemens doorgeschoven naar 2026 e.v.	-483.000
9.	Diverse aanpassingen in beleidsintensiveringen kadernota 2025-2028	-121.450
10.	Overige afwijkingen	-62.300
11.	Riolering (BTW-effect en overheadkosten)	-160.960
12.	Extra OZB-aanpassing boven inflatie van 2,7% voor het begrotingsjaar 2025	-226.260
13.	Inzet plafond maximale begrotingsruimte	-472.082
	Begrotingsresultaat 2025	0

Toelichting van bovenstaande tabel

1. Uitkomsten meicirculaire 2024

Eind mei ontvingen we de meicirculaire. We informeerden uw raad over de uitkomsten van deze circulaire door middel van een notitie ter informatie in juli. Deze circulaire laat een netto negatieve bijstelling zien van € 1.770.430,-. Deze bijstelling is voornamelijk het gevolg van de bijstelling van het accres of terwijl de compensatie van de loon- en prijsontwikkelingen. Deze compensatie is heeft echter een positief effect op de loon- en prijsontwikkelingen van de gemeentelijke begroting.

2. Inzetten onderuitputting BTW-compensatiefonds

Op basis van de uitgangspunten van de toezichthouder mogen we een bedrag van € 799.000,- opnemen in de begroting als baat als gevolg van de ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds. In de kadernota hielden we echter al rekening met een bedrag van € 442.000,-. Per saldo een voordeel effect van € 357.000,-.

3. Actualisatie loon- en prijsontwikkeling o.b.v. meicirculaire 2024

Wij hanteren voor de prijsontwikkeling voor zowel lasten als baten een index van 2,3%. Voor de loonontwikkeling hanteren we een percentage van 4,4%. Dit betreffen de geactualiseerde percentages die in de meicirculaire 2024 zijn gepubliceerd. Dit is in overeenstemming met de uitgangspunten van de toezichthouder.

4. Herberekening OZB o.b.v. aangepaste inflatiecijfers uit de meicirculaire 2024

In de kadernota hielden we rekening met een aanpassing van de OZB-tarieven met 4,1% (3,5% en een nacalculatie over 2024 van 0,6%). In de meicirculaire 2024 is de prijsinflatie echter bijgesteld naar 2,3%. Hierdoor dalen de inkomsten uit de OZB.

5. Uitkomsten 1ste tussentijdse rapportage 2024

In de raadsvergadering van 4 juli 2024 is de 1ste tussentijdse rapportage 2024 vastgesteld. De structurele financieel effect van deze rapportage is € 114.732,-.

6. Begrotingen 2025 gemeenschappelijke regelingen

In de kadernota 2025-2028 hielden we rekening met de kadernota's van de gemeenschappelijke regelingen. In de raadsvergadering van 4 juli 2024 zijn de begrotingen behandeld en vastgesteld van de gemeenschappelijke regelingen. De begrotingen leiden tot een lagere bijdragen van € 111.000,- waarmee in de kadernota nog geen rekening was gehouden. Dit betreft voornamelijk de bijstelling voor de bijdragen van ODBN.

7. Herziening beleid sociaal culturele centra (SCC's)

In 2024 is het beleid vastgesteld voor de SCC's. In dit beleid worden, ter financiële ondersteuning van de SCC's, enkele maatregelen benoemd (vergoeding onderhoud > 20 jaar en vergoeding gebruikersdeel OZB). In de kadernota hebben we rekening gehouden met het uitgangspunt dat we jaarlijks een vast bedrag gaan doteren aan een voorziening onderhoud SCC's. Echter de SCC's zijn geprivatiseerd. Hierdoor kunnen we de bijdrage aan het onderhoud ten laste brengen van de reserve nog nader te bestemmen op het moment dat onderhoud zich voordoet. Deze kosten hebben een grillig verloop.

8. Beleidsvoornemens door geschoven naar 2026

Om het tekort in jaarschijf 2025 terug te brengen is er voor gekozen om een aantal beleidsintensivering door te schuiven naar 2026. In het programmaplan 2025-2028 hebben we in de tabellen 'Wat mag het kosten?' aangegeven welke beleidsintensivering dit betreft met de tekst "was in kadernota (volledig) opgenomen in 2025".

9. Diverse mutaties in beleidsintensivering kadernota 2025-2028

In de kadernota waren een paar beleidsintensivering opgenomen die we in de begroting niet hebben opgenomen (o.a. thuisbezorgen reisdocumenten, opzetten lokale inlooppunten geldzaken).

10. Overige afwijkingen

De budgetten voor het begrotingsjaar 2025 zijn nagelopen en waar nodig hebben we deze aangepast.

11. Riolering (BTW-effect en overheadkosten)

Riolering is een gesloten financiering. Mutaties in de BTW en mutaties in de toerekening van overheadkosten zijn van invloed op de begrotingsruimte. De actualisatie van de budgetten hebben geleid tot een hogere toerekening van BTW en overheadkosten aan riolering en afval wat een gunstig effect heeft op de begrotingsruimte.

12. Extra OZB-aanpassing boven inflatie van 2,7% voor het begrotingsjaar 2025

Naast de reguliere aanpassing op basis van de inflatie (2,3%) stellen we een extra aanpassing voor van 2,7%. Deze vinden we acceptabel gezien de uitdaging waarvoor we staan om te komen tot een structurele sluitende begroting vanaf 2026. Tegelijkertijd willen we vasthouden aan onze

ambities. In de informatienota 2025-2028 gingen we uit van 4,1% ter compensatie van de inflatie inclusief een nacalculatie over 2024.

13. Inzet plafond maximale begrotingsruimte

In 2026 is sprake van een behoorlijke terugval van uitkomsten uit het gemeentefonds. Uit voorzichtigheidsprincipe hebben we voor de periode 2023-2025 de maximale begrotingsruimte begrensd op € 1,5 miljoen. Deze ruimte/buffer hebben we geparkeerd op een stelpost. Voor 2025 brengen we een aantal incidentele kosten ten laste van deze stelpost. In de kadernota brachten we een beleidsintensivering met een incidenteel effect ten laste van deze stelpost. Ondanks het maken van weloverwogen afwegingen (lastenverzwaring, bezuinigingen en efficiënte bedrijfsvoering) resteert nog een tekort op de begroting. Dit tekort hebben we ten laste gebracht van deze stelpost. De beschikbare stelpost in de begroting 2025 behoudt hiermee saldo van € 1.722.787,-. Het saldo van deze stelpost voegen we toe aan de reserve nog nader te bestemmen.

Overzicht incidentele baten en lasten 2025

In de volgende tabellen geven we een overzicht van de incidentele baten en lasten. Incidenteel houdt in dat het gaat om baten en lasten die een tijdelijk karakter hebben. Deze zitten slechts één of enkele jaren in de begroting. Dit overzicht geeft niet alleen inzicht in de incidentele baten en lasten, maar is ook een hulpmiddel bij het beoordelen van het structurele begrotingssaldo. De baten en lasten die niet incidenteel zijn, zijn immers structureel van aard. Het structurele begrotingssaldo geeft aan of de structurele lasten met structurele baten worden afgedekt. Als dat het geval is, is de begroting structureel in evenwicht.

Incidentele baten en lasten kleiner dan € 50.000,- worden als 'overige' per programma opgenomen. We geven bij elke post een toelichting.

Omschrijving	Lasten in euro's	Baten in euro's
Programma 1: Leefbare kernen		
Grondexploitatie	7.527.051	
Grondexploitatie – onderhanden werk/voorraden		8.752.241
Beleefbaar maken Bronsschat (IVP)	50.000	
Implementatie omgevingswet (IVP)	392.500	
Project omschakeling ecologisch groenbeheer	50.000	
Ontwikkelen natte EVZ's	130.702	
Overige posten	69.620	
Programma 2: Gezonde zorgzame gemeente		
Integrale aanpak kwetsbare jongeren 16-27 jaar (project 2025-2027)	50.000	

Omschrijving	Lasten in euro's	Baten in euro's
Overige posten	75.089	
Programma 3: Klimaatbestendig, biodivers en circulair		
Herijking geurverordening	50.000	
Grondexploitatie - bedrijventerreinen	218.221	
Grondexploitatie – onderhanden werk/voorraden		305.221
Overige posten	40.000	
Programma 5: Weerbare en veilige samenleving		
Projectleider weerbare kernen Bernheze	75.000	
Overige posten	7.500	
Programma 6: Dienstverlening en sterke organisatie		
Overige posten	60.000	
Programma 7: Financiën		
Aanvullende dotatie weerstandsreserve	1.097.883	
Overige posten	50.000	
Mutaties reserves en overige baten:		
Programma 1: Leefbare kernen		
Dotatie aan reserve nog nader te bestemmen - Grondexploitatie	1.111.663	
Dotatie aan reserve landschapskwaliteitsverbetering - Grondexploitatie	64.108	
Dotatie reserve compensatiefonds Groen - Grondexploitatie	49.419	
Uit reserve nog nader te bestemmen - Beleefbaar maken Bronsschat (IVP)		50.000
Uit reserve nog nader te bestemmen - Implementatie omgevingswet (IVP)		392.500
Uit reserve nog nader te bestemmen - Project omschakeling ecologisch groenbeheer		50.000
Uit reserve nog nader te bestemmen - Ontwikkelen natte EVZ's		130.702
Uit reserve nog nader te bestemmen – Overige posten		17.500
Programma 2: Gezonde zorgzame gemeente		
Uit reserve Transitie - Integrale aanpak kwetsbare jongeren 16-27 jaar (project 2025-2027)		50.000
Uit reserve nog nader te bestemmen – overige posten		36.589
Uit reserve Transitie – overige posten		10.000
Programma 3: Klimaatbestendig, biodivers en circulair		

Omschrijving	Lasten in euro's	Baten in euro's
Dotatie reserve nog nader te bestemmen – grondexploitatie - bedrijventerreinen	87.000	
Programma 6: Dienstverlening en sterke organisatie		
Uit reserve nog nader te bestemmen – overige posten		50.000
Programma 7: Financiën		
Uit reserve nog nader te bestemmen - Aanvulling weerstandreserve		1.097.883
Totaal	11.274.836	10.942.636
Saldo		332.200

Indien de incidentele kosten een termijn bevatten van langer dan drie jaar maar waarvan de eindigheid onvoorwaardelijk vastligt dan ligt daar altijd een besluit van de raad aan ten grondslag.

Toelichting op tabel incidentele baten en lasten

Grondexploitatie

Mutaties uit grondexploitaties zijn naar de aard van de raming incidenteel. Het totaal van de lasten en het totaal van de baten grondexploitatie hebben we dan ook opgenomen in het overzicht incidentele baten en lasten. De mutatie met de balanspost voorraden, waarmee een saldo € 0 gerealiseerd wordt, hebben we afzonderlijk opgenomen in bovenstaande tabel. De mutaties grondexploitatie hebben daarmee geen invloed op het structureel begrotingssaldo.

Beleefbaar maken Bronsschat

Dit betreft een archeologische vondst waarvan bekeken wordt hoe deze het beste beleefbaar gemaakt kan worden. De kosten hebben een eenmalig karakter en hebben het karakter van tijdigheid.

Implementatie Omgevingswet

Om klaar te zijn voor invoering van de omgevingswet investeren we in de wettelijke instrumenten (omgevingsvisie, -plan en -programma's).

Project omschakeling ecologisch groenbeheer.

De omschakeling naar, en de implementatie van, ecologisch groenbeheer vraagt maatwerk en aandacht. De periode 2025-2027 gebruiken wij onder andere om het beheer van ons buitengebied sterk te verbeteren. Dit betreft een project met een tijdelijk karakter.

Ontwikkelen natte ecologische verbindingzones

We blijven actief werken aan het verbinden van de natuurgebieden door invulling te geven aan onze EVZ (Ecologische Verbindingszone)-opgave. Bij de natte EVZ's doen we dit samen met Waterschap Aa en Maas. Dit betreft een project met een tijdelijk karakter.

Integrale aanpak kwetsbare jongeren 16-27 jaar

We breiden de integrale aanpak voor kwetsbare jongeren (16-27 jaar) uit vanuit de drie wetten WMO, Jeugdhulp en participatiewet. Om hieraan een extra impuls te geven is een incidenteel projectbudget beschikbaar gesteld voor een periode van vier jaar.

Herijking geurverordening

Voor het uitvoeren van het geuronderzoek en de mogelijke herijking van het geurbeleid is in 2024 een bureau ingehuurd. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek zal in 2025 de Geurverordening herijkt worden.

Grondexploitatie - bedrijventerreinen

Mutaties uit grondexploitaties zijn naar de aard van de raming incidenteel. Het totaal van de lasten en het totaal van de baten grondexploitatie hebben we dan ook opgenomen in het overzicht incidentele baten en lasten. De mutatie met de balanspost voorraden, waarmee een saldo € 0 gerealiseerd wordt, hebben we afzonderlijk opgenomen in bovenstaande tabel. De mutaties grondexploitatie hebben daarmee geen invloed op het structureel begrotingssaldo.

Projectleider weerbare kernen Bernheze

We gaan een tijdelijke projectleider aantrekken voor een periode van drie jaar om een impuls te geven aan het project weerbare kernen.

Aanvullende dotatie weerstandsreserve

Op basis van de inventarisatie van de risico's en de weerstandscapaciteit dient de weerstandsreserve te worden aangevuld.

Overzicht mutaties in reserves met een structureel karakter 2025 (art 19 lid d)

Naast bovenstaande mutaties in reserves met een incidenteel karakter zijn er o.a. ook bestemmingsreserves waarvan jaarlijks een bepaald bedrag ten gunste van de exploitatie komt ter (gedeeltelijke) dekking van de (afschrijvings-)lasten van investeringen met een economisch nut. In alle gevallen gaat het over een tijdvak van meer dan drie jaar. De looptijd van de reserves zijn gelijk aan de afschrijvingstermijn van de investering. De aanwending van deze reserves zijn afgedekt met een raadsbesluit. In het raadsbesluit is aangegeven welke lasten gedekt worden, hoe het jaarbedrag is berekend en het aantal jaren van de inzet van de middelen. Bij het inzetten van deze reserves kan dus worden gesproken van structurele dekkingsmiddelen.

In het volgende overzicht zijn de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves weergegeven.

Omschrijving	Lasten in euro's	Baten in euro's
Mutaties in reserves ter dekking van kapitaallasten van investeringen met een economisch nut		
Reserve afschrijving aanpassing huisvesting – dekking afschrijvingslasten		8.471
Reserve afschrijving aanpassing werkruimten – dekking afschrijvingslasten		10.026
Reserve afschrijving elektrische auto's		26.302
Reserve afschrijvingslasten optimaliseren huisvesting de Misse 2, 4 en 6 – dekking afschrijvingslasten (IVP)		20.000
Reserve uitbreiding/vernieuwing sporthal de Hoef – gedeeltelijke dekking afschrijvingslasten		22.523
Reserve accommodatie Prinses Irene – dekking vergoeding aflossing		3.750
Reserve afschrijvingslasten vervanging toplagen KV Altior en Prinses Irene – dekking afschrijvingslasten		11.410
Reserve kapitaallasten de Kanz – dekking afschrijvingslasten brede school De Kanz		5.174
Reserve afschrijvingslasten Kromstraat 2 te Nistelrode – dekking afschrijvingslasten		71.084
Reserve afschrijvingslasten Meerstraat 45 en 45a		51.960
Reserve ondergrondse afvalberging – dekking afschrijvingslasten		9.806
Reserve afschrijvingslasten Vervanging toplaag kunstgras VV Prinses Irene – dekking afschrijvingslasten (IVP)		44.628
Reserve afschrijvingslasten Verbetering akoestiek sporthal 't Vijfeiken – dekking afschrijvingslasten		1.540
Reserve afschrijvingslasten vervanging toplaag kunstgras VV HVCH – dekking afschrijvingslasten		36.001
Reserve afschrijvingslasten renovatie toplaag VV Prinses Irene – dekking afschrijvingslasten (IVP)		9.944
Reserve afschrijvingslasten energieagenda maatschappelijk vastgoed – dekking afschrijvingslasten (IVP)		10.400
Reserve afschrijvingslasten nieuwbouw/renovatie basisschool Op Weg – dekking afschrijvingslasten		96.102
Reserve afschrijvingslasten flexwoningen Schoonstraat – dekking afschrijvingslasten		14.811
Reserve bouw gemeentewerf – gedeeltelijke dekking afschrijvingslasten – dekking afschrijvingslasten		32.190
Mutaties in reserves ter dekking van kapitaallasten van investeringen met een maatschappelijk nut		
Reserve afschrijvingslasten Traverse Heeswijk-Dinther – dekking afschrijvingslasten		50.286
Reserve afschrijvingslasten Vervanging en verduurzaming openbare verlichting – dekking afschrijvingslasten		2.232
Reserve afschrijvingslasten Vervanging en verduurzaming openbare verlichting – dekking afschrijvingslasten (IVP)		844
Reserve afschrijvingslasten meldingsstelsel voor de openbare ruimte – dekking afschrijvingslasten (IVP)		5.400

Omschrijving	Lasten in euro's	Baten in euro's
Reserve afschrijvingslasten reconstructie veilige looproute Ferceval naar Nistelrode – dekking afschrijvingslasten (IVP)		6.250
Reserve afschrijvingslasten herinrichting Schoonstraat Heesch – dekking afschrijvingslasten (IVP)		1.693
Reserve afschrijvingslasten bereikbaarheid Weijen West – dekking afschrijvingslasten (IVP)		1.667
Reserve verbeteren fietsroute Piet Geersdijk te Nistelrode – dekking afschrijvingslasten (IVP)		5.000
Reserve afschrijvingslasten aanpassingen en VRI Cereslaan – dekking afschrijvingslasten		9.436
Mutatie in reserves – overige dotaties en onttrekkingen met een structureel karakter		
Lasten ten laste van reserve maatschappelijk ondersteuningsfonds (verantwoord op taakveld 6.3) (uitgaven hebben een eindig karakter tot moment dat reserve is uitgeput – inschatting bij gelijkblijvende uitgaven 2025)	28.268	25.268
Toevoeging aan reserve afvalstoffenheffing (gesloten administratie)	9.806	
Aflossing geldlening de Stuik (verantwoord op taakveld 6.1)	5.780	
Reserve Hypothecaire geldlening de Stuik		5.780
Reserve personele aangelegenheden (jaarlijkse toevoeging)	137.802	
Totaal	181.656	599.978

Financiële positie

Het Besluit begroting en verantwoording geeft aan (artikel 20 en 21) dat in de programmabegroting een uiteenzetting van de financiële positie moet worden opgenomen.

Raming bestand en nieuw beleid

In de programma's is het bestaande en nieuwe beleid opgenomen. Dit geldt voor zowel de lasten en baten als exploitatielasten voor de nieuwe investeringen. Voor zover nieuwe investeringen worden geactiveerd zijn de afschrijvingslasten opgenomen onder het programma Financiën, taakveld Overige baten en lasten. Per programma zijn onder het kopje 'Wat mag het kosten?' de totale lasten en baten opgenomen inclusief de financiële consequenties van nieuw beleid. Daarnaast is in elke programma het nieuwe beleid afzonderlijk opgenomen, inclusief de structurele of incidentele financiële consequenties. Wanneer afschrijvingslasten van investeringen gedekt worden uit een reserve is dit aangegeven. Tevens worden per programma de toevoegingen en onttrekkingen uit reserves aangegeven.

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

Gemeenten dienen in de begroting in te gaan op de zogenaamde jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Onder arbeidsrechtelijke

verplichten worden verstaan de aanspraken op toekomstige uitkeringen door huidig dan wel voormalig personeel. Het Besluit begroting en verantwoording schrijft voor dat jaarlijkse arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume via de exploitatie moeten lopen. Als de verplichtingen niet van een vergelijkbaar volume zijn, dan moet hiervoor een voorziening worden getroffen.

Toepassing van de voorschriften leidt tot het volgende:

Toekomstige Pensioenaanspraken wethouders

Ingevolge artikel 44 van het BBV dient de gemeente een voorziening te treffen voor toekomstige pensioenverplichtingen van de wethouders (pensioenvoorziening bij het ABP is (thans) nog niet mogelijk). De hoogte is afhankelijk van jaarlijkse uitkomst van de actuariële berekening.

De voeding vindt plaats op basis van:

- eventuele waardeoverdracht van elders opgebouwde pensioenaanspraken door wethouders.
- benodigde (bij)storting op basis van jaarlijkse actuariële berekening.

De verplichtingen inzake pensioenen van wethouders zijn ondergebracht in de voorziening Pensioen wethouders. De voorziening kent per 1 januari 2024 een omvang van € 3.514.310,-

Investeringsplan 2025

Investerings worden gesplitst in economisch en maatschappelijk nut. Activa met een economisch nut (bijv. gebouwen) kunnen bijdragen aan het genereren van middelen van de gemeente en/of zijn verhandelbaar. Voorbeelden van investeringen met maatschappelijk nut zijn wegen en pleinen. Deze activa genereren geen middelen en er is geen markt voor.

Voor berekening van de kapitaallasten hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- Rente baseren wij op de werkelijke rente over het vreemd vermogen.
- Wij houden rekening met de volledige afschrijvingslasten in het begrotingsjaar. Volgens de financiële verordening start de afschrijving op 1 januari van het jaar dat volgt op het jaar waarin het actief in gebruik genomen wordt dan wel verworven wordt.

	Benodigd budget in euro's	Incidentele Afschrijvingslasten 2025	Structurele Afschrijvingslasten m.i.v. 2026
1. Investerings met een economisch nut			
Programma 1: Leefbare kernen			
Strategische grondaankopen	5.000.000		
Vervanging 2 vrachtwagens (pick-up trucks)	200.000		20.000
Vervangen 3 robotmaaiers Prinses Irene te Nistelrode	45.000		3.712
Uit Spuk Sport	-7.875		

	Benodigd budget in euro's	Incidentele Afschrijvingslasten 2025	Structurele Afschrijvingslasten m.i.v. 2026
Vervangen 2 robotmaaiers Sportclub Loosbroek (voetbal)	30.000		
Uit Spuk Sport	-5.250	24.750	
Verplaatsen bakhuis molen Nistelrode	74.085		1.852
Programma 3: Klimaatbestendig, biodivers en circulair			
Investerings water & riolering	1.689.728		
Uit voorziening riolering	-1.689.728		
Aanschaf gft-cocons hoogbouwlocaties (10 stuks)	35.000		3.500
Uit reserve afval	-35.000		-3.500
Vervanging ondergrondse glascontainers (8 stuks)	36.000		3.600
Uit reserve afval	-36.000		-3.600
2. Investerings met een maatschappelijk nut			
Programma 1: Leefbare kernen			
Herstraten Peelstraat te Vorstenbosch	53.000		1.767
Herinrichting Schoonstraat te Heesch – uitvoering	1.257.048		41.902
Uit voorziening riolering	-685.891		-22.863
Reconstructie Weijen – Heescheweg e.o. – scenariostudie	53.000		1.767
Reconstructie toegang Kleinwijk / Waardsestraat te Nistelrode	265.000		8.833
Reconstructie Den Berg – voorbereidingskrediet	73.140		2.438
Uitvoeren verkeersanalyse Heeswijk-Dinther en Heesch	53.000	53.000	
Versterken fietsroute oude Veghelsedijk Vorstenbosch	12.000	12.000	
Project vergroening wijken	400.000		16.000
Beleefbaar maken Bronsschat	50.000		
Uit reserve nog nader te bestemmen	-50.000		
Uitvoeringsprogramma Erfgoedvisie	50.000	50.000	
Ontwikkelen natte Ecologische verbindingzones	130.702		
Uit reserve nog nader te bestemmen	-130.702		
Kosten implementatie omgevingswet	392.500		
Uit reserve nog nader te bestemmen	-392.500		
Programma 3: Klimaatbestendig, biodivers en circulair			
Energieagenda 2022-2025	40.000	40.000	
Totaal		179.750	75.408

In bovenstaande tabel zijn enkele investeringen opgenomen die gefaseerd over meerdere jaren in het investeringsplan zijn opgenomen. Bijvoorbeeld reconstructie Den Berg. Dit betekent bij autorisatie van het investeringsplan 2025 dat het beleidsvoornemen in feite meerjarig wordt geaccordeerd.

De raad autoriseert, op basis van artikel 5 van de Financiële verordening 2023, met het vaststellen van de begroting bovenstaande investeringskredieten. Uw raad kan op basis van de Financiële verordening 2023 aangeven van welke investeringskredieten u eerst een apart voorstel wil ontvangen alvorens u het krediet definitief autoriseert.

Financiering

Het hieronder opgenomen overzicht geeft inzicht in de wijze waarop de gemeentelijke investeringen per 1 januari 2025 zijn gefinancierd.

Vaste financieringsmiddelen:		
Reserves	54.004.282	
Voorzieningen	15.917.851	
Totaal vaste financieringsmiddelen		69.922.133
Vaste aangegane geldleningen		
		1.110.917
Boekwaarde investeringsplan voorgaande dienstjaren	- 862.450	
Boekwaarde investeringen	- 68.943.617	
Totaal boekwaarde		- 69.806.067
Financieringsoverschot		1.226.983

Uit bovenstaande tabel blijkt dat we op begrotingsbasis een financieringsoverschot verwachten.

De stand en verloop van de reserves en voorzieningen

Bij de beoordeling van de financiële positie kan een korte beschouwing over de reserves en voorzieningen niet ontbreken. Onderstaand overzicht geeft de ontwikkeling van de reserves en voorzieningen over 2025 weer.

	Saldo per 1-1-2025	Vermeerderingen	Verminderingen	Saldo per 31-12-2025
Algemene reserves	28.272.382	4.019.333	1.788.585	30.503.130
Bestemmingsreserves	25.731.900	495.794	671.311	25.556.383
Voorzieningen	15.917.851	1.227.928	3.912.444	13.233.335
Totaal	69.922.133	5.743.055	6.372.340	69.292.848

Geprognoseerde balans en EMU-saldo

Om de ontwikkeling van de belangrijkste activa (bezittingen) en passiva (eigen vermogen en schulden) inzichtelijk te maken, wordt in de begroting een meerjarige geprognoseerde balans voorgeschreven. Deze (meerjarige) geprognoseerde balans geeft inzicht om zich een oordeel te vormen over de gezondheid van de financiële positie van de gemeente en de ontwikkelingsrichting ervan. Naast deze signaleringsfunctie kan de geprognoseerde balans ook gebruikt worden voor

het berekenen van het EMU-saldo. Omdat het EMU-saldo van alle decentrale overheden onderdeel uitmaakt van het EMU-saldo op nationaal niveau is het daarmee ook relevant voor de gemeenten om het eigen EMU-saldo te volgen.

Het BBV schrijft dat de geprognostiseerde balans opgenomen dient te worden in de begroting als onderdeel van de financiële positie van de gemeente.

Geprognosticeerde balans

Activa

	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025
(Im)materiële vaste activa	52.682.830	64.969.174	71.766.157
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen	55.102	55.102	55.102
Financiële vaste activa: Leningen	3.365.548	2.961.705	2.798.684
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar	0	0	0
Totaal vaste activa	56.103.480	67.985.981	74.619.943
Voorraden: Onderhanden werk/overige grond en hulpstoffen	333.121	2.780.137	1.654.639
Voorraden: Gereed product en handelsgoederen	7.467	8.000	8.000
Uitzettingen < 1 jaar	26.740.187	8.367.433	2.094.372
Liquide middelen	541.531	500.000	500.000
Overlopende activa	9.298.664	9.000.000	9.000.000
Totaal vlottende activa	36.920.970	20.655.570	13.257.011
Totaal activa	93.024.450	88.641.551	87.876.954

Passiva

	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025
Eigen vermogen	58.093.632	54.004.282	56.059.513
Voorzieningen	14.206.129	14.346.352	11.661.836
Vaste schuld	1.429.515	1.290.917	1.155.605
Totaal vaste passiva	73.729.276	69.641.551	68.876.954
Vlottende schuld	6.039.489	6.000.000	6.000.000
Overlopende passiva	13.255.684	13.000.000	13.000.000
Totaal vlottende passiva	19.295.173	19.000.000	19.000.000
Totaal passiva	93.024.450	88.641.551	87.876.954

De belangrijke mutatie betreft de afname van het saldo van het schatkistbankieren. Deze wordt ingezet voor financiering van de verwachte investeringen in 2024 en het begrotingsjaar.

EMU-saldo

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel.

De begroting van de Bernheze is opgesteld conform een (gemodificeerd) stelsel van baten en lasten. Het EMU saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de gemeente, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie.

Het EMU-saldo geeft in één oogopslag aan of de gemeente via reële transacties geld uitgeeft, of dat er netto geld binnenkomt. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de gemeente.

Berekening EMU-saldo o.b.v. balansposten	2024	2025
EMU-saldo	-18.738.122	-6.355.873
EMU-saldo referentiewaarde	-4.562.000	-4.562.000
Verschil EMU-saldo en referentiewaarde	-14.176.122	-1.793.873

Mutaties (1 januari tot 31 december)	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	-403.843	-163.021
				Uitzettingen	-55.102
		Vlottende activa	Uitzettingen	-18.372.754	-6.273.061
			Liquide middelen	-41.531	0
			Overlopende activa	-298.664	0
	Passiva	Vaste passiva	Vaste schuld	-138.599	-135.312
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	-39.489	0
			Overlopende passiva	-255.684	0
Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa				0	0

Het Besluit Begroting en verantwoording schrijft dat het EMU-saldo in de begroting voor iedere gemeente een individuele referentiewaarde heeft. In de decembercirculaire 2023 maakte de rijksoverheid de laatst actuele referentiewaarden per gemeente bekend voor 2024. Voor Bernheze is deze waarde € 4.562.000,-.

Het EMU saldo neemt in het begrotingsjaar af ten opzichte van het vorige jaar. Het verwachte saldo in 2025 is beperkt tot een bedrag € 1.794.000,-.

Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

In artikel 7 lid 3c van het Besluit begroting en verantwoording is opgenomen dat de financiële begroting een bijlage moet bevatten met het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld. Voor deze bijlage verwijzen wij u naar bijlage 1 van deze programmabegroting.

Meerjarenraming 2026 - 2028

Inleiding

De meerjarenramingen zijn gebaseerd op de inzichten die bekend zijn op het moment van het samenstellen van deze begroting.

De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd voor het samenstellen van de meerjarenraming 2026-2028:

- Het vertrekpunt is het saldo van de begroting 2024 en 2025.
- Rente baseren wij op de werkelijke rente over het vreemd vermogen.
- We houden rekening met de volledige afschrijvingslasten in het begrotingsjaar $t + 1$. De investeringen schrijven wij af conform de afschrijvingstermijnen die wij ook vastlegden in de Financiële verordening 2023.
- Wij hanteren voor de prijsontwikkeling pBBP (prijs Bruto Binnenlands Product) op basis van de indexen die zijn opgenomen in de meicirculaire 2024. Deze percentages zijn gebaseerd op het Centraal Economisch Plan 2024 van het CPB. Dit betekent een prijsontwikkeling voor de begroting 2026 van 2,6%, voor 2027 2,6% en voor 2028 2,5%. Voor de ontwikkeling van de tarieven van heffingen, leges en huren etc. hebben we rekening gehouden met dezelfde percentages.
- Voor de loonkostenontwikkeling 2025-2027 hanteren we de in de meicirculaire 2024 opgenomen percentages 'Loonvoet sector overheid'. Dit betekent voor 2026 een percentage van 3,8%, voor 2027 4,8% en voor 2028 4,0%.
- De begrotings- en ramingswijzigingen tot en met 16 juli 2024 met een structureel karakter zijn verwerkt in de meerjarenbegroting.
- De geraamde inkomsten uit de algemene uitkering uit het gemeentefonds zijn gebaseerd op de meicirculaire 2024 met de daarin opgenomen uitkeringsfactoren.
- Uit voorzichtigheidsprincipe is in de meerjarenbegroting 2026-2028 geen rekening gehouden met ruimte onder het plafond BTW-compensatiefonds.
- Daarnaast hebben we géén rekening gehouden met een stelpost jeugd vanaf 2026 n.a.v. van de arbitrage-uitspraak van de Commissie van Wijzen.

Problematiek niet-taakgebonden kortingen rijk

Op de Algemene Ledenvergadering van de VNG van 14 juni 2023 is de resolutie 'Naar een rechtvaardig, duurzaam en solide meerjarig financieel perspectief' met grote meerderheid aangenomen. Aansluitend heeft de VNG – voor het eerst in haar bestaan – een begrotingsadvies uitgebracht voor de meerjarenraming 2024-2027. Vrijwel alle gemeenten hebben dit advies gevolgd, ook gemeente Bernheze. Ook dit jaar heeft de VNG een begrotingsadvies uitgebracht voor de meerjarenraming 2025-2028, een begrotingsadvies in twee delen.

In het eerste advies van 1 maart 2024 was het advies in het kort:

- Bereid ombuigingen voor waartoe de gemeente kan besluiten indien de korting van € 3 miljard, vanaf 2026 niet wordt teruggedraaid of verzacht. Breng deze zo goed mogelijk in kaart, maar zet ze nog niet in gang.
- Presenteer deze gevolgen financieel én inhoudelijk zo scherp mogelijk
- Betrek daarbij het advies van de Taksforce Taken en Middelen, die aangeven vooral te focussen op taken in medebewind. De VNG realiseert zich dat dit voor elke gemeente een eigen afweging vraagt, die tot andere keuzes kan leiden.
- Beschrijf in ieder geval de 5 meest significante ombuigingsmaatregelen, hun consequenties en het taakveel dat daarmee geraakt wordt.

Na het uitkomen van de meicirculaire 2024 is door de VNG een tweede advies uitgebracht. Een advies dat, ondanks de Voorjaarsnota van het rijk en de presentatie van het Hoofdlijnenakkoord, in grote lijnen onveranderd blijft. De forse terugval in financiële middelen voor gemeenten vanaf 2026 blijft bestaan, waardoor taken en middelen van gemeenten niet in balans zijn. Het kabinet werkt aan een verdere uitwerking van het hoofdlijnenakkoord richting een regeerprogramma, waarbij de VNG zich maximaal zal inspannen om deze balans te bewerkstelligen.

Het tweede deel van het begrotingsadvies is in het kort:

- Benoem de financiële en inhoudelijke consequenties van noodzakelijke bezuinigingen en/of lastenverzwaring, ook van ombuigingen die eerder zijn ingezet.
- Maak boekjaar 2025 sluitend, rekening houdend met de wijze waarop de financiële toezichthouders omgaan met de incidentele korting van 2025.
- Voer geen bezuinigingen door op andere beleidsterreinen vanwege de groei van de kosten voor de jeugdzorg.
- Overweeg rekening te houden met toekomstige ontwikkelingen rondom het BTW-compensatiefonds (BCF) en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

We volgen de intentie van het begrotingsadvies van de VNG. We bieden een begroting 2025-2028 aan uw raad waarin het begrotingsjaar 2025 sluitend is. De incidentele korting in 2025 hebben we kunnen opvangen binnen de stelpost accres die we vooruitlopend op de korting van 2026 in onze begroting hebben opgenomen.

Inmiddels zijn we gestart, met behulp van een extern bureau, met het in beeld brengen van mogelijke ombuigingen. Uw raad wordt hierbij nadrukkelijk betrokken. Mocht het kabinet niet met een oplossing komen voor het ravijnjaar dan zien we ons geplaagd voor ingrepen, die gevolgen kunnen hebben voor onze inwoners en stakeholders. Dit betekent namelijk:

- het snijden in ons voorzieningenniveau, en/of
- het schrappen van ambities, en/of
- het verhogen van opbrengsten.

Overzicht van baten en lasten

Omschrijving programma	Lasten			Baten		
	2026	2027	2028	2026	2027	2028
Lasten en baten per programma inclusief algemene dekkingsmiddelen en bedrag onvoorzien						
Leefbare kernen	23.919.604	24.446.843	24.842.385	11.037.465	11.136.789	11.235.369
Gezonde zorgzame gemeente	42.155.674	43.011.245	43.839.773	7.386.105	7.525.407	7.683.563
Klimaatbestendig, biodivers en circulair	8.447.216	8.898.545	9.611.168	7.957.596	8.365.455	9.038.032
Duurzame landbouw en economie	905.760	946.427	983.621	253.727	255.722	257.546
Weerbare en veilige samenleving	3.979.718	4.098.311	4.134.125	3.726	3.823	3.919
Dienstverlening en sterke organisatie	3.576.651	3.720.489	3.849.465	620.296	636.424	652.336
Financiën	733.980	1.127.315	1.223.486	296.104	288.712	281.319
Algemene dekkingsmiddelen				66.198.141	68.466.472	70.740.050
Overhead	12.435.345	12.879.448	13.295.385	24.032	25.401	26.752
Heffing vennootschapsbelasting						
Bedrag onvoorzien	94.472	94.472	94.472			
Totaal van lasten en baten	96.338.420	99.223.095	101.873.880	93.777.192	96.704.205	99.918.886
Totale baten	93.777.192	96.704.205	99.918.886			
Saldo van lasten en baten	2.561.228	2.518.890	1.954.994			
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves per programma						
Leefbare kernen				430.980	483.240	390.332
Gezonde zorgzame gemeente				216.486	216.486	128.218
Klimaatbestendig, biodivers en circulair	252.180	260.952	268.980	17.854	17.854	17.849
Duurzame landbouw en economie						
Weerbare en veilige samenleving						
Dienstverlening en sterke organisatie	141.385	145.061	148.688	16.269	15.815	15.815
Financiën						
Saldo van lasten en baten na toevoegingen en onttrekkingen reserves	96.731.985	99.629.108	102.291.548	94.458.781	97.437.600	100.471.100
Totale baten	94.458.781	97.437.600	100.471.100			

Omschrijving programma	Lasten			Baten		
Geraamd resultaat Overschot (-)/tekort (+)	2.273.204	2.191.508	1.820.448			
Saldo van incidentele baten en lasten	-82.250	-102.750				
Structureel begrotingssaldo Overschot (-)/tekort (+)	2.190.954	2.088.758	1.820.448			

Er is sprake van structureel evenwicht als structurele lasten in de begroting gedekt zijn door structurele baten. Dit geldt per jaarschijf. Het structureel begrotingssaldo wordt bepaald door het begrotingssaldo te zuiveren van incidentele baten en lasten. Verder in dit hoofdstuk is het overzicht van de incidentele baten en lasten opgenomen.

Na zuivering van de incidentele baten en lasten van de begroting 2025-2027 resteert een structurele begrotingsresultaat voor het meerjarenperspectief 2025-2027 van respectievelijk een structureel tekort € 2.190.954,- voor jaarschijf 2026, een structureel tekort van € 2.088.758,- voor jaarschijf 2027 en een structureel tekort € 1.820.448,- voor jaarschijf 2028. Hiermee constateren we dat de meerjarenbegroting 2026-2028 niet structureel in evenwicht is.

Financieel perspectief 2026 - 2028

De begroting 2024 is het startpunt voor het opstellen van de begroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2028. De effecten voor onderstaande jaarschijven zijn mede bepaald met inachtneming van het structurele beleid dat in 2025 wordt ingezet (intensiveringen en investeringen met structurele consequenties). Daarnaast is rekening gehouden met aanvullende intensiveringen en investeringen in de jaarschijven 2026-2028 die leiden tot het definitieve begrotingsresultaten 2026-2028.

		2026	2027	2028
	Saldi kadernota 2026-2028	3.697.000	3.837.000	3.766.000
1.	Uitkomsten meicirculaire 2024 inclusief actualisatie loon- en prijsontwikkeling o.b.v. de meicirculaire	-657.000	-1.198.000	-1.889.000
2.	Herberekening OZB o.b.v. aangepaste inflatie uit meicirculaire 2024	135.000	337.000	508.000
3.	Uitkomsten 1 ^{ste} tussentijdse rapportage 2024	78.000	78.000	78.000
4.	Begrotingen 2025 gemeenschappelijke regelingen	-111.000	-111.000	-111.000
5.	Herziening beleid culturele centra	-99.000	-99.000	-99.000
6.	Beleidsvoornemens doorgeschoven naar 2027 e.v.	-100.000	-58.360	-6.000
7.	Diverse aanpassingen in beleidsintensiveringen kadernota 2025-2028	-230.666	-376.022	-377.212
8.	Overige afwijkingen	-42.800	191.280	370.550
9.	Riolering (BTW-effect en overheadkosten)	-160.960	-160.960	-160.960

		2026	2027	2028
10.	Structureel effect extra OZB-aanpassing boven inflatie van 2,7% voor het begrotingsjaar 2025	-235.370	-248.430	-258.930
	Begrotingsresultaten 2026-2028	2.273.204	2.191.508	1.820.448
		Tekort	Tekort	Tekort

Toelichting op bovenstaande tabel

1. Uitkomsten meicirculaire 2024

Eind mei ontvingen we de meicirculaire. We informeerden uw raad over de uitkomsten van deze circulaire door middel van een notitie ter informatie in juli. Deze circulaire laat een netto positieve bijstelling zien voor de jaren 2026 tot en met 2028. Deze bijstelling is voornamelijk het gevolg van de negatieve bijstelling van het accres of terwijl de compensatie van de loon- en prijsontwikkelingen. Deze compensatie heeft echter een positief effect op de loon- en prijsontwikkelingen van de gemeentelijke begroting ten opzichte van de gehanteerde percentages in kadernota 2025-2028. Daarnaast is de opschalingskorting vanaf 2026 definitief geschrapt. Dat tot een verhoging van de inkomsten uit het gemeentefonds leidt van afgerond € 930.000,-.

We hanteren voor de prijs- en loonontwikkeling onderstaande percentages. Deze zijn gebaseerd op de meicirculaire 2024.

Prijsindex

2026	2027	2028
2,6%	2,6%	2,5%

Loonindex

2026	2027	2028
3,8%	4,8%	4,0%

2. Herberekening OZB o.b.v. aangepaste inflatiecijfers uit de meicirculaire 2024

In de kadernota hielden we rekening met een aanpassing van de OZB-tarieven voor de jaren 2026 tot en met 2028 van respectievelijk 3,05%, 4,7% en 4,1%. Op basis van de meicirculaire zijn deze aangepast naar respectievelijk 2,6%, 2,6% en 2,5%. Door de lagere inflatiecijfers dalen de inkomsten uit de OZB.

3. Uitkomsten 1ste tussentijdse rapportage 2024

In de raadsvergadering van 4 juli 2024 is de 1ste tussentijdse rapportage 2024 vastgesteld. De structurele financieel effect van deze rapportage zijn verwerkt in de begroting 2025.

4. Begrotingen 2025 gemeenschappelijke regelingen

In de kadernota 2025-2028 hielden we rekening met de kadernota's van de gemeenschappelijke regelingen. In de raadsvergadering van 4 juli 2024 zijn de begrotingen behandeld en vastgesteld van de gemeenschappelijke regelingen. De begrotingen leiden tot een lagere bijdragen van

€ 111.000,- waarmee in de kadernota nog geen rekening was gehouden. Dit betreft voornamelijk de bijstelling voor de bijdragen van ODBN.

5. Herziening beleid culturele centra (SCC's)

In 2024 is het beleid vastgesteld voor de SCC's. In dit beleid worden, ter financiële ondersteuning van de SCC's, enkele maatregelen benoemd (vergoeding onderhoud > 20 jaar en vergoeding gebruikersdeel OZB). In de kadernota hebben we rekening gehouden met het uitgangspunt dat we jaarlijks een vast bedrag gaan doteren aan een voorziening onderhoud SCC's. Echter de SCC's zijn geprivatiseerd. Hierdoor kunnen we de bijdrage aan het onderhoud ten laste brengen van de reserve nog nader te bestemmen op het moment dat onderhoud zich voordoet. Deze kosten hebben een grillig verloop.

6. Beleidsvoornemens doorgeschoven naar 2027 e.v.

Om het tekort terug te brengen is er voor gekozen om een aantal beleidsintensivering door te schuiven naar 2026 e.v.. In het programmaplan 2025-2028 hebben we in de tabellen 'Wat mag het kosten?' aangegeven welke beleidsintensivering dit betreft.

7. Diverse aanpassingen in beleidsintensivering kadernota 2025-2028

In de kadernota waren een paar beleidsintensivering opgenomen die we in de begroting niet hebben opgenomen (o.a. thuisbezorgen reisdocumenten, opzetten lokale inlooppunten geldzaken, vervangen bomen, aankoop gronden in Hooge Vorssel en aanverwante kosten).

8. Overige afwijkingen

De budgetten voor het begrotingsjaar 2025 zijn nagelopen en waar nodig hebben we deze aangepast.

9. Riolering (BTW-effect en overheadkosten)

Riolering is een gesloten financiering. Mutaties in de BTW en mutaties in de toerekening van overheadkosten zijn van invloed op de begrotingsruimte. De actualisatie van de budgetten hebben geleid tot een hogere toerekening van BTW en overheadkosten aan riolering en afval wat een gunstig effect heeft op de begrotingsruimte.

10. Structureel effect extra OZB-aanpassing boven inflatie van 2,7% voor het begrotingsjaar 2025

Naast de reguliere aanpassing op basis van de inflatie (2,3%) stellen we een extra aanpassing voor van 2,7% voor het begrotingsjaar 2025. Deze vinden we acceptabel gezien de uitdaging waarvoor we staan om te komen tot een structurele sluitende begroting vanaf 2026. Tegelijkertijd willen we vasthouden aan onze ambities. Deze extra aanpassing heeft een structureel effect voor de jaren 2026 t/m 2028.

Overzicht incidentele baten en lasten 2026, 2027 en 2028

In de volgende tabellen geven we een overzicht van de incidentele baten en lasten. Incidenteel houdt in dat het gaat om baten en lasten die een tijdelijk karakter hebben. Deze zitten slechts één of enkele jaren in de begroting. Dit overzicht geeft niet alleen inzicht in de incidentele baten en lasten, maar is ook een hulpmiddel bij het beoordelen van het structurele begrotingsaldo. De baten en lasten die niet incidenteel zijn, zijn immers structureel van aard. Het structurele begrotingsaldo geeft aan of de structurele lasten met structurele baten worden afgedekt. Als dat het geval is, is de begroting structureel in evenwicht.

Incidentele baten en lasten kleiner dan € 50.000,- worden als 'overige' per programma opgenomen. We geven bij elke post een toelichting.

Omschrijving	Lasten 2026	Lasten 2027	Lasten 2028	Baten 2026	Baten 2027	Baten 2028
Programma 1: Leefbare kernen						
Grondexploitatie	7.563.131	7.610.437	7.651.752			
Grondexploitatie – onderhanden werk/voorraden				7.563.131	7.610.437	7.651.752
Grondexploitatie - bedrijventerreinen	219.192	220.466	221.578			
Grondexploitatie - bedrijventerreinen – onderhanden werk/voorraden				219.192	220.466	221.578
Uitvoeringsprogramma erfgoedvisie	50.000	50.000				
Project omschakeling ecologisch groenbeheer	50.000	50.000				
Implementatie omgevingswet	322.500	92.500				
Renovatie en privatisering de Burcht en 't Veerhuis te Nistelrode	325.000					
SCC's – vergoeding onderhoud met afschrijvingstermijn > 20 jaar		52.260	9.350			
Overige posten	24.750	45.250				
Programma 2: Gezonde zorgzame gemeente						
Integrale aanpak kwetsbare jongeren 16-27 jaar	50.000	50.000				
Overige posten	10.000	10.000				
Programma 5: Weerbare en veilige omgeving						
Projectleider weerbare kernen	75.000	75.000				
Overige posten	7.500	7.500				

Omschrijving	Lasten 2026	Lasten 2027	Lasten 2028	Baten 2026	Baten 2027	Baten 2028
Mutaties reserves en overige baten:						
Programma 1: Leefbare kernen						
Uit reserve nog nader te bestemmen - Implementatie omgevingswet				322.500	92.500	
Uit reserve nog nader te bestemmen - Renovatie en privatisering de Burcht en 't Veerhuis te Nistelrode				325.000		
Uit reserve nog nader te bestemmen - Project omschakeling ecologisch groenbeheer				50.000	50.000	
Uit reserve nog nader bestemmen - SCC's – vergoeding onderhoud met afschrijvingstermijn > 20 jaar					52.260	9.350
Programma 2: Gezonde zorgzame gemeente						
Uit reserve transities – Integrale aanpak kwetsbare jongeren 16-27 jaar				50.000	50.000	
Uit reserve transities – Overige posten				10.000	10.000	
Programma 5: Weerbare en veilige omgeving						
Projectleider weerbare kernen				75.000	75.000	
Totaal	8.697.073	8.263.413	7.882.680	8.614.823	8.160.663	7.882.680
Saldo	82.250	102.750	0			

Indien de incidentele kosten een termijn bevatten van langer dan drie jaar maar waarvan de eindigheid wel vastligt dan ligt daar altijd een besluit van de raad aan ten grondslag.

Toelichting op tabel incidentele baten en lasten

Grondexploitatie en grondexploitatie bedrijventerreinen

Mutaties uit grondexploitaties zijn naar de aard van de raming incidenteel. Het totaal van de lasten en het totaal van de baten grondexploitatie hebben we dan ook opgenomen in het overzicht incidentele baten en lasten. De mutatie met de balanspost voorraden, waarmee een saldo € 0,- gerealiseerd wordt, hebben we afzonderlijk opgenomen in bovenstaande tabel. Meerjarig bepalen we namelijk geen POC-winsten (zie voor een verdere toelichting Paragraaf G – Grondbeleid).

Uitvoeringsprogramma erfgoedvisie

De betreft een uitvoeringsprogramma met een eindig karakter. In dit programma richten we ons o.a. op het beleefbaar maken van erfgoed, de koppelkansen Transitie landbouw en erfgoed.

Project omschakeling ecologisch groenbeheer.

De omschakeling naar, en de implementatie van, ecologisch groenbeheer vraagt maatwerk en aandacht. De periode 2025-2027 gebruiken wij onder andere om het beheer van ons buitengebied sterk te verbeteren. Dit betreft een project met een tijdelijk karakter.

Implementatie omgevingswet

Om klaar te zijn voor de invoering van de omgevingswet investeren we in de wettelijke instrumenten.

Renovatie en privatisering de Burcht en 't Veerhuis te Nistelrode

De gebouwen de Burcht en 't Veerhuis worden gerenoveerd en daarna overgedragen/geprivatiseerd naar de amateurvereniging. Hiermee is dit project eindig.

SCC's – vergoeding onderhoud met afschrijvingstermijn > 20 jaar

De culturele centra zijn geprivatiseerd. We stellen voor ter ondersteuning van de centra het onderhoud met een afschrijvingstermijn van meer dan 20 jaar te vergoeden.

Integrale aanpak kwetsbare jongeren 16-27 jaar

We breiden de integrale aanpak voor kwetsbare jongeren (16-27 jaar) uit vanuit de drie wetten WMO, Jeugdhulp en participatiewet. Om hieraan een extra impuls te geven is een incidenteel projectbudget beschikbaar gesteld voor een periode van vier jaar.

Projectleider weerbare kernen Bernheze

We gaan een tijdelijke projectleider aantrekken voor een periode van drie jaar om een impuls te geven aan het project weerbare kernen.

Overzicht mutaties in reserves met een structureel karakter 2026, 2027 en 2028

Naast bovenstaande mutaties in reserves met een incidenteel karakter zijn er o.a. ook bestemmingsreserves waarvan jaarlijks een bepaald bedrag ten gunste van de exploitatie komt ter (gedeeltelijke) dekking van de (afschrijvings-)lasten van investeringen met een economisch nut. In alle gevallen gaat het over een tijdvak van meer dan drie jaar. De looptijd van de reserves zijn gelijk aan de afschrijvingstermijn van de investering. De aanwending van deze reserves zijn afgedekt met een raadsbesluit. In het raadsbesluit is aangegeven welke lasten gedekt worden, hoe het jaarbedrag is berekend en het aantal jaren van de inzet van de middelen. Bij het inzetten van deze reserves kan dus worden gesproken van structurele dekkingsmiddelen.

In het volgende overzicht zijn de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves weergegeven.

Omschrijving	Lasten 2025	Lasten 2026	Lasten 2027	Baten 2026	Baten 2027	Baten 2028
Mutaties in reserves ter dekking van kapitaallasten van investeringen met een economisch nut						
Reserve aanpassing huisvesting – Dekking afschrijvingslasten				847	389	389
Reserve afschrijving aanpassen werkruimten – dekking afschrijvingslasten				10.026	10.026	10.026
Reserve uitbreiding/vernieuwing sporthal de Hoef – Gedeeltelijke dekking afschrijvingslasten				22.523	22.523	22.523
Reserve accommodatie Prinses Irene – Dekking vergoeding aflossing				3.750	3.750	3.750
Reserve afschrijvingslasten vervanging toplagen KV Altior en Prinses Irene – dekking afschrijvingslasten				21.354	21.354	21.354
Reserve kapitaallasten de Kanz – (gedeeltelijke) dekking afschrijvingslasten brede school De Kanz				5.174	5.174	5.174
Reserve ondergrondse afvalberging – Dekking afschrijvingslasten				9.806	9.806	9.801
Reserve afschrijvingslasten vervanging topklaag kunstgras VV HVCH – dekking afschrijvingslasten				36.001	36.001	36.001
Reserve afschrijvingslasten verbetering akoestiek sporthal 't Vijfeiken – dekking afschrijvingslasten				1.540	1.540	1.540
Reserve bouw gemeentewerf – Gedeeltelijke dekking afschrijvingslasten				32.190	32.190	32.190
Reserve afschrijvingslasten Kromstraat 2 te N"rode – dekking afschrijvingslasten				71.084	71.084	71.084
Reserve afschrijving flexwoningen Schoonstraat – dekking afschrijvingslasten				14.811	14.811	14.811
Reserve afschrijvingslasten elektrische auto's				26.302	26.302	26.302
Reserve afschrijvingslasten pand Meerstraat 45 en 45a				51.960	51.960	51.960
Reserve afschrijvingslasten optimaliseren huisvesting de Misse 2, 4 en 6 – dekking afschrijvingslasten (IVP)				20.000	20.000	20.000
Reserve afschrijvingslasten energieagenda maatschappelijk vastgoed				10.400	10.400	10.400
Reserve nieuwbouw/renovatie BS op Weg te Vorstenbosch – dekking afschrijvingslasten				96.102	96.102	96.102
Reserve afschrijvingslasten verduurzaming gemeentelijke gebouwen – dekking afschrijvingslasten				10.000	10.000	10.000

Omschrijving	Lasten 2025	Lasten 2026	Lasten 2027	Baten 2026	Baten 2027	Baten 2028
Reserve afschrijvingslasten Vervanging toplaag kunstgras VV Prinses Irene				44.628	44.628	44.628
Mutaties in reserves ter dekking van kapitaallasten van investeringen met een maatschappelijk nut						
Reserve afschrijvingslasten Traverse Heeswijk-Dinther				50.286	50.286	50.286
Reserve afschrijvingslasten Vervanging en verduurzaming openbare verlichting – dekking afschrijvingslasten				2.232	2.232	2.232
Reserve afschrijvingslasten meldingensysteem voor de openbare ruimte – dekking afschrijvingslasten				5.400	5.400	5.400
Reserve afschrijvingslasten reconstructie veilige looproute Ferceval naar Nistelrode – dekking afschrijvingslasten (IVP)				6.250	6.250	6.250
Reserve afschrijvingslasten herinrichting Schoonstraat Heesch – dekking afschrijvingslasten				1.693	1.693	1.693
Reserve verbeteren fietsroute Piet Geersdijk te Nistelrode – dekking afschrijvingslasten (IVP)				5.000	5.000	5.000
Reserve afschrijvingslasten verduurzaming openbare verlichting (IVP)				844	844	844
Reserve kapitaallasten aanpassingen en VRI Cereslaan				9.436	9.436	9.436
Mutatie in reserves – overige dotaties en onttrekkingen met een structureel karakter						
Lasten ten laste van reserve maatschappelijk ondersteuningsfonds (verantwoord op taakveld 6.3) (uitgaven hebben een eindig karakter tot moment dat reserve is uitgeput – inschatting bij gelijkblijvende uitgaven 2025)	28.268	28.268		28.268	28.268	
Toevoeging aan reserve afvalstoffenheffing (gesloten administratie)	252.180	260.952	268.980	7.100	26.350	38.500
Aflossing geldlening de Stuik (verantwoord op taakveld 6.1)	5.780	5.780	5.780			
Reserve Hypothecaire geldlening de Stuik				5.780	5.780	5.780
Reserve personele aangelegenheden (jaarlijkse toevoeging)	141.385	145.061	148.688			
Totaal	427.613	440.061	423.448	610.787	629.579	613.456

Investeringen

Investeringen worden gesplitst in economisch en maatschappelijk nut. Middelen met een economisch nut zijn activa die kunnen bijdragen aan het genereren van middelen van de

gemeente en/of die verhandelbaar zijn. Voorbeelden van investeringen met maatschappelijk nut zijn wegen en pleinen. Deze activa genereren geen middelen en er is geen markt voor.

Voor berekening van de kapitaallasten hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- Rente baseren wij op de werkelijke rente over het vreemd vermogen.
- Wij houden rekening met de volledige afschrijvingslasten in het begrotingsjaar. Volgens de financiële verordening start de afschrijving op 1 januari van het jaar dat volgt op het jaar waarin het actief in gebruik genomen wordt dan wel verworven wordt.

Investeringsplan 2026 tot en met 2028

Omschrijving	Investerings- jaar	Budget	Structurele afschrij- vingslasten 2026	Structurele afschrij- vingslasten 2027	Structurele afschrij- vingslasten 2028
1. Investerings met economisch nut					
Programma 1: Leefbare kernen					
Renovatie/uitbreiding Samenwerkingsschool Eikenwijs	2026	2.500.000		100.000	
Vervangen 2 robotgrasmaaiers VV Heeswijk Uit Spuk Sport	2026 2026	30.000 -5.250	30.000 -5.250		
Renovatie toplaag kunstgrasveld MHC Heesch Uit Spuk Sport	2026 2026	566.000 -99.050		43.538 -7.619	
Renovatie kunstgrasveld MHC Heesch (pupillen) (kwart zandveld) Uit Spuk sport	2026 2026	160.000 -28.000		16.000 -2.800	
Renovatie en privatisering De Burcht en 't Veerhuis te Nistelrode Uit reserve nog nader te bestemmen	2026 2026	325.000 -325.000			
Optimaliseren huisvesting de Misse 2, 4 en 6 (bouwen en projectleiding)	2026	1.600.000		64.000	
Renovatie toplaag kunstgrasveld MHC HDL (waterveld) Spuk Sport	2027 2027	825.000 -144.375			63.462 -11.106
Vervangen 2 robotgrasmaaiers Avesteyn Uit Spuk sport	2027 2027	30.000 -5.250		30.000 -5.250	
Vervangen 3 robotgrasmaaiers V'bosche boys Uit Spuk sport	2028 2028	45.000 -7.875			
Renovatie kunstgrasveld MHC HDL (kwart zandveld) Uit Spuk sport	2028 2028	160.000 -28.000			

Omschrijving	Investerings- jaar	Budget	Structurele afschrij- vingslasten 2026	Structurele afschrij- vingslasten 2027	Structurele afschrij- vingslasten 2028
Programma 3: Klimaatbestendig, biodivers en circulair					
Investerings water & riolering	2026	1.566.948			
Uit voorziening riolering	2026	-1.566.948			
Verbetering inzameling hoogbouwlocaties - ondergrondse restafval containers en betonputten (6 stuks)	2026	90.000		9.000	
Uit reserve afval	2026	-90.000		-9.000	
Verbetering inzameling hoofbouwlocaties - aantal nieuwe te plaatsen gft-cocons (10 stuks)	2026	35.000		3.500	
Uit reserve afval	2026	-35.000		-3.500	
Vervanging ondergrondse glascontainers - 8 stuks	2026	36.000		3.600	
Uit reserve afval	2026	-36.000		-3.600	
Vervanging ondergrondse luier- en incontinentiematerialen containers - 7 stuks	2026	31.500		3.150	
Uit reserve afval	2026	-31.500		-3.150	
Investerings water & riolering 2024-2027	2027	1.666.392			
Uit voorziening riolering	2027	-1.666.392			
Verbetering inzameling hoogbouwlocaties - ondergrondse restafval containers en betonputten (6 stuks)	2027	90.000			9.000
Uit reserve afval	2027	-90.000			-9.000
Vervanging ondergrondse glascontainers - 7 stuks	2027	31.500			3.150
Uit reserve afval	2027	-31.500			-3.150
Investerings water & riolering	2028	869.173			
Uit voorziening riolering	2028	-869.173			
2. Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut					
Programma 1: Leefbare kernen					
Heuvel te Vorstenbosch - voorbereidingskosten	2026	53.000		1.767	
Vervanging en verduurzaming openbare verlichting - masten o.b.v. uitvoeringsplan	2026	44.732		895	
Renovatie Laar te Nistelrode – uitvoering	2026	1.362.164		45.405	
Uit voorziening riolering	2026	-360.060		-12.002	
Reconstructie Weijen - Heescheweg e.o. - voorbereidingskrediet	2026	106.000		3.533	

Omschrijving	Investerings- jaar	Budget	Structurele afschrij- vingslasten 2026	Structurele afschrij- vingslasten 2027	Structurele afschrij- vingslasten 2028
Reconstructie Den Berg – uitvoering	2026	759.183		25.306	
Bijdrage wegbeheer	2026	-15.000		-500	
Uit voorziening riolering	2026	-426.210		-14.207	
Gouverneursweg te Heeswijk-Dinther	2026	477.000		15.900	
Uitvoeringsprogramma erfgoedvisie	2026	50.000	50.000		
Project vergroening wijken	2026	400.000		16.000	
Implementatie omgevingswet	2026.	322.500			
Uit reserve nog nader te bestemmen	2026	-322.500			
Vervanging en verduurzaming openbare verlichting - masten obv uitvoeringsplan	2027	44.732			895
Renovatie Weijen te Nistelrode – uitvoering	2027	1.887.602			62.920
Uit voorziening riolering	2027	-530.757			-17.692
Reconstructie Weijen - Heescheweg e.o. - uitvoeringskrediet (subsidie woningbouw)	2027	1.331.943			44.398
Uit voorziening riolering	2027	-56.550			-1.885
Heuvel te Vorstenbosch – uitvoering	2027	585.639			19.521
Uit voorziening riolering	2027	-152.490			-5.083
Uitvoeringsprogramma erfgoedvisie	2027	50.000		50.000	
Project vergroening wijken	2027	400.000			16.000
Implementatie omgevingswet	2027	92.500			
Uit reserve nog nader te bestemmen	2027	-92.500			
Vervanging en verduurzaming openbare verlichting - masten .o.b.v. uitvoeringsplan	2028	44.7320			
Project vergroening wijken	2028	300.000			
Totaal			74.750	369.966	201.460

De stand en verloop van de reserves en voorzieningen

Bij de beoordeling van de financiële positie kan een korte beschouwing over de reserves en voorzieningen niet worden gemist. Onderstaand overzicht geeft de ontwikkeling van de reservepositie voor 2025 tot en met 2028 weer.

	Saldo per 31-12-2025	Saldo per 31-12-2026	Saldo per 31-12-2027	Saldo per 31-12-2028
Algemene reserves	30.503.130	29.018.130	28.823.370	28.814.018
Bestemmings- reserves	25.556.383	25.279.165	24.995.599	24.799.811

	Saldo per 31-12-2025	Saldo per 31-12-2026	Saldo per 31-12-2027	Saldo per 31-12-2028
Voorzieningen	13.233.335	12.234.281	11.433.740	12.369.202
Totaal	56.059.513	54.297.295	53.818.969	53.613.829

Geprognosticeerde balans en EMU-saldo

In het Besluit begroting en verantwoording is voorgeschreven dat ook in de meerjarenraming een geprognosticeerde balans en de berekening van het EMU-saldo moet worden opgenomen over de drie jaren volgend op het begrotingsjaar 2025.

Geprognosticeerde balans

In het Besluit begroting en verantwoording is voorgeschreven dat ook in de meerjarenraming een geprognosticeerde balans en de berekening van het EMU-saldo moet worden opgenomen over de drie jaren volgend op het begrotingsjaar 2025.

Geprognosticeerde balans

Activa

	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028
(Im)materiële vaste activa	78.728.542	81.998.592	81.243.671
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen	55.102	55.102	55.102
Financiële vaste activa: Leningen	2.635.663	2.472.956	2.348.114
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar	0	0	0
Totaal vaste activa	81.419.307	84.526.650	83.646.887
Voorraden: Onderhanden werk/overige grond en hulpstoffen	1.654.639	1.654.639	1.654.639
Voorraden: Gereed product en handelsgoederen	8.000	8.000	8.000
Uitzettingen < 1 jaar	-7.601.576	-12.123.097	-10.648.323
Liquide middelen	500.000	500.000	500.000
Overlopende activa	9.000.000	9.000.000	9.000.000
Totaal vlottende activa	3.561.063	-960.458	514.315
Totaal activa	84.980.371	83.566.192	84.161.203

Passiva

	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028
Eigen vermogen	54.297.295	53.818.969	53.613.829
Voorzieningen	10.662.782	9.862.241	10.797.703
Vaste schuld	1.020.294	884.982	749.670
Totaal vaste passiva	65.980.371	64.566.192	65.161.203

	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028
Vlottende schuld	6.000.000	6.000.000	6.000.000
Overlopende passiva	13.000.000	13.000.000	13.000.000
Totaal vlottende passiva	19.000.000	19.000.000	19.000.000
Totaal passiva	84.980.371	83.566.192	84.161.203

De meerjarige balans van gemeente Bernheze vertoont een stabiel beeld. De investeringen in activa blijven over de beschouwde nagenoeg gelijk. Het dalende saldo van het schatkistbankieren is het gevolg van de inzet voor de financiering van de investeringen.

EMU-saldo

Het EMU-saldo wordt op basis van het Besluit begroting en verantwoording (BBV, art 20) ook verplicht om meerjarig op te nemen in de begroting.

Berekening EMU-saldo o.b.v. balansposten	2026	2027	2028
EMU-saldo	-9.778.759	-4.604.019	1.430.141
EMU-saldo referentiewaarde	-4.562.000	-4.562.000	-4.562.000
Verschil EMU-saldo en referentiewaarde	-5.216.759	-42.019	5.992.141

Mutaties (1 januari tot 31 december)	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkings en leningen	-163.021	-162.707	-124.842
			Uitzettingen	-55.102	-55.102	-55.102
		Vlottende activa	Uitzettingen	-9.695.948	-4.521.521	1.474.773
			Liquide middelen	0	0	0
			Overlopende activa	0	0	0
			Passiva			
	Vaste passiva	Vaste schuld	-135.312	-135.312	-135.312	
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	0	0	0
			Overlopende passiva	0	0	0
Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa				0	0	0

In 2025 is het EMU-saldo nog negatief, waarna het in de meerjarenperiode van 2026 tot en met 2028 verder oploopt, maar vervolgens in het laatste jaar positief eindigt. Hoewel de leningen teruglopen is hier de fluctuatie van het schatkistsaldo als oorzaak te benoemen..

Bijlage 1 – Overzicht baten en lasten per taakveld

In artikel 7 lid 3c van het Besluit begroting en verantwoording is opgenomen dat de financiële begroting een bijlage moet bevatten met het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld.

Taakveld	Lasten				Baten			
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
0.1	2.272.674	2.348.425	2.442.176	2.526.320				
0.2	1.188.180	1.228.226	1.278.313	1.323.145	604.577	620.296	636.424	652.336
0.3	272.007	281.351	292.989	303.404	363.791	363.953	364.119	364.283
0.4	11.739.893	12.435.345	12.879.448	13.295.385	79.019	24.032	25.401	26.752
0.5	75.704	68.840	61.990	55.131	90.941	83.549	76.157	68.764
0.61	535.875	549.808	564.103	578.205	5.417.748	5.683.144	6.100.027	6.416.677
0.62					3.493.798	3.584.637	3.677.837	3.771.714
0.64					38.300	38.300	38.300	38.300
0.7					60.262.973	56.932.219	58.690.467	60.553.518
0.8	328.739	299.804	595.694	684.622				
0.9								
0.10	4.515.127	393.565	406.013	417.668	1.854.600	681.589	733.395	552.214
0.11								
1.1	2.494.000	2.559.434	2.627.103	2.693.581				
1.2	1.358.822	1.420.284	1.471.208	1.440.544	3.632	3.726	3.823	3.919
2.1	5.029.578	5.116.631	5.247.793	5.368.338	237.322	242.384	247.577	252.701
2.5	6.668	6.841	7.019	7.194				
3.1	507.935	536.223	569.575	600.224	6.797	6.797	6.797	6.797
3.2	218.221	219.192	220.466	221.578	305.221	219.192	220.466	221.578
3.3	145.442	150.345	156.386	161.819	27.035	27.738	28.459	29.171
3.4	643.025	644.398	663.072	683.111	281.313	281.562	281.817	282.069
4.1	5.249	5.385	5.525	5.663				
4.2	1.203.531	1.209.808	1.196.168	1.205.301	52.536	53.902	55.303	56.686
4.3	1.714.414	1.758.390	1.804.557	1.849.559	401.539	411.980	422.691	433.259
5.1	423.967	430.963	438.884	445.208	186.024	186.024	186.024	186.024
5.2	2.473.887	2.533.640	2.594.838	2.656.499	797.175	812.703	828.635	849.856
5.3	528.050	542.108	556.827	571.193	24.337	24.337	24.337	24.337

Taakveld	Lasten				Baten			
5.4	25.540	26.143	26.760	27.369	6.763	6.939	7.120	7.298
5.5	204.623	209.895	215.303	220.638	10.800	10.800	10.800	10.800
5.6	932.727	894.624	918.804	942.615	11.271	11.564	11.864	12.160
5.7	2.543.708	2.601.232	2.682.539	2.754.242	19.183	19.629	20.087	20.539
6.1	4.509.246	4.633.983	4.782.511	4.776.127	1.284.211	1.292.952	1.301.945	1.310.914
6.21	1.904.072	1.959.685	2.029.011	2.092.886	20.000	20.000	20.000	20.000
6.22	1.867.182	1.967.308	2.020.165	2.071.567	73.577	57.657	36.747	36.747
6.23	244.536	253.706	265.653	291.117				
6.3	8.527.881	8.747.863	8.978.151	9.176.239	5.442.569	5.584.076	5.729.262	5.872.494
6.4	4.709.420	4.462.621	4.303.164	4.213.916				
6.5	552.495	563.380	574.567	585.691	2.000	2.052	2.105	2.158
6.60	1.066.803	1.094.540	1.122.998	1.151.073	9.544	9.792	10.047	10.298
6.711	2.883.500	2.958.471	3.035.391	3.111.276	46.035	47.232	48.460	49.672
6.712	2.280.609	2.339.904	2.400.741	2.460.759				
6.713	598.455	614.015	629.979	645.729				
6.751	17.281	17.730	18.191	18.646				
6.752	4.694.663	4.092.394	4.218.917	4.343.884				
6.753	640.531	657.185	674.272	691.129				
6.761	227.773	233.695	239.771	245.765				
6.762	1.329.016	1.363.571	1.399.024	1.434.000				
6.791	198.023	203.172	208.454	213.665				
6.792	636.680	653.234	670.218	686.973				
6.821	325.960	332.593	342.467	352.343				
6.822	44.785	45.949	47.144	48.323				
6.91	149.956	155.654	163.125	169.650				
6.92	94.115	97.691	102.380	106.475				
6.81b								
6.82a								
6.82b								
7.1	1.773.342	1.819.986	1.868.432	1.915.918	102.904	103.459	104.028	104.590
7.2	2.194.961	2.399.214	2.689.444	3.245.978	2.906.132	3.116.266	3.412.531	3.975.018
7.3	3.265.631	3.351.229	3.438.823	3.525.862	4.111.048	4.217.936	4.327.602	4.435.790
7.4	2.636.622	2.696.773	2.770.278	2.839.328	621.515	623.394	625.322	627.224
7.5	35.350	36.715	38.115	39.496	42.370	43.472	44.602	45.717
8.1	2.798.002	2.849.292	2.935.860	2.973.542	1.543.411	1.547.523	1.547.996	1.548.463
8.2	6.083.101	6.115.530	6.158.049	6.195.183	7.276.561	6.083.800	6.126.319	6.163.453

Taakveld	Lasten				Baten			
8.3	1.632.646	1.544.002	1.580.260	1.630.452	1.251.651	1.378.174	1.402.707	1.426.810
Totalen	99.310.223	96.731.985	99.629.108	102.291.548	99.310.223	94.458.781	97.437.600	100.471.100
Baten	99.310.223	94.458.781	97.437.600	100.471.100				
Saldo	0	2.273.204	2.191.508	1.820.448				